

Scott Palmer & Bethany Palmer

THÀNH THỊ
TRƯỜNG
TRƯỜNG

NHÀ XUẤT BẢN
LAO ĐỘNG

Trò chuyện với con về tiền bạc

Hoàng Phụng dịch

[Chương 1: Tiền bạc và các mối quan hệ](#)

[Chương 2: Khám phá các đặc tính dùng tiền của bạn](#)

[Chương 3: Trẻ em và những đặc tính sử dụng tiền bạc](#)

[Chương 4: Trong tâm trí con trẻ](#)

[Chương 5: Tiền tiêu vật](#)

[Chương 6: Đòi hỏi](#)

[Chương 7: Thể thao và các hoạt động ngoại khóa](#)

[Chương 8: Các ngày lễ và sinh nhật](#)

[Chương 9: Cư xử với người thân](#)

[Chương 10: Mục tiêu cho lứa tuổi 5-12](#)

[Chương 11: Trong suy nghĩ của trẻ tuổi thiếu niên](#)

[Chương 12: Thu nhập tích lũy](#)

[Chương 13: Công nghệ: Những đòi hỏi của tuổi teen](#)

[Chương 14: Đời sống xã hội](#)

[Chương 15: Hoạt động ngoại khóa](#)

[Chương 16: Lập kế hoạch cho tương lai](#)

[Chương 17: Mục tiêu cho lứa tuổi 13-17](#)

[Chương 18: Suy nghĩ của người mới trưởng thành](#)

[Chương 19: Độc lập tài chính](#)

[Chương 20: Những thứ đầu tiên](#)

[Chương 21: Nợ](#)

[Chương 22: Cho vay tiền](#)

[Chương 23: Trở về](#)

[Chương 24: Mục tiêu cho lứa tuổi từ 18 trở lên](#)

[Chương 25: Hãy tạo ra sự thay đổi!](#)

Dành tặng các con, Cole và Cade.

*Cảm ơn vì các con đã dạy cho bố mẹ biết về những
tính cách cá nhân của các con về tiền bạc và rằng
Chúa đã tạo ra các con là một thể độc nhất, không
trộn lẫn với ai như vậy. Yêu các con!*

Hãy giơ tay điểm danh nếu cha mẹ đã “trò chuyện” với bạn.
Không, không phải chuyện đó. Chúng tôi muốn nói đến cuộc trò chuyện về cách cân đối sổ chi tiêu, quản lý những khoản tiết kiệm và lập kế hoạch cho tương lai. Dự đoán của chúng tôi là không có nhiều cánh tay giơ lên.

Mỗi năm, chúng tôi gặp gỡ hàng nghìn cặp vợ chồng để giúp họ giải quyết các vấn đề tài chính. Và trong một thập kỷ qua, chúng tôi đã phát hiện ra rằng những kỹ năng mọi người cần để giải quyết các vấn đề về tiền bạc gần như không phải là việc tính toán các con số hay hiểu biết về thị trường toàn cầu. Thay vào đó, những gì mà họ thực sự cần là khả năng giao tiếp tốt, hiểu lẫn nhau, và cam kết đặt mối quan hệ của họ lên trên vấn đề ngân sách.

Điều này cũng đúng khi đến thời điểm bạn giúp con học về tiền bạc. Chúng tôi thường nghe các bậc cha mẹ nói rằng:

“Con trai tôi chẳng có chút trách nhiệm gì với tiền bạc cả.”

“Con tôi thường dùng tiền tiêu vặt vào những thứ vô ích.”

“Tôi cảm thấy mệt mỏi với bọn trẻ vì chúng cứ đòi đồ chơi mỗi lần vào cửa hàng.”

“Bọn trẻ mong ngóng chúng tôi mua những thứ đắt tiền cho chúng vào dịp lễ Giáng sinh.”

“Con trai tôi cần bắt đầu tiết kiệm tiền để trang trải cho việc học trên đại học, nhưng dường như cháu không thể làm được điều đó.”

Các bậc cha mẹ chia sẻ với chúng tôi về những vấn đề này, vì họ muốn con mình tránh được những căng thẳng về tiền bạc. Họ sợ rằng nếu không trang bị cho con những kỹ năng quản lý tiền bạc ngay từ bây giờ, bọn trẻ sẽ không có đủ tiền, rồi các khoản nợ sẽ chồng chất trong thẻ tín dụng và chúng không bao giờ có lấy một xu trong tài khoản tiết

kiệm. Phần lớn thì họ đúng.

Trẻ em cần được dạy về tiền bạc. Những kỹ năng cần thiết để quản lý tài chính không tự nhiên mà có. Do vậy, trong những kỹ năng sống chúng ta cần dạy con, kỹ năng quản lý tiền bạc gần như đứng đầu danh sách. Nhưng cũng có những kỹ năng về tiền khác mà đa số các bậc cha mẹ không nghĩ đến, vì hầu hết chúng ta không có những kỹ năng đó.

Mỗi vấn đề, mỗi cuộc tranh luận hay trò chuyện về tiền bạc đều có hai khía cạnh. Khía cạnh thứ nhất liên quan đến các vấn đề tài chính, ngân sách, tài khoản tiết kiệm, nợ nần, quỹ hưu trí, quỹ học đại học và các hóa đơn điện thoại, vé đỗ xe,... Đó là tất cả những yếu tố thiết yếu.

Nhưng có một khía cạnh khác, cơ bản hơn mà chúng tôi muốn đề cập đến trong cuốn sách này. Đó là mối quan hệ về tiền bạc của bạn – lý do và cách thức ẩn dưới những hạng mục tài chính đó. Đó là những giả định ngầm và lòng tin có trong những quyết định bạn đưa ra về tiền bạc. Mỗi quyết định của bạn đều là một vấn đề trong gia đình có liên quan đến tiền.

Bạn hãy suy nghĩ về điều đó một chút. Kiểu nhà bạn đang ở? Một quyết định về tiền. Loại công việc bạn đang làm? Một quyết định về tiền. Chiếc xe bạn lái, đôi giày bạn đi, loại cà phê bạn uống, chương trình ti vi bạn xem? Tất cả đều là những quyết định về tiền bạc.

Và khi có sự hiện diện của những đứa trẻ, yếu tố tiền bạc có trong những quyết định hàng ngày trở nên rõ ràng hơn. Sinh con ở viện hay ở nhà? Đi làm hay ở nhà? Dùng đồ vải hay đồ chỉ dùng được một lần? Nấu thức ăn ở nhà cho trẻ hay mua sẵn ngoài cửa hàng? Học trường công hay trường tư? Mua quần áo mới hay mặc lại? Tiền tiêu vặt, quà sinh nhật, tiền bánh kẹo, chi phí chuyến đi thực tế, mua thêm giày mới, trại hè, học piano, ba lô bị rách, đồ phát sinh trong mùa đông này, và còn nhiều thứ khác nữa.

Hàng năm, Bộ Nông nghiệp Hoa Kỳ tổng hợp báo cáo “Tiêu dùng cho trẻ của các gia đình”. Báo cáo năm 2013 tính đến mọi khoản chi từ nhà cửa, thực phẩm đến chăm sóc sức khỏe và chi phí học tập, đưa chi phí trung bình hàng năm của một trẻ tăng từ 13.000 đô la lên 15.000 đô la. Mỗi trẻ. Mỗi năm. Thật đáng lo ngại!

Tất cả những quyết định về tiền bạc đó có nghĩa là các gia đình quan tâm và dùng tiền giải quyết vấn đề ít nhất một lần một ngày, nếu không muốn nói là nhiều hơn. Chúng tôi không chỉ đề cập đến các quyết định này, mà còn muốn nói đến cảm xúc và sự mong đợi phía sau. Đứa con chưa đến tuổi đi học của bạn muốn có 25 xu mua chiếc kẹo que ở cửa hàng. Đứa con ở tuổi thiếu niên lại cần một khoản tiền 80 đô la để hỗ

trợ cho nhóm tennis. Đưa con học lớp sáu của bạn muốn dùng tiền tiêu vật mua một trò chơi mới. Không có quyết định nào trong số các quyết định trên phá vỡ được ngân sách của bạn, nhưng tất cả đều có hàm ý về quan hệ của bạn với trẻ.

Khi đứa con chưa đến tuổi đi học của bạn đòi một cây kẹo que, bạn không nghĩ đến 25 xu. Nhưng bạn đang nghĩ sẽ có bao nhiêu lần nữa trẻ đòi một thứ gì đó và liệu bạn có tạo ra một gã khổng lồ tham ăn nếu luôn đáp ứng đòi hỏi của chúng. Tiền cho nhóm tennis không chỉ là khoản hỗ trợ, nó còn là dấu hiệu thể hiện rằng bạn ủng hộ sở thích của con, hoặc đó là thời điểm chuyển giao một số trách nhiệm tài chính cho con, hoặc là lúc trò chuyện với con rằng thời khóa biểu của con có thể trở lên kín mít. Và DS không chỉ là một trò chơi. Đó là cơ hội cho con bạn thấy rằng bạn tin vào phán đoán của chúng, hoặc đó là thời điểm dập tắt một thói quen nằm ngoài tầm kiểm soát, hay cơ hội dạy con một số bài học tuyệt vời về kiềm nén sự hài lòng.

Mỗi quyết định trực tiếp liên quan đến tiền bạc đó là lời khuyên cho “tảng băng” quan hệ tiền bạc. Nếu bạn biết cách tìm ra hướng đi thông qua mối quan hệ của những quyết định này, bạn sẽ thấy mình không chỉ giúp con cái đưa ra quyết định thông minh về tiền bạc, mà còn tăng cường mối quan hệ tình cảm với chúng. Ngược lại, nếu hiểu sai các dấu hiệu, có thể gây ra mối bất hòa trong gia đình.

Khi Bethany còn là một thiếu niên, cô được xếp hạng là vận động viên bơi cấp quốc gia. Huấn luyện viên muốn cô tham gia trại huấn luyện quan trọng cùng với đội huấn luyện Olympic. Đó là cơ hội lớn cho Bethany, và cô cảm thấy rất vinh dự khi được mời đến trại. Khi Bethany đã sẵn sàng cho chuyến đi, huấn luyện viên gọi cho mẹ của Bethany và báo cho bà biết họ phải mua bộ đồ bơi đặc biệt cho đội. Là người rất ghét phải tiêu tiền, mẹ của Bethany cho rằng điều đó thật tức cười. Theo bà, Bethany đã có đủ đồ bơi và tất nhiên chẳng cần đến một bộ khác với giá 35 đô la. Bethany nghe được cuộc nói chuyện giữa mẹ và huấn luyện viên cũng như việc mẹ từ chối mua đồ bơi cho cô. Cô vô cùng thất vọng.

Với mẹ của Bethany, đây là một quyết định tài chính. Còn với Bethany, việc mẹ không bằng lòng mua bộ đồ bơi khiến cô có cảm giác thiếu đi sự ủng hộ cho giấc mơ của mình. Trong suy nghĩ của Bethany, trại huấn luyện lần này là cơ hội ngàn năm có một, và giờ đây mẹ không thể chi 35 đô la cho việc đó? Cô không đáng giá như vậy sao?

Quyết định đó đã làm tổn thương Bethany và tạo ra khoảng cách giữa cô và mẹ. Mẹ của Bethany chắc chắn không cố ý làm tổn thương con gái. Bây giờ, khi đã là một người trưởng thành, Bethany hiểu ra cách mẹ cô nghĩ về tiền bạc.

Khi các bậc cha mẹ nói chuyện về trải nghiệm thời thơ ấu của chính mình với việc kiếm tiền tiêu vật hoặc đi nghỉ mát hoặc tìm được công việc đầu tiên, họ luôn có những chuyện giống Bethany, thời điểm khi một quyết định tài chính trở thành mối bất hòa giữa họ và cha mẹ.

Henry kể lại chuyện anh đã lên kế hoạch tiết kiệm tiền giao báo của mình như thế nào để có thể mua được chiếc xe đạp mới, vì bố mẹ anh đã mong đợi con trai dùng thu nhập của mình để mua quần áo và đồ dùng học tập.

Peter nhớ lại cuộc tranh cãi với bố khi anh mua chiếc xe con đầu tiên. Bố nhất định muốn anh mua thứ gì đó kinh tế và an toàn, trong khi Peter lại quyết định mua một chiếc xe sành điệu để dùng theo ý mình.

Mẹ của Rachelle rất tiết kiệm, hiếm khi thấy bà mua quần áo mới và đồ chơi cho con. Ngay cả khi Rachelle năn nỉ bố mẹ mua cho món đồ chơi mới vào dịp Giáng sinh, thì thứ cô nhận được mỗi buổi sáng Giáng sinh vẫn là búp bê và quần áo cũ. “Nếu gia đình chúng tôi nghèo thực sự, tôi còn có thể hiểu được,” Rachelle nói, “đằng này chúng tôi có tiền. Mẹ chỉ không muốn chi vào những thứ mà bà biết sẽ nhanh bỏ đi vì chúng tôi đang tuổi lớn hoặc có thể làm hỏng. Tôi nghĩ bà đã cố gắng chi tiêu thật khéo léo, nhưng tôi chỉ thấy bà quan tâm đến việc tiết kiệm còn hơn việc cho con một thứ đặc biệt.”

Chắc bạn cũng có những câu chuyện tương tự. Hầu hết chúng ta có thể nghĩ về một khoảng thời gian khi đối đầu với cha mẹ về một quyết định tiền bạc. Và nếu bạn vẫn nhớ đến nó, nghĩa là bạn đã có phản ứng cảm xúc trước xung đột đó, một sự phản kháng tạo ra tình trạng căng thẳng giữa bạn và cha mẹ. Sự đối đầu đó có thể xảy ra ở tuổi lên bảy hoặc thậm chí ở tuổi 70; thực tế là... nó sẽ xảy ra.

Đó là mối quan hệ tiền bạc trên thực tế.

Mối quan hệ tiền bạc không liên quan gì đến việc bạn chi bao nhiêu cho con cái. Nó cũng không liên quan đến việc bạn đã tiết kiệm bao nhiêu cho con cái học đại học hoặc cho chúng bao nhiêu tiền tiêu vật. Nó không liên quan đến việc bạn nợ bao nhiêu tiền hoặc đầu tư bao nhiêu. Tất cả đều là những vấn đề tài chính, và chúng tôi sẽ không dành thời gian bàn cãi những vấn đề đó ở đây.

Thay vào đó, chúng tôi sẽ tìm hiểu sâu điều gì thực sự tạo nên hoặc làm tan vỡ một gia đình – chính là các mối quan hệ của bạn. Có thể bạn có một ngân sách tốt, một quỹ dành cho việc học đại học dồi dào, và nguồn tiền tiêu vật tuyền vơi, nhưng nếu bạn thường xuyên tranh luận với con cái về việc chi tiêu của chúng, bỏ lỡ việc tạo dựng những kỉ niệm

trong hiện tại nhằm mục đích dành tiền cho tương lai của chúng, hoặc dồn toàn bộ năng lượng để đảm bảo mỗi đứa trẻ đang kiếm từng xu tiền tiêu vặt của chúng, thì chắc chắn bạn đang có mục tiêu sai lầm. Có thể bạn sẽ có một tương lai vững vàng về tài chính, nhưng bạn cũng sẽ có một gia đình luôn tranh luận với nhau khi ở cùng nhau.

Đó là lý do chúng tôi sẽ tập trung vào mối quan hệ tiền bạc giữa cha mẹ và con cái. Tất cả những bảng kê việc vặt và kế hoạch tiết kiệm trên thế gian này sẽ chẳng có giá trị gì một khi các mối quan hệ bị phá vỡ. Do chúng tôi chú trọng vào quan hệ tiền bạc, nên bạn sẽ thấy chúng tôi hướng đến *người làm cha mẹ* thay vì *vợ chồng*. Việc cố ý sử dụng ngôn từ đó là cách thừa nhận rằng trong gia đình không phải lúc nào cũng chỉ có bố mẹ và con cái. Chúng tôi muốn đảm bảo những người làm bố, mẹ đơn thân và những gia đình có bố dượng, mẹ kế cũng nhận thấy họ được khích lệ tham gia những cuộc trò chuyện này. Điều quan trọng là tất cả chúng ta, những người trưởng thành trong cuộc đời của những đứa trẻ đang làm việc cùng nhau để giúp xây dựng nên những kỹ năng về tiền bạc.

Trong hai chương tiếp theo, chúng tôi sẽ trình bày nền tảng cho việc xây dựng mối quan hệ tiền bạc vững chắc và lành mạnh giữa cha mẹ với con cái. Sau đó, chúng tôi sẽ đi đến vấn đề khác sâu hơn và tập trung vào những thách thức cha mẹ phải đối mặt khi giúp con cái học cách nghĩ và quản lý tiền bạc cùng các mối quan hệ. Đây là một lý thuyết tổng hợp và tư vấn mang tính thực tiễn, được cho là điểm khởi đầu, đảm bảo tiền bạc không phải là vấn đề của sự mâu thuẫn trong gia đình bạn và trên thực tế nó có thể trở thành một thứ giúp gia đình bạn được gắn kết mạnh mẽ hơn nữa.

2

Khám phá các đặc tính dùng tiền của bạn

Khi nói chuyện với những người khác về mối quan hệ tiền bạc của họ, dường như chúng tôi quan tâm đến “mối quan hệ” hơn là khía cạnh “tiền bạc”. Tiền bạc là một phương tiện giúp đạt được mục đích cuối cùng. Và mục đích cuối cùng luôn là mối quan hệ.

Bạn dành tiền cho người bạn đời của mình để chứng tỏ tình yêu bạn dành cho người đó. Bạn tiết kiệm tiền cho các hoạt động giáo dục của con cái, giúp chúng bước vào tuổi trưởng thành. Bạn trích lập quỹ hưu trí vì bạn muốn được nghỉ ngơi và dành thời gian thư giãn cùng bạn bè và người thân. Bạn đầu tư để chắc chắn rằng tương lai của mình được đảm bảo.

Thậm chí khi bạn tranh luận về tiền bạc, thực ra đó chính là tranh luận về mối quan hệ. Sẽ có một người cảm thấy người kia không tôn trọng mình. Hoặc bạn sợ người bạn đời không để ý đến kế hoạch tài chính của bạn và khiến bạn chẳng dành được khoản nào cho tương lai. Bạn tranh luận vì thấy mình bị hiểu lầm hoặc phớt lờ. Bạn nổi cơn thịnh nộ với người bạn đời vì đã mua đôi giày có giá 100 đô la, dù đã thống nhất rằng chỉ có thể chi 50 đô la. Vấn đề ở chỗ, người mà bạn yêu thương và tin tưởng đã làm trái thỏa thuận.

Điều đó có nghĩa là mối quan hệ quan trọng hơn cả tiền bạc là vấn đề trọng tâm được đề cập trong cuốn sách này. Bạn có mối quan hệ về tiền bạc với người bạn đời, nhưng bạn cũng có mối quan hệ tiền bạc với những đứa con của mình. Và chúng tôi hiểu rằng bạn muốn tạo dựng mối quan hệ đó càng mạnh mẽ và vững chắc càng tốt, không phải vì bạn hy vọng các con sẽ tiết kiệm được 30% tiền tiêu vặt của chúng hoặc chúng biết cách tính lãi suất, mà vì bạn coi trọng sự gắn bó với con cái.

Nhưng chúng tôi thường xuyên gặp những gia đình đang phải vật lộn để giữ cho sự gắn kết đó vững chắc mà nguyên nhân là vì tiền bạc. Bố mẹ không thống nhất được khoản tiền tiêu vặt họ phải cho Zack là bao nhiêu và cậu bé phải làm gì để có được số tiền đó. Dù đã có việc làm, Candace không giữ được một xu trong túi, và tính thiếu trách nhiệm của cô đã khiến bố mẹ phiền lòng. Ben là sinh viên đại học năm thứ hai và cậu không kiểm soát được các khoản nợ trong thẻ tín dụng, bất kể bố mẹ

đã nói đi nói lại về chuyện đó. Trong tất cả những tình huống trên, các mối quan hệ tiền bạc giữa cha mẹ và con cái đang bắt đầu rạn nứt. Và chẳng ai vui vẻ về điều đó.

Điều đó giải thích tại sao ngoài những cách để cha mẹ trò chuyện về bản chất của việc quản lý tiền bạc với các con, thì điều quan trọng là những cách giúp họ gìn giữ sự gần gũi và gắn bó với con cái.

Và một cách tốt nhất trong số đó chính là sự am hiểu về điều mà chúng tôi gọi là các đặc tính dùng tiền.

Chúng ta biết mọi người đều có những suy nghĩ khác nhau về tiền bạc. Không mất nhiều thời gian để bạn liếc qua danh sách – một người bạn háo hức muốn cho bạn xem thứ họ mới mua, một người bạn sưu tầm phiếu giảm giá và sẵn lòng cửa hàng thời trang trẻ em, một đồng nghiệp luôn chơi chứng khoán và lúc nào cũng căng thẳng khi thị trường chứng khoán tụt dốc. Và chúng ta biết có những người dường như chẳng hề quan tâm đến tiền bạc. Tiêu tiền, không tiêu – họ chẳng hề suy nghĩ đến lần thứ hai.

Qua nhiều năm làm việc với vai trò tư vấn tài chính, chúng tôi nhận thấy mỗi người đều có cách nghĩ và cách xử lý riêng về tiền bạc. Và chính những suy nghĩ riêng biệt đó tạo nên hai đặc tính sử dụng tiền bạc của mỗi người.

Thật ngẫu nhiên, chúng tôi (Scott và Bethany) có nhiều suy nghĩ tương tự nhau về tiền bạc. Chúng tôi đều thích tiêu, tiêu và tiêu. Những kỳ nghỉ của gia đình là một vụ nổ! Thậm chí chúng tôi còn không quan tâm mình có tiêu hết nhiều tiền không. Lúc mới cưới, vợ chồng tôi làm việc chăm chỉ để có nền tảng tài chính, và chúng tôi vẫn tìm cách tự xoay xở trong chi tiêu. Chúng tôi có thể dừng lại trên đường đi làm về, ăn một que kem, đi chơi vào dịp cuối tuần, tìm món quà thích hợp cho một người bạn hoặc thậm chí tặng một khoản tiền cho một tổ chức mà chúng tôi quan tâm. Những điều đó chưa bao giờ là những món đồ cho bản thân chúng tôi, mà đó là niềm vui từ việc chi tiêu.

Vì vậy, khi gặp những người thích tiết kiệm tiền, những người thà mặc bộ quần áo đã mua hàng chục năm nay còn hơn là tiêu tiền vào đồ mới hoặc người sẽ mua bánh mì qua ngày chỉ để tiết kiệm một hoặc hai đô la, chúng tôi không hiểu được điều đó. Và những người chẳng mấy may bận tâm về tiền bạc? Họ rơi từ hành tinh nào xuống vậy?

Bạn có hai đặc tính sử dụng tiền bạc, vợ hoặc chồng, và mỗi đứa con của bạn cũng có hai đặc tính đó. Trong khi các bạn có thể có một số ý tưởng chung về tiền bạc, thì khả năng cao là bạn cũng có nhiều sự khác biệt trong đặc tính sử dụng tiền của mình. Chính những khác biệt đó tạo

nên sự căng thẳng trong quan hệ tiền bạc của bạn.

Bạn nên lưu ý rằng, hầu hết quyết định bạn đưa ra đều có yếu tố tiền học trong đó, do vậy cách bạn suy nghĩ và xử lý về tiền bạc ảnh hưởng lớn đến cuộc sống hàng ngày của chính bạn và sự tương tác với người khác. Đó là lý do tại sao việc hiểu các đặc tính sử dụng tiền của bạn và xác định các đặc tính sử dụng tiền của con cái là vô cùng quan trọng.

Chúng ta cùng xem nhé!

Có năm đặc tính sử dụng tiền cơ bản:

Người tiết kiệm:

Người tiết kiệm thích dành dụm tiền và nỗ lực để có được một thỏa thuận tốt. Dù có rất nhiều tiền, người tiết kiệm luôn tìm cách tiêu ít hơn. Người tiết kiệm thích tiết kiệm tiền và có niềm vui thuần túy trong việc giúp người khác tiết kiệm.

Người tiêu xài:

Nói đến người tiêu xài là nói đến niềm vui có được từ việc tiêu xài. Không quan trọng việc cô ấy tiêu xài cho chính mình hay cho người khác. Chẳng có gì khác biệt giữa mong muốn mua một chiếc xe ô tô với việc mua một phong kẹo cao su. Đúng vậy, có thể có một chút khác biệt, nhưng với người tiêu xài, mua là mua, và điều đó thật tuyệt vời.

Người ưa mạo hiểm:

Đó chính là các doanh nhân, những người có tầm nhìn xa, những người sẵn sàng dấn từng xu họ có vào công việc kinh doanh có nguy cơ rủi ro. Họ có khả năng trở thành tỉ phú cũng như bị phá sản. Nhưng với họ mạo hiểm là một đam mê, một thỏa thuận mới, hoặc một thứ không xác định là thứ cuốn hút họ chứ không phải tài khoản.

Người tìm kiếm sự an toàn:

Những người tìm kiếm sự an toàn luôn nhìn về phía trước và suy nghĩ về kế hoạch cho tương lai. Ý thức mạnh mẽ về việc lập kế hoạch mang lại cảm giác an tâm mà họ muốn.

Người viễn vông:

Đây là mẫu tính cách dùng tiền khác thường nhất. Người viễn vông thường làm theo bản năng khi nói đến tiền bạc, vì họ luôn đặt các mối quan hệ trên các quyết định về tiền bạc. Tiền chỉ được xem như một thứ cần được quan tâm. Hiếm khi họ nói chuyện về tiền, nghĩ đến tiền, hoặc quan tâm đến tiền.

Trong năm đặc tính dùng tiền này, có hai đặc tính phù hợp với bạn – một đặc tính dùng tiền chủ yếu và một đặc tính dùng tiền thứ yếu. Hãy nghĩ về hai đặc tính này như một nhóm, như các cộng sự làm việc cùng nhau, cân bằng lẫn nhau, và thậm chí cạnh tranh nhau. Đôi khi, một trong những đặc tính dùng tiền của bạn định hướng các quyết định; đôi khi là đặc tính khác định hướng. Khi bạn đã xác định được đặc tính dùng tiền chủ yếu và thứ yếu, hãy đề nghị người bạn đời làm tương tự.

Bạn có thể xem qua danh sách này và nhận biết khá nhanh các đặc tính dùng tiền chủ yếu và thứ yếu của mình. Do cuốn sách này tập trung vào trẻ em nên chúng tôi sẽ dành chương tiếp theo để cập về các đặc tính dùng tiền liên quan đến trẻ em. Nhưng tất cả những cuộc trò chuyện mà chúng ta nói đến sẽ trở nên tốt hơn nhiều, nếu bạn và người bạn đời cũng biết về đặc tính dùng tiền của chính mình.

Để xác nhận đặc tính dùng tiền của bản thân, hãy dành vài phút ghé thăm website của chúng tôi, TheMoneyCouple.com, và thực hiện phần đánh giá về các đặc tính dùng tiền. Nó rất nhanh chóng, dễ dàng và sẽ giúp bạn hiểu được chính mình trước khi trao đổi các vấn đề về tiền bạc với con cái.

Là những người quan trọng nhất với con cái, điều quan trọng là bạn và bạn đời phải thực hiện các cuộc trò chuyện, sao cho các bạn là một nhóm thống nhất. Có thể bạn có những đặc tính dùng tiền rất khác biệt. Rất có thể bạn có những vấn đề của chính mình khi nói đến tiền bạc. Rất có thể hôn nhân của bạn chấm dứt do những bất đồng về tiền bạc.

Nhưng lúc này, hãy gác tất cả những chuyện đó sang một bên để các bạn có thể ngồi lại cùng nhau, giúp lẫn trẻ tránh được những vấn đề và mâu thuẫn tương tự trong tương lai.

Trong từng độ tuổi và giai đoạn, chúng tôi sẽ đề cập đến một số “nút thắt” có thể xảy đến với bạn, những người làm cha mẹ, khi những đặc tính dùng tiền của con cái và bạn xung đột với nhau. Ví dụ, nếu bạn là người tiêu xài/người ưa mạo hiểm và con của bạn là người tiết kiệm/người tìm kiếm sự an toàn, có thể bạn sẽ không ngừng thất vọng bởi lo lắng của con cái về việc tiết kiệm cho tương lai. Nhưng khi nhận ra sự lo lắng của con chính là một phần đặc tính dùng tiền của chúng và đó không phải là đặc tính xấu, bạn cũng được trang bị tốt hơn để giúp chúng đối phó với những lo lắng đó một cách khách quan và không rơi vào những cuộc tranh luận vô nghĩa.

Nếu bạn và người bạn đời đang cố gắng tìm hiểu vấn đề, chúng tôi gợi ý bạn tìm đọc cuốn *5 tính cách sử dụng tiền: Hãy trò chuyện bằng tình yêu và ngôn ngữ tiền bạc* và trang web (themoneycouple.com) để có nguồn tham khảo nhanh, giúp các bạn vượt qua vấn đề của chính mình và cùng nhau thực hiện. Một trong những món quà quý giá nhất bạn có thể mang đến cho con cái là mối quan hệ tuyệt vời với người bạn đời của bạn. Vì tiền tác động đến hầu hết mọi quyết định các bạn đưa ra cùng nhau, nên một mối quan hệ tiền bạc vững chắc có vai trò to lớn trong việc xây dựng quan hệ đối tác vững chắc. Biết cách cùng trải qua các quyết định tiền bạc cùng nhau sẽ là một chặng đường dài làm giảm bớt căng thẳng trong gia đình bạn. Nó sẽ giúp mọi người gần gũi với nhau hơn. Và điều đó cũng giúp tất cả chúng ta hiểu được bản thân mình và người khác hơn. Ngoài ra, thậm chí nó còn đem lại niềm vui.

Cassie mới 14 tuổi và bắt đầu làm công việc giữ trẻ trong khu vực nơi cô bé sinh sống. Có một số gia đình thường xuyên thuê Cassie và cô bé bắt đầu công việc kiếm tiền một cách nghiêm túc. Điều đó rất tốt vì Cassie thích mua sắm. Tuy nhiên, Cassie là người tiết kiệm. Do vậy, khi đi mua sắm, Cassie thường tiến thẳng đến kệ để hàng thanh lý hoặc cửa hàng đồ cũ mà cô bé yêu thích. Cassie rất ghét phải chi nhiều hơn 5 đô la cho bất kỳ sản phẩm nào. Số tiền không dùng đến, cô cất trong hộp đựng cà phê để trong phòng. Mỗi tháng một lần, cô đạp xe (chiếc xe đạp cổ điển cô mua được với giá 10 đô la ở gara bán đồ cũ – cũng đáng giá) đến ngân hàng gửi tiết kiệm, và chờ đến thời điểm phù hợp để mua một chiếc xe hơi. Sau gần một năm làm công việc giữ trẻ, cô tiết kiệm được gần 2.000 đô la.

Dù đặc tính dùng tiền chủ yếu của cô bé là người tiết kiệm, nhưng đặc tính dùng tiền thứ yếu của cô lại là người tiêu xài. Việc yêu thích mua sắm của Cassie thể hiện cô là người tiêu xài, nhưng thực tế Cassie chỉ tìm đến những kệ hàng giảm giá, thích mua sắm ở những cửa hàng giá rẻ, và việc từ chối trả giá toàn bộ lại bộc lộ đặc tính dùng tiền của người tiết kiệm.

Chúng tôi tin rằng đặc tính dùng tiền của bạn là một phần của DNA. Tất nhiên, không có gen đặc tính dùng tiền, nhưng cách bạn suy nghĩ về tiền bạc dường như đã có ngay từ lúc mới sinh. Thậm chí lịch sử gia đình có vẻ không ảnh hưởng nhiều đến những đặc tính dùng tiền của chúng ta. Chúng tôi đã gặp những người tiêu xài trưởng thành trong thời kỳ suy thoái và cả những người tiết kiệm lớn lên trong những gia đình khá giả.

Hai con trai của chúng tôi có cách tiêu tiền rất khác nhau. Cậu con trai lớn, Cole, là người ưa mạo hiểm /Người tiết kiệm, trong khi Cade lại là người tiêu xài/Người tìm kiếm sự an toàn. Nếu Cade được ai đó tặng vài đô la vào dịp sinh nhật, trước khi thổi nến Cade đã tính sẽ dùng nó như thế nào. Cả hai vợ chồng đều là những người tiêu xài, vì thế chúng tôi hoàn toàn có thể hiểu được. Trong khi đó, Cole sẽ giữ từng đồng mà con có. Mấy năm trước, Cole nói với chúng tôi là một ngày nào đó con

sẽ mua một chiếc xe hơi thật đẹp. Scott cho rằng đó là mục tiêu xa vời và nói với Cole khi con đủ lớn và có được chiếc xe hơi theo dự định, chúng tôi sẽ chịu số tiền đúng bằng khoản Cole tiết kiệm được. Rõ ràng Scott không biết mình đang đối mặt với ai. Ở tuổi mười hai, Cole có hơn 2.500 đô la trong ngân hàng. Nếu Cole tiếp tục khiến số tiền tăng lên, chúng tôi sẽ phải bán xe và có thể phải bán cả nhà để giữ lời hứa của mình.

Cả hai cậu bé lớn lên trong gia đình có bố mẹ là người tiêu xài. Nhưng chúng lại bộc lộ những đặc tính dùng tiền một cách khác nhau. Công việc của chúng tôi không phải là nặn chúng thành phiên bản nhỏ của chính mình. Đó là cách giúp chúng thể hiện rõ nhất nét đặc biệt của chúng, những đặc tính dùng tiền được Chúa ban.

Chúng tôi cũng nhận ra rằng đặc tính dùng tiền của mình thể hiện trong các lĩnh vực khác của cuộc sống. Về bản chất, người có đặc tính dùng tiền của người ưa mạo hiểm có xu hướng mạo hiểm hơn. Không chỉ trong các quyết định tiền bạc, người tiêu xài có xu hướng thư giãn và thích giao du trong các mối quan hệ xã hội. Những đặc điểm này khớp nhau ra sao là một phần của sự bí ẩn về cách con người gắn kết với nhau. Nhưng điều chúng tôi biết chắc chắn là đặc tính dùng tiền có nét riêng và mang tính bẩm sinh như màu mắt hoặc hình dáng dáng tai.

Việc chuyển từ đặc tính dùng tiền sang đặc tính chung đặc biệt rõ ở trẻ em. Vốn có ít sự tương tác với tiền bạc hơn người lớn, do vậy nhiều dấu hiệu về đặc tính dùng tiền của trẻ thể hiện rõ nhất trong những hành vi gần như không liên quan gì đến tiền bạc. Điều đó cần bạn suy luận một chút để xác định các đặc tính dùng tiền của con cái. Không phải mọi phần miêu tả đều thích hợp với con bạn, mà chúng giúp bạn có hiểu biết chung về mỗi dạng đặc tính dùng tiền bạc. Tin tốt! Chúng tôi đã đưa mã dành cho trẻ em vào cuốn sách này để thực hiện đánh giá đặc tính dùng tiền.

Hãy chấp nhận những miêu tả này theo những gì đang có – tổng quan về năm cách mọi người suy nghĩ và đối phó với vấn đề tiền bạc. Chúng không phải là những khía cạnh xác định duy nhất về đặc tính của con bạn. Và đó không phải là những lý do cho sự thiếu tôn trọng hoặc chống đối. Chúng là những thấu kính giúp bạn thấy điều gì đó mới mẻ ở con cái, giúp bạn trò chuyện với con về các vấn đề liên quan đến tiền bạc theo cách có ý nghĩa.

Hãy đọc những mô tả này trong tâm trí và xác định từng đặc tính dùng tiền của trẻ. Một đặc tính được cho là không cần phải suy nghĩ nhiều – đó là đặc tính dùng tiền chủ yếu của con cái. Đặc tính dùng tiền thứ yếu sẽ thể hiện khi con bạn lo lắng hoặc quan tâm đến tiền.

Chúng tôi đã đưa ra một số điểm mạnh và những thách thức cho mỗi đặc tính dùng tiền. Nắm được đặc tính dùng tiền của trẻ sẽ giúp bạn hiểu con theo một cách mới. Bạn có thể thấy toàn bộ những đặc tính đó đều có ở con; cũng có thể bạn chỉ thấy một số. Nhưng ở đây có đủ thông tin để mang lại cho bạn cảm nhận tốt về cách trẻ suy nghĩ và giải quyết vấn đề tiền bạc ra sao.

Nói đến người tiết kiệm là nói đến thỏa thuận. Trong khi những người tiết kiệm thường tiết kiệm theo những cách khác nhau, hầu hết trong số họ lại có một số đặc điểm chung. Con bạn là một người tiết kiệm nếu chúng:

- Thích sưu tầm đồ vật – đá cuội, que, tiền xu, chai. Việc thu thập này là dấu hiệu thể hiện chúng thích giữ tài sản, một đặc điểm sẽ được giữ lại khi trẻ có chút tiền của riêng mình.
- Ít khi tiêu tiền vội vàng. Đúng vậy, hầu hết trẻ em đều khá nóng vội – chúng không có ý thức về nhân quả trong dài hạn như người lớn – nhưng kể cả là trẻ em, chúng vẫn có xu hướng quan tâm hơn với các quyết định về tiền so với bạn bè.
- Buồn khi phải tiêu tiền. Có thể trẻ cho thấy rõ những dấu hiệu lo lắng hoặc phàn nàn về con đau đầu. Bạn có thể để ý thấy sự thay đổi trong hành vi hoặc tính tình trở nên trầm hơn. Tiêu tiền tạo ra sự căng thẳng về thể chất cho trẻ thích tiết kiệm tiền.
- Tích trữ kẹo Halloween. Bạn có thể nói nhiều về một đứa trẻ qua cách chúng tích trữ đồ ngọt. Trẻ tiết kiệm có thể cất kẹo trong ngăn kéo và mỗi ngày ăn một chiếc. Hoặc chúng giấu anh chị em của mình và thậm chí quên luôn đã cất chỗ nào. Có thể chúng chẳng ăn cái nào, cố để còn đến năm sau. Mỗi đứa trẻ sẽ có những nét riêng biệt, nhưng trẻ tiết kiệm đều có sở thích tích trữ kẹo.

Nếu con bạn là người tiết kiệm, bạn cần nhận thức rằng chúng có thể:

- Lo lắng. Trẻ tiết kiệm có thể lo lắng về việc mất thứ gì đó mà chúng có, thậm chí quên cả vui chơi. Chúng tôi biết một đứa trẻ có tính tiết kiệm thích lượm đá cuội trên bãi biển. Khi có được một số viên đá

mình thích, cậu bé không bơi nữa và chỉ ngồi với những viên đá để chắc chắn không viên nào bị mất. Sự lo lắng về những viên đá của cậu bé đã vượt qua cả sự yêu thích với nước.

- Quá coi trọng về giá cả. Khi trẻ tiết kiệm để tâm đến một thứ gì đó – hãy nhớ lại ví dụ về Cassie tiết kiệm tiền mua xe hơi – chúng có thể đánh mất đi sự nhìn nhận về những mục tiêu trước mắt. Cassie thường bỏ qua lời mời xem phim hoặc ăn pizza ở ngoài với bạn bè vì lo sẽ phải tiêu nhiều tiền. Dù đã có nhiều tiền trong tay, nhưng vì đã dự định mua xe hơi nên cô bỏ mất thú vui trước mắt.
- Bị coi là ích kỷ. Người tiết kiệm ở tuổi trưởng thành thường bị bạn bè coi rẻ. Nhưng với trẻ em, điều đó chưa hẳn đã đúng. Trẻ có thể từ chối chia sẻ những thứ đã mua bằng tiền của mình hoặc những thứ chúng lượm được. Có thể chúng cảm thấy buồn khi bị anh chị làm căn phòng trở nên lộn xộn hoặc khi bạn sắp xếp lại đồ đạc của chúng. Những điều này trái với mong muốn được kiểm soát của người tiết kiệm. Và chiếc kẹo Halloween đó thì sao? May là cô bé còn đưa một cốc đựng bơ lạc.

Người tiết kiệm có nhiều dự định. Họ là những người rất tuyệt vời trong việc đặt ra các mục tiêu – tài chính và các vấn đề khác. Họ rất có trách nhiệm với tiền bạc của mình. Và gần như lúc nào cũng có những quyết định sáng suốt về tiền bạc. Thách thức với người tiết kiệm là họ quá chú trọng vào những gì thực sự ý nghĩa trong thời thơ ấu – gia đình, bạn bè, và sự vui vẻ.

Các quyết định tiền bạc của người tiêu xài đều liên quan đến sự vui vẻ.

Người tiêu xài không quan tâm họ tiêu bao nhiêu hoặc dùng tiền cho ai. Họ cũng không phải có thật nhiều tiền để tiêu – chúng tôi biết có những người tiêu xài có thể mua sắm ở những cửa hàng duy nhất một giá. Người tiêu xài chỉ thích tiêu pha. Con bạn là người tiêu xài nếu chúng:

- Muốn được thỏa mãn ngay. Trẻ tiêu xài khó trì hoãn những thứ có thể mua hôm nay đến ngày mai.
- Thích giúp đỡ và chia sẻ với người khác. Đặc trưng của người tiêu xài

là rất hào phóng, không chỉ về tiền bạc mà cả thời gian và công sức. Nếu một trong những đứa con của bạn khá háo hức được giúp đỡ người khác hoặc thích tham gia vào những chuyện đang diễn ra, rất có thể chúng là một người tiêu xài.

- Không thể bước ra khỏi cửa hàng mà không mua được cái gì. Hầu hết trẻ em có tính “mè nheo” ở quầy thu ngân, nhưng trẻ tiêu xài thì thể hiện điều đó rõ nhất. Nhưng vấn đề là thế này – chúng thực sự không quan tâm mình có được cái gì; chúng chỉ cần một thứ gì đó. Có thể đó chỉ là phong kẹo cao su, một món đồ chơi mới, một cuộn băng keo. Chúng cũng không quan tâm những thứ đó giá bao nhiêu và đó là gì. Niềm vui là yếu tố thôi thúc người tiêu xài.
- Kiên định. Đứa trẻ sẽ quẩn lầy bạn cho đến khi bạn trả lời có. Nếu bạn nói không với bánh sandwich kem, chúng sẽ tiếp tục đòi túi khoai tây chiên. Chúng cứ đeo đẳng bạn cho đến khi bạn đầu hàng mới buông tha.
- Ăn hết số kẹo Halloween trước lễ Tạ ơn. Có thể chúng không ăn một mình – chúng vui vẻ cho đi một ít hoặc vứt đi khi đã ăn chán. Nhưng chúng sẽ không giữ lại.

Nếu con bạn là người tiêu xài, bạn cần biết rằng trẻ có thể:

- Bốc đồng. Chúng sẽ tiêu hết bay số tiền tiêu vặt vào cuối ngày. Khi tiêu tiền, người tiêu xài nhỏ tuổi khó nhận ra sự khác biệt giữa cái gì cần có và muốn có, do vậy chúng coi mọi thứ quan trọng như nhau.
- Lặng lẽ chi tiêu. Trẻ có xu hướng hấp tấp, nghĩa là chúng không cân nhắc – hoặc nói chuyện – trong suốt quá trình ra quyết định. Thiếu giao tiếp có thể dẫn đến sự lén lút hoặc giấu giếm cha mẹ, nhưng hầu như đó không phải là chủ ý của trẻ thích tiêu xài.
- Hối tiếc. Người tiêu xài thích tiêu tiền, nhưng khi sự hứng khởi qua đi, trong sâu thẳm có thể cảm nhận được sự mất mát và hối tiếc. Trẻ có thể tiêu hết số tiền sinh nhật vào một trò chơi, để rồi chỉ một tuần sau nhận ra là mình không thực sự thích nó đến vậy. Hoặc chúng có thể cho bạn tiền và sau đó lại cảm thấy mình bị lợi dụng. Quá trình tiêu tiền và sự hối tiếc này có thể lấy đi phần lớn lòng tự trọng của trẻ – chúng sẽ cảm thấy thật ngớ ngẩn khi đưa ra một lựa chọn chẳng ra gì, hoặc chúng đặt ra những mục tiêu không thực tế cho vận may tiếp theo của mình. Nếu con bạn trải qua những trạng thái lúc thăng, lúc trầm như vậy khi tiêu tiền, rất có thể chúng là người tiêu xài.
- Cháy túi. Chúng tôi biết những đứa trẻ thích tiêu xài có công việc tốt

trong dịp hè và đến tháng Mười hai thì chẳng còn xu nào. Nếu con bạn có một vài nguồn thu, chẳng hạn một khoản tiền tiêu vặt hoặc một công việc nào đó, nhưng chưa bao giờ có tiền của chính mình, thì có thể chúng là một người tiêu xài.

Trẻ thích tiêu xài có rất nhiều trò vui vây quanh. Chúng sẽ sống cuộc sống đầy đủ nhất và thích ném tiền đi. Nhưng chúng cần sự giúp đỡ của bạn để kiểm soát sự bốc đồng ngày càng tăng lên và tìm kiếm sự cân bằng giữa niềm vui và tính trách nhiệm.

Các quyết định về tiền bạc của người ưa mạo hiểm đều liên quan đến sự phiêu lưu.

Trẻ em không có nhiều cơ hội hứng chịu rủi ro tài chính – sẽ không có ai đề nghị một đứa trẻ chín tuổi đầu tư vào một công ty mới đi vào hoạt động. Nhưng không quá khó để bạn nhận ra một đứa trẻ ưa mạo hiểm. Con bạn có thể là người ưa mạo hiểm nếu

chúng:

- Có những giấc mơ lớn. Người ưa mạo hiểm có xu hướng là người có ý tưởng – họ có những kế hoạch mới mẻ và khác thường. Nếu con bạn có những ý tưởng lớn về các dự án và các cuộc phiêu lưu – quây bán nước chanh có tầm cỡ, những chuyến du hành trên tàu vũ trụ tự chế – có lẽ chúng là người ưa mạo hiểm.
- Can đảm. Chúng ta đều biết những đứa trẻ kiểu này. Trong số chúng ta có thể có một số người từng là những đứa trẻ như vậy. Trẻ ưa mạo hiểm là người tạo ra những đường dốc từ mái gara để phi xe đạp và xuất hiện những mũi khâu trên cơ thể đầu tiên trước khi vào tiểu học. Trẻ không biết sợ có thể khiến cha mẹ thực sự hoang mang, nhưng đó cũng là một phẩm chất có thể đem đến những cơ hội đáng kinh ngạc trong tương lai cho trẻ.
- Dễ dàng ra quyết định. Trẻ ưa mạo hiểm biết mình muốn gì. Trẻ tin vào trực giác của mình và không hề lưỡng lự hành động theo linh cảm. Người ưa mạo hiểm có thể kết bạn rất nhanh chóng, vì theo bản năng, chúng sẽ để ý đến những đứa trẻ mà chúng biết sẽ chơi cùng được.
- Thích thương lượng. Trẻ ưa mạo hiểm thích đồ chơi hiệu Hot Wheels

hoặc Polly Pockets nhưng không phải để thêm vào giỏ đồ chơi của mình. Chúng thích cảm giác được tiếp xúc với một điều gì khác biệt và thú vị. Cảm giác hồi hộp nằm trong đó.

- Mua bán kẹo Halloween. Mọi đứa trẻ đều làm vậy, nhưng với trẻ ưa mạo hiểm, chúng có kiểu chơi theo hình thức nghệ thuật. Nếu đi đúng quân bài, trẻ sẽ kết thúc hôm đó với những gì mình muốn – không nhiều, không ít. Trò mua bán cũng là một phần của lễ hội Halloween, giống như trang phục và kẹo.

Nếu con bạn là người ưa mạo hiểm, bạn cần biết rằng chúng có thể:

- Không để ý đến các chi tiết. Người ưa mạo hiểm thích lập kế hoạch. Còn việc thực hiện những kế hoạch đó ư? Không nhiều. Vì vậy, khi trẻ có một ý tưởng to tát, có thể chúng sẽ bị nản lòng do ý tưởng đó không được thực hiện như chúng nghĩ. Hoặc có thể chúng chờ đợi bạn lo phần chi tiết, dù đó không phải là ý tưởng của bạn. Đây chính là điểm mâu thuẫn có thể gây ra xung đột.
- Không cảm xúc. Vì trẻ ưa mạo hiểm biết chúng muốn gì và thực sự vui sướng khi có được điều đó, nên chúng có xu hướng lôi kéo bất kỳ ai không tham gia. Điều đó nghĩa là bạn bè và anh chị em của trẻ có thể bị tổn thương đôi chút bởi sự nhiệt tình và quyết tâm theo đuổi mục đích nhằm tìm kiếm sự phiêu lưu.
- Chịu những hậu quả có thực. Người ưa mạo hiểm thường chịu rất nhiều tổn thương. Người ưa mạo hiểm khi đã lớn tuổi thường có thể mất mọi thứ do quyết định sai một vấn đề lớn. Với trẻ em, đặc tính dùng tiền liên quan đến sự thất bại hơn là rủi ro về tài chính. Chúng có nguy cơ mất bạn bè, chịu tổn thương về thể chất, hoặc mất tài sản.

Người ưa mạo hiểm có khả năng trở thành người thay đổi thế giới. Họ thường có tầm nhìn xa, thực tế, dừng lại ở công việc kinh doanh, các mối quan hệ và vấn đề tài chính của họ. Nhưng với trẻ em, hành vi mạo hiểm của chúng thường gắn với sự điên rồ, thậm chí là phạm tội. Trẻ ưa mạo hiểm cần được cha mẹ che chở và hướng dẫn cách tìm kiếm sự mạo hiểm mà không để lại dấu vết về sự rạn nứt mối quan hệ trong tâm thức.

Đối với người tìm kiếm sự an toàn, các quyết định tiền bạc đều liên quan đến tương lai.

Chúng tôi không gặp nhiều trẻ em là những người tìm kiếm sự an

toàn về góc độ tài chính – trẻ thực sự không nghĩ đến tài khoản hưu trí hoặc đầu tư dài hạn. Nhưng chúng tôi biết có nhiều trẻ là những người tìm kiếm sự an toàn tương tự như thế và chúng sẽ thực sự trở thành người lớn có ý nghĩ về tài khoản hưu trí!

Con bạn sẽ là người tìm kiếm sự an toàn nếu chúng:

- Cần sự kỳ vọng rõ ràng. Trẻ tìm kiếm sự an toàn là những đứa trẻ muốn biết điều gì đang đến, bạn cần gì từ chúng và các quy tắc ra sao. Khi trẻ không có ý tưởng chắc chắn về một tình huống kéo theo, chúng trở nên lo lắng và dễ buồn chán.
- Khao khát thông tin. Nếu con bạn có hiểu biết toàn diện về loài rồng, núi lửa hoặc lịch sử các hành tinh, có thể chúng là người tìm kiếm sự an toàn. Những đứa trẻ này muốn biết về các chi tiết. Điều bạn cần biết là cách chúng đương đầu với tương lai chưa xác định.
- Hiểu được sức mạnh của việc kìm hãm sự hài lòng. Những đứa trẻ tìm kiếm sự an toàn không đòi đồ chơi mỗi khi vào cửa hàng. Chỉ ít chúng cũng không đòi phải có ngay. Chúng hoàn toàn vui vẻ chờ đến Giáng sinh hoặc sinh nhật kế tiếp để có được những thứ mình muốn. Giống với người tiết kiệm, người tìm kiếm sự an toàn sẵn sàng để dành tiền phòng lúc khó khăn. Điều khác biệt là những người tìm kiếm sự an toàn biết chính xác họ đang tiết kiệm cho việc gì.
- Luôn sẵn sàng. Người tìm kiếm sự an toàn ít khi bị bắt gặp không có kế hoạch chắc chắn cho tương lai. Trẻ biết cần mang chiếc áo ấm nào đi cắm trại dù còn hai tháng mới đến ngày đi hoặc biết đến ba trường đại học mà mình sẽ nộp đơn dù chúng mới 13 tuổi. Đó là một đứa trẻ biết suy tính trước.
- Lên lịch trình tin cậy cho lễ Halloween. Những đứa trẻ này trù tính cẩn thận, loại trừ mọi may rủi, do vậy chúng chỉ đến những gia đình và hàng xóm mà chúng biết rõ. Và có lẽ chúng sẽ rất vui khi cho đi cái kẹo mình chưa từng biết đến mùi vị của nó.

Nếu con bạn là một người tìm kiếm sự an toàn, bạn cần biết chúng có thể:

- Hay lo lắng. Người tìm kiếm sự an toàn đối mặt với nhiều nỗi lo, vì không lập được kế hoạch toàn diện cho tương lai. Vì vậy, có thể bạn thấy trẻ sẽ lưỡng lự khi tham gia các hoạt động mới mẻ hoặc đặc biệt

căng thẳng vào đầu năm học mới. Đó là tất cả những dấu hiệu thể hiện trẻ muốn có nhiều thông tin hơn và sự đảm bảo của bạn rằng mọi thứ sẽ được vạch ra chu đáo.

- Không dứt khoát. Ngay cả với công việc chuẩn bị và lập kế hoạch, trên thực tế trẻ tìm kiếm sự an toàn có thể gặp khó khăn khi biến các ý tưởng thành hành động. Trẻ lo lắng rằng thực tế có thể không được như những gì chúng mong đợi, có thể quên một vài chi tiết quan trọng hoặc bị bất gặp chưa chuẩn bị kỹ càng.
- Không linh hoạt. Trẻ tìm kiếm sự an toàn lo lắng khi kế hoạch thay đổi, do vậy bạn có thể thấy trẻ nói không với những kế hoạch mới hoặc những ý tưởng tự phát.
- Có kiểm soát. Với những nỗ lực để giữ sao cho sự lo lắng không gây ra vấn đề, trẻ tìm kiếm sự an toàn có thể làm hạn chế tính sáng tạo và ý tưởng của người khác, đặc biệt là bạn bè và anh chị em của chúng. Trẻ có thể tiếp nhận việc xây dựng phác thảo từ chị gái vì cho rằng mình có những ý tưởng thực hiện hay hơn. Trẻ có thể kìm nén nỗ lực của những người bạn ưa mạo hiểm hơn mình và thay vào đó là có đẩy lũ bạn vào những hành động mà trẻ thích.

Người tìm kiếm sự an toàn luôn có sẵn một kế hoạch. Và điều đó khiến trẻ trở thành tài sản tuyệt vời của gia đình. Nhưng chúng cũng có thể mắc sai lầm do quá cẩn trọng và thậm chí bỏ lỡ cơ hội từ những cuộc phiêu lưu điên rồ, làm cho tuổi thơ đầy thú vị.

Với mẫu người viễn vông, các quyết định tiền bạc đều liên quan đến mối quan hệ.

Người viễn vông là mẫu đặc tính dùng tiền tuyệt vời, vì họ không hoàn toàn nghĩ đến tiền bạc. Đó là lý do tại sao nhìn bề ngoài, phần lớn trẻ em trông như những người viễn vông, đặc biệt trong những năm học tiểu học, khi chúng không hiểu bản chất của tiền bạc. Nhưng cũng tương tự như những đặc tính dùng tiền khác, loại đặc tính này thể hiện ở nhiều phương diện, giúp bạn xác định xem con mình là một đứa trẻ bình thường hay thực sự là một người viễn vông.

Con bạn là người viễn vông nếu chúng:

- Làm theo đám đông. Người viễn vông khá thoải mái với sự thay đổi,

cho dù đó là những thay đổi đột ngột. Lên kế hoạch xem phim nhưng sau đó lại quyết định ở nhà chơi game? Với một người viên vông nhỏ tuổi thì điều đó không thành vấn đề. Người viên vông quan tâm đến các mối quan hệ nhiều hơn so với các hoạt động của chính họ.

- Ghét cảm giác bị kiểm soát. Trẻ sẽ phản ứng khi chúng cảm thấy các mối quan hệ bị hạn chế. Do vậy, trẻ sẽ cảm thấy buồn khi buổi hẹn tụ tập với bạn bị lỡ hoặc khi chúng bị giới hạn thời gian nhắn tin cho bạn. Bạn có thể giới hạn việc mua dịch vụ iTunes, hạn chế tiền tiêu vặt, chúng sẽ chẳng để ý đâu. Nhưng nếu bạn hạn chế thời gian dành cho bạn bè của trẻ, thì e rằng chúng sẽ phản ứng ngay.
- Chỉ quan tâm tới hiện tại. Người viên vông không quan tâm nhiều đến tương lai. Trong khi cha mẹ thấy đó thực sự là một vấn đề, thì trên thực tế trẻ lại rất thỏa mãn. Chúng chẳng hề lo lắng về những thứ mình không kiểm soát được, và về những gì vượt ra khỏi các mối quan hệ và sự gắn bó trong gia đình. Điều đó khiến chúng thật tuyệt vời. Chúng tập trung hoàn toàn vào những người quanh mình.
- Làm bất kỳ việc gì cho bạn bè. Trẻ có thể không quan tâm đến tiền bạc, mối quan hệ. Chúng quan tâm sâu sắc đến vấn đề thời gian, tình cảm và vui vẻ đặt những cam kết khác sang một bên khi một người bạn cần được giúp đỡ. Chúng là người trung thành, có lòng trắc ẩn, và người bạn tốt mà bạn muốn tìm.

Nếu con bạn là người viên vông, bạn cần nhận thức được rằng chúng có thể:

- Không vững vàng. Đối với trẻ, vì quan tâm đến các mối quan hệ trước tiên nên đôi khi trẻ quên đi các nghĩa vụ khác. Bạn có thể đề nghị trẻ gấp quần áo đã giặt, rửa chén bát hoặc dắt chó đi dạo, nhưng nếu có người bạn muốn đi chơi cùng hoặc đưa bạn thân đang gọi, chú chó sẽ bị bỏ lại.
- Không quan tâm đến tiền bạc. Đây là lời nói giảm nói tránh. Bạn có thể dùng các loại hệ thống, bảng biểu, ý tưởng tuyệt vời giúp đưa con tuổi vị thành niên cân đối sổ chi tiêu hoặc đưa con tám tuổi theo dõi khoản tiền sinh nhật, nhưng với một người viên vông, bạn không thể dùng những công cụ đó. Chúng không bị thúc đẩy bởi tiền bạc, do vậy chúng cũng chẳng hề có ý định quan tâm bằng cách nào quản lý tiền bạc cho tốt. Thay vào đó, chúng cần sự liên hệ với những bài học mà bạn đang cố dạy cho chúng.
- Thiếu tinh thần trách nhiệm. Những người không viên vông, có thể

nhận xét về những người viễn vông là thiếu tinh thần trách nhiệm. Trẻ thuộc nhóm này thường quên các công việc nhà, đưa ra các quyết định bốc đồng, không muốn làm việc chăm chỉ. Nhưng thực tế trẻ lại có thứ tự ưu tiên riêng, và ít liên quan đến tiền bạc. Chúng sẽ vui vẻ dọn phòng tắm nếu bạn hoặc anh chị em cùng tham gia với chúng. Chúng sẽ đưa ra những quyết định vững vàng nếu được trò chuyện với bạn bè hoặc cha mẹ về những quyết định đó. Và chúng sẽ làm việc chăm chỉ như bất kỳ ai, miễn là không phải làm một mình.

Trẻ thuộc nhóm này là mẫu người thú vị. Trẻ rất thoải mái và dễ gần. Nhưng các bậc cha mẹ có thể nản lòng vì trẻ thiếu nỗ lực hoặc sự tập trung. Đó là lý do trẻ cần có sự giúp đỡ để gìn giữ các mối quan hệ tốt ngay khi chúng học cách xử lý vấn đề tiền bạc theo cách có trách nhiệm.

Bạn đã đọc qua tất cả những phần miêu tả này, và hai đặc tính dùng tiền của con bạn đều có ý nghĩa. Trong những chương tiếp theo, chúng tôi chú trọng vào những phương pháp cụ thể giúp con bạn đưa ra những quyết định sáng suốt về tiền bạc, tận dụng lợi thế của những điểm mạnh trong đặc tính dùng tiền của trẻ và giúp trẻ tránh được những nguy hiểm chúng có thể gặp phải.

Trong ba phần tiếp theo, ở cuối mỗi phần là một chương trình bày các mục tiêu tài chính cho nhóm tuổi của mục đó. Trong khi chúng tôi chủ yếu hướng tới việc giúp bạn xây dựng mối quan hệ tiền bạc với con qua sự am hiểu những đặc tính dùng tiền của trẻ, chúng tôi cũng muốn đưa ra một số gợi ý cho những mục tiêu tài chính cụ thể sẽ giúp con bạn trở nên cân bằng hơn trong cách tiếp cận với các quyết định tiền bạc.

Có một câu nói chúng tôi thường sử dụng khi trò chuyện với các nhóm về mối quan hệ tiền bạc và đặc tính dùng tiền: Hãy tạo ra sự thay đổi. Chúng tôi dùng nó vì rất dễ để mọi người đọc hoặc nghe những ý tưởng này, rồi gật đầu và đồng ý rằng tất cả đều tuyệt vời. Nhưng chúng tôi không muốn bạn chỉ đồng ý với ý tưởng đó. Chúng tôi thực sự muốn bạn đón nhận, biến chúng trở thành những suy nghĩ của chính bạn và dùng chúng để thay đổi cách trò chuyện của bạn và con cái về các quyết định tiền bạc. Chúng tôi muốn bạn điều chỉnh cách suy nghĩ về tiền bạc, tìm hiểu những đặc tính dùng tiền này, và để bạn hiểu chính mình, bạn đời và con cái theo chiều hướng sâu sắc hơn. Tóm lại, chúng tôi muốn bạn tạo ra sự thay đổi!

Chúc mừng bạn! Giờ đây bạn đã nắm được những nét cơ bản của năm đặc tính dùng tiền. Bạn cũng biết con cái mình có đặc tính dùng tiền như thế nào.

Bạn đã sẵn sàng để khám phá những đặc tính dùng tiền riêng biệt

của con cái. Mật mã này sẽ giúp bạn tiếp cận với đánh giá khoa học, nhưng quan trọng hơn, nó thể hiện viễn cảnh tiền bạc của con bạn và mở ra cho bạn những ý tưởng về cách tiếp cận riêng biệt đối với tiền bạc.

4

Trong tâm trí con trẻ

Casey 12 tuổi và sắp bước vào tuổi vị thành niên. Cô bé trở nên buồn bã, bướng bỉnh và hoàn toàn không thể đoán trước được điều gì. Casey bắt đầu một ngày với vẻ vô tư lự như thường lệ và chỉ hai giờ sau đã ở trong tình trạng chẳng biết phải làm gì. Casey có hai em – em trai 8 tuổi và em gái 6 tuổi – dường như cả hai em đều khiến chị của chúng không còn cảm thấy đủ kiên nhẫn nữa.

Bố mẹ của Casey đã nghĩ đến chuyện đề nghị cô bé làm vài việc phù hợp như trông em nửa tiếng để mẹ làm việc vặt hoặc có thể xem một bộ phim với các em để bố mẹ ra ngoài ăn tối, những việc đại loại như thế. Họ cảm thấy dường như đó là một cách tốt để Casey đảm nhận một vài trách nhiệm và sẽ có được chút tiền tiêu vặt.

Nhưng trong giai đoạn dậy thì, Casey rất dễ xúc động, và bố mẹ cô bé bắt đầu cân nhắc lại. Họ không chắc có thể tin là cô bé sẽ cư xử đúng mực với hai em, chắc chắn hai đứa trẻ sẽ thử thách khả năng chịu đựng của Casey do chúng thấy chọc tức chị mới dễ dàng làm sao. Họ không chắc Casey sẽ thể hiện ra sao trong bất cứ thời điểm nào – một Casey khoan dung, thích vui vẻ hay một Casey dễ xúc động và nổi cáu.

Ngoài tâm trạng dễ thay đổi này, Casey cũng bắt đầu có một chút căng thẳng về tiền bạc. Cô bé có tiền tiêu vặt trong mấy năm và chút ít tiền trong tài khoản tiết kiệm. Nhưng vì Casey đã lớn hơn nên cô bé bắt đầu xin thêm tiền tiêu – 10 đô la xem phim với mấy người bạn, vài đô la để tải một số bài hát từ iTunes, 5 đô la cho cái này, 5 đô la vài cái kia. Khi bố mẹ muốn nói chuyện về lượng tiền mà cô bé đang tiêu, Casey im lặng và lao vào phòng, lên án vì bố mẹ đã cư xử với cô như một đứa trẻ.

Bố mẹ Casey bối rối không biết phải làm sao để gỡ rối sợi dây cảm xúc tạo nên những ngày tháng này với một cô bé sắp bước vào tuổi 13. Trong số những vấn đề được đề cập đến có bao nhiêu vấn đề liên quan đến việc thay đổi nội tiết tố ở tuổi dậy thì và với trường hợp của Casey là bao nhiêu? Khi nhìn vào các quyết định tiền bạc, các cuộc trò chuyện

với con gái hàng ngày tăng lên, họ tự hỏi với những lần mâu thuẫn và căng thẳng họ đang trải qua, có bao nhiêu lần bắt nguồn từ những đặc tính dùng tiền khác nhau của họ.

Khi nói về các đặc tính dùng tiền ở trẻ em, chúng tôi phải kết hợp kiến thức đó với một số ý tưởng chung về những vấn đề phát triển cơ bản mà trẻ em ở mỗi lứa tuổi, giai đoạn phải đối mặt. Cụ thể, ở lứa tuổi này bao hàm một phạm vi lớn những chuyển biến và cột mốc của sự phát triển. Mỗi bậc cha mẹ đều biết, một đứa trẻ 5 tuổi khác xa một trẻ 12 tuổi.

Nhưng có một số nguyên tắc phát triển cơ bản có thể áp dụng được cho toàn bộ độ tuổi này. Phần lớn trẻ em trong giai đoạn này bận rộn với việc hình thành ý thức của chính mình. Chúng học những gì mình thích, những gì là điểm mạnh của chúng và những gì chúng suy nghĩ. Chúng thực hành nhiều kỹ năng mà sẽ còn được trau dồi ở lứa tuổi thiếu niên và những năm tháng trưởng thành – làm thế nào kiểm soát được cảm xúc định hướng các mối quan hệ, bộc lộ các nhu cầu và mong muốn của chúng một cách phù hợp. Trẻ đang có được một chút tự do, tính tự lập và muốn thử thách những giới hạn.

Khác với tuổi thanh thiếu niên mà chúng sắp bước vào, trẻ trong giai đoạn này không nhất thiết gây áp lực cho bố mẹ khi chúng đẩy tới các giới hạn. Thay vào đó, chúng tự thử thách bản thân và muốn biết mình có những khả năng gì.

Tất cả những điều này cho biết trẻ đưa ra quyết định tiền bạc như thế nào. Với trẻ trong nhóm tuổi này, tiền bạc chẳng khác gì một món đồ chơi. Đó là tấm vé đến với tự do, niềm vui và sự trưởng thành. Đó là lý do tại sao ở độ tuổi này, sự kết hợp các đặc tính dùng tiền của con bạn như thế nào không quan trọng, bạn sẽ thấy chúng dồn nhiều cảm xúc cho các quyết định tiền bạc. Điều đó có thể tạo ra thách thức cho những cuộc trò chuyện bình tĩnh, đúng mực về tiền bạc với trẻ từ 5 đến 12 tuổi.

Do trẻ ở độ tuổi này có sự gắn kết cảm xúc với các quyết định tiền bạc, vì thế chúng đủ chín chắn để học từ bạn. Đây chính là thời điểm xây dựng nền tảng thật vững vàng để đưa ra các quyết định tài chính phù hợp, tận dụng tối đa các điểm mạnh trong những đặc tính dùng tiền của trẻ và giúp giảm thiểu những thách thức tiềm ẩn mà đặc tính dùng tiền đó thể hiện.

Quay lại với gia đình Casey, rõ ràng một phần những gì đang diễn ra với cô bé chính là sự phát triển. Cô bé đang ở đỉnh điểm của giai đoạn dậy thì, giai đoạn khó khăn đối với các thành viên trong gia đình. Vì thế, cảm xúc của cô bé thất thường, và dễ cảm thấy nản lòng.

Cô bé đang ở độ tuổi muốn được cha mẹ nhìn nhận như một người lớn. Cô bé muốn được cư xử như một người trưởng thành, thông minh và một phụ nữ trẻ đầy trách nhiệm, dù bản thân cô và cha mẹ đều hiểu rằng thực tế cô không trưởng thành như cô nghĩ. Nhưng phần lớn sự cáu gắt với cha mẹ và các em đều xuất phát từ những căng thẳng mà cô bé cảm nhận trong thời kỳ chuyển giao giữa thời thơ ấu và sự sẵn sàng để bước vào tuổi thiếu niên...

Cùng với những vấn đề về sự phát triển này, Casey là một người tiêu xài/ ư mạo hiểm mới lớn. Lần đầu tiên trong đời, cô bé có cơ hội tiêu tiền một cách độc lập, và cảm thấy rất thích thú với điều đó. Cô bé có thể đến những nơi mà không cần bố mẹ đi cùng và cảm giác được tự mình ra quyết định mới tuyệt làm sao. Điều cuối cùng cô muốn là cha mẹ kiểm soát chặt sự tự do mới được khám phá này.

Điều Casey cần nhất từ bố mẹ trong lúc này là sự kiên nhẫn và thấu hiểu. Nếu bố mẹ chờ đợi cô đưa ra quyết định hợp lý về tiền bạc, họ sẽ thất vọng. Nếu cô bé chờ đợi được bố mẹ cho làm những gì mình muốn, cô cũng sẽ bị thất vọng. Có nhiều nguyên nhân mà cả Casey và bố mẹ có thể cùng tìm ra cách xử lý để mọi người có được điều mình thực sự cần lúc này.

Trong một số chương tiếp theo, chúng tôi sẽ giới thiệu những ý tưởng cụ thể để cha mẹ có thể trò chuyện về những thách thức đó với con cái. Nhưng trước tiên, bạn cần lưu ý một số vấn đề cơ bản về sự phát triển khi trải qua những mâu thuẫn thông thường nhất về tiền bạc với con cái.

Trẻ muốn làm tốt mọi thứ

Trẻ ở độ tuổi này sẽ khám phá khả năng và sở thích của mình, chúng đang trong quá trình hình thành những hiểu biết cơ bản về bản thân. Trong độ tuổi này, trẻ thích làm chủ những kỹ năng mới. Đó là lý do tại sao trẻ em độ tuổi này giống Cliff Clavins tí hon, có thể nói thao thao bất tuyệt không ngừng về các chủ đề trên thế gian – các loài khủng long, nhân vật pokemon và số liệu thống kê môn bóng chày. Chúng muốn biết về các chi tiết, và thích kể với bạn về những điều đó.

Ở tuổi này trẻ em trở nên chăm chỉ và có sự ganh đua đáng kinh ngạc. Lần đầu tiên trong đời, chúng tỏ ra hợp tác, cuối cùng cơ thể của trẻ cũng làm được khá nhiều điều chúng muốn – chạy không vấp, bắt bóng, tung hứng, nhảy múa – và chúng mong là mình có thể làm tốt ngay mọi thứ. Vì vậy, trẻ có thể nhanh chóng trở thành những người cầu

toàn nhỏ tuổi, tự đánh mình mỗi khi không làm tốt một việc gì đó hoặc khi trẻ phát hiện ra chúng không có những khả năng tự nhiên mà chúng hy vọng sẽ có.

Mong muốn làm chủ các kỹ năng và ý tưởng có lợi cho cái tôi của trẻ. Một đứa trẻ phát hiện ra bản thân có thể chơi thể thao tốt, học toán giỏi, chơi trò chơi DS giỏi... Chúng nhận ra bản thân thích gặp gỡ những người mới hoặc ghét nói chuyện trong lớp. Chúng thấy mình vui tính hoặc có thể chỉ huy các anh chị em trong nhà. Kết hợp những khám phá nhỏ này lại với nhau, trẻ có thể biết được mình là ai và có khả năng gì.

Tất cả những điều này lý giải cách xử lý và suy nghĩ về tiền bạc của trẻ trong độ tuổi này. Cũng giống như mọi việc hay làm, trẻ từ 5 đến 12 tuổi sẽ cố tìm hiểu xem chúng có thể kiếm tiền được không, có tiết kiệm tốt không và có biết cách chi tiêu đúng mực không. Xin lưu ý tiền bạc đi đôi với sự trưởng thành, do đó chúng muốn được nhìn nhận giống như tất cả những người có thể đưa ra các quyết định đúng đắn về nguồn lực mới mẻ, quan trọng này trong cuộc sống của chúng. Nói cách khác, trẻ muốn bạn thấy chúng giỏi giang và khôn ngoan trong cách tiêu tiền.

Điều phức tạp ở đây là phiên bản “giỏi giang và khôn ngoan” của trẻ có thể không giống bạn. Nhưng trên hết, trẻ cần được bạn nhìn nhận như những người có khả năng đưa ra các quyết định về tiền bạc, kể cả khi chúng làm mọi việc không đúng theo cách bạn nghĩ. Điều tệ nhất bạn có thể làm được trong giai đoạn này là kiểm soát tự do tài chính có giới hạn của con hoặc giảm bớt những nỗ lực được tự lập của trẻ. Là cha mẹ, khi nhận thấy những vấn đề này, hãy gửi tới con một thông điệp con không thể làm được và con không có các kỹ năng phù hợp. Và với những đứa trẻ đang ở giai đoạn phát triển này, thông điệp đó dễ khiến chúng tổn thương sâu sắc.

Bạn hãy nhớ rằng, trẻ muốn mình làm mọi chuyện thật tuyệt vời, bao gồm các quyết định về tiền bạc. Trẻ muốn gây ấn tượng với bạn và muốn bạn nghĩ chúng rất khôn ngoan, thông minh và rất tuyệt. Vì vậy, hãy tìm cách khen ngợi sự cố gắng của trẻ và giúp chúng rút kinh nghiệm từ những sai lầm mắc phải và bắt đầu lại. Chỉ một chút kiên nhẫn của bạn sẽ giúp xây dựng niềm tin giữa bạn và con.

Trẻ có suy nghĩ cụ thể

Đây là một thách thức đối với nhiều bậc cha mẹ. Chúng ta thật tuyệt vời khi nói đến những ý tưởng trù tượng, suy tính cho tương lai, hình dung ra được các mặt của một quyết định. Trẻ không làm được như vậy. Trên

thực tế, trẻ không thể làm được những điều này cho đến khi chúng bước vào tuổi dậy thì. Đó là thời điểm não bộ bắt đầu kiểm soát được những ý tưởng trừu tượng và hiểu được luật nhân-quả.

Không có khả năng suy nghĩ trừu tượng là một phần lý do lý giải tại sao trẻ ở độ tuổi này đưa ra những quyết định mà bố mẹ cho là thiếu cân – trẻ không thể nghĩ thông suốt về những hậu quả hoặc tưởng tượng về một tương lai tích cực hơn hiện tại. Đó không phải là lỗi hổng trong tính cách của trẻ.

Đó là lý do tại sao các cuộc trò chuyện về tiền bạc với trẻ ở lứa tuổi này phải thật cụ thể. Bạn có thể nói chuyện về việc tiết kiệm hoặc cách chi tiêu khôn ngoan, nhưng bạn cần cho trẻ biết lý do tại sao lại làm vậy – việc để dành tiền cho những lúc khó khăn chẳng có ý nghĩa gì với một đứa trẻ mười tuổi. Tuy nhiên, để dành tiền cho một mục tiêu cụ thể, chẳng hạn một chiếc xe đạp mới sẽ rất có ý nghĩa với chúng.

Trẻ em đang thay đổi

Không quan trọng việc bạn đã trải qua những thách thức nào khi trò chuyện với trẻ đang trong giai đoạn tiểu học về tiền bạc, nhưng hãy lưu ý rằng chúng chưa hoàn thiện quá trình phát triển. Bạn vẫn có nhiều thời gian để xác định những thách thức xuất hiện cùng với các đặc tính dùng tiền của trẻ và tìm cách giúp chúng cân bằng hơn trong các quyết định về tiền bạc. Nếu ngay lúc này con bạn không chú ý đến vấn đề tiền bạc, hãy bắt đầu bằng những cách đơn giản để theo dõi. Nếu trẻ có tính bủn xỉn, hãy giúp chúng tìm cơ hội được cho đi. Tuy nhiên, hãy sẵn sàng cho những cuộc trò chuyện được thảo luận trong phần này ít nhất một lần – khi con bạn đang lớn và có nhiều thay đổi, những thách thức chúng gặp phải liên quan đến tiền bạc do vậy cũng thay đổi theo.

Sự phát triển nhân cách của trẻ chính xác là những gì tạo nên khoảng thời gian tuyệt vời này để bắt đầu xây dựng các kỹ năng về tiền bạc. Ngay bây giờ, con bạn có thể thực hành những thói quen tốt để không phải chịu đau khổ từ những lỗi lầm liên quan đến tiền bạc của chúng. Bạn sẽ lo lắng khi con đòi rất nhiều món đồ chơi mới lấy một bộ sưu tập thẻ bóng chày không tên cũ rách. Chúng tôi hiểu điều đó. Nhưng nếu có thể tìm ra cách vượt qua sự thất vọng và tìm hiểu những lý do mà trẻ cho rằng đó là ý tưởng hay, bạn có thể khám phá nhiều hơn về cách trẻ suy nghĩ. Thông tin đó có thể chỉ dẫn cho bạn khi bạn giúp trẻ học cách đưa ra các quyết định tiền bạc đúng đắn hơn.

ammy và cậu con trai 10 tuổi Alex đang trong cửa hàng bách hóa, cậu bé hỏi mẹ: “Mẹ ơi, con đi xem đồ chơi Lego được không ạ?”

“Được”, Tammy nói. “Mẹ sẽ ở trong khu bán thức ăn dành cho chó. Sau năm phút con hãy quay lại nhé.”

“Vâng ạ”, Alex đáp lại và cậu bé vòng qua góc, hướng về khu đồ chơi.

Năm phút sau, Alex trở lại, mang theo một chiếc hộp trên tay.

“Cái gì thế, Alex?”, Tammy hỏi.

“Nó là bộ tàu không gian mà con đã nói với mẹ đấy ạ.”

“Alex, bộ đó có giá gần 50 đô la. Chúng ta sẽ không mua nó đâu.”

“Nhưng mẹ ơi, con có mang theo tiền tiêu vặt của con. Con có thể trả hết được ạ!”

“Vấn đề không phải ở chỗ đó, Alex. Vấn đề ở đây là con sẽ không tiêu toàn bộ số tiền tiêu vặt của con cho thứ đó.”

“Nhưng mẹ ơi, đó là tiền của con!”

Bạn có thể thấy cuộc nói chuyện này sẽ đi đến đâu rồi, đúng không?

Nếu gia đình bạn dùng tiền tiêu vặt để dạy trẻ về mối liên hệ giữa lao động và phần thưởng, chắc chắn bạn đã phải làm việc rất vất vả để hình thành một phương thức giúp con bạn kiếm tiền. Có thể bạn có một bảng việc vặt được điều chỉnh kỹ qua nhiều năm. Có thể bạn dùng nhãn dán có hình, lọ đựng công việc, các mục tiêu tiết kiệm và rất nhiều ý tưởng tuyệt vời khác mà bạn có thể gắn lên bảng ghim. Và sau đó, rầm! Một chuyến đi đến cửa hàng bách hóa và tất cả đổ vỡ với sự khủng hoảng cảm xúc của một cậu bé 10 tuổi.

Chúng ta là những người “hâm mộ” việc cho con tiền tiêu vặt. Chẳng có cách nào tốt hơn để giúp trẻ học được một số bài học tài chính giá trị về trách nhiệm, chăm chỉ làm việc, và giá trị của một đô la. Tiền tiêu vặt mang lại cho trẻ cảm giác sở hữu đối với số tiền của chúng và hãy để trẻ đưa ra một vài quyền quyết định nên làm gì với số tiền đó. Tiền tiêu vặt là một công cụ tuyệt vời giúp trẻ có được những trải nghiệm vô giá liên quan đến tiết kiệm, chi tiêu và cho tặng.

Nhưng tiền tiêu vật cũng có thể mang đến một số mâu thuẫn nghiêm trọng giữa cha mẹ và con cái, đặc biệt nếu bạn và con có những đặc tính dùng tiền khác nhau. Dù cơ chế trợ cấp tiền tiêu vật có rõ ràng đi nữa, thì điều đó cũng không thể giúp bạn giải quyết khía cạnh tình cảm của những quyết định tiền bạc. Và chính những cảm xúc đó có tác động lớn nhất đến mối quan hệ giữa bạn và con cái.

Thực sự đó là trọng tâm của những cuộc trò chuyện này. Những chi tiết về tài chính – con bạn nhận được bao nhiêu, chúng phải làm gì để có tiền tiêu vật, chúng có được trả tiền thường xuyên không – thực sự là một vấn đề ưu tiên của gia đình, và bạn sẽ không làm tổn thương con nếu phương thức của bạn khác với những người khác. Nhưng điều sẽ làm tổn thương cả gia đình bạn chính là khi tiền tiêu vật trở thành điểm bất đồng giữa bạn và con cái.

Nếu bạn không có hệ thống trợ cấp tiền tiêu vật hiệu quả và bạn muốn sử dụng phương pháp này để dạy cho con các kỹ năng tài chính, chúng tôi khuyến khích bạn hãy đến với trang web của chúng tôi để có những gợi ý về việc lập kế hoạch cho con tiền tiêu vật.

Còn bây giờ, chúng tôi muốn tập trung vào các biện pháp nhằm tăng cường mối quan hệ tiền bạc của bạn với trẻ.

Những mâu thuẫn và thách thức về tiền bạc nảy sinh xung quanh vấn đề tiền tiêu vật sẽ thay đổi tùy thuộc vào những đặc tính dùng tiền của trẻ. Do vậy, hãy suy ngẫm về các đặc tính dùng tiền chủ yếu và thứ yếu của trẻ. Lưu ý rằng các đặc tính dùng tiền chủ yếu và thứ yếu luôn đi cùng nhau – đôi khi bạn thấy đặc tính này được thể hiện nhiều hơn đặc tính kia. Sau đó, bạn hãy đọc các gợi ý của chúng tôi và xem xét đến các đặc tính dùng tiền khi nói chuyện với trẻ về tiền tiêu vật.

Sau đây là cách nói chuyện với:

Lưu ý rằng trẻ trong độ tuổi này muốn làm thật tốt tất cả mọi thứ. Chúng thích khoe khả năng nắm bắt thông tin và những kỹ năng mới. Với trẻ có tính tiết kiệm, nhu cầu này được thể hiện trên một bình diện rộng. Trẻ rất tự hào về khả năng tiết kiệm của mình, đồng thời cũng muốn bạn tự hào về chúng. Do vậy, nếu bạn có con là người tiết kiệm, hãy đảm bảo bạn sẽ khen ngợi khả năng tiết kiệm của chúng. Vì đó thực sự là một đặc tính tuyệt vời và sẽ rất hữu ích khi trẻ lớn lên.

Nhưng thách thức đối với trẻ tiết kiệm chính là xu hướng tích góp tiền bạc của chúng. Trẻ sẽ không tiêu, cũng không cho ai, và thấy không cần thiết phải có kế hoạch sử dụng tiền đó làm gì. Trẻ chỉ thích có số tiền đó và biết được chúng sẽ chẳng thể biến đi đâu.

Người tiết kiệm cũng thích cảm giác kiểm soát khi nói đến tiết kiệm. Đó là lý do trẻ thấy khó chịu hoặc lo lắng khi bạn gợi ý chúng dùng tiền mua một món quà cho em hoặc cho trẻ biết là chúng phải tự mua thẻ bóng chày bằng tiền của mình. Trẻ có thể tự làm được những việc đó, nhưng chúng muốn tự mình đưa ra những quyết định này.

Người tiết kiệm cũng vật lộn để có một bức tranh rõ ràng về tình hình tài chính thực tế của họ. Họ có xu hướng nghĩ rằng mình chỉ có ít tiền hoặc chẳng có xu nào, rằng mình sắp hết tiền, nhưng trên thực tế họ có một khoản tiền lớn được cất kỹ ở đâu đó. Nếu con bạn là một người tiết kiệm, hãy hỏi xem chúng có bao nhiêu. Hoặc là chúng sẽ biết chính xác đã tiết kiệm được bao nhiêu, hoặc chúng sẽ cho bạn biết một con số thấp hơn số thực tế chúng tiết kiệm được. Dù thế nào thì mối quan tâm cơ bản là trẻ có nguồn lực hạn chế và không muốn tiêu đồng nào.

Bạn có thể giúp trẻ giảm bớt lo lắng về tiền bạc bằng cách cung cấp cho trẻ một phương pháp trực quan để theo dõi nguồn thu và chi của chúng. Với trẻ lớn hơn, bạn có thể dùng hình thức sơ đồ, thậm chí là sổ ghi chép hàng ngày giống dạng sổ cái. Hướng dẫn con kẻ bốn cột trên trang giấy – một cột nguồn thu, một cột tiết kiệm, một cột cho tặng và một cột dành cho chi tiêu. Trẻ có thể dùng bảng này để theo dõi xem tiền của chúng đi đâu, và bạn có thể dùng bảng đó chỉ cho con biết chúng có bao nhiêu tiền.

Với trẻ nhỏ tuổi hơn, thậm chí bạn có thể sử dụng một hình thức trực quan hơn. Hãy đưa cho trẻ ba chiếc phong bì nhỏ, hoặc rổ hoặc hộp – một đựng tiền tiêu, một để tiết kiệm, và một để cho tặng. Mỗi lần cho con tiền tiêu vặt, hãy giúp trẻ quyết định bỏ bao nhiêu vào mỗi phong bì hoặc rổ, và phải chắc chắn mỗi phong bì hoặc rổ đều có tiền.

Dù cho con bạn bao nhiêu tuổi, thì trẻ vẫn cần sự khích lệ liên tục, tránh để tiền bạc quan trọng hơn các mối quan hệ. Nếu một người bạn rủ trẻ ra cửa hàng kẹo nhưng chúng chần chừ vì không muốn tiêu tiền, hãy giúp trẻ tính toán xem chúng có bao nhiêu và dùng bao nhiêu tiền mua kẹo thì trẻ sẽ cảm thấy thoải mái. Hãy giúp trẻ hiểu rằng tiết kiệm tiền là một công cụ – bằng cách tiết kiệm tiền từ những thứ không quan trọng với mình, trẻ sẽ có tiền để mua những thứ khác, như một thanh kẹo. Nhưng tiết kiệm tiền tiêu vặt chỉ để có nhiều tiền hơn thì đó không phải mục tiêu lành mạnh.

Với trẻ thích tiêu xài, không có lúc nào phù hợp hơn thời điểm hiện tại để sử dụng tiền tiêu vặt cho việc mua sắm thú vị. Người tiêu xài biết làm thế nào để nắm bắt từng khoảnh khắc, và tiền chính là tấm vé để thực hiện được điều đó. Hơn nữa, trong độ tuổi này, trẻ chưa sẵn sàng với những suy nghĩ trừu tượng, và bạn lại có một cơn ác mộng về tiêu xài tiềm ẩn.

Có thể bạn phát hiện ra đứa con tiêu xài dùng hết số tiền tiêu vặt trong khoảng thời gian kỷ lục, nhưng không phải để mua đồ cho bản thân mà chúng lại cấp tiền cho cả nhóm bạn. Chúng tôi biết có những trẻ thích tiêu xài chẳng hề nghĩ ngợi khi chi tiền cho hội bạn uống sữa lắc hoặc xem phim. Trẻ thích tiêu xài rất rộng rãi – đôi khi vô cùng hào phóng – và sẽ vui vẻ chi tiền cho bất kỳ hoạt động nào hoặc cố rủ bạn đi cùng.

Đây là một trong những đặc tính dùng tiền có thể dẫn đến nhiều hình thức mâu thuẫn giữa cha mẹ và con cái. Nếu bạn không phải là người tiêu xài, thì những thói quen của con cái dường như rất bất cần và thiếu trách nhiệm. Ngược lại, có thể bạn vẫn thấy thất vọng do thiếu sự cân bằng giữa thói quen chi tiêu và khả năng tiết kiệm của con. Những mâu thuẫn này thôi thúc bạn nói với con cái rằng chúng là người thiếu thận trọng hoặc chưa trưởng thành, sau đó cố gắng kiểm soát việc chi tiêu của trẻ, hoặc cắt toàn bộ tiền tiêu vặt.

Bạn hãy lưu ý rằng, trẻ thích tiêu xài rất muốn bản thân là một người tiêu xài. Chúng muốn mình là một người bạn hào phóng, một đứa trẻ vui vẻ, và một người mà những người khác thích được ở bên. Điều đó trẻ đúng! Chắc chắn, chúng có tất cả những thứ đó. Do đó, nếu bạn chỉ trích việc tiêu pha của trẻ, chúng sẽ coi đó là chuyện cá nhân.

Chìa khóa giúp trẻ thích tiêu xài học được những thói quen tốt là làm việc với những đức tính tuyệt vời – hào phóng, thích vui vẻ, thích tặng quà cho người khác và chiêu đãi bạn bè. Khi trẻ nhận thấy tiền tiêu vặt chính là phương tiện để làm những việc tốt trên thế gian này, trẻ sẽ tham gia vào bất kỳ kế hoạch tiền bạc nào mà bạn giúp chúng đưa ra.

Chúng tôi gợi ý cách tiếp cận theo ba hướng. Trước tiên là kế hoạch tiết kiệm. Trẻ thích tiêu xài luôn có suy nghĩ “ngay và luôn”, do vậy chúng cần được đẩy vào trạng thái kìm nén sự hài lòng. Khi trò chuyện với người tiêu xài, chúng tôi thích thay thế cụm từ *tiết kiệm* bằng *kế hoạch chi tiêu cho tương lai*. Đối với trẻ thích tiêu xài, việc thay đổi

ngôn ngữ một cách khéo léo này giúp chúng hiểu tương lai là một cơ hội để làm một việc gì đó thú vị bằng tiền của mình. Và khi đó chúng cảm thấy sẵn sàng hơn trong việc dành ra một phần tiền tiêu vặt hàng tuần. Do đó, bạn hãy giúp trẻ suy nghĩ về những thứ chúng muốn – một chiếc xe đạp mới, một bộ LEGO xịn, hay một sản phẩm nghệ thuật. Hãy tìm hiểu giá của những sản phẩm đó, và quyết định số tiền trẻ cần để dành mỗi tuần hoặc mỗi tháng để mua được thứ đó. Khả năng đặt ra mục tiêu về tiền bạc và kỷ luật bản thân để đáp ứng được mục tiêu là một trong những kỹ năng tài chính quan trọng trẻ có thể phát triển.

Tiếp theo là kế hoạch cho tặng. Bản chất hào phóng của trẻ thích tiêu xài khiến quá trình này diễn ra đơn giản – chúng cảm thấy vui vẻ khi cho tiền. Nhưng bạn có thể làm lan truyền ý thức về tính mục đích và lòng hảo tâm ở trẻ thông qua việc giúp chúng lựa chọn một động cơ có ý nghĩa. Cách đây vài năm, Bethany bị chẩn đoán ung thư vú và con trai tôi, Cade – một người tiêu xài – bắt đầu dùng một chút tiền tiêu vặt cho hoạt động từ thiện, nhằm gây quỹ cho hoạt động nghiên cứu về bệnh ung thư vú. Sự kết nối cá nhân giữa việc tặng tiền của Cade và một điều gì đó đang diễn ra trong cuộc sống của chúng tôi khiến cậu bé cảm thấy dễ dàng để dành ra một khoản tiền hàng tuần. Nếu con trai bạn chơi bóng đá, chúng có thể đóng góp cho một quỹ từ thiện gửi bóng cho trẻ em ở những đất nước còn nghèo đói hoặc giúp tài trợ một chương trình thể thao cho trẻ em có thu nhập thấp nơi bạn đang sinh sống.

Cuối cùng, con bạn cần một kế hoạch chi tiêu. Rõ ràng, đối với người tiêu xài, việc này cực kỳ dễ dàng. Nhưng thay bằng việc đưa tiền tiêu vặt và nói rằng chúng có thể làm gì mình thích, thì bạn hãy đề nghị trẻ cho bạn biết những dự định mua sắm. Nếu bạn biết mỗi lần đi bể bơi chúng đều mua khoai tây chiên cho cả đội, vậy hãy đảm bảo trẻ chỉ mang theo đủ số tiền. Nhưng bạn hãy cố hết sức để trẻ có được chút tự do trong việc chi tiêu của mình. Nếu trẻ tiếp tục tiết kiệm và mục tiêu cho tặng đã đặt ra cùng bạn, trẻ cần được tự do làm những gì mình muốn với số tiền tiêu của chúng, dù đôi lúc chúng đưa ra những lựa chọn khiến bạn nổi điên.

Trẻ nhỏ ưa mạo hiểm không có nhiều cơ hội chịu rủi ro tài chính, do vậy bạn rất dễ bỏ qua một số đặc điểm có tính thách thức hơn về bản tính dùng tiền của trẻ. Ở độ tuổi này, nhiều trẻ ưa mạo hiểm giống với trẻ thích tiêu xài và trẻ tiết kiệm. Nhưng bạn có thể để ý thấy trẻ ưa mạo hiểm muốn tiết kiệm tiền vì một điều gì đó khác thường, chẳng hạn một bộ đồ dùng học hóa học, hoặc chúng muốn dùng tiền của mình mua

chiếc máy quay để làm phim cùng bạn bè. Trẻ không quan tâm chúng có cái gì – chúng thích sự trải nghiệm. Đó chính là kiểu người ưa mạo hiểm.

Khi nói đến việc dùng tiền tiêu vặt một cách khôn ngoan, rào cản lớn nhất với trẻ ưa mạo hiểm là trẻ hoàn toàn không thể biết được những hậu quả từ quyết định của mình. Một phần nguyên nhân là do độ tuổi và giai đoạn phát triển của trẻ, nhưng đặc tính dùng tiền của trẻ ưa mạo hiểm là thêm vào mức độ hấp tấp.

Có thể bạn phản đối việc thiếu quan tâm cho tương lai bằng cách nói rõ những mong đợi của bạn đối với việc chi tiêu và kế hoạch tiết kiệm của trẻ. Bạn có thể tôn trọng sở thích được có những trải nghiệm mới và khác biệt của trẻ bằng cách giúp chúng đặt ra mục tiêu tiết kiệm có thể mang đến những trải nghiệm mà chúng khao khát. Có thể chúng muốn lái chiếc tàu lượn siêu tốc lớn nhất trong cả nước trước tuổi lên 10. Tiết kiệm đủ tiền vào công viên là mục tiêu ngắn hạn hoàn hảo đối với trẻ ưa mạo hiểm.

Khi con bạn lớn hơn một chút, hãy giúp chúng nhìn xa hơn về tương lai để có các mục tiêu tiết kiệm – ban đầu có thể trẻ tiết kiệm để có một chiếc xe hơi cổ điển. Hoặc chúng có thể bắt đầu để dành tiền cho một chuyến du lịch bụi sau khi tốt nghiệp phổ thông trung học. Khi biết có một trải nghiệm cực kỳ thú vị đang chờ mình, trẻ ưa mạo hiểm có xu hướng sẵn sàng tiết kiệm và chi tiêu có tính toán.

Trẻ tìm kiếm sự an toàn quan tâm đến tương lai, và điều đó khiến chúng trở thành những người lập kế hoạch tuyệt vời, đặc biệt khi liên quan đến các quyết định tiền bạc. Chúng sẵn sàng từ bỏ thú vui trước mắt, nếu điều đó giúp làm giảm căng thẳng trong tương lai. Nếu trẻ muốn để dành tiền cho một việc gì đó, chẳng hạn quà lưu niệm cho kỳ nghỉ hè hoặc một món đồ chơi đặc biệt, cả với bạn là chúng sẽ giữ khoản tiền đó và tiêu đúng kế hoạch đã đặt ra.

Bất chấp khả năng lập kế hoạch và tiết kiệm tuyệt vời, trẻ có thể cảm thấy lo lắng cho tương lai. Trẻ có thể không suy nghĩ về tương lai dưới góc độ những con số tài chính, mà có thể trẻ sẽ nghĩ khi lớn lên mình sống ở đâu, muốn làm công việc gì hoặc nghĩ ra kế hoạch ở cùng đứa

bạn thân. Mỗi đứa trẻ đều nghĩ về tương lai xa xôi, nhưng với trẻ tìm kiếm sự an toàn, đây không phải là những ý tưởng mơ hồ – đó là những quan tâm rất thực tế.

Khi nói đến tiền tiêu vặt của trẻ, có thể bạn sẽ thấy trẻ có nhiều kế hoạch cho số tiền của mình, nhưng một vài kế hoạch trong số đó liên quan đến việc chi tiêu sớm. Dù bạn đặt ra một kế hoạch vững chắc cho việc chi tiêu/tiết kiệm/cho tặng, trẻ có thể từ chối tiêu tiền của chúng, bởi vì chúng muốn tiết kiệm cho mục tiêu của chúng hơn.

Đó là lý do tại sao trẻ cần cả mục tiêu ngắn hạn và dài hạn. Chúng tôi muốn nói ngắn hạn có nghĩa là trong vài tháng tới. Trẻ không cần tiết kiệm những khoản tiền lớn, nhưng hãy giúp chúng thực hành tiết kiệm khoảng 20 đô la hoặc chừng đó để mua một món đồ chơi và trải nghiệm nào đó. Điều này giúp trẻ nhận thấy việc sử dụng một ít tiền bây giờ không hề gây ra ảnh hưởng và chúng vẫn đủ tiền cho những kế hoạch khác.

Điều tương tự cũng đúng với việc cho tặng. Trẻ tìm kiếm sự an toàn không có khuynh hướng cho tiền đi, vì vậy hãy giúp trẻ quen với ý tưởng quyên góp 5 đô la chỗ này, 10 đô la chỗ kia. Thậm chí tiết kiệm tiền lẻ để bỏ vào hộp cũng có thể tạo cho trẻ thói quen chia sẻ những gì mình có, trong khi không ảnh hưởng gì đến kế hoạch tương lai của chúng. Và khi biết đó là kế hoạch, trẻ sẽ làm thật tốt, đảm bảo thực hiện đúng những gì diễn ra.

Thực tế là với hầu hết trẻ em, đôi lúc chúng hành động như những người viễn vông. Chúng không có kỹ năng tiết kiệm tốt hoặc chi tiêu có trách nhiệm, do đó trẻ thường bị nhìn nhận là không quan tâm hoặc suy nghĩ về tiền bạc. Nhưng một đứa trẻ viễn vông sẽ không hề quan tâm mình có tiền tiêu vặt không. Chúng cũng không nhắc nhở bạn khi đến ngày được nhận tiền. Chúng cũng không đề nghị làm thêm việc nhà để kiếm thêm tiền mua một thứ đồ chơi hay ho nào đó. Đơn giản là trẻ chẳng hề quan tâm về điều đó.

Nếu trẻ nhận tiền tiêu vặt, thì thách thức của bạn là giúp trẻ cân nhắc kỹ nên làm gì với số tiền đó. Khác với những đứa trẻ có đặc tính dùng tiền khác, trẻ viễn vông không có nhu cầu kiểm soát việc chi tiêu hay tiết kiệm của bản thân. Chúng hoàn toàn vui vẻ để bạn quản lý và bảo

chúng phải làm gì. Giai đoạn này là thời điểm thích hợp để bạn dạy trẻ xây dựng một số kỹ năng về quản lý tiền bạc.

Những bài học đó sẽ chỉ đọng lại trong tâm trí trẻ nếu bạn ghi nhớ rằng điểm then chốt trong sự chú ý của trẻ viễn vông là các mối quan hệ. Bạn càng gắn những mục tiêu và quyết định tiền bạc với các mối quan hệ, thì những thông điệp đó sẽ càng ngấm sâu hơn vào trẻ. Vì vậy, bạn hãy đặt câu hỏi mở với trẻ, ví dụ: “Con sẽ làm gì nếu có 100 đô la? Sau đó chú ý lắng nghe. Có thể trẻ sẽ nói với bạn về một trải nghiệm thú vị mà chúng muốn cùng thực hiện với bạn bè hoặc muốn giúp đỡ một ai đó. Điểm cốt lõi trong những suy nghĩ của trẻ sẽ là mục tiêu mối quan hệ.

Trong những tuần hay tháng tới đây khi bạn thực hiện cùng trẻ, hãy nhắc trẻ về những dự định chúng đã nói. Trẻ không cần phải tiết kiệm 100 đô la hoặc làm đúng những gì chúng dự định với số tiền tương tượng này, thay vào đó trẻ nên nghĩ về một số mục tiêu cho việc tiết kiệm và cho tặng có thể kiểm soát được. Bạn hãy duy trì mối liên hệ giữa những nỗ lực của trẻ với mục tiêu mối quan hệ. Bạn có thể nói: “Liệu con có cảm thấy thú vị không nếu tháng sau chúng ta đưa bạn của con đến công viên giải trí?” hoặc “Mẹ biết trẻ em ở viện nhi sẽ có những giây phút vui vẻ với những món đồ chơi mà con sẽ tặng cho chúng.”

Và bạn hãy để ý đến việc chi tiêu của trẻ. Cho đến khi trẻ lớn hơn một chút và có thêm một số kỹ năng về tiền bạc, thì có thể bạn sẽ cần giữ hầu bao cho chúng. Với người viễn vông trưởng thành, việc quản lý tiền nong của chính họ cũng có khó khăn, vì vậy so với trẻ thích tiết kiệm, trẻ thuộc nhóm này cần được người lớn giám sát nhiều hơn trong việc chi tiêu của chúng. Nếu trẻ đi đâu đó cùng bạn bè, hãy cho chúng vừa đủ số tiền xem phim, mua một cây kẹo hoặc vé vào bể bơi và chỉ có thế. Nếu bạn đưa cho trẻ tờ 20 đô la, đừng bao giờ mong rằng bạn thấy số tiền thừa.

Thông qua những cuộc trò chuyện này, có thể bạn sẽ trải qua một vài sự căng thẳng, đặc biệt khi những đặc tính dùng tiền của bạn khác với con cái. Chúng tôi đã tập hợp một số lời khuyên, nhằm đảm bảo những cuộc trò chuyện về tiền bạc với trẻ không bị trật khi chúng bắt đầu khiêu khích bạn.

Nếu bạn là một người tiết kiệm, thì khoản tiền trợ cấp tiêu vặt của con bạn có thể là một cuộc hành trình khá khó khăn. Bạn sẽ tự động muốn đặt ra kỷ luật nghiêm khắc với phần tiết kiệm từ khoản trợ cấp tiêu vặt của chúng, vì có như thế bạn mới cảm thấy thoải mái. Điều này sẽ hiệu quả nếu con bạn cũng là một người tiết kiệm, nhưng nếu trẻ có bất kỳ đặc tính

dùng tiền nào khác, những kế hoạch của trẻ – hoặc thiếu chúng – sẽ khiến bạn phát điên. Do đó, bạn hãy lưu ý rằng việc kiểm soát và điều khiển đối với trẻ ở độ tuổi này cực kỳ quan trọng. Bạn muốn tận dụng tối đa điều đó bằng cách trở thành một người thầy tuyệt vời, truyền đạt những kỹ năng tiết kiệm của mình và giúp trẻ hình thành những thói quen tốt. Đồng thời, hãy tự kìm chế mình khi bạn cảm thấy lo lắng tăng lên. Bạn có thực sự cần đặt ra kỷ luật nghiêm khắc với việc chi tiêu hoặc chấp nhận rủi ro của trẻ, hoặc đó chỉ là đặc tính dùng tiền của bạn đang nói? Hãy cố gắng để trẻ được tự do đưa ra quyết định của mình, cho dù đó không phải là những quyết định bạn mong muốn. Nếu bạn đưa ra kỷ luật quá nghiêm khắc hoặc buộc con cái làm mọi thứ theo ý mình, có khả năng chúng sẽ chống đối hoặc bắt đầu giữ bí mật với bạn. Và đó là sự kết thúc mối quan hệ tiền bạc vững chắc.

Cả hai vợ chồng chúng tôi đều là người tiêu xài nhưng con trai lớn của chúng tôi lại là người tiết kiệm. Vì vậy, ngay từ đầu, chúng tôi biết rằng khi con bạn có đặc tính dùng tiền đối lập với bạn, chắc chắn sẽ xảy ra căng thẳng. Muốn con trai chúng tôi cho đi một ít tiền tiêu vặt chẳng khác nào có bắt một con chó dữ từ bỏ miếng bít tết. Nhưng bạn hãy nhớ rằng

trẻ muốn chúng ta thấy được những mặt tốt trong các mục tiêu của chúng, và trong cách chúng thực hiện mọi thứ. Thậm chí khi con cái tỏ ra là một người bủn xỉn, bạn cũng tìm cách thừa nhận những quyết định sáng suốt chúng đưa ra với số tiền của mình. Đồng thời, khi bạn cảm thấy vui với việc mua sắm hoặc khi dùng tiền vào một việc hợp lý, hãy kể cho con cái nghe, cho chúng thấy bạn vui như thế nào và chia sẻ với người khác khi bạn hào phóng với túi tiền của mình.

Nếu bạn là người ưa mạo hiểm, có khả năng bạn sẽ gặp khó khăn với những đặc tính dùng tiền của người tiết kiệm, người tìm kiếm sự an toàn, và người viên vông. Bạn muốn trẻ làm việc gì đó để số tiền tiêu vật tăng lên – một quầy bán nước chanh hoặc một vài công việc kiếm ra tiền khác. Nhưng chúng sẽ phản kháng và từ chối, vì thế hãy tranh luận với con một cách khôn ngoan.

Nếu bạn muốn trẻ thực hành việc đầu tư tiền vào việc cắt cỏ chẳng hạn, bạn hãy cùng thực hiện với trẻ và trò chuyện cởi mở về việc khi nào phải mạo hiểm và khi nào nên cẩn thận hơn. Là người ưa mạo hiểm, đặc tính dùng tiền của bạn là một tài sản tuyệt vời trong việc dạy trẻ cách kiếm thêm tiền, nhưng hãy thúc đẩy chúng một cách thận trọng vì có khả năng chúng sẽ làm mất tiền. Trong khi đặc tính dùng tiền của bạn có thể thay đổi theo những mất mát đó, thì những đặc tính dùng tiền khác lại không thể.

Là người tìm kiếm sự an toàn, bạn luôn nghĩ về một bức tranh tổng quát – tiết kiệm cho việc học đại học, hình thành quỹ hưu trí, mua một chiếc xe hơi cho con cái. Nhưng với trẻ, đặc biệt ở giai đoạn này, chúng sống hoàn toàn cho hiện tại. Vì vậy, bạn không nên đẩy những lo lắng về tương lai của bạn sang con cái. Trẻ không coi đó là sự quan tâm và lo lắng cho chúng, mà đúng hơn là bạn lo lắng về những chuyện không đâu. Và điều đó có thể là khởi nguồn của những mâu thuẫn giữa cha mẹ và con cái. Thay vì lo lắng, bạn hãy sử dụng kỹ năng lập kế hoạch, giúp con đặt ra những mục tiêu tiết kiệm vừa phải với số tiền tiêu vật của chúng. Khi trẻ dành ra được khoản đó, bạn hãy đề nghị chúng góp một phần tiết kiệm vào khoản bạn tiết kiệm cho việc học đại học hoặc chiếc xe hơi đó.

Nếu bạn là người viên vông, có thể bạn sẽ không có một kế hoạch về khoản tiền tiêu vật cho con ngay từ đầu. Nhưng nếu con có bất kỳ đặc

tính dùng tiền nào khác, bạn có thể thấy chúng có những mối quan tâm về tiền bạc mà không bao giờ xảy ra với bạn. Điều đó cần sự nỗ lực thực sự từ phía bạn, nhưng điều quan trọng là bạn cần tìm cách nuôi dưỡng những đặc tính dùng tiền của trẻ, ngay cả khi những đặc tính đó rất khác so với bạn. Bạn không cần phải là người tiết kiệm giỏi mới tán dương những kế hoạch thận trọng của người tiết kiệm và người tìm kiếm sự an toàn. Để có một buổi chiều thú vị với trẻ thích tiêu xài trong khu mua sắm, bạn không cần phải là người thích mua sắm. Hãy dùng tình yêu thương trong các mối quan hệ tìm cách kết nối với trẻ và khám phá thêm điều gì khiến những đặc tính dùng tiền của trẻ thể hiện ra.

6

Đòi hỏi

Ed và con gái Lizzy đang ở quầy thanh toán trong cửa hàng tạp hóa, lúc đó Lizzy chợt nảy ra ý gì đó trong đầu.

“Bố ơi, bố nhìn đồ chơi Polly Pocket này đi. Con chưa có cái này.”

“Bố thấy rồi, Lizzy ạ. Nó màu hồng con nhỉ.”

“Con có thể mua không bố? Chỉ 4 đô la thôi mà.”

“Giá của nó là 4.99 đô la, và câu trả lời là không.”

“Con mua cuốn sách có miếng dán này được không ạ?”

“Không được, Lizzy. Con đừng đòi bố những thứ linh tinh nữa.”

“Vì sao con không được mua một thứ gì đó?”

“Vì con không thể mua. Chúng ta phải đi rồi.”

Lúc bước ra khỏi cửa hàng, Lizzy nhìn thấy máy bán hàng tự động ở một góc.

“Bố ơi, con mua kẹo gồm được không ạ?”

Lizzy là một trường hợp đòi hỏi.

Những người bán lẻ khôn ngoan đó chính là oan gia của những ông bố bà mẹ khắp mọi nơi. Họ đặt tất cả những món đồ đó vừa đúng bằng chiều cao của trẻ, mục đích là để mời chào chúng ta chỉ thêm vài đô la cho một món đồ chơi nhỏ, một thanh kẹo, một thỏi son bóng hoặc một vài đồ nữ trang rẻ tiền khác mà chẳng ai cần đến và phải thật dứt khoát bạn mới có thể cưỡng lại được. Cho đến ngày huy hoàng khi những người bán lẻ không còn muốn chúng ta mua những món đồ đó nữa, thì chúng ta không còn cách nào khác, ngoại trừ phải biết cách dập tắt những yêu cầu về đồ chơi, thức ăn của trẻ mỗi lần ra khỏi nhà.

Điều tệ hơn là bạn không phải rời khỏi nhà để trẻ có cơ hội đòi hỏi. Chỉ cần mười phút xem ti vi, trong não trẻ sẽ hiện ra ít nhất năm sản phẩm phải có – giấy phát sáng, búp bê hát cùng iPod, ngũ cốc làm bằng thanh kẹo, và ai biết còn gì nữa. Vào một buổi sáng bất kỳ, trước khi nháp tách cà phê đầu tiên, bạn sẽ nhận được ba yêu cầu về đồ mới.

Trong số những thách thức cha mẹ gặp phải khi đề cập đến trẻ và những quyết định tiền bạc, có lẽ khó khăn nhất là tình trạng đòi hỏi, vì trẻ không ngừng đòi hỏi thêm mọi thứ. Hiếm thấy cặp cha mẹ nào ra bước đến quầy thanh toán mà không nhượng bộ ít nhất một yêu cầu về một món đồ chơi, một chiếc áo mới, túi khoai tây chiên hoặc một phong kẹo gôm. Cho dù bạn có là một người tiết kiệm kiên quyết nhất cũng có thể bị lung lay bởi sự mè nheo không ngớt của con cái.

Đối phó với tình trạng đòi hỏi ở trẻ cần sự kiên định và tính kỷ luật của cha mẹ. Nhưng điều này cũng giúp cha mẹ hiểu về những đặc tính dùng tiền của con cái. Giống như với tất cả những quyết định và cuộc trò chuyện về tiền bạc, cha mẹ càng hiểu suy nghĩ của trẻ về tiền bạc thì càng dễ giải quyết mâu thuẫn về tiền bạc và xây dựng cho trẻ các kỹ năng vững vàng về tiền bạc.

Sau đây là cách nói về tình trạng đòi hỏi nếu con bạn là:

Người tiết kiệm

Nếu có con là người tiết kiệm, bạn hãy giơ hai tay lên trời và hét lớn: “Chúa lòng thành”. Đối với trẻ thuộc nhóm này vấn đề đòi hỏi sẽ không xảy ra. Trẻ không thích tiêu tiền, cho dù đó là tiền của bạn. Trẻ chỉ không muốn mua sắm và có những món đồ mới. Vì thế, hãy cảm ơn người tiết kiệm nhỏ tuổi của bạn đi. Hãy cố để ý xem lúc nào trẻ không đòi đồ chơi, khi nào không đòi thêm kẹo. Bạn hãy cho trẻ biết rằng bạn thấy hết những điều đó và đánh giá cao việc chúng để cho bạn làm việc nhà mà không đòi hỏi thứ gì. Trẻ hãnh diện về khả năng tiết kiệm tiền của mình và khi bạn nhận ra, đó chính là thế giới của trẻ.

Nếu những đứa con khác của bạn không thuộc nhóm tiết kiệm và đôi khi chúng có thể chuyện trò ngẫu nhiên với bạn về việc mua sắm, bạn cũng cần đảm bảo rằng bạn không hề vô tình “phạt” người tiết kiệm vì không đòi hỏi cái gì bao giờ. Trẻ thuộc nhóm tiết kiệm thích tiết kiệm tiền, nhưng chúng cũng là những đứa trẻ thích đồ chơi, trò chơi và những trải nghiệm. Vì vậy, thì thoả hãy cho phép trẻ được yêu cầu thứ gì đó, để bạn biết khi nào chúng để mắt đến thứ gì. Hãy giúp trẻ tìm mua những thứ mà chúng muốn hoặc cần. Hãy để ý đến ánh mắt trẻ sáng lên khi có được chiếc quần jean hoặc chiếc áo xinh xắn. Hãy giúp trẻ hiểu rằng thỉnh thoả tiêu tiền cũng rất tốt, chứ không phải lúc nào cũng chỉ nghĩ đến chuyện tiết kiệm.

Người tiêu xài

Nếu con bạn là một người tiêu xài, thì bạn hãy coi chừng vì chúng chỉ thích có được các món đồ. Những món đồ đó không nhất thiết phải đắt tiền hay thú vị; chúng chỉ cần có thứ gì đó là được. Cade, con trai tôi, là một người tiêu xài, và cậu bé sẽ đeo bám chúng tôi cho tới khi chúng tôi trả lời có, thậm chí với một thứ gì đó rất nhỏ trong nhà. Có thể cậu bé đòi một chiếc bánh quy. Nếu chúng tôi trả lời không được, Cade sẽ đòi một cây kem. Nếu vẫn không được bố mẹ đồng ý, Cade sẽ đòi táo. Và khi chúng tôi trả lời có, điều đó giống như thằng bé giành chiến thắng một trận bóng đá vậy. Trong mắt cậu bé thể hiện rõ sự chiến thắng. Thậm chí cậu bé cũng chẳng thích những quả táo đến mức như vậy, nhưng điều đó không thành vấn đề. Vấn đề là Cade có được thứ gì đó, và nó làm cho người tiêu xài cảm thấy thỏa mãn. Người tiêu xài thích từ **CÓ**!

Trẻ thích tiêu xài sẽ cố hết sức để hạ bạn. Chúng sẽ đưa ra yêu cầu cho đến khi bạn mủi lòng. Câu chuyện về cô bé Lizzy ở phần đầu chương là minh chứng rõ nét cho điều này. Trẻ tiêu xài rất kiên trì vì biết rằng dù sớm hay muộn, bạn cũng phải nhượng bộ. Giải pháp duy nhất trong trường hợp này là bạn phải giữ vững lập trường và nghiêm khắc khi nói “không”. Mỗi lần nhượng bộ một điều gì đó, thậm chí chỉ mua một thứ nhỏ như chiếc kẹo cao su, bạn đang vô tình cho trẻ biết mình không bao giờ từ chối được điều gì.

Vì vậy, hãy chuẩn bị tinh thần cho bản thân và trẻ trước khi bạn bước vào cửa hàng. Bạn hãy tự nhắc nhở mình sẽ phải nghe vô số đòi hỏi và hãy quyết định trước là bạn sẽ không nhượng bộ. Sau đó hãy nói với trẻ rằng: “Chúng ta sẽ mua một số đồ vặt vặt, nhưng hôm nay mẹ sẽ không mua gì cho con đâu. Đừng đòi mẹ mua gì đấy nhé.” Nếu trẻ bắt đầu mè nheo, hãy nhắc nhở chúng là bạn quyết định như vậy rồi. Nếu duy trì được sự cam kết này liên tục một số lần, bạn sẽ thấy các yêu cầu của trẻ giảm hẳn. Trẻ sẽ hiểu rằng bạn nói không nghĩa là không, và cuối cùng chúng sẽ không đòi hỏi nữa. Khi nhận thấy trẻ bớt đòi hỏi, bạn nên khen ngợi và cho trẻ biết bạn đánh giá cao sự thay đổi đó. Với một đứa trẻ, hình thức cải thiện tích cực này sẽ phải trải qua một chặng đường dài.

Người ưa mạo hiểm

Trẻ ưa mạo hiểm có nhiều nét giống với trẻ thích tiêu xài – chúng

không để tiền bạc làm cản trở những ý tưởng tuyệt vời của mình. Con trai tôi, Cole là người ưa mạo hiểm/một người tiết kiệm. Cách đây không lâu Cole nói với chúng tôi là con đang tiết kiệm để mua một chiếc xuồng kayak bơm hơi, và muốn biết chúng tôi có thể giúp tìm mua một chiếc không. Chúng tôi chỉ biết nhìn con, rồi nói: “Anh bạn nhỏ, chúng ta đang sống ở Colorado. Cái hồ gần nhất cũng cách đây khoảng 200 km. Con nghĩ mình sẽ sử dụng chiếc xuồng đó ở đâu?” Cole trả lời: “Bố mẹ sẽ biết nếu bố mẹ có một cái của riêng mình.”

Với trẻ ưa mạo hiểm, tình trạng đòi hỏi có thể không diễn ra thường xuyên, nhưng những đòi hỏi của chúng thường có vẻ không bình thường, đặc biệt nếu bạn không phải là người ưa mạo hiểm. Bạn có thể xử lý được vấn đề này bằng cách hỏi con xem chúng định chi trả cho thứ mình muốn như thế nào. Có thể bạn sẽ sửng sốt khi biết rằng kế hoạch của chúng thậm chí chẳng liên quan đến tiền của bạn. (Chẳng hạn, vì Cole cũng là một người tiết kiệm nên Cole đã tính toán về mặt tài chính cho chiếc xuồng kayak của mình). Nhưng bất kể số tiền là của ai, trẻ cần được bạn hướng dẫn để đảm bảo chúng không đòi hỏi những thứ chỉ để thoát khỏi sự buồn chán.

Đối với những ý tưởng thú vị và những món đồ yêu thích, trẻ ưa mạo hiểm có xu hướng chỉ để ý đến trong một thời gian ngắn; vì vậy nếu bạn không thận trọng, trẻ sẽ có một ga ra với những xe đua nhỏ, xe đạp một bánh và những dự định tự làm đường dốc ván trượt, những thứ này sẽ nhanh chóng đi vào dĩ vãng ngay khi một ý tưởng mới xuất hiện. Nếu con bạn có vẻ như thay đổi các nhu cầu thường xuyên, bạn hãy giúp trẻ chú trọng vào nhu cầu trải nghiệm thay vì các món đồ. Điều đó không chỉ giúp trẻ tránh khỏi việc cạn túi từ việc mua sắm mà trẻ còn vun đắp được các mối quan hệ và tạo ra những kỉ niệm đẹp.

Hãy giúp trẻ ưa mạo hiểm lập kế hoạch tiết kiệm cho những thứ chúng muốn mua. Nếu trẻ nghiêm túc tiết kiệm để mua đôi giày trượt patin hoặc một trò chơi mới và bạn muốn cân đối với khoản tiết kiệm của chúng thì điều đó rất tốt. Nhưng bằng việc đặt ra một số trách nhiệm để trẻ tham gia vào việc mua sắm những món đồ yêu thích của chúng, bạn có thể giúp trẻ tránh được những vụ mua sắm bốc đồng và quên đi những việc mua sắm gây phiền hà cho một người ưa mạo hiểm.

Người tìm kiếm sự an toàn

Giống với trẻ tiết kiệm, trẻ tìm kiếm sự an toàn không có xu hướng đòi

hỏi. Chúng nhanh chóng hiểu rằng bạn không thể hoặc không tiêu tiền một cách hấp tấp. Và theo bản năng, chúng hiểu được việc trì hoãn sự hài lòng – trẻ em thuộc nhóm này thường lên danh sách cho Giáng sinh từ tháng Năm. Vào những dịp hiếm hoi đó, khi trẻ có đòi hỏi, bạn hãy khích lệ chúng đưa thêm những thứ chúng muốn có vào danh sách dành cho dịp sinh nhật hoặc Giáng sinh. Do trẻ quan tâm đến kế hoạch cho tương lai, nên cách tiếp cận này nằm trong phạm vi của trẻ. Bạn hãy trân trọng sự kiên nhẫn của trẻ bằng việc xem xét tặng món quà đó khi đến thời điểm phù hợp. Hãy cho trẻ biết bạn đánh giá cao sự hài lòng của trẻ về những thứ mà chúng có và khả năng chờ đợi để có thứ mà chúng muốn.

Người viên vông

Điều thú vị về người viên vông là họ thích các đồ vật. Nếu trẻ xin đồ chơi mới hoặc một con búp bê mới, bạn hãy hỏi chúng tại sao muốn có thứ đó. Phần lớn câu trả lời sẽ dừng lại ở mối quan hệ – trẻ muốn có một con búp bê vì bạn thân của cô bé cũng có một con và chúng muốn chơi cùng nhau. Cô bé muốn có được trò chơi mới đó vì thích ý tưởng trò chơi đem lại cho gia đình.

Người viên vông chỉ quan tâm đến các mối quan hệ, vì vậy các quyết định tiền bạc của họ hầu như gắn liền với những người họ yêu quý. Vì thế, khi trẻ đòi hỏi, bạn hãy đề nghị chúng nói về mối quan hệ đằng sau yêu cầu đó và giúp chúng nghĩ ra cách khác có thể tạo ra sự kết nối mà trẻ muốn. Sẽ không mất nhiều thời gian để trẻ tránh các món đồ và quay trở lại với mối quan hệ.

Khi đối phó với tình trạng đòi hỏi, cha mẹ sẽ không cảm thấy dễ dàng chút nào. Và chúng tôi cũng không có ý đề nghị bạn nói không mỗi khi trẻ đòi một thứ gì đó. Nếu con bạn muốn một chiếc kẹo, bạn hoàn toàn có thể mua kẹo cho chúng, rồi bạn muốn làm gì thì làm. Nhưng nếu bạn sợ phải đưa trẻ đi cùng đến cửa hàng, hoặc nếu những việc mua sắm nhỏ liên tiếp đang tạo ra sự căng thẳng giữa bạn và người bạn đòi, thì hãy dùng những gì bạn biết về đặc tính dùng tiền của trẻ để tạo ra sự thay đổi thực sự với cách bạn xử lý tình trạng đòi hỏi. Nếu bám sát kế hoạch, bạn sẽ nhanh chóng thấy sự khác biệt.

Những người khiêu khích cha mẹ

Trẻ em lúc nào cũng muốn có các đồ vật, vì vậy những cuộc trò chuyện kiểu như thế này không phải lúc nào cũng diễn ra suôn sẻ. Có thể xảy ra sự phản kháng, tức giận, có thể là những cơn thịnh nộ – và nguyên nhân không phải lúc nào cũng do con trẻ. Nếu đặc tính dùng tiền của bạn và của trẻ khác nhau, chúng sẽ tìm cách khiêu khích bạn. Dưới đây là cách để bạn tự tránh được sự khủng hoảng.

Người tiết kiệm

Với người tiết kiệm, đòi hỏi là một vấn đề lớn. Những yêu cầu nhỏ có thể tích lại thành thủ phạm lớn phá vỡ ngân sách, và điều đó khiến người tiết kiệm phát điên. Với người tiết kiệm, một chiếc kẹo không chỉ là kẹo – đó là khởi đầu dẫn đến nợ nần và phá sản. Những người tiết kiệm cũng lo lắng rằng xuất phát từ sự nhượng bộ đối với những đòi hỏi này, họ đang hình thành ý thức về quyền của con cái, điều mà mỗi người làm cha mẹ đều cố tránh. Nếu bạn là một người tiết kiệm, hãy chấp nhận nỗi sợ và sự lo lắng mà những đòi hỏi của trẻ đem đến. Sau đó hãy nhắc nhở bản thân về thực tế – thi thoảng mua sắm ngẫu hứng chắc chắn không phá vỡ ngân sách gia đình, và việc đem đến những điều tốt đẹp cho trẻ không thể biến chúng thành những cô cậu hỗn xược được. Khi cần nói không, bạn hãy nói không, nhưng nếu bạn biết mình có thể nói có, thỉnh thoảng bạn cũng nên làm vậy và nếu để ý bạn sẽ thấy sự thích thú hiện trên khuôn mặt trẻ.

Người tiêu xài

Nếu bạn là một người tiêu xài, chắc chắn bạn sẽ mua cho con những thứ kể cả khi chúng không đòi hỏi. Tuy nhiên, không phải tất cả những người tiêu xài đều giống nhau. Một số người tiêu xài khó chịu khi cảm thấy trẻ chỉ biết đòi hỏi. Những người tiêu xài này đều có cách mua sắm của riêng mình và thường tự ý thức được bao nhiêu là đủ. Khi bạn thấy khó chịu vì những đòi hỏi của trẻ, hãy dành một phút tìm hiểu điều gì đang diễn ra. Liệu có phải chúng đòi hỏi theo thói quen mà không thực sự quan tâm hoặc có nhu cầu? Hãy để ý đến sự thất vọng của chính mình, vì khi

một người tiêu xài bị những đòi hỏi làm phiền, có thể vì có điều gì khác đang xảy ra. Khi biết được đó là gì, tốt hơn bạn nên giải quyết vấn đề thực tế thay vì coi đó là vấn đề chi tiêu.

Người ưa mạo hiểm

Với cha mẹ là người ưa mạo hiểm, khi nói đến sự đòi hỏi, họ sẽ cảm thấy mình bị thất vọng, không phải bởi sự đòi hỏi đó mà vì thứ bị đòi hỏi. Nếu trẻ đòi thứ gì đó mà bạn cho là vớ vẩn hoặc lãng phí, chắc chắn bạn sẽ từ chối ngay. Nếu trẻ đòi một thứ mà bạn cho là cực kỳ hay ho hoặc thú vị, nhiều khả năng bạn sẽ nhượng bộ. Điều đó có vẻ không thành vấn đề, nhưng nếu trẻ không phải là người ưa mạo hiểm, phản ứng của bạn có thể sẽ vô tình gây tổn thương. Và đó là lúc bắt đầu có chuyện. Nếu bạn tiếp tục nói có và trẻ sẽ có cảm giác về quyền khiến cha mẹ phát điên. Nếu bạn nói không với những thứ chúng thích, trẻ sẽ bắt đầu coi đó là chuyện cá nhân. Khi trẻ yêu cầu điều gì, bạn hãy suy nghĩ kỹ trước khi trả lời và cân nhắc lý do bạn sẽ nói có hoặc không. Hãy đảm bảo phản ứng của bạn phải căn cứ vào điều gì là tốt nhất cho con cái, không phải là điều thú vị nhất với bạn. Hãy giữ cho bản tính ưa mạo hiểm của bạn được thỏa mãn bằng cách tạo ra niềm vui và sự mạo hiểm mà không liên quan đến việc mua sắm hoặc sử dụng đến tiền bạc. Hãy khơi nguồn tình yêu thương tiềm ẩn trong bạn bằng những chuyến đi chơi tự nguyện với con cái – chạy xe đến một khu vui chơi mới, một cuộc đi dạo trong rừng – để trẻ hiểu rằng sự khám phá không nhất thiết phải tốn kém.

Người tìm kiếm sự an toàn

Người tìm kiếm sự an toàn không nhất thiết phải ràng buộc với tiền bạc, nhưng họ muốn có kế hoạch chi tiêu của mình. Vì thế, những khoản mua sắm nhỏ hoặc ngẫu hứng sẽ thôi thúc hệ thần kinh của bạn hơn cả những mua sắm đã dự định. Điều này có thể khiến trẻ cảm thấy khó hiểu – khi bạn đưa trẻ đi mua đồ dùng trên lớp, chúng có thể mua những gì mình cần, nhưng khi bạn chợt nảy ra ý nghĩ đến một khu mua sắm, chúng sẽ không đi. Để giúp trẻ hiểu được sự khác nhau và tránh mâu thuẫn do đòi hỏi, hãy đặt ra những dự định chi tiêu rõ ràng, thậm chí trước khi

bạn rời khỏi nhà. Nếu bạn đang lập kế hoạch chi tiêu, hãy cho trẻ biết bạn sẽ chi bao nhiêu. Nếu bạn không thoải mái với việc mua sắm ngẫu hứng, hãy yêu cầu trẻ không đòi hỏi gì trong các lần kế tiếp. Sau đó cứ theo kế hoạch khi bạn ra khỏi nhà.

Người viễn vông

Do người viễn vông đặt các mối quan hệ trên cả tiền bạc, nên họ phải chắc chắn một điều là họ sẽ không bị lợi dụng. Kể cả trẻ nhỏ cũng nhận ra được bố hoặc mẹ đều có thể bị thuyết phục chuyện gì đó nếu chúng thuyết phục đủ lâu. Nếu bạn là một người viễn vông, bạn cần nhận ra điểm yếu của mình và lên kế hoạch trước khi đưa trẻ đến những nơi có thể phải đối mặt với sự đòi hỏi. Một lần nữa, điều này không có nghĩa là bạn phải nói không với mọi lời đề nghị – chắc chắn bạn sẽ thấy vui khi mua kem ốc quế sau khi đã mua sắm xong, vì điều đó nghĩa là bạn đang tạo dựng ký ức với trẻ. Chỉ cần đảm bảo rằng bạn đồng ý với đề nghị của chúng vì bạn muốn thế chứ không phải vì bị ép buộc.

Andrew là cầu thủ bóng đá nhỏ tuổi nhưng chơi rất giỏi. Thực tế, cậu bé xuất sắc tới mức dù mới 11 tuổi, nhưng cậu đã được tuyển vào một câu lạc bộ bóng đá. Sau khi cậu ghi được năm bàn thắng trong một trận đấu, một huấn luyện viên từ đội khác đến gặp Andrew và bố mẹ cậu. Ông nói với họ rằng mình huấn luyện một trong số các đội của câu lạc bộ và nếu họ muốn Andrew có tương lai được vào một trường trung học và đại học bóng đá, họ nên cho cậu bé tham gia chương trình câu lạc bộ càng sớm càng tốt. Ông nói: “Ông bà biết đấy, các đội bóng trong trường trung học này có sự cạnh tranh gay gắt nên huấn luyện viên của các đội thậm chí không đồng ý cho trẻ em luyện tập với đội, trừ khi chúng có ít nhất bốn năm trong câu lạc bộ.”

Giờ đây Andrew được thuyết phục rằng cậu bé sẽ trở thành David Beckham tiếp theo và tương lai hoàn toàn tùy thuộc vào việc cậu có tham gia đội lưu động để chơi trong cả năm, với chi phí nhiều hơn so với khi chơi ở sân thể thao và tham gia các giải đấu mùa thu.

Sau khi tìm hiểu, bố mẹ Andrew biết rằng để tham gia vào đội câu lạc bộ lưu động, họ phải bỏ ra 250 đô la để mua đồng phục và trả học phí, bao gồm cả chuyến đi qua đêm một hoặc hai lần mỗi tháng, tập luyện bốn lần một tuần, thậm chí cả chuyến đi thường niên đến bang Texas tham gia giải thi đấu quốc gia.

Toàn bộ những thứ đó đang nhấn chìm bố mẹ Andrew. Dù cậu không tham gia hướng đạo sinh, lớp karate và làm tình nguyện ở nhà thờ vào mỗi sáng Chủ nhật, thì thời gian đi lại đến các trận đấu và tập luyện chiếm quá nhiều. Và đó là chưa nói đến chuyện tiền nong. Họ biết đồng phục chỉ là phần khởi đầu. Có những chuyện ngoài lề lôi kéo các gia đình trên cả nước vào các dịp cuối tuần, rồi chi phí cho thức ăn và chỗ nghỉ của những giải đấu xa nhà, và còn tấm vé xa xỉ để bay tới Texas. Một mùa giải có thể khiến họ phải chuẩn bị hàng nghìn đô la.

Khi bố mẹ Andrew nói với cậu bé rằng họ không đáp ứng được chuyện đó, cậu bé đã vô cùng thất vọng. Họ cố giải thích đó là một cam kết đòi hỏi quá nhiều thời gian và kinh phí thì quá nhiều. Nhưng Andrew chỉ nghe thấy mỗi câu: *Con không đáng giá bằng số tiền đó.*

Cũng giống với nhiều gia đình khác, bố mẹ của Andrew bị kẹt giữa một bên là việc hỗ trợ cho sở thích và năng khiếu của con, một bên là thời gian và tiền bạc. Dù đó là thể thao, lớp học khiêu vũ, hướng đạo sinh, rap hát, lớp học nghệ thuật, ban nhạc hoặc nhóm thanh thiếu niên, ngày nay những hoạt động dường như chiếm nhiều thời gian và tiền bạc hơn khi họ còn nhỏ. Đó là một thách thức có thật để tìm ra điểm ngọt ngào giữa việc có được một thứ tốt và gìn giữ gia đình.

Đây là cuộc trò chuyện khó khăn với trẻ. Dưới đây là cách nói chuyện về các vấn đề liên quan đến thể thao và các hoạt động khác nếu con bạn là:

Ngay cả những người tiết kiệm nhỏ tuổi cũng nhận thức rõ là các hoạt động phải cần đến tiền. Nếu bạn cũng là một người tiết kiệm, có khả năng con bạn sẽ theo xu hướng của bạn, quan tâm đến chi phí của hoạt động trước khi xác nhận tham gia. Dù bạn không để ý đến chi phí, thì con bạn cũng sẽ quan tâm. Cho dù không phải lúc nào đó cũng là sự quan tâm chủ yếu của trẻ, nhưng bạn có thể thấy chúng chần chừ trong việc theo đuổi sở thích vì cho rằng phải chi quá nhiều hoặc không đáng phải chi cho mình như thế. Trẻ sẽ phủ nhận niềm vui và sự thích thú của mình khi làm việc gì chúng thích chỉ vì tiết kiệm tiền.

Điều đó nghĩa là bạn cần cho phép trẻ tham gia vào một lớp học hay một câu lạc bộ. Hãy cho trẻ biết là bạn có tiền để chi trả cho các hoạt động đó, bạn đã lên kế hoạch cho việc này, và gia đình vẫn có đủ thực phẩm nếu trẻ học chơi quần vợt. Nếu bạn không phải là người tiết kiệm, điều này nghe thật vớ vẩn, nhưng bạn nên nhớ rằng người tiết kiệm có nhiều mối lo khi nhắc đến chuyện tiền bạc, và thực sự họ lo đến trường hợp xấu nhất có thể xảy ra.

Vào thời điểm hiện tại, nếu thật sự bạn không thể chu cấp được việc tham gia lớp học hoặc các môn học, hãy cho trẻ biết và sau đó nói với trẻ rằng chúng có thể theo đuổi sở thích của mình bằng những cách khác. Nếu trẻ muốn học vẽ nhưng không nắm được các bài học mỹ thuật, hãy nói chuyện với giáo viên mỹ thuật ở trường hoặc một họa sỹ mà bạn quen biết và đề nghị họ tư vấn. Biết đâu họ sẽ có những ý tưởng để cố vấn về các mối quan hệ hoặc những lựa chọn tự do sau giờ học mà bạn chưa từng nghĩ đến.

Trẻ tiết kiệm sẽ cực kỳ thích kiểu này, vì chỉ với một ít tiền thôi nhưng chúng sẽ có được cái gì đó thật thú vị, vì vậy hãy để trẻ giúp bạn tìm hiểu và để xem bạn có thể đi đến những lựa chọn nào. Bạn hãy cố hết sức để không vì chuyện tiền bạc mà từ bỏ những ý tưởng của trẻ. Hãy cho trẻ thấy rằng những quan tâm của chúng rất quan trọng với bạn và đáng để theo đuổi, dù chuyện tiền nong có làm tăng thêm chút trở ngại.

Khi chuyện tiền bạc liên quan đến các hoạt động, trẻ tiêu xài không nghĩ đến lần thứ hai. Ngay từ đầu có thể trẻ không nhận thức được rằng các hoạt động phải cần đến tiền. Không chỉ có thế, trẻ thích vui vẻ, vì vậy chúng có thể nói có với mọi thứ mà không hề suy nghĩ nó có phù hợp với cuộc sống của mình không. Bạn cần để ý kỹ về xu hướng đăng ký và tham gia các hoạt động của trẻ. Nếu trẻ về nhà và nói với bạn rằng trẻ và nhóm bạn đã quyết định cùng chơi bóng chày, hãy cho chúng biết rằng bạn cần phải cân nhắc mọi vấn đề. Khi làm như vậy, hãy để trẻ tham gia vào quá trình ra quyết định. Giúp trẻ tính toán xem chúng sẽ dành thời gian cho tất cả các hoạt động của mình như thế nào. Cho trẻ xem các hạng mục tài chính và, nếu trẻ đủ lớn, cho chúng tính toán cùng với bạn để xem sẽ phải dùng bao nhiêu tiền cho các hoạt động của trẻ và bạn có khả năng trang trải được không.

Những nỗ lực nhỏ này giúp trẻ để ý đến các chi tiết trong quyết định của mình, nhưng điều đó không có nghĩa làm mất đi sự nhiệt tình của trẻ. Thay vào đó, nó sẽ giúp trẻ hình thành tính thận trọng và sự sáng suốt mà trẻ cần khi lớn hơn. Hãy giúp trẻ thấy sự khó khăn của việc ra quyết định, nhằm đem đến cho chúng ý thức về tính trách nhiệm mà trẻ khao khát, nhưng nó cũng giúp trẻ hiểu rằng bạn có lý do chính đáng khi nói không với điều gì đó.

Trẻ thuộc nhóm này thường cố thực hiện 18 loại hoạt động nhưng chúng chẳng gần bó với hoạt động nào. Với trẻ ưa mạo hiểm, cuộc sống không nói trước được điều gì – ưa khám phá và nhanh chán! Chúng không nghĩ đến tiền bạc. Mặt tốt là trẻ ưa mạo hiểm có được mọi trải nghiệm thú vị. Con trai chúng tôi, Cole, một người ưa mạo hiểm bắt đầu lớp

karate với mọi hứng thú. Nhưng chỉ sau vài tuần lễ, cậu bé cảm thấy chán và muốn thay đổi. Chúng tôi thuyết phục con phải kiên trì với môn này – cơ bản là vì không muốn con từ bỏ – và hiện giờ cậu bé đã có đai đen. Trải nghiệm đó đã giúp Cole hiểu rằng khi cam kết làm một việc gì đó, cậu sẽ được bù đắp dù trong một phút nhất thời cậu đã muốn thay đổi.

Khi trẻ ưa mạo hiểm thích một thứ gì đó hoặc thể hiện sự quan tâm đến một hoạt động nào đó, bạn hãy nói chuyện thẳng thắn với trẻ để xem liệu có xảy ra chuyện trẻ sẽ từ bỏ không, và phải đề cập đến cả vấn đề tài chính trong cuộc trò chuyện này. Luôn có những hoạt động không thực sự phù hợp với trẻ. Nhưng bạn cần để trẻ biết rằng khi bắt đầu làm việc gì, trẻ phải làm xong, cho dù trẻ có cảm thấy chán hoặc chẳng thích thú gì với việc đó.

Và bạn hãy giúp trẻ hiểu rằng khía cạnh tài chính trong quyết định của chúng mới là quan trọng. Trẻ ưa mạo hiểm không lo nghĩ nhiều về chuyện mất mát tiền bạc hoặc phải chi cho một thứ gì đó để rồi cuối cùng chẳng làm gì cả. Nếu bạn cũng là người ưa mạo hiểm, có thể bạn sẽ không suy nghĩ nhiều về vấn đề này. Nhưng nếu bạn không phải là người ưa mạo hiểm, bạn sẽ không gặp vấn đề gì trong việc giải thích về phân luồng tài chính trong các quyết định của trẻ. Có thể ban đầu chúng không hiểu, nhưng sớm hay muộn, trẻ bắt đầu phải hiểu ra rằng những ý nghĩ chợt đến ảnh hưởng đến gia đình và chúng cần suy nghĩ kỹ hơn trước khi lao vào vụ khám phá lớn tiếp theo.

Trẻ tìm kiếm sự an toàn thích đăng ký mọi thứ. Giống như mọi người, chúng thích vui vẻ. Nhưng trẻ có xu hướng né tránh các trải nghiệm mới. Nếu trẻ chơi bóng đá được bốn năm, đã đến lúc để chúng suy nghĩ về môn bóng chuyền. Nếu trẻ là một ca sĩ, có thể chúng sẽ không chịu tham gia lớp học khiêu vũ. Lo lắng về điều chưa hiểu rõ đủ khiến trẻ rơi vào trạng thái chán nản, tham gia vào các hoạt động dù những hoạt động đó không thực sự làm chúng thích thú.

Điều thú vị là gần như bạn luôn có khả năng lên kế hoạch tài chính cho các hoạt động của trẻ. Bởi vì trẻ có thể không đưa vào sổ ba hoạt động mới trong mỗi mùa thu, nên bạn sẽ có khả năng biết phải chi bao nhiêu cho kế hoạch của trẻ. Dù bạn muốn có một ngân sách khá ổn định

và kế hoạch về số tiền phải dành cho các hoạt động trong năm, điều quan trọng là bố mẹ phải khích lệ trẻ mở rộng các hoạt động ra một chút. Nếu trẻ không muốn bỏ môn bóng đá, chí ít cũng để chúng thử chơi ở vị trí mới, hoặc chơi với một số bạn mới. Hãy làm những gì có thể để trẻ mở rộng thêm phạm vi được thoải mái. Nếu chúng không chịu, bạn cũng đừng ép quá. Vấn đề quan trọng nhất là trẻ được vui vẻ và có những trải nghiệm thú vị. Nếu trẻ thấy vui, cứ để chúng tiếp tục.

Trẻ viên vông có thể nghĩ theo nhiều hướng – nếu bạn bè thích một thứ gì đó, chúng cũng sẽ làm tương tự. Còn nếu không thì sao? Thì trẻ cũng sẽ lưỡng lự. Vì trẻ viên vông quan tâm đến các mối quan hệ, nên chúng có thể bỏ lỡ những cơ hội khám phá sở thích của bản thân. Do vậy, ngân sách của bạn phải bao gồm cả những kế hoạch cho một số lớp học, môn học hoặc những trải nghiệm mà trẻ thích; để trẻ rủ một người bạn tham gia vào. Trong mọi trường hợp, thay vì luôn làm theo những ý nghĩ nhất thời của bạn bè, bạn hãy khích lệ trẻ trở thành người ra quyết định.

Vì trẻ muốn được sát cánh bên bạn bè, nên chúng có thể thấy rất tệ khi không được tham gia vào thứ gì đó mà “người khác” đang làm. Do vậy, khi giúp con lựa chọn các hoạt động, điều quan trọng là bạn đừng đặt vấn đề tài chính là mối quan tâm thứ yếu của mình. Tất nhiên, bạn cần bám vào những gì mình có khả năng đáp ứng, nhưng nhất định các quyết định của bạn phải quan tâm đến nhu cầu kết nối và các mối quan hệ của trẻ. Nếu bạn không có điều kiện cho con tham gia đội bóng chày trong năm nay, bạn hãy lên kế hoạch để trẻ đến sân chơi, cổ vũ cho các bạn khác, và tìm ra những thời điểm con vẫn có thể vui cùng bạn bè trong những ngày không tham gia đội. Bạn hãy cố gắng giữ gìn các mối quan hệ đó được vững chắc để trẻ không bị tách khỏi bạn bè.

Câu hỏi liên quan đến các hoạt động có thể rất khó với cha mẹ, vì chúng xuất hiện lặp đi lặp lại. Các quyết định tiền bạc cho kỳ nghỉ mới thực sự đau đầu, nhưng ít nhất mỗi năm cũng chỉ có một lần. Nhưng các môn thể thao và các hoạt động khác thì có quanh năm. Vì thế, cha mẹ cần điều chỉnh cho thật hòa hợp với các đặc tính dùng tiền của chính mình

khi định hướng các quyết định ngoại khóa này.

Với người tiết kiệm, “hoạt động ngoại khóa” chỉ là – *hoạt động ngoài. Điều đó có nghĩa là những hoạt động này được coi là xa xỉ, và người tiết kiệm rất khó khăn trong việc dành chỗ cho những thứ xa xỉ. Ngoài ra, chi phí cho các hoạt động và lớp học thường được niêm yết sẵn, nghĩa là không có cơ hội để người tiết kiệm thương lượng giảm giá hoặc có được mức giá tốt, mà đây vốn là một trong những công cụ chính để người tiết kiệm đồng ý tiêu tiền. Trong khi đó, bạn hoàn toàn có thể nói không với những hoạt động không phù hợp với ngân sách. Hãy đảm bảo rằng bạn không nói không chỉ vì bạn không thích tiêu tiền. Nếu có thể được, bạn hãy nói có.*

Nếu cần phải nói không, bạn hãy giữ những ý nghĩ về phương diện tiền bạc cho chính mình, hoặc chí ít cũng là giữa bạn và người bạn đời. Đôi khi những người tiết kiệm có thể gửi tới người khác thông điệp vô ý rằng tiền bạc là mối quan tâm chủ đạo trong bất cứ quyết định nào. Với trẻ, thông điệp đó có thể rất dễ gây tổn thương – đặc biệt nếu con bạn là người tiêu xài, người ưa mạo hiểm, hoặc người viên vông. Điều đó giống như tiền bạc quan trọng hơn cả những thứ chúng muốn. Nếu bạn không đủ khả năng chi trả cho một hoạt động hoặc thấy phải nói không, hãy giải thích rõ với trẻ về lý do của bạn. Nếu tài chính là một phần trong quyết định đó, hãy cùng trò chuyện với trẻ để cân nhắc làm thế nào bạn có thể chi trả được trong lần sau hoặc tìm ra những cách khác để trẻ có thể theo đuổi sở thích của mình mà chi phí lại ít hơn. Bạn hãy làm những gì có thể để ủng hộ sở thích của con cái, ngay cả khi bạn cảm thấy không thể chi trả cho hoạt động của trẻ.

Điểm yếu của người tiêu xài là nói có với tất cả mọi thứ! Trong khi người tiêu xài cảm thấy thật tuyệt vời lúc ban đầu, thì sự hối tiếc sẽ đến ngay sau khi tiêu tiền. Chúng ta viết cả tập séc, và khi đã quá muộn để có thể làm được bất cứ điều gì, chúng ta mới nhận ra mình thật thiếu thận trọng và đã chi quá nhiều hoặc cam kết quá mức với con cái. Chẳng bao lâu sau, mọi người trở nên mệt mỏi, bắt đầu cảm thấy không hài lòng về hoạt động và

cầu gắt lẫn nhau. Ngay cả khi tiền bạc không phải là vấn đề, thì bạn cũng nên thận trọng khi nói có với những thứ trẻ muốn làm. Hãy cùng ngồi lại và nhìn nhận thực tế về những tháng tiếp theo. Những việc hợp lý gia đình bạn có thể làm là gì? Bạn cần chi nhiều cho việc gì? Điều gì sẽ mang đến cho bạn niềm vui hơn cả? Bạn hãy tìm cách cân bằng một chút để các hoạt động không trở thành điểm gây bất hòa trong gia đình.

Đối với cha mẹ là người ưa mạo hiểm, cuộc sống là một cuộc phiêu lưu. Có thể bạn sẽ cảm thấy thất vọng khi con cái không như vậy. Có thể bạn sẽ nổi giận khi con muốn tham gia lớp tập thể dục mà chúng đã học từ năm trước, hay khi chúng không thích học lướt sóng vào dịp hè. Tuy nhiên, cha mẹ là người ưa mạo hiểm nên kìm chế việc thúc ép con cái làm những việc chúng không thích, chưa sẵn sàng hoặc gia đình không thể đáp ứng nổi. Nếu bạn muốn chơi trò lướt sóng, bạn hãy cứ tham gia, nhưng nếu con bạn không thích, hãy để mặc chúng.

Cha mẹ ưa mạo hiểm cũng cần đảm bảo chắc chắn rằng họ đang khích lệ con cái làm theo các cam kết. Người ưa mạo hiểm dễ dàng từ bỏ những thứ họ thấy nhàm chán để chuyển sang thứ khác. Nhưng trẻ cần biết rằng khi đã cam kết làm việc gì thì trẻ cần kiên trì với điều đó. Điều này quan trọng cả trên quan điểm phát triển và tài chính. Nếu bạn cảm thấy bình thường khi trẻ chuyển hết từ hoạt động này đến hoạt động khác, trẻ sẽ hiểu rằng thời gian và tiền bạc gia đình đầu tư cho chúng chẳng có ý nghĩa gì cả. Và đó là khi ý thức về quyền bắt đầu nảy sinh.

Người tìm kiếm sự an toàn có mối liên hệ thú vị với các hoạt động ngoại khóa. Vốn thuộc típ người luôn chú trọng đến tương lai, với họ, những hoạt động kiểu này thật tuyệt vời và hoàn toàn đáng để đầu tư, miễn là họ có một khoản thanh toán trong dài hạn. Vì vậy, nếu con bạn muốn chơi với nhóm bóng rổ ở công viên, có thể lúc đầu bạn sẽ cảm thấy không có vấn đề gì cho tới khi nhận ra trẻ chơi không tốt lắm và chắc sẽ không nhận được học bổng loại I. Với một hoạt động không có tương lai, người tìm kiếm sự an toàn sẽ gặp khó khăn trong việc chi trả hợp lý cho các môn

học hoặc các đội chơi.

Đây là lý do vì sao các hoạt động có thể trở thành một nút nóng đáng kinh ngạc đối với người tìm kiếm sự an toàn, đặc biệt khi con cái còn nhỏ và chúng vẫn đang khám phá lựa chọn của chính mình. Nếu bạn là người tìm kiếm sự an toàn, bạn hãy yên tâm là trẻ sẽ phải thử nghiệm trong mấy năm nữa trước khi chúng phát hiện ra những hoạt động thực sự yêu thích. Do đó, ngay từ bây giờ, bạn hãy dành một khoản trong ngân sách cho các môn học và lớp học của trẻ.

Ngoài ra, bạn hãy điều chỉnh lại trọng tâm của bạn. Việc đầu tư cho tương lai vẫn nằm ở đó, cho dù con bạn không tham gia bất cứ trò chơi nào. Đầu tư chơi bóng rổ có thể không trả được bằng học bổng trên đại học. Dù trẻ học hết các bài luyện thanh nhưng rồi cũng chẳng được thu âm. Nhưng chính điều đó sẽ giúp con bạn tìm ra thứ mà chúng thích làm. Nó sẽ đến cùng với ánh mắt của con cái dành cho cha mẹ khi chúng nhìn lên khán đài và thấy bạn đang cổ vũ chúng. Đó là những khoản tiền gửi được đảm bảo vĩnh viễn.

Cha mẹ là người viễn vông có thể cảm thấy tức giận khi mong muốn của con cái không mang lại sự kết nối cho họ. Có thể tất cả bạn bè của bạn cùng đi trên một chuyến xe vì họ đều gửi con đến một địa điểm cắm trại. Nhưng con bạn lại muốn cắm trại tại một địa điểm khác, và bạn phải đi riêng một chuyến xe. Nếu không thuộc tip người viễn vông, những mối quan tâm này có vẻ rất lạ, nhưng nếu bạn là người viễn vông, chắc hẳn bạn đã biết chúng tôi định nói gì. Bạn sẽ có xu hướng tìm hiểu xem con của bạn mình hoặc bạn bè của con mình đang làm gì trước khi bạn trò chuyện với con về mong muốn của chúng. Khi trẻ đã lớn hơn và muốn có quyền quyết định, có thể bạn thấy mình cần từ bỏ mong muốn kết nối để trẻ có thể theo đuổi sở thích của chúng.

Đối với phương diện tiền bạc của những quyết định này, cha mẹ viễn vông cần thận trọng trong việc cam kết quá mức. Giống với cha mẹ thích tiêu xài, và ưa mạo hiểm, cha mẹ viễn vông cảm thấy thích thú với những điều mới lạ còn tiềm ẩn, ví dụ như các mối quan hệ và trải nghiệm mới. Chính điều đó có thể khiến cha mẹ viễn vông nói có với nhiều hoạt động vượt quá khả năng của mình.

Vì vậy cần biết đích xác bạn sẵn sàng chi cho các hoạt động nào. Và

bạn cũng cần xem xét các cam kết về thời gian. Một gia đình mở rộng quá mức không bao giờ là một gia đình hạnh phúc. Hãy đảm bảo rằng bạn trân trọng các mối quan hệ gia đình cũng như tình bạn đến cùng với các hoạt động.

8

Các ngày lễ và sinh nhật

Hơn một tháng nữa mới đến sinh nhật lần thứ mười một của Jed, và cậu biết chính xác những gì cậu muốn làm cho sinh nhật của mình. Party Zone là địa điểm thú vị nhất trong thị trấn. Một người bạn của cậu đã tổ chức sinh nhật ở đó, và nó vô cùng tuyệt vời! Nào là đua xe, bắn súng laser, đánh bóng gậy trong nhà lưới, sân gôn thu nhỏ, pizza, kem – tất cả những thứ cậu thích đều có tại một địa điểm.

Jed đã đến tham dự bữa tiệc sinh nhật đó cách đây ba tháng, và cậu nói không ngớt về bữa tiệc của mình sẽ tuyệt vời ra sao khi bạn bè cùng đến dự sinh nhật của cậu ở Party Zone. Cậu nói với bạn bè hãy chờ đón sự kiện đó, các bạn sẽ sớm nhận được giấy mời, và ở đó sẽ có một bữa thật hoành tráng. Nhưng chỉ có một vấn đề duy nhất đó là: Jed không được tổ chức sinh nhật ở Party Zone. Lý do đơn giản là vì quá tốn kém, và bố mẹ cậu bé không thể chi số tiền như vậy cho một bữa tiệc sinh nhật, trong khi còn có nhiều lựa chọn khác.

Jed là con thứ hai trong một gia đình có năm anh chị em. Mặc dù cha mẹ cậu đã tạo dựng được một cuộc sống tương đối, nhưng họ vẫn cân cân đối ngân sách một cách cẩn thận. Những bữa tiệc sinh nhật là một trong những sự kiện họ cần phải lưu ý trong các khoản chi. Nếu tổ chức một bữa tiệc sinh nhật lớn cho Jed ở Party Zone, họ sẽ gặp khó khăn khi phải thuyết phục những đứa trẻ khác tổ chức sinh nhật tại nhà. Họ đã quyết định mỗi con sẽ được tổ chức một bữa tiệc sinh nhật lớn khi chúng bước sang tuổi 13, và chỉ có như vậy.

Họ đã nghe Jed kể về Party Zone, nhưng họ chờ đợi cậu sẽ đổi ý sau bữa tiệc sinh nhật choáng ngợp của người bạn. Nhưng điều đó không xảy ra, và giờ đây họ cần có buổi lên kế hoạch nho nhỏ để điều chỉnh những mong đợi của Jed và xem xét một kế hoạch khác ít tốn kém hơn.

Khi Jed và bố mẹ nói chuyện, rõ ràng Jed không chỉ buồn vì sẽ không tiệc sinh nhật ở nơi cậu dự định. Cậu còn cảm nhận được gánh nặng khi là đứa trẻ trong một gia đình đông con. Trước đây cậu đã cảm thấy điều đó – chỉ có vài món quà Giáng sinh cho mỗi đứa trẻ, không có quần áo hay giày dép đến trường, không có nhiều bữa tối ăn pizza hoặc xem phim ở rạp cùng gia đình. Jed biết bố mẹ đã cố hết sức, nhưng khi cậu thấy bạn bè tiêu tiền không phải suy nghĩ, rồi họ tới những khu mua

sắm lớn, công viên giải trí hoặc có những kỳ nghỉ dài ngày cùng gia đình, cậu lại cảm thấy có chút ghen tị.

Vì thế, khi bố mẹ nói với Jed rằng Party Zone không phải là một lựa chọn thì lòng ghen tị của cậu bé bật ra. Jed cho rằng cậu không đòi hỏi gì nhiều – tại sao bố mẹ không thể làm điều này vì cậu? Chẳng có bạn bè nào của Jed tổ chức tiệc sinh nhật ở nhà – rồi cậu sẽ trở thành đứa trẻ dị thường nhất trường. Cậu ghét có một gia đình đông con và không có tiền. Tại sao cha mẹ lúc nào cũng yêu cầu phải có mức giá rẻ như vậy?

Có thể bạn cũng từng trải qua ít nhất một lần tổ chức tiệc sinh nhật cho con với nhà phao, cuồi ngựa hoặc tự làm những cỗ máy thú nhồi bông. Nó giống như một lời cảnh báo và ngày nay cha mẹ đã phải chú ý: Nếu thực sự yêu thương con, bạn nên ưu tiên điều này.

Áp lực tổ chức một bữa tiệc lớn chỉ là một trong những quyết định lớn về tiền bạc, đi cùng với các sự kiện sinh nhật và kỳ nghỉ. Cha mẹ cũng phải đối mặt với tất cả các bữa tiệc sinh nhật mà con cái họ được mời. Nếu con cũng có nhiều bạn bè như chúng ta, thì trong một số tháng, dường như tuần nào cũng có tiệc sinh nhật. Tất cả những món quà sinh nhật đó – dù bạn giới hạn 10 đô la cho mỗi món quà – có thể được cộng dồn lên một cách nhanh chóng! Và chúng tôi có thể viết cả một cuốn sách về việc cha mẹ đối mặt với sự chi quá tay cho trẻ trong kỳ nghỉ.

Sinh nhật và các kỳ nghỉ thường gây ra những bất đồng về tiền bạc cho các gia đình nhiều hơn tất cả các cuộc trò chuyện khác về tiền gộp lại, đặc biệt khi con cái vẫn trong giai đoạn được tặng quà. Với một đứa trẻ 11 tuổi, sinh nhật là sự kiện thực sự quan trọng với chúng. Với một đứa trẻ sáu tuổi thì quà Giáng sinh lại rất quan trọng. Khi lớn hơn, trẻ ít quan tâm đến các bữa tiệc sinh nhật lớn và cả những món quà. Nhưng trong độ tuổi này, các bữa tiệc và những món quà vẫn vô cùng quan trọng với chúng.

Đó chính là nguyên nhân sinh ra mâu thuẫn. Làm thế nào bạn có thể thuyết phục được trẻ rằng quy mô của bữa tiệc không liên quan đến mức độ thương yêu bạn dành cho chúng, hoặc dù nhận được một món quà nhỏ từ bạn bè cũng rất tốt, hay trẻ có thực sự sung sướng khi có được ba hay bốn món quà thú vị thay vì 10 món quà rẻ tiền? Để hiểu được đặc tính dùng tiền của trẻ, có thể bạn sẽ phải trải qua cả chặng đường dài để đi đến việc giúp bạn có những cuộc trò chuyện hiệu quả với con về những bữa tiệc sinh nhật và các kỳ nghỉ. Chúng tôi gợi ý rằng trước tiên bạn nên thực hiện những cuộc trò chuyện này đối với các sự kiện trước mắt, nhằm giúp trẻ điều chỉnh kỳ vọng của mình.

Sau đây là cách nói chuyện với trẻ về các kỳ nghỉ và sinh nhật, trong trường hợp con bạn là:

Người tiết kiệm

Sinh nhật và các kỳ nghỉ là những thời điểm lý tưởng để lôi kéo người tiết kiệm tham gia vào các quyết định tiền bạc. Do trẻ không có xu hướng chi nhiều tiền nên có thể trẻ sẽ có một số ý tưởng tuyệt vời về các hình thức tổ chức vui vẻ, đơn giản, và ít tốn kém. Điều này giúp trẻ thực sự nắm được các kế hoạch của mình, thậm chí có thể tiết kiệm tiền cho bạn.

Nhưng bạn cần chắc chắn là trẻ không từ chối những thứ quan trọng cho bản thân. Một số trẻ lớn hơn một chút và bắt đầu hiểu được vấn đề chi phí cho những sự kiện như tiệc sinh nhật, chúng sẽ nói rằng không cần thiết phải có những bữa tiệc hoặc các món quà. Đặc biệt khi túi tiền hạn hẹp, bạn cũng cần tránh để trẻ rơi vào thói quen từ bỏ mong muốn và nhu cầu của bản thân chỉ để tiết kiệm mấy đồng. Đã đến lúc bạn cần giúp trẻ hiểu rằng việc tạo ra những kỷ niệm và vui vẻ cùng bạn bè là việc đáng để tiêu tiền.

Khi trẻ mua quà cho người khác, hãy khích lệ để trẻ có chuyến mua sắm vui vẻ (thực sự, trẻ sẽ không cho rằng “vui vẻ” và “mua sắm” lại đi cùng nhau), ví dụ như một món quà lý tưởng ở cửa hàng một giá, cửa hàng đồ cũ, hoặc sân để xe. Hãy giúp trẻ tập tính hào phóng mà không phải trải qua cảm giác phải tiêu cả đồng tiền.

Người tiêu xài

Đối với trẻ thuộc nhóm thích tiêu xài, các kỳ nghỉ và sinh nhật là những sự kiện đáng nhớ nhất trong năm. Lý do không chỉ vì những món quà trẻ sẽ nhận được, mặc dù quà luôn được quan tâm, mà vì chúng còn được đi mua sắm, tiêu xài và liên tục nghĩ về chuyện đó trong nhiều tuần. Điều thú vị hơn cả là chúng có lý do để mua sắm! Bạn có thể thấy trẻ còn rất hăm hở đi mua sắm cùng cha mẹ, từ việc mua đồ trang trí sinh nhật cho tới đồ ăn vào kỳ nghỉ. Đối với một người tiêu xài, việc lao đi tìm những thứ họ cần và mang về nhà luôn làm họ cảm thấy thích thú.

Các kỳ nghỉ là thời điểm lý tưởng để bạn bắt đầu dạy trẻ cách quan

tâm đến ngân sách. Bạn hãy dạy trẻ cách bạn tính toán chi bao nhiêu cho các món quà hoặc giải trí; sau đó để trẻ giúp bạn so sánh cửa hàng và chọn giá tốt cho những thứ bạn cần. Bài học đơn giản này có thể hình thành một giai đoạn với những thói quen tốt cho tương lai. Những người tiêu xài lớn tuổi thường rất hăng hái trong các kỳ nghỉ. Ngay từ bây giờ, bằng một số bài học về cách lập ngân sách, bạn có thể ngăn trẻ không trở thành một người tiêu xài điên cuồng.

Sinh nhật chính là dịp trẻ cần nhận được sự hướng dẫn nhiều hơn. Với sinh nhật của mình, suy nghĩ đầu tiên của trẻ là làm thế nào để bữa tiệc sinh nhật có thể đem lại sự thích thú nhất cho các bạn. Tương tự như Jed trong câu chuyện phía trên, trẻ thích tiêu xài có một ý tưởng trong đầu và không dứt ra được, đặc biệt khi phải từ bỏ ý tưởng đó vì lý do tiền bạc. Vì vậy, trước sinh nhật vài tháng, hãy bắt đầu về những kỳ vọng của chúng. Hãy cho trẻ biết khả năng tài chính của bạn và để chúng đưa ra những ý tưởng độc đáo, đồng thời không khiến bạn bị khánh kiệt. Khi trẻ cần mua một món quà sinh nhật trong bữa tiệc của người bạn, bạn hãy đưa ra hạn mức chi tiêu và khuyến khích trẻ chi tiêu hợp lý. Phần lớn trẻ em không chờ đợi những món quà xa xỉ từ bạn bè, do đó dù món quà không đắt đỏ như bộ thẻ bóng chày hoặc một bức tượng được sưu tầm đều có thể là món quà thú vị mà chẳng hề tốn kém.

Người ưa mạo hiểm

Khi nói đến tiệc sinh nhật, trong đầu trẻ ưa mạo hiểm có thể xuất hiện những suy nghĩ tưởng tượng khá thú vị như – leo núi đá, thả bè, bắn súng laser hoặc trang trí lọ đất sét. Một số ý tưởng có thể thực hiện dễ dàng, nhưng bạn hãy chuẩn bị tinh thần trước những yêu cầu khác mà bạn khó lòng kéo ra khỏi tâm trí trẻ.

Thật may mắn khi người ưa mạo hiểm không cảm thấy cần chi nhiều tiền để có một sinh nhật đầy bất ngờ. Nếu bạn đã có dự định sẵn về ngân sách, hãy chia sẻ với trẻ và để chúng đưa ra năm ý tưởng ưu tiên trong giới hạn đó. Trẻ sẽ thích thú khám phá việc lập kế hoạch cho một bữa tiệc thú vị và tính toán cách tổ chức sinh nhật vui vẻ mà ít tốn kém.

Khi tặng quà cho trẻ, bạn hãy chú trọng đến những trải nghiệm hơn là vật chất. Với trẻ ưa mạo hiểm, một buổi chèo thuyền kayak hoặc những buổi học trượt tuyết có ý nghĩa hơn nhiều so với một món đồ chơi khác hoặc trò chơi điện tử. Món quà này không chỉ nói lên đặc tính dùng tiền của trẻ, mà nó còn mang đến cơ hội để bạn dành thời gian với

đưa con ưa mạo hiểm thú vị và thích khám phá của mình.

Người tìm kiếm sự an toàn

Nếu bạn muốn tặng một món quà sinh nhật thú vị cho trẻ tìm kiếm sự an toàn, hãy lên kế hoạch cho bữa tiệc sinh nhật của trẻ từ ba tháng trước. Bởi vì thực sự trẻ sẽ muốn biết đó là những kế hoạch gì và kế hoạch đó sẽ không bị thay đổi.

Khi chuẩn bị tiệc sinh nhật, bạn hãy để trẻ được tham gia cùng bạn càng nhiều càng tốt. Khi được tham gia vào việc chuẩn bị, trẻ sẽ bớt lo lắng khi sinh nhật đến gần. Bạn sẽ nhận thấy việc tham gia vào các kế hoạch đồng nghĩa với việc trẻ sẽ không thực sự quan tâm đến bữa tiệc xa xỉ hoặc tốn kém ra sao. Với trẻ, điều quan trọng hơn cả là chúng cảm thấy hào hứng về các kế hoạch và biết mọi thứ sẽ diễn ra như thế nào.

Với các kỳ nghỉ, bạn cũng cần cách tiếp cận tương tự. Trẻ có thể liệt kê ra một danh sách các phần quà mình ao ước, để chúng có thể kiểm soát được những gì mình nhận được. Nếu điều đó có vẻ lấy đi sự bất ngờ của kỳ nghỉ, bạn cũng nên nhớ rằng trẻ có những ý tưởng rõ ràng về những thứ chúng muốn – típ trẻ em này thường khám phá tỉ mỉ mọi sở thích hoặc một trò chơi, và không hề cảm thấy mệt mỏi với những món quà làm thỏa mãn sở thích của chúng. Trẻ thực sự thích thú có được những gì chúng muốn. Chúng không cần sự bất ngờ và khác biệt. Có thể với bạn những thứ đó chẳng hay ho gì, nhưng đó chính là thứ dành cho trẻ.

Người viên vông

Bạn bè là quan trọng nhất với trẻ thuộc nhóm này. Điều đó khiến các bữa tiệc sinh nhật trở nên nhẹ nhàng! Trẻ vốn chẳng lo lắng đến các chi tiết của bữa tiệc, miễn là chúng biết bạn bè sẽ có những giây phút thật thú vị. Bạn hãy giúp trẻ nghĩ cách dành tối đa thời gian với bạn bè – một số kế hoạch tiệc tùng sẽ đem đến sự kết nối tốt hơn những kế hoạch khác.

Hãy chú trọng vào các hoạt động và trò chơi theo nhóm thay vì cạnh tranh cá nhân hoặc những nơi trẻ có thể chạy vòng quanh.

Nói đến quà, trẻ thích bất kỳ món quà nào có thể vun đắp mối quan hệ của chúng, vì vậy bạn hãy chú trọng tìm kiếm các trò chơi để trẻ có thể chơi cùng gia đình hoặc đăng ký những hoạt động trẻ có thể thực hiện cùng bạn bè. Bạn hãy tranh thủ những cơ hội tặng quà như các kỳ nghỉ và ngày sinh nhật để giới thiệu với trẻ một số quan niệm cơ bản về tiền bạc, chẳng hạn như thực hiện theo ngân sách cho phép. Vì những bài học này sẽ diễn ra trong bối cảnh trẻ tặng quà cho người mình quan tâm, nên trẻ sẽ nắm được những bài học này tốt hơn qua các cuộc trò chuyện ngẫu nhiên ở cửa hàng tạp hóa hoặc trên bàn ăn.

Những người khiêu khích cha mẹ

Các kỳ nghỉ và ngày sinh nhật được cho là thời điểm tuyệt vời, ghi lại kỷ niệm vui vẻ cùng bạn bè và gia đình. Nhưng chúng cũng có thể gây ra sự căng thẳng đấy! Hãy chú ý đến những hành động mang đặc tính dùng tiền của bạn nhằm đảm bảo bạn có thể trải qua những dịp đoàn tụ gia đình, các bữa tiệc sinh nhật, những buổi mua sắm và chi tiêu.

Người tiết kiệm

Phần lớn trẻ thuộc nhóm tiết kiệm, luôn nói với chúng tôi rằng có hai thứ chúng không ưa nhất đó là mua quà Giáng sinh và lập kế hoạch tổ chức tiệc sinh nhật. Vì đều là những người tiêu xài, nên ban đầu chúng tôi không hiểu vấn đề. Nhưng càng tìm hiểu sâu về người tiết kiệm, vấn đề càng trở nên rõ ràng hơn. Cả hai sự kiện này – kỳ nghỉ và sinh nhật – đều rút tiền ra khỏi ngân hàng một cách chậm rãi và đều đặn. Đó là sự kiện thi thoảng phải có một khoản chi lớn. Nhưng các kỳ nghỉ và bữa tiệc sinh nhật có thể rút dần từng đồng của người tiết kiệm cho đến khi chạm giới hạn tinh tảo của họ.

Cách tốt nhất để bạn tránh được cảm giác bị bẻ chiếc bánh từng chút một là lập ngân sách rõ ràng cho những sự kiện này. Và bạn cũng đừng tự động nói không với một địa điểm tổ chức sinh nhật. Thông thường, những địa điểm phục vụ tiệc sinh nhật của trẻ sẽ có pizza, đồ uống, đồ trang trí, và các trò chơi giải trí. Trong một số trường hợp, thực tế việc tổ chức sinh nhật ở ngoài có thể rẻ hơn so với việc mua sắm những thứ đó và tổ chức tại nhà. Vì vậy, bạn cần biết mình có thể chi cho cái gì, hãy công khai các lựa chọn của bạn, và để sự căng thẳng của bạn giảm đi.

Người tiêu xài

Là người tiêu xài, một trong những phần khó khăn nhất với họ là biết khi nào phải dừng việc chi tiêu vì lợi ích của người khác. Đây là một trong những phạm vi người tiêu xài cần thận trọng, không thể đánh đồng việc chi tiêu và tình thương yêu.

Nói không với những yêu cầu chuẩn bị bữa tiệc và những món quà đắt tiền của trẻ là việc nên làm. Có thể trẻ không thích điều đó, nhưng việc chúng ta làm gương cho con cái về cách chi tiêu đúng mực sẽ là món quà tuyệt vời cho trẻ. Một ngày nào đó trẻ sẽ trưởng thành, và điều quan trọng chúng học được đó là tiền bạc không phải là tất cả. Trẻ cần hiểu rằng, chúng vẫn có thể vui vẻ và có được những thứ mình cần mà không nhất thiết phải chi cả đồng tiền hoặc có một ai đó cho chúng mọi thứ chúng muốn. Bài học đó cần được bắt đầu từ bạn.

Người ưa mạo hiểm

Người ưa mạo hiểm có thể khiến bất kỳ sự kiện đặc biệt nào trở nên thú vị hơn, nhưng hãy để trẻ được thoải mái khi lập kế hoạch cho bữa tiệc sinh nhật và các kỳ nghỉ. Có lẽ những gì được cho là tuyệt vời và đáng nhớ đối với bạn lại chính là hành động hoặc sự mạo hiểm quá mức của con cái và bạn bè chúng.

Mặc dù vậy, bạn vẫn có thể mang tinh thần vui vẻ đến bữa tiệc. Khi lập kế hoạch cùng trẻ, bạn hãy đề nghị trẻ suy nghĩ về những cách độc đáo hoặc thú vị nhằm ghi dấu sự kiện. Thay vì một bữa tiệc sinh nhật được tổ chức tại Party Zone, tại sao lại không kiếm mấy tấm bìa cát tông, sau đó dành thời gian làm một pháo đài đáng nhớ ở sân sau? Hoặc cho trẻ tham gia trò chơi đi tìm đồ vật trong khu bảo tồn thiên nhiên thú vị nơi bạn sinh sống. Để có những cuộc phiêu lưu không nhất thiết phải tốn kém.

Người tìm kiếm sự an toàn

Cũng lời khuyên giống như việc lập kế hoạch cho bữa tiệc sinh nhật hoặc tụ tập vào kỳ nghỉ, đó là kiểu đánh bại kế hoạch. Có thể bạn có một kế

hoạch tuyệt vời, rõ ràng, nhưng bạn sẽ phải bỏ qua những người bạn rất muốn chúc mừng.

Người thuộc nhóm này có thể kìm nén sự thôi thúc có một kế hoạch tổng thể, và tìm cách được thoải mái trong phạm vi có thể. Thật là một ý tưởng hay khi biết được sơ bộ số tiền bạn có khả năng chi trả cho bữa tiệc, các món quà và bữa tiệc trong kỳ nghỉ lễ, nhưng đừng để tiền bạc và nhu cầu kiểm soát cản trở trải nghiệm thú vị trong sinh nhật tám tuổi hoặc niềm vui được mở các món quà trong buổi sáng Giáng sinh của con bạn. Bạn hãy tin rằng dù kế hoạch có trục trặc một chút, bạn vẫn có các kỹ năng để sửa chữa và điều chỉnh lại.

Người viễn vông

Người viễn vông thích một bữa tiệc vui vẻ, và bữa tiệc sinh nhật không phải là một ngoại lệ. Nhưng họ cũng có thể biết cách tạo ra một sự kiện hoàn hảo đến mức khiến họ đánh mất tầm nhìn về mục đích thực sự của việc tụ họp – để ghi dấu sự kiện.

Trước khi bạn bị cuốn vào những giấc mơ muốn đem đến cho trẻ bữa tiệc thú vị chưa từng có, hãy bảo đảm rằng trẻ có cùng ý tưởng với bạn. Và bạn cũng cần kiểm tra ngân sách của mình. Người viễn vông có thể lạm chi nhanh chóng với mong muốn có được một sự kiện khó quên. Thậm chí một bữa tiệc sinh nhật hấp dẫn nhất cũng không bù lại được ngân sách bị phung phí. Bạn hãy cố hết sức để ý đến phương diện tiền bạc trong các quyết định của mình và tin rằng sự vui vẻ sẽ như chúng vốn có.

ó là sinh nhật lần thứ chín của Hope, và cả gia đình cùng tụ tập để chúc mừng. Khi Hope còn là một đứa trẻ, cô bé đã trải qua một số cuộc phẫu thuật tim. Bây giờ khi đã là một học sinh lớp ba khỏe mạnh và vui vẻ, không có bất cứ dấu hiệu nào cho thấy cuộc sống của cô bé từng rất mong manh. Nhưng gia đình của cô bé vẫn nhớ như in nỗi sợ hãi trong những năm đầu đời của Hope, và đó là lý do mỗi dịp tổ chức sinh nhật lại là một sự kiện chúc mừng trọng đại.

Nhân sự kiện đặc biệt này của gia đình, ông bà nội ngoại của Hope đã đến thị trấn. Ông bà ngoại đến từ một trang trại nhỏ, cách thị trấn vài giờ đồng hồ. Ông bà nội đáp máy bay đến từ xứ sở mùa đông của họ ở Arizona. Mặc dù các ông bà đều khá thoải mái với nhau, nhưng bố mẹ của Hope để ý thấy đôi lúc có sự cạnh tranh ngầm ngầm giữa họ: Ai tới thăm các cháu nhiều hơn? Ai hiểu chúng hơn? Ai tặng món quà mà chúng yêu thích nhất? Đoán được ý đồ của mỗi bên có thể xảy ra trong lần sinh nhật này, bố mẹ của Hope đã đề nghị ông bà hai bên bỏ qua món quà lớn và tặng số tiền đó cho quỹ từ thiện, giúp chi trả chi phí các ca phẫu thuật tim cho trẻ em ở Haiti.

Đây hoàn toàn là ý tưởng của Hope. Khi tổ chức tiệc sinh nhật cùng bạn bè, cô bé đã đề nghị các bạn bỏ qua các món quà và thay vào đó là đóng góp cho quỹ từ thiện này nếu họ muốn. Hope cùng bạn bè của cô bé đã gửi gần 200 đô la đến tổ chức từ thiện, điều này khiến Hope vô cùng tự hào.

Lúc mở quà, Hope biết sẽ chỉ có mấy món quà nhỏ, nhưng cô bé vô cùng bất ngờ khi nhìn thấy một món quà xinh xắn đặt bên chiếc đi văng. Cô bé mở ra và nhìn thấy một chiếc iPad hoàn toàn mới được đặt trong chiếc hộp màu hồng đậm, đó là món quà của ông bà nội. Không dừng lại ở đó, bà ngoại lấy từ trong túi xách tay một chiếc hộp nhỏ và đưa cho Hope. Bên trong đó là một đôi hoa tai bằng kim cương. “Bé gái nào cũng cần có một đôi hoa tai bằng kim cương,” bà nói trong lúc Hope nhìn vào món đồ trang sức lấp lánh trước mặt.

“Ôi, con cảm ơn mọi người,” Hope nói khi cô bé ôm hôn mọi người trong gia đình và vào bếp để lấy thêm bánh.

Bố mẹ cô bé cảm thấy không hài lòng. Họ hiểu quá rõ cha mẹ mình

và biết rằng lời đề nghị của họ đã hoàn toàn bị lờ đi. Hơn tất cả, họ đã bỏ qua những gì Hope mong muốn. Tất nhiên, cô bé sẽ vô cùng vui sướng với chiếc iPad và đôi hoa tai bằng kim cương – sao một đứa trẻ có thể không vui với điều đó được chứ? – nhưng cô bé muốn làm một việc gì đó có ý nghĩa hơn, và tạm gác sang một bên sự yêu mến của mọi người. Mẹ cô bé chỉ còn biết đứng nhìn. Còn bố cô bé thì cố gắng xua tan đi bầu không khí đó, nhưng anh cũng cảm thấy chán nản với gia đình. Cả hai đều không muốn làm hỏng ngày đặc biệt này chỉ vì sự đố đầu, vì vậy họ để mọi việc diễn ra như bình thường; nhưng trong lúc dọn dẹp, họ đã tự nhủ liệu có khi nào bố mẹ hiểu ra được.

Chúng tôi cho rằng những cuộc trò chuyện với trẻ về tiền bạc ở giai đoạn này là quan trọng nhất trong cuộc đời trẻ và chúng tôi sẽ còn quay lại với vấn đề về quà cáp của các thành viên trong gia đình. Chúng ta biết cần phải giải quyết mâu thuẫn này, nhưng từ phương diện đặc tính dùng tiền, chúng ta không thể chỉ ra được cách xử lý. Và đó là khi nó xảy ra với chúng ta: Điều chúng tôi muốn nói đến không phải là đặc tính dùng tiền của Hope, mà là của ông bà cô bé.

Vì vậy chúng tôi sẽ chuyển trọng tâm của chương này. Thay vì suy nghĩ về các đặc tính dùng tiền của trẻ, chúng tôi muốn bạn nghĩ đến các đặc tính dùng tiền quan sát được từ ông bà và các thành viên khác trong gia đình, những người thường xuyên tặng quà cho con của bạn. Hãy quay lại Chương 2 một chút và xem lại phân mô tả năm đặc tính dùng tiền. Hãy xác định đặc tính nào phù hợp hơn cả cho bố mẹ của bạn, bố mẹ vợ/chồng, và anh chị em của bạn. Không nhất thiết phải chính xác 100%. Chỉ cần bạn có cảm nhận khái quát về những người liên quan trong cuộc đời của trẻ, cách họ suy nghĩ và giải quyết vấn đề tiền bạc ra sao. Khi đã hiểu rõ hơn suy nghĩ về tiền bạc của ông, bà (hoặc cô Sarah, chú Pete hoặc bất kỳ ai khác) sẽ giúp bạn giải quyết mâu thuẫn hiệu quả hơn nhiều so với việc cố ngăn dòng tiền mặt và các phần thưởng.

Có rất nhiều nguyên nhân có thể gây ra những tranh luận trong gia đình, có những nguyên nhân vô cùng đơn giản như việc tặng quà. Chúng tôi nhận thấy phần lớn lo lắng của cha mẹ rơi vào một trong ba kiểu sau đây:

- Sợ làm hư trẻ
- Quà tặng không phù hợp
- Bỏ qua các yêu cầu

Lý do đầu tiên khá rõ ràng. Chúng ta sống trong thời đại muốn gì

được này. Dường như mỗi đứa trẻ sống ở Mỹ đều có điện thoại, iPod riêng, quần áo cắt may, những mẫu giày mới nhất. Trẻ muốn có và dường như chúng có được tất cả những thứ mình thích. Nhưng có nhiều bậc cha mẹ đang cố gắng hạn chế sự tràn ngập của các món đồ. Đôi khi vì những lý do kinh tế, nhưng ngay cả với những gia đình có điều kiện đáp ứng cho trẻ những thứ chúng muốn cũng phải kìm chế vì họ muốn thấm nhuần những bài học về sự chăm chỉ, phần thưởng, sự hài lòng và tính hào phóng. Vì thế, khi có ông bà hoặc cô, chú đến chơi và chiều chuộng trẻ, tôi cảm thấy như thể họ đang đi ngược lại những bài học mà chúng tôi đang cố dạy cho trẻ.

Tiếp đến là vấn đề quà tặng không phù hợp. Dù bé Mandy được chú Jack tặng bộ trống vào dịp Giáng sinh hoặc ông nội tặng đứa cháu sáu tuổi một khẩu súng đồ chơi nhân dịp sinh nhật, thì có những món quà bạn ước sẽ không bao giờ vượt qua ngưỡng cửa nhà bạn. Một khi chúng đã hiện diện trong nhà của bạn thì rất khó để đẩy chúng ra ngoài được. Đôi khi vấn đề không nằm ở món quà mà là số tiền dùng để mua món quà đó – một đứa trẻ tám tuổi có thực sự cần chiếc máy tính xách tay không? Bạn biết rằng tặng quà là chủ ý tốt, song những món quà đó chưa thực sự phù hợp với gia đình bạn.

Sau cùng, sẽ có những tình huống xảy ra, ví dụ như cách ông bà của Hope đã giải quyết – lời đề nghị của bố mẹ cô bé bị bỏ qua. Chúng tôi biết có những gia đình đã đề nghị ông bà giới hạn chỉ trong một hoặc hai món quà cho mỗi cháu vào dịp Giáng sinh. Những ông bố bà mẹ khác lại xác định rõ ranh giới, dựa trên các giá trị gia đình của họ – không có những trò chơi điện tử bạo lực, chỉ có một số bộ phim hoặc âm nhạc nào đó – nhưng người tặng quà chẳng hề quan tâm tới điều đó. Trong những tình huống này, bố mẹ sẽ cảm thấy thiếu sự tôn trọng của người thân, điều này có thể gây ra sứt mẻ trong bất kỳ ngày lễ kỉ niệm nào.

Đây là những quan tâm chính đáng, và về mặt lý thuyết, đáng lẽ những vấn đề này cần được xử lý dễ dàng. Nhưng những mâu thuẫn trong việc tặng quà lại xen lẫn với mong muốn được biết ơn, để thừa nhận rằng ông bà và các cô chú đang thể hiện tình thương yêu với trẻ qua những hành động mua sắm. Thật chẳng dễ dàng khi phải nói với bà phải rút lại những món quà trong khi đó là một trong những cách để bà kết nối với các cháu. Nhưng khi bạn đã hiểu hơn về các đặc tính dùng tiền của người thân trong gia đình, bạn có thể bắt đầu tìm hiểu lý do về những điều họ làm và hy vọng tìm ra được sự thỏa hiệp giúp mọi người có được những gì mong muốn.

Sau đây là cách trò chuyện về quà tặng với người thân trong gia đình

bạn, trường hợp họ là:

Khi nhiều gia đình gặp khó khăn trong việc hạn chế chi tiêu quá mức của ông bà, bạn sẽ nhận thấy chính mình cũng đang gặp hàng loạt các vấn đề khác. Người tiết kiệm có thể đến các khu mua sắm rẻ tiền trong các kỳ nghỉ, vì họ sẽ không tặng ai bất cứ món quà gì hoặc sẽ chỉ tặng thứ gì đó được lấy trên quầy giảm giá. Điều này có vẻ hơi rập khuôn một chút, nhưng nếu bạn có ông bà là người tiết kiệm, bạn sẽ thấy chẳng sai lệch bao nhiêu.

Vấn đề ở đây là: bạn không bao giờ biến một người tiết kiệm thành người tiêu xài được. Vì vậy, hãy nghĩ đến việc để người tiết kiệm không gặp trở ngại gì khi nói đến chuyện quà cáp. Người tiết kiệm thường tặng quà vào dịp sinh nhật và các ngày lễ không bắt buộc. Nhưng họ có nhiều cách để thể hiện tình cảm và sự quan tâm với người khác. Do đó, bạn hãy đưa ra gợi ý để người tiết kiệm có thể tặng con bạn những trải nghiệm thay vì các món đồ. Có thể họ muốn đưa trẻ đến vườn bách thú hoặc tặng gia đình bạn thẻ hội viên đến bảo tàng khoa học. Người tiết kiệm cảm thấy rất khó khăn khi phải chi tiền cho những thứ họ cho là không cần thiết, nhưng với những trải nghiệm thì vô cùng đáng giá, thậm chí với người tiết kiệm chắc chắn nhất.

Đề nghị người tiêu xài đừng chi tiêu chẳng khác nào bạn nói với họ đừng yêu mến đứa con của bạn. Điều đó là không thể, và lời đề nghị của bạn sẽ chỉ mang đến cho họ cảm giác bị tổn thương mà thôi. Đồng thời, bạn đang đối mặt với một người trưởng thành có thể kiểm soát được cuộc trò chuyện một cách bình tĩnh và có lý trí về những quan tâm của bạn. Nếu bạn cảm thấy người thân đang lảng tránh những đề nghị của bạn, hãy nói với họ rằng bạn cảm thấy lo lắng con cái sẽ hư hỏng hay chúng sẽ trông chờ vào những món quà đắt tiền. Sau đó bạn hãy cùng ngồi lại với họ để tìm ra lý do chung.

Chúng tôi từng trò chuyện với một cặp vợ chồng đã làm đúng như

vậy với những người tiêu xài là bố mẹ của họ. Thay vì mua rất nhiều quà cho các cháu, giờ đây họ chia nhỏ món quà: họ tặng một món quà khiêm tốn hơn và góp một phần tiền vào quỹ học đại học của các cháu. Đây là phương án có lợi theo cả hai hướng trong gia đình này. Ông bà vừa tặng quà cho các cháu, vừa giúp tạo dựng một tương lai an toàn hơn cho chúng. Trẻ có được những món quà hấp dẫn, nhưng không quá nhiều để chúng nhanh chóng quên đi sự cảm kích với những món quà đó. Và bố mẹ lại nhận được một chút hỗ trợ về tài chính cho quỹ học đại học của con cái.

Khi trò chuyện với những người tiêu xài trong gia đình, bạn hãy thận trọng để tránh sự khiếm nhã. Việc tặng quà giúp người tiêu xài thể hiện tình cảm của họ với người khác, và bạn không muốn làm tổn thương tình cảm của họ hoặc khiến họ cảm thấy tình cảm của họ không được chào đón. Vì vậy, hãy đặt cuộc trò chuyện này trong phạm vi các mối quan hệ. Bạn hãy nói với họ lý do yêu mến họ không phải vì các món quà được chất đống trong bữa tiệc sinh nhật.

Do những người ưa mạo hiểm thích phiêu lưu nên họ có xu hướng tặng những món quà không phù hợp so với các đặc tính dùng tiền khác. Họ không thiếu khả năng mà họ chỉ muốn thấy những người họ yêu mến được tận hưởng cuộc sống. Vì thế, họ sẽ mua một chiếc xe đạp cực kỳ sành điệu nhưng lại có kích cỡ quá to dành cho một đứa trẻ. Hoặc họ sẽ mua một bộ dây đu dành cho sân sau nhà bạn, dù con bạn còn quá thấp để với tới. Người ưa mạo hiểm thường quan tâm đến sự phá cách, và họ sẽ đảm bảo con bạn cũng có được sự phá cách như vậy.

Là người ưa thích sự phiêu lưu nên người ưa mạo hiểm thường không thấy được mặt thực tiễn của các món quà. Do vậy, bạn có thể giúp họ lựa chọn kỹ hơn một chút bằng cách gợi ý với họ về sở thích của trẻ, những thứ trẻ muốn có, thậm chí là cỡ quần áo. Một người anh bạn chỉ gặp được trong các kỳ nghỉ có lẽ không biết đứa trẻ sáu tuổi vẫn quen đi xe đạp và chưa thể điều khiển được chiếc xe một bánh. Bạn hãy gợi ý cho người anh một vài thông số và tin rằng anh ấy sẽ tặng một món quà nào đó phù hợp với lứa tuổi hơn một chút.

Đồng thời, có được một người ưa mạo hiểm trong cuộc đời trẻ là món quà tuyệt vời dành cho chúng. Người đó có thể kể cho trẻ nghe một số trải nghiệm đáng kinh ngạc. Người đó có thể là người bà từng cho trẻ đi

máy bay lần đầu tiên. Đó có thể là người chú ưa mạo hiểm cho trẻ chèo thuyền kayak hoặc câu cá ngoài khơi hoặc leo núi đá. Những trải nghiệm vô giá này là cách vô cùng tuyệt vời để một người ưa mạo hiểm tăng cường tính phiêu lưu trong cuộc đời trẻ.

Thử thách đối với người tìm kiếm sự an toàn không nhất thiết phải là chính là bản thân họ. Con cái bạn có thể sẽ cần một vài lời hướng dẫn trong mối quan hệ này.

Người tìm kiếm sự an toàn thường là những người tặng quà tuyệt vời. Họ biết cách lên kế hoạch và tạo ra khoản ngân sách kín đáo. Nhưng họ luôn quan tâm đến tương lai. Vì vậy, bạn có khả năng đoán trước được những món quà họ định tặng và những món quà đó an toàn với họ. Những đứa trẻ của bạn có thể cho rằng món quà đó tẻ nhạt. Chúng tôi biết một người tìm kiếm sự an toàn tặng quà Giáng sinh cho cháu trai đang trong độ tuổi thiếu niên bộ sưu tập gốm sứ Fiestaware cổ điển của bà. Bạn có thể hình dung ra khuôn mặt của cậu bé khi mở chiếc hộp to mà chỉ thấy toàn những chiếc đĩa màu xanh nhạt? Điều cậu bé không biết là chiếc hộp đựng những chiếc đĩa đó – và cốc, đĩa nhỏ, bình đựng nước và những chiếc khay đó – đáng giá cả đồng tiền, nếu bán đi nó sẽ đủ để chi trả các khoản chi phí học đại học của cậu.

Nếu bạn thấy người tìm kiếm sự an toàn trong gia đình có ý định tặng những món quà thiết thực hoặc những món quà có mục đích tạo dựng tương lai an toàn cho trẻ – trái phiếu tiết kiệm, một số cổ phiếu có mức rủi ro thấp, vật gia truyền – hãy chuẩn bị tinh thần trước cho trẻ. Bạn hãy giúp trẻ hiểu được tình cảm ẩn sau những món quà kém phần hào nhoáng này, nhắc chúng phải biết ơn và nhã nhặn dù chúng không thấy được sự hấp dẫn tức thì giống như một trò chơi điện tử mới hoặc dụng cụ thể thao.

Nếu ông bà, cô, chú trong gia đình thuộc nhóm viễn vông thì cuộc trò chuyện về quà tặng có thể hơi khó khăn. Vì vậy, họ điều chỉnh để xây dựng mối quan hệ với trẻ mà có thể bỏ qua bất kỳ yêu cầu hoặc giới hạn nào của bạn khi bạn can thiệp vào sự gắn kết của họ với trẻ. Vì vậy, bạn

hãy kiên nhẫn và quyết định cuộc trò chuyện này có thực sự cần thiết, nó sẽ diễn ra khi nào và như thế nào.

Cách tiếp cận của người viễn vọng với vấn đề quà tặng thường xuất phát từ đặc tính dùng tiền thứ cấp, vì thế hãy lưu ý khi bạn nói đến bất kỳ mối quan tâm nào. Khi làm như vậy, hãy nhấn mạnh việc bạn coi trọng mối quan hệ giữa người viễn vọng và gia đình bạn ra sao. Bạn hãy làm những gì có thể để tập trung vào những lý do yêu cầu sự thay đổi. Người viễn vọng cũng muốn bảo vệ mối quan hệ với bạn, vì vậy khi thấy bạn ra sức giữ mối quan hệ vững chắc, họ cũng sẽ làm như vậy.

Cách phản ứng của bạn trước những món quà của ông bà và các thành viên khác trong gia đình thể hiện đặc tính dùng tiền của bạn. Hiểu được trạng thái cảm xúc của chính mình sẽ giúp bạn dự đoán và sẵn sàng trước những sự kiện được tặng quà.

Chúng ta biết có nhiều người tiết kiệm vừa yêu thích vừa ghét các dịp nghỉ lễ và sinh nhật, vì họ thấy khó khăn cả với việc tặng và nhận quà. Với người tiết kiệm, việc xua đi ý nghĩ về giá của một thứ gì đó thật chẳng dễ dàng chút nào, đặc biệt khi thứ đó dành cho con của họ. Vì thế bạn có thể nhận ra rằng mình ngồi cạnh cây thông Noel và nghĩ mọi người đã phải tốn bao nhiêu tiền cho những món quà vô tích sự thay vì cảm nhận được niềm vui mà những món quà đó đem lại.

Bạn hãy cố gắng hết sức bày tỏ tiếng nói trong những ngày nghỉ. Khi có ai đó tặng quà cho trẻ, bạn hãy tìm hiểu và cố gắng dùng nghĩ đến tiền bạc. Hãy nghĩ đến tình yêu thương, sự quan tâm, chăm lo mà người tặng quà muốn gửi gắm khi họ chọn món quà đó. Hãy nghĩ đến niềm vui mà món quà đó mang đến cho con bạn. Dù bạn cho rằng nó chẳng có ích gì, nhưng đó là tình cảm của người yêu mến con bạn. Thế là đủ.

Với người tiêu xài, việc phải ngồi xuống và nhìn người khác nhận quà thật chẳng dễ dàng chút nào, và điều đó không phải là vì họ ước có được các món quà. Lý do là vì món quà của người tiêu xài có thể bị phán xét. Là người tiêu xài, chúng tôi luôn muốn tặng những gì tốt nhất có thể – mặc dù không phải lúc nào cũng đủ khả năng làm điều đó – và khi thấy người khác tặng quà, chúng tôi cho rằng đó là những thứ rẻ tiền, chất lượng kém hoặc họ chẳng nghĩ ra được thứ gì hay ho, có thể chúng tôi sẽ cảm thấy hơi tự cao.

Hãy dè chừng trước niềm tự hào đó. Bạn nên nhớ không phải ai cũng mua sắm chóng vánh như bạn. Không phải ai cũng có điều kiện hoặc thoải mái chi cả đồng tiền vào các món quà, đặc biệt đó lại là những món quà dành cho trẻ em, trong khi chúng hay thay đổi sở thích về các món đồ chơi, trò chơi và nhiều thứ khác. Hãy tỏ ra lịch thiệp, nói lời cảm ơn và thừa nhận dụng ý tốt trong món quà đó. Hãy giữ sự phán xét cho chính mình.

Hàng năm, cứ đến dịp Giáng sinh là bà ngoại lại tặng cho cháu một chiếc áo len đan bằng tay. Và điều đó khiến bạn cảm thấy không thoải mái. Bạn muốn thấy con được trải nghiệm cuộc sống. Bạn muốn con nhận được những món quà thỏa sức tưởng tượng của chúng và nghĩ ra những ý tưởng mới. Bạn muốn chúng nhận được bộ dụng cụ thể thao, những tấm vé đến rạp hát và tham gia lớp học nhảy thiết hài. Nhưng thay vào đó chúng lại nhận được những chiếc áo len.

Bạn nên nhớ rằng việc mang đến cảm giác phiêu lưu trong cuộc sống của trẻ không liên quan đến những trải nghiệm bên ngoài và những món quà siêu hấp dẫn. Với trẻ, cuộc sống vốn đã là cuộc phiêu lưu khá thú vị. Hãy giúp trẻ tận hưởng niềm vui từ việc được ở bên gia đình, từ việc tạo dựng các mối quan hệ, cùng tham gia lễ kỷ niệm. Trẻ sẽ không bao giờ thiếu các cơ hội vui vẻ, cũng không phải lúc nào trẻ được bà tặng cho những chiếc áo len. Bạn hãy cố hết sức giữ vững lập trường trong hiện tại và quan sát sự phiêu lưu phía trước.

Đối với người tìm kiếm sự an toàn, món quà tuyệt vời nhất là những món quà hữu dụng. Quà càng thiết thực càng tốt. Nhưng không phải ai cũng biết cách tặng những món quà như thế. Một số người thích tặng những món quà phải thật thú vị hoặc hấp dẫn, đặc biệt cho trẻ nhỏ. Trớ ngại của bạn là tránh được việc áp đặt suy nghĩ của mình cho người khác về việc tạo nên món quà giá trị.

Người tìm kiếm sự an toàn có thể quá chú trọng đến việc hoàn thành các mục tiêu, đặc biệt là mục tiêu liên quan đến tiền bạc – ví dụ chi trả cho việc học đại học, tiết kiệm mua xe hơi – khiến họ có thể mất đi khả năng nhận ra những khoảnh khắc vui vẻ. Tất nhiên, nói đến trẻ em là nói đến tính thời điểm, và trong cuộc sống có nhiều người khi tặng quà cho con bạn, họ chú trọng đến tâm lý thích ngay và luôn của trẻ. Vì thế, có thể họ sẽ mua những món quà dễ hỏng hoặc những món quà mà chỉ sau một tuần bọn trẻ đã chán. Họ có thể mua những món đồ chơi, trò chơi hoặc những đồ dùng đang được trẻ em ưa chuộng. Và bạn sẽ rất khó lòng chấp nhận điều đó. Vì vậy, hãy chuẩn bị sẵn tư tưởng cho mỗi bất hòa trong gia đình chắc chắn sẽ xảy ra và quyết định trước rằng bạn sẽ không lên tiếng. Trường hợp điều tệ nhất xảy ra là con bạn nhận được món đồ chơi không mấy thú vị, có thể hỏng ngay trong ngày, thì đó vẫn là kỳ nghỉ khá tuyệt vời.

Người viên vông không dễ bị chọc tức khi con cái nhận được quà từ người thân. Bạn sẽ không nghĩ đến việc những món quà đó có giá bao nhiêu hoặc chúng có đáng với mức giá đó không. Nhưng bạn sẽ có một điểm nóng: sự công bằng.

Người viên vông không thích chứng kiến người khác phải chịu cảm giác bị tổn thương, đặc biệt là con cái họ. Vì thế, nếu bạn thấy một đứa trẻ nhận được nhiều quà hơn hoặc có những món quà hấp dẫn hơn những đứa trẻ khác, bạn sẽ tìm cách bù lại cho chúng. Bạn sẽ dành nhiều thời gian hơn với đứa trẻ đó hoặc có thể tìm mua những món quà ngang bằng. Nhưng tùy vào từng tình huống, bạn hãy thận trọng trong việc thể hiện ý thức công bằng. Nếu một trong những đứa trẻ của bạn cảm thấy chúng bị gạt ra rìa hoặc

bị lừa dối, bạn hãy kéo trẻ ra ngoài và trò chuyện với chúng về những cảm giác đó. Khác với người lớn, không phải lúc nào trẻ cũng nhận ra được những tình huống này. Trong suy nghĩ, một cô bé có thể thấy con búp bê quý giá của mình giá trị hơn cả chồng đĩa trò chơi điện tử của anh trai. Vì vậy hãy nén lại những lo lắng của mình trừ khi bạn thấy thực sự cần can thiệp. Dù vậy, đừng giả định bất kỳ điều gì về động cơ của các thành viên trong gia đình. Các mối quan hệ đó cũng cần được duy trì vững chắc.

10

Mục tiêu cho lứa tuổi 5-12

Trong khi mỗi người đều có sự kết hợp của hai đặc tính dùng tiền không thể thay đổi được, thì điều quan trọng với trẻ là chúng ta phải giúp chúng mở rộng các kỹ năng ngoài những đặc tính dùng tiền của chúng. Người tiêu xài cần học cách tiết kiệm. Người tìm kiếm sự an toàn cần học cách nên cho tặng khi nào. Xây dựng một số kỹ năng ngoài những đặc tính dùng tiền của trẻ sẽ giúp chúng có cách tiếp cận toàn diện hơn với tiền bạc nói chung.

Mục tiêu cho người tiết kiệm

Người tiết kiệm có thể hằng hái tiết kiệm tiền theo thói quen mà họ không nghĩ rằng tiền là phương tiện để đạt được mục đích cuối cùng. Để chắc chắn rằng con bạn đang học cách tiết kiệm có mục đích, bạn hãy giúp trẻ đặt ra các mục tiêu ngắn hạn và dài hạn (không quá một năm cho lứa tuổi này) cho việc tiết kiệm. Không nhất thiết đó phải là những vụ mua sắm lớn, nhưng việc lập kế hoạch sẽ giúp trẻ thoát khỏi ám ảnh về tiền bạc.

Để giúp trẻ cân bằng đặc tính dùng tiền của một người tiết kiệm, bạn hãy tìm cách giúp trẻ khơi dậy những đặc tính của người tiêu xài, người ưa mạo hiểm và người viên vông trong con người trẻ. Hãy tìm một tổ chức từ thiện hoặc lý do gây quỹ mà con thích – tại các trường học, nhà thờ, trại hè thường có những người gây quỹ ngắn hạn đang làm công việc này, và trẻ có thể dành thời gian và tiền bạc để tham gia. Hình thức này khơi dậy tinh thần bao dung ở trẻ và nhắc nhở trẻ rằng tiền bạc và tài năng của chúng có thể là những công cụ đầy sức mạnh để làm những việc hữu ích cho thế giới. Bạn hãy nhớ rằng, ở độ tuổi này, trẻ muốn thấy mình ảnh hưởng được đến thế giới xung quanh. Làm từ thiện là một hình thức lý tưởng giúp trẻ thực hiện được điều đó.

Mục tiêu cho người tiêu xài

Người tiêu xài có thể vô cùng độ lượng với một lỗi lầm, họ thường cho đi

đồ chơi, tiền bạc, sách vở, quần áo. Không hẳn là bạn có muốn dừng ngay bản năng cho đi đó hay không, mà người tiêu xài cần biết khi nào phải dừng lại, nếu họ có cách nhìn nhận cân bằng về tiền bạc.

Thậm chí nếu trẻ thuộc nhóm tiêu xài chỉ được dùng một ít tiền tiêu vặt hàng tuần, bạn hãy bắt đầu lên kế hoạch tiết kiệm và chi tiêu sớm nhất có thể.

Nếu đứa con sáu tuổi của bạn nhận được một đô la tiền tiêu vặt hàng tuần, bạn hãy hình thành một cơ chế như sau: Mỗi tháng trẻ có thể tiêu 2 đô la tùy thích. Trẻ có thể tặng 1 đô la cho nhà thờ hoặc cho một hoạt động mà trẻ thích (ở độ tuổi này trẻ có thể đưa lại cho bạn 1 đô la để góp vào khoản quỹ góp từ thiện nào đó mà bạn có), và dành 1 đô la cho một mục tiêu dài hạn, chẳng hạn một món đồ chơi, một chiếc xe đạp hoặc thứ gì đó mà chúng để mắt đến. Bạn có thể thay đổi cách làm này sao cho phù hợp với hoàn cảnh của mình, nhưng chúng tôi gợi ý các khoản chi tiêu/ tiết kiệm/ cho tặng phải tương đối hài hòa.

Để giữ người tiêu xài đi đúng hướng không phải chuyện dễ dàng và bạn cần lưu ý rằng trẻ thuộc nhóm tiêu xài không có khả năng suy nghĩ trừu tượng về tương lai. Chúng chỉ quan tâm đến niềm vui và sự thỏa mãn tức thời. Nhưng khi trải qua thực tiễn, cùng với sự hướng dẫn của bạn, trẻ có thể gác lại đến hôm sau những gì thực sự muốn mua hôm nay...

Mục tiêu cho người ưa mạo hiểm

Người ưa mạo hiểm yêu thích phiêu lưu. Khi điều đó có thể đưa đến những quyết định nóng vội, thì nó cũng có nghĩa là người ưa mạo hiểm có thể làm tốt việc cân bằng giữa sự yêu thích một điều gì đó chưa xác định với những kế hoạch cụ thể. Chắc chắn trẻ thuộc nhóm ưa mạo hiểm có nhiều ý tưởng lớn về những gì chúng muốn thực hiện bằng số tiền của mình (và tiền của bạn!). Chúng muốn khởi động

công việc kinh doanh thú cưng hoặc làm một chiếc xe kéo tham gia cuộc đua. Chúng muốn lên kế hoạch cho một chuyến đi bằng xe đạp đến Montana hoặc dành một tuần câu cá ở cả năm hồ lớn thuộc Great Lakes. Cho dù kế hoạch là gì đi nữa, thì chắc chắn chúng sẽ phải trả chi phí. Do đó bạn hãy giúp trẻ ưa mạo hiểm cân nhắc đến mọi chi tiết của các kế hoạch. Trẻ có thể làm gì để có tiền và tiết kiệm để biến những giấc mơ này thành hiện thực?

Khi trẻ bắt đầu thực hiện, hãy giúp chúng vững vàng với hiện tại bằng cách cung cấp cho chúng các công cụ theo dõi khoản tiết kiệm của mình – một bảng Excel, một cuốn sổ lớn, một chiếc bình to đựng tiền lẻ – có như thế trẻ sẽ thấy mình gần đạt được mục tiêu. Lời nhắc nhở trực quan đó sẽ khuyến khích trẻ cân đối giữa mong muốn phiêu lưu với việc lên kế hoạch một cách tỉ mỉ.

Mục tiêu cho người tìm kiếm sự an toàn

Người tìm kiếm sự an toàn cần được giúp đỡ trong việc cân bằng khả năng lập kế hoạch vững vàng với mong muốn được tự thực hiện của họ. Khi đề cập đến các quyết định tiền bạc, bạn có thể hướng dẫn trẻ theo hướng kiểm soát ít hơn bằng cách để trẻ cùng lập kế hoạch với bạn cho một sự kiện của gia đình trong tương lai. Nếu bạn lên kế hoạch cho một kỳ nghỉ hoặc chuyến dã ngoại vào cuối tuần, hãy để trẻ đưa ra một hoặc hai quyết định liên quan đến tài chính. Hãy khuyến khích trẻ tìm hiểu thông tin, giúp chúng lập ngân sách, tính toán những thứ gia đình cần để thực hiện sự kiện này.

Khi trẻ đã tính toán xong, bạn hãy đề nghị trẻ giúp bạn lên kế hoạch khiến cả nhà thật bất ngờ. Đó có thể là địa điểm ăn kem lý tưởng trên đường đến vườn bách thú. Hoặc cả gia đình có thể tham gia lớp học làm đồ gốm trong kỳ nghỉ trên núi. Không nhất thiết trẻ phải liệt kê tất cả chi tiết của sự kiện này, nhưng bạn hãy đưa ra một thách thức nhỏ trong kế hoạch của trẻ nhằm giúp trẻ phá vỡ được nhu cầu cần mọi thứ phải được lên kế hoạch trước. Trẻ sẽ nhận ra sự thú vị khi thử một điều gì đó mới mẻ.

Mục tiêu cho người viễn vông

Điều mà trẻ viễn vông quan tâm duy nhất là các mối quan hệ, vì vậy bạn sẽ không bao giờ hướng trẻ nghĩ đến tiền bạc, trừ khi điều đó liên quan đến điều quan trọng nhất với trẻ – mọi người. Bạn có thể giúp trẻ phát triển một số kỹ năng cơ bản về tiền bạc qua việc đặt ra mục tiêu đơn giản cho trẻ về việc lập kế hoạch cho một hoạt động cùng một số người bạn, những thứ có thể ghi giá tiền kèm theo. Có thể trẻ muốn mua pizza và chơi trò bắn súng laser, đi xem phim, hoặc đến trung tâm

mua sắm để mua kem và chơi các trò chơi điện tử. Bạn hãy cho trẻ một khoản kinh phí cần thiết để thực hiện và tạo ra một trò chơi giúp trẻ tính toán cách tiêu tiền sao cho hiệu quả nhất để có những giây phút vui vẻ cùng bạn bè.

Hãy tạo ra sự thay đổi!

ược rồi, hãy hít một hơi thật sâu nào! Đọc qua tựa đề của chương có thể sẽ khiến bạn cảm thấy hơi lo lắng – có ai muốn biết suy nghĩ của một cậu bé tuổi thiếu niên không? Nhưng nếu có sự hiện diện của một cậu bé ở độ tuổi thiếu niên trong cuộc sống của bạn, bạn nên biết là từng mẩu thông tin nhỏ có thể giúp bạn hiểu lý do vì sao trẻ hành động như vậy.

Ở tuổi 15, Jeremy cũng giống như hầu hết các cậu bé khác. Jeremy có thể cùng lúc cư xử rất ngọt ngào với bà và ngay lập tức lại bất lịch sự với mẹ, đôi lúc thể hiện ngay trong cùng một câu nói. Bố mẹ cậu bé băn khoăn làm thế nào cậu có thể giữ gìn được tay chân khi cậu bé luôn gặp chấn thương do đua xe trên chiếc xe đạp của em gái hoặc dùng tấm bạt lò xo của hàng xóm để nhảy qua hàng rào sân sau. Cậu cũng rất sáng tạo, hài hước, và thông minh, nhưng lại thiếu đi một chút ý thức chung. Tóm lại, Jeremy là một đứa trẻ ngốc nghếch.

Bố mẹ Jeremy biết rằng một phần sự ngốc nghếch của con chỉ là cách cư xử của những cậu bé trong độ tuổi thiếu niên. Nhưng họ lo rằng khi con bắt đầu học trung học, cậu bé thiếu tính kỷ luật cần thiết để theo được số lượng bài tập ngày một nhiều và lịch học các môn thể thao. Vì vậy, họ đang cố gắng giúp con ổn định lại, có trách nhiệm hơn với việc quản lý thời gian và tiền bạc của chính mình. Họ giảm tiền tiêu vặt và nói với Jeremy rằng đã đến lúc con phải tìm cách tự kiếm tiền. Họ yêu cầu con có trách nhiệm hơn với thời gian biểu của mình, để con tự đến chỗ tập bóng rổ và tự đạp xe đến nhà bạn. Họ hy vọng tất cả những điều này sẽ giúp Jeremy đón nhận cuộc sống nghiêm túc hơn.

Nhưng cho tới nay, họ vẫn chưa nhận thấy nhiều kết quả. Thay vì tìm một số công việc bán thời gian hoặc thậm chí cắt cỏ cho hàng xóm, Jeremy vẫn mượn tiền của bạn bè và “vay tiền” em gái. Và Jeremy

không dùng tiền vào những thứ mình cần. Thay vào đó, cậu làm những việc đại loại như ép ủ kế hoạch cùng một người bạn tự làm xe đạp, lý do chỉ là để khám phá bộ dụng cụ đã mua nhưng chưa biết cách dùng. Với bố mẹ cậu bé, những quyết định ngớ ngẩn kiểu này dường như diễn ra hàng tuần.

Điều đó không có nghĩa rằng Jeremy là đứa trẻ xấu – hoàn toàn không phải vậy. Cậu có khiếu thẩm mỹ và tài năng đáng kinh ngạc. Cậu thích cùng mấy người bạn làm những bộ phim ngắn và chúng luôn khiến bố mẹ không nhìn được cười. Cậu nói về ý định sẽ học trường điện ảnh sau khi tốt nghiệp trung học và những ý tưởng cho các bộ phim mà cậu sẽ thực hiện vào một ngày nào đó. Cậu là một người anh trai tuyệt vời, luôn lập ra những kế hoạch phiêu lưu lý thú cho em gái và bạn bè của cô bé. Cậu là trung tâm của bữa tiệc khi gia đình quây quần bên nhau, làm bạn được với cả trẻ em và người lớn. Cậu còn là trưởng nhóm thanh thiếu niên của nhà thờ và được thầy cô, bạn bè ở trường yêu mến.

Thực sự, Jeremy là một thiếu niên đặc biệt – cậu bé có một mớ các hành vi trái ngược nhau và những kỹ năng ra quyết định có vấn đề. Thật may là Jeremy vẫn chưa gặp phải rắc rối nào, nhưng cũng giống như nhiều cô cậu tuổi thiếu niên, cậu có một quyết định tồi tệ, dù không làm hại cho bản thân và những người khác. Và đó chính là điều bố mẹ Jeremy lo sợ.

Bộ não của trẻ ở độ tuổi thiếu niên là một cỗ máy nhỏ kỳ lạ. Những năm đầu của tuổi dậy thì đánh dấu một trong những giai đoạn phát triển đột phá nhất của bộ não trong cuộc đời mỗi người, chỉ xếp thứ hai sau giai đoạn tập đi. Các khớp thần kinh mới được hình thành và các loại hoóc môn tiết ra, tạo nên một giai đoạn thực sự hỗn loạn. Khi chưa qua tuổi dậy thì, trẻ ở tuổi thiếu niên chưa thể kiểm soát được nhiều cảm xúc và việc ra quyết định.

Mặc dù vậy, não bộ vẫn là trung tâm của một số quá trình phát triển quan trọng. Nghiên cứu mới về não bộ cho thấy cho đến những năm giữa độ tuổi 20, não bộ không ngừng tạo ra tất cả những sự kết nối cần thiết cho việc ra quyết định. Điều đó có nghĩa là trẻ trong độ tuổi thiếu niên không có khả năng suy nghĩ thấu đáo về quan hệ nhân quả, dự đoán được kết quả, hoặc suy nghĩ kỹ lưỡng và dựa trên lý trí về các mối quan hệ hoặc thậm chí tương lai.

Những đứa trẻ giống như Jeremy, với hành vi ngốc nghếch và thiếu trách nhiệm luôn khiến cha mẹ phát điên. Hơn nữa, Jeremy lại là đứa trẻ ưa mạo hiểm/viên vông. Có thể chẳng bao lâu sau, chính bạn cũng có một đứa con sẽ đưa ra những quyết định không mang tính lý trí và dứt khoát về tiền bạc – hoặc bất cứ điều gì khác.

Trong thời kỳ này, trẻ cũng làm nhiều điều theo cảm tính. Chúng ta đều biết về những thiếu niên bất trị và đúng là trẻ em trong độ tuổi này có xu hướng gây áp lực lên cha mẹ, nhưng quả là không công bằng khi nói rằng đây là cuộc nổi loạn đơn giản. Hầu hết trẻ trong độ tuổi thiếu niên đều tìm kiếm ranh giới cho sự tự lập. Trẻ không cố gắng trốn khỏi sân cũng như men theo hàng rào để xem mình có thể đi được bao xa.

Đó là lý do trẻ trong độ tuổi này cần được bố mẹ quan tâm nhiều hơn, chứ không phải ít hơn. Trẻ ở độ tuổi thiếu niên cư xử như thể chúng không muốn liên quan gì đến bố mẹ, nhưng phần lớn chúng đều thực sự muốn và cần biết mình được chờ đợi làm gì để rồi cố gắng lựa ra điều chúng mong đợi ở bản thân. Đây là giai đoạn bạn đang dần chuyển giao sự kiểm soát cuộc sống của trẻ. Dĩ nhiên là trẻ chưa sẵn sàng cho cuộc sống tự lập, nhưng khi bước qua độ tuổi thiếu niên, chúng sẽ tăng cường tìm kiếm các cơ hội để trở thành người đồng hành của bạn.

Điều này đặc biệt đúng khi đề cập đến các quyết định tiền bạc. Đối với thanh thiếu niên, tiền bạc thực sự tạo ra quyền tự do bình đẳng. Không chỉ có người tiêu xài mới cảm thấy như vậy. Người tiết kiệm thích cảm giác kiểm soát khi họ giám sát được toàn bộ số tiền của mình và cảm thấy tự do khi là người quyết định số tiền sẽ được tiêu như thế nào hoặc sẽ không được tiêu. Người tìm kiếm sự an toàn thích dự đoán về tương lai, và họ cảm thấy thoải mái hơn khi có vai trò trong việc chuẩn bị cho điều đó. Vì vậy, mỗi quyết định tiền bạc mà trẻ trong độ tuổi thiếu niên đưa ra đều vì mong muốn được tự do hơn, có trách nhiệm hơn.

Đây cũng có thể là khoảng thời gian vô cùng thách thức để giúp trẻ phát triển những thói quen vững vàng về tiền bạc, bởi vì nhiều khả năng trẻ sẽ đưa ra những quyết định ngốc nghếch liên quan đến tiền bạc. Bạn cần hiểu rõ các đặc tính dùng tiền của mình để tránh những tranh luận không có cơ sở, nhiều hơn một quan điểm khác biệt về tiền bạc. Nếu con bạn và bạn có những đặc tính dùng tiền trái ngược nhau thì bạn nên thận trọng, vì đây sẽ là điểm trẻ dễ dàng nắm thóp bạn và chúng sẽ đấu tranh để được độc lập.

Điều khiến cha mẹ Jeremy lo lắng là sự thiếu trách nhiệm với tiền bạc của cậu. Vì thế, họ cố kiểm soát chặt chẽ, buộc cậu bé dần chịu trách nhiệm về thu nhập của mình. Nhưng cậu không chịu. Tại sao? Vì cậu bé là người ưa mạo hiểm/người viễn vông. Với đặc tính của một người ưa mạo hiểm, cậu tìm kiếm sự vui vẻ và phiêu lưu. Ngoài ra, là người viễn vông nên cậu quan tâm đến các mối quan hệ. Vì vậy, tính trách nhiệm, việc lập kế hoạch và tiết kiệm không nằm trong phạm trù quan tâm của cậu. Khi bố mẹ nói với cậu về chuyện tiết kiệm tiền hoặc tìm kiếm việc

làm, họ có thể dùng cả tiếng Latin để nói với cậu. Chỉ là cậu không hiểu điều đó. Và điều đó đã đưa người bố tìm kiếm sự an toàn và người mẹ tiết kiệm ra khỏi suy nghĩ của trẻ.

Đây là giai đoạn tuyệt vời để tập trung vào sự khác biệt giữa tài chính và mối quan hệ tiền bạc của bạn với con cái. Lưu ý, những chi tiết về tài chính lại là một vấn đề khác so với cách bạn trò chuyện và giải quyết vấn đề tiền bạc. Các chi tiết về việc chi tiêu của con cái là một phần trong cuộc trò chuyện về tài chính. Nhưng đó là quan hệ tiền bạc của bạn – cách bạn truyền đạt về tài chính, cách bạn ra quyết định, cách bạn thực hiện hoặc không thực hiện cùng nhau về các vấn đề tiền bạc – đó mới thực sự là trọng tâm của những cuộc trò chuyện này. Con bạn đang tiêu tiền hay đang tiết kiệm tiền, điều đó không quan trọng, hãy tiếp tục điều chỉnh mối quan hệ bạn đang vun đắp cùng con. Có thể bạn không đồng tình với những quyết định con đưa ra, nhưng đừng bao giờ để điều đó ảnh hưởng đến mối quan hệ tiền bạc của bạn.

Hiểu về đặc tính dùng tiền của bạn và của con là yếu tố cốt lõi giữ cho mối quan hệ tiền bạc của bạn được vững chắc. Bắt đầu từ chương sau, chúng tôi sẽ đi vào những cuộc trò chuyện cụ thể về tiền bạc mà bạn cần để nói chuyện với trẻ trong độ tuổi thiếu niên. Nhưng trước tiên, chúng tôi muốn đưa ra một số chủ đề chung xuyên suốt các cuộc trò chuyện với trẻ về vấn đề tiền bạc. Chúng tôi cũng sẽ gợi ý các mục tiêu giúp trẻ trong độ tuổi này tìm được sự cân bằng trong những đặc tính dùng tiền của mình.

Tôi sẽ trở thành người như thế nào? Nếu có một suy nghĩ sâu sắc nào xuất hiện trong tâm trí trẻ thuộc độ tuổi thanh thiếu niên thì đó chính là câu hỏi này. Mỗi hành vi, ý tưởng, giấc mơ, cuộc đối thoại, mối quan hệ, cuộc tranh luận, kịch tính, sự bất trị mà bạn thấy ở trẻ được thúc đẩy bởi mong muốn tìm hiểu mình là ai và mình muốn trở thành người như thế nào. Các chuyên gia cho rằng đây là giai đoạn trẻ sẽ thử nhiều kiểu tính cách khác nhau, từ đó tìm ra một tính cách phù hợp. Vì thế, trẻ sẽ trải qua nhiều giai đoạn khó hiểu hoặc thử tham gia các vở kịch ở trường trong khi chưa bao giờ đặt chân lên sân khấu trước đây. Chúng đang thử nghiệm.

Với bạn có lẽ điều đó chẳng có gì mới mẻ, song đó là lời nhắc nhở quan trọng dành cho cha mẹ khi chúng ta cố gắng dạy con những thói quen tốt về tiền bạc. Không phải lúc nào trẻ cũng hành động nhất quán. Trẻ tiết kiệm có thể dùng việc chi tiêu lu bù vì tất cả bạn bè của trẻ đều

có hệ thống trò chơi phiên bản mới nhất và chúng muốn nhập hội. Trẻ ưa mạo hiểm có thể quyết định muốn học đại học tại Paris và ngay lập tức chú tâm vào tiết kiệm tiền, điều mà bạn không bao giờ có thể hình dung.

Khi trẻ có cách cư xử thất thường, điều đó có nghĩa là chúng muốn cha mẹ đừng phán xét và theo dõi phản ứng của chúng – trẻ cực kỳ nhạy cảm với việc mắc lỗi và sự lộn xộn. Trong nỗ lực tìm hiểu bản thân, trẻ sẽ mắc phải rất nhiều lỗi lầm, và chúng vô cùng lo sợ nếu bị coi là ngớ ngẩn hoặc là một kẻ thất bại hoặc – tệ nhất – là một đứa trẻ con. Vì thế, bạn hãy bình tĩnh trò chuyện với trẻ về quyết định của chúng. Trẻ muốn đạt được điều gì từ quyết định đó? Trẻ cảm thấy như thế nào về cách mọi thứ đang diễn ra? Có thể bạn sẽ bất ngờ về khả năng nhìn nhận các vấn đề của trẻ trong các quyết định mà chúng đưa ra, thậm chí khi bạn không đưa ra.

Khi bạn thấy trẻ đưa ra những quyết định đúng đắn về tiền bạc hay một vấn đề nào khác, hãy nói cho trẻ biết. Hãy nói rằng bạn nhận ra điều đó. Có thể trẻ sẽ thể hiện sự lúng túng, nhưng trong lòng sẽ vô cùng cảm kích mỗi lần bạn nhận ra điểm tốt của trẻ khi chúng phải bận tâm với những hướng đi mà chúng không thể đo lường được.

Một lần nữa, ý tưởng về trẻ trong độ tuổi thiếu niên khao khát được tự do nhiều hơn có lẽ không phải là điều mới mẻ với bạn. Nhưng có thể bạn sẽ ngạc nhiên là thực tế này sẽ xuyên suốt trong các quyết định tiền bạc của con bạn ra sao.

Điều khó khăn cho cha mẹ trong giai đoạn này là hãy để trẻ mắc sai lầm về tiền bạc. Đa phần sẽ không có gì nghiêm trọng xảy ra cả, trừ khi bạn yêu cầu một đứa trẻ 14 tuổi chịu trách nhiệm về tài khoản hưu trí của bạn – điều mà bạn thực sự không nên làm. Nhưng nếu bạn để trẻ trong độ tuổi này có một chút tự do về tài chính ngay bây giờ, bạn sẽ được đền bù xứng đáng trong tương lai. Một đứa trẻ dùng hết số tiền mình có để mua một chiếc xe đạp khác lạ để rồi bị hỏng chỉ sau một mùa hè là một bài học đáng nhớ sau này. Tương tự, một thiếu niên tự đặt ra mục tiêu tiết kiệm, để có tiền gửi vào tài khoản đó chúng sẽ làm việc chăm chỉ hơn so với một đứa trẻ được bố mẹ quyết định chúng phải làm gì với số tiền của mình.

Điều đó không có nghĩa là bạn phải để trẻ làm theo cách chúng muốn ở mọi thời điểm. Nhưng khi bạn để trẻ dần kiểm soát nhiều hơn

vấn đề tài chính của chúng, hãy đặt ra những kỳ vọng rõ ràng về một khoản tiết kiệm nào đó hoặc tặng cho quỹ từ thiện mà bạn muốn thấy, và cung cấp cho trẻ những công cụ theo dõi thu và chi. Nếu trẻ tiêu phung phí, hãy trò chuyện với trẻ về những gì chúng đã làm sai và giúp trẻ tìm cách tránh những vấn đề tương tự trong tương lai. Sự hòa trộn giữa tự do và tính trách nhiệm này chính xác là những gì trẻ muốn và cần ngay lúc này.

Nếu bạn cho rằng mình đang lo lắng về chuyện tốt nghiệp của con và việc chúng rời khỏi nhà, bạn không phải là trường hợp duy nhất. Dù tin hay không, đứa con trong độ tuổi thiếu niên của bạn ít nhất cũng lo lắng về tương lai của chúng giống như bạn vậy – thậm chí còn hơn thế. Trong khi trẻ có thể không suy nghĩ về vấn đề tiền bạc như cách của bạn thì chúng vẫn quan tâm tới giai đoạn tiếp theo của cuộc sống và thấy một lỗ hổng lớn được gọi là điều chưa xác định. Và điều đó thật đáng sợ.

Khi bạn và con bắt đầu suy nghĩ, lập kế hoạch cho tương lai, hãy lưu ý rằng mỗi cuộc trò chuyện về điều sắp xảy đến đều có rất nhiều cảm xúc gắn với nó. Nếu trẻ giữ thế phòng vệ hoặc có vẻ phớt lờ khi bạn đề cập đến việc nộp đơn xin học bổng học đại học, thì điều đó không phải vì chúng không thích. Lý do là vì trẻ thấy sợ. Hoặc có thể chúng bị ám ảnh với việc tiết kiệm tiền và bắt đầu lo không có đủ tiền để học ở trường hàng đầu.

Để giảm thiểu sự căng thẳng, hãy duy trì các cuộc đối thoại về tương lai liên quan đến tiền bạc ngắn gọn và thoải mái. Nếu có những chi tiết cần bàn bạc, hãy để trẻ tham gia khi chúng có vẻ thích thú. Nếu không, đừng bồi thêm những lo lắng lên trẻ vì lý do đơn giản là chúng không thể tự xử lý được, và điều đó chỉ dẫn đến mâu thuẫn nhiều hơn. Trong những cuộc trò chuyện này, bạn càng giữ được cảm xúc của mình càng tốt – dù bạn còn lo lắng nhiều hơn trẻ.

Thu nhập tích lũy

Amber vui mừng khi tìm được một công việc cứu hộ. Chỉ ít thì bốn người bạn trong đội bơi của cô sẽ cùng làm việc trong một bể bơi, và cô biết đây sẽ là mùa hè tuyệt vời nhất từ trước tới giờ! Không chỉ được làm việc cùng bạn bè, cô còn có được làn da rám nắng tuyệt vời, dạy trẻ tập bơi, ăn khoai tây chiên trong bữa trưa, và sau cùng là cô sẽ có một số tiền tiêu xài khá khá – 72 đô la mỗi tuần có thể giúp cô mua được nhiều bộ quần áo đáng yêu, có tiền đi xem phim, ăn pizza, và thậm chí là một vài chuyến đi chơi trong công viên thị trấn.

Khi Amber về nhà với số tiền lương đầu tiên, cô khoe với bố mẹ, và bố mẹ cô rất vui về khả năng tự do tài chính mới này. “Thật tuyệt vời, con gái ạ!” Bố cô nói. “Phải đưa con ra ngân hàng để con lập tài khoản tiết kiệm của riêng mình.”

“Hừm, gì cơ ạ?” Amber trả lời.

“Tài khoản tiết kiệm, con yêu ạ. Con cần gửi số tiền này vào một nơi nào đó.”

“Nhưng con không cần tài khoản tiết kiệm. Con chỉ thanh toán bằng tiền mặt.”

“Hừm, cái gì cơ?” Bố của Amber tỏ vẻ không đồng tình.

Những gì diễn ra tiếp theo là cả một cuộc đối thoại dài và chẳng hề vui vẻ về những gì mà Amber dự định thực hiện với khoản thu nhập mới của mình. Hóa ra cô bé và cha mẹ có những ý nghĩ rất khác nhau về tự do tài chính của Amber.

Cũng giống những thiếu niên khác, Amber đang nhận tiền tiêu vặt hoặc có được khoản tiền lương đầu tiên. Giả sử cô bé là người làm ra tiền, cô sẽ đưa ra tất cả các quyết định tiêu pha. Cũng giống những phụ huynh khác, cha mẹ Amber cho rằng cô sẽ đồng tình với những kế hoạch họ đưa ra là dành một phần trong số đó tiết kiệm cho tương lai, có thể tặng một phần cho nhà thờ hoặc một tổ chức từ thiện khác, và dành phần còn lại để tiêu pha. Do vậy, chẳng có gì ngạc nhiên là những giả định này xung đột nhau với khoản tiền lương đầu tiên đó.

Sau khi cuộc trò chuyện đầu tiên này khép lại trong bế tắc, cha mẹ Amber biết rằng họ cần trợ giúp và thử một cách tiếp cận mới. Nhưng

họ không biết phải làm thế nào. Amber luôn là đứa trẻ tự lập – đứa con đầu lòng có ý thức mạnh mẽ về bản thân và tự tin. Cô bé không thích bị người khác sai khiến – đặc điểm này trở nên rõ nét hơn khi cô bước vào tuổi thiếu niên.

Bố mẹ Amber khích lệ cô bé tìm việc để Amber có trách nhiệm với việc kiếm tiền và duy trì việc kiểm soát tiền bạc. Cô bé nhận tiền tiêu vặt trong nhiều năm, nhưng khoản tiền đó chưa bao giờ vượt quá vài đô la một tuần. Nhưng bố mẹ luôn đưa thêm cho Amber vài đô la xem phim hoặc mua đồ dùng mới. Họ thích ý tưởng để Amber tự chi trả cho hoạt động giải trí và trang phục trong khi vẫn học cách tiết kiệm tiền cho tương lai.

Nhưng Amber là người tiêu xài/người ưa mạo hiểm, và cô bé không muốn nghĩ về tương lai, ít nhất là không theo bất cứ chiều hướng thực tế nào. Cô bé thích tận hưởng niềm vui trước mắt khi đang có bạn bè vui vẻ và có tiền trong túi. Khi suy nghĩ về những gì sẽ diễn ra tiếp theo trong cuộc đời, với Amber, đó hoàn toàn là những thuật ngữ trừu tượng – cô muốn sống ở California và làm công việc cứu hộ trong thời gian học đại học. Mọi việc sẽ diễn ra như thế nào không liên quan đến cô trong hiện tại, và điều đó có vẻ rất thú vị.

Bố mẹ Amber trở nên lúng túng. Họ muốn Amber nói về việc chi tiêu của mình – đó là phần quan trọng trong những bài học về tài chính mà họ muốn con học được. Nhưng họ cũng muốn con bắt đầu tiết kiệm để xây dựng tính kỷ luật trong cuộc sống. Họ muốn thấy cô đóng góp vào quỹ từ thiện hoặc một hoạt động nào đó có ý nghĩa với cô bé, để từ đó cô thấy được niềm vui khi cho đi. Đồng thời, họ thích ý nghĩ không cho nhiều tiền hơn mỗi khi trẻ cần thứ gì đó. Họ băn khoăn liệu để con tiêu tiền theo cách chúng muốn có thực sự là một ý tưởng tệ không.

Giai đoạn này nhiều trẻ em lần đầu đối mặt với khoản thu nhập có được từ một công việc nào đó hoặc một khoản tiền tiêu vặt kha khá. Vì tiền bạc đem đến sự tự do cho những thiếu niên có suy nghĩ tự lập, nên đằng sau những cuộc trò chuyện về tiền có rất nhiều cảm xúc, đặc biệt với khoản tiền trẻ nghĩ là “của mình”. Mỗi đặc tính dùng tiền có thách thức riêng khi trải qua những cuộc trò chuyện này.

Sau đây là cách trò chuyện về thu nhập, trường hợp con bạn là:

Người tiết kiệm

Với những thiếu niên tiết kiệm, chúng sẽ không phung phí tiền lương vào những thứ vớ vẩn. Chúng không cầm tiền và đến thẳng trung tâm

mua sắm. Thực tế, phần lớn trẻ tiết kiệm sẽ cất tiền trong ngăn kéo tủ hoặc gửi tiền vào tài khoản và không bao giờ nghĩ đến việc sẽ dùng số tiền đó vào việc gì. Chúng cảm thấy vui khi biết tiền được cất giữ an toàn ở một nơi nào đó.

Vì vậy, thách thức đối với trẻ tiết kiệm là giúp chúng được thoải mái trong việc chi tiêu, kể cả là cho đi một ít. Trẻ tiết kiệm có thể áp ủ nhiều nỗi lo chi tiêu – chúng lo lắng về những ngày khó khăn đang đến gần, và muốn chuẩn bị sẵn sàng cho thời điểm đó. Kết quả là, trẻ có thể phải bỏ qua những thú vui và sự phiêu lưu của tuổi thiếu niên – mua sắm với bạn bè, mua bánh mỳ kẹp thịt sau khi chơi trò chơi, chơi bowling chiều thứ Bảy. Trẻ cần được cha mẹ giúp đỡ vượt qua khoảnh khắc lo âu và học cách chi tiêu.

Nếu không phải người tiết kiệm, có thể bạn sẽ lấy làm lạ tại sao phải dạy con kỹ năng tiêu tiền. Nhưng với trẻ tiết kiệm, chi tiêu không phải là kỹ năng vốn có. Thay vì ép trẻ trở thành một người khác, hãy giúp trẻ học cách chi tiêu và để chúng đi theo cách chúng cho là hợp lý.

Người tiết kiệm thích thỏa thuận. Vì vậy, nếu con bạn chần chừ chi tiền vào những bộ quần áo, hãy chỉ cho cô bé khu giảm giá hoặc dẫn trẻ đến cửa hàng đồ cũ. Nếu trẻ từ chối lời mời của bạn bè chỉ vì không muốn trả tiền mua pizza hoặc mua kem, hãy giúp trẻ tìm một nơi bán bánh mỳ kẹp thịt một giá hoặc những chương trình khuyến mại mua hai tặng một. Hãy giúp trẻ hiểu rằng chúng có thể mua những thứ mình cần và muốn có mà không bị cháy túi.

Người tiêu xài

Đây là một phương trình quan trọng cần ghi nhớ: Người tiêu xài + phát triển các kỹ năng ra quyết định = rắc rối. Nếu trẻ trong độ tuổi thiếu niên là một người tiêu xài, mọi thứ dường như đã được vạch sẵn cho bạn khi phải giúp trẻ đưa ra những lựa chọn phù hợp cho khoản thu nhập của chúng. Trẻ có xu hướng dễ dãi với thói quen tiêu xài của mình, thói quen đó có thể là tài sản thực sự khi trẻ lớn lên và phải quyết những khoản chi lớn hơn vào những thứ chẳng hạn như xe hơi và nhà cửa – điều đó chẳng hề làm chúng phải lo lắng như người tiết kiệm. Nhưng thái độ dễ dãi đó cũng có thể là trở ngại cho người tiêu xài khi đề cập đến thu nhập vượt trội. Trẻ không nghĩ lần thứ hai khi tiêu tiền, kể cả khi không có nhiều tiền. Người tiêu xài có thể bị nhấn túi trước khi tiền lương được

rút ra khỏi ngân hàng. Thêm vào đó là sự thiếu kiểm soát tính nông nổi phổ biến ở lứa tuổi thanh thiếu niên và khi có con, bạn sẽ cần giúp trẻ học các kỹ năng tiêu xài.

Trẻ tiêu xài cần được bạn giúp vạch ra kế hoạch cụ thể, thực tế cho việc chi tiêu, tiết kiệm, và cho tặng. Chúng tôi luôn gợi ý phân bổ ngân sách thành ba phần ngang nhau, nhưng với trẻ thuộc nhóm này, có thể bạn muốn cân nhắc cho phần “tiêu xài”. Có thể trẻ sẽ tiêu bay số tiền của chúng ngay lúc nhận được, trước khi trẻ kịp hiểu ra điều đó. Và hãy kiên nhẫn, đặc biệt nếu bạn không phải là người tiêu xài. Để trẻ trong độ tuổi này phát triển tính kỷ luật và các kỹ năng ra quyết định cần thiết cho việc quản lý tiền bạc, trẻ cần thời gian và sự chín chắn. Nó cũng đòi hỏi sự kiên nhẫn nhiều hơn từ phía bạn. Hãy thận trọng đừng để trẻ tiêu xài thấy xấu hổ bởi những lời buộc tội về tính cẩu thả và thiếu trách nhiệm của chúng. Thay vào đó, hãy giúp trẻ suy nghĩ về việc chi tiêu và tiết kiệm cho mình bằng những câu hỏi chẳng hạn như, “Con muốn tiết kiệm để làm gì?” và “Con nghĩ mỗi tháng sẽ tiết kiệm được bao nhiêu và vẫn có được ít tiền tiêu?” Hãy đặt những quyết định này trong tay trẻ, theo dõi xem chúng thực hiện các quyết định đó ra sao, cho trẻ tự kiểm soát chi tiêu của mình, đồng thời giúp trẻ hình thành thói quen tiết kiệm, tránh nợ nần trong tương lai.

Một lưu ý khác đó là lập luận trẻ tiêu xài thường đưa ra nhất: “Nhưng đó là tiền của con!” Người tiêu xài không thích cảm giác bị kiểm soát, và trẻ tiêu xài tuổi teen *thực sự* không thích cảm giác đó. Nếu bạn đồng ý để trẻ tùy ý dùng tiền tiêu vật hoặc thu nhập, điều đó không sao cả. Nhưng nếu bạn cảm thấy không hài lòng với phản kháng này của con, bạn hoàn toàn có thể đưa ra lập luận của mình: “Con đang nằm trong sự quản lý của bố mẹ”. Hãy giải thích với trẻ rằng không có khái niệm tiền “của con” trong gia đình. Xét cho cùng, bạn cũng dùng tiền “của bạn” để chi tiêu cho nhà cửa, đồ ăn và quần áo của cả gia đình. Làm cha mẹ, bạn hoàn toàn có quyền quyết định việc sử dụng thu nhập của con nếu bạn muốn.

Người ưa mạo hiểm

Người ưa mạo hiểm thích phiêu lưu. Bạn có thể coi đó là lợi thế khi giúp trẻ thuộc nhóm tuổi này quản lý thu nhập. Vì trẻ ưa mạo hiểm luôn quan tâm đến những gì xảy ra tiếp theo, nên chúng có xu hướng hạn chế chi tiêu trước mắt nên điều đó có nghĩa là sau này sẽ thu lại được nhiều hơn.

Vì vậy, bạn hãy khuyến khích trẻ ưa mạo hiểm nghĩ về tương lai khi

lập kế hoạch cho thu nhập của mình. Có thể trẻ muốn đến Tây Ban Nha cùng các bạn trong lớp học tiếng Tây Ban Nha ở trường trung học – đó là một mục tiêu để trẻ phấn đấu. Hoặc có thể trẻ muốn bán trực tuyến đồ trang sức được làm bằng tay trên “chợ ảo” Etsy. Bạn hãy giúp trẻ vạch ra một kế hoạch thực hiện việc đó và theo dõi tính kỷ luật của chúng khi dùng tiền.

Và hãy để mắt tới việc chi tiêu của trẻ. Trẻ ưa mạo hiểm có thể bị tổn thương trước những kế hoạch điên rồ được các trẻ tuổi teen biết đến. Có thể chúng có kế hoạch chi tiêu, tiết kiệm, cho tặng rất chặt chẽ, và sẵn sàng vứt bỏ kế hoạch đó khi cùng bạn bè quyết định thành lập một ban nhạc. Vì vậy, hãy đưa ra một kế hoạch, trong đó từng khoản chi mua sắm phải được bạn kiểm soát. Có thể trẻ không nghĩ đến một thực tế là niềm đam mê nhạc rock đồng nghĩa với việc chào tạm biệt chuyến đi Tây Ban Nha. Trẻ cần được bạn giúp để cân bằng giữa nhu cầu cho một cảm hứng trong chốc lát với những kế hoạch dài hạn.

Người tìm kiếm sự an toàn

Phần lớn trẻ thuộc nhóm thanh thiếu niên phải vật lộn với những nỗi lo về tương lai, đặc biệt khi chúng bước vào những năm cuối trung học. Nhưng người tìm kiếm sự an toàn có thể bị chệch hướng vì những lo lắng này. Bạn sẽ nhận thấy sự căng thẳng này bộc lộ trong cách quản lý thu nhập của người tìm kiếm sự an toàn.

Bạn có thể nhận thấy rằng trẻ tìm kiếm sự an toàn bắt đầu ám ảnh về chuyện tiết kiệm cho việc học đại học hoặc chiếc xe hơi đầu tiên, dành 1 đô la thu nhập bỏ vào tài khoản tiết kiệm hoặc thậm chí một chiếc đĩa CD ít được ưa thích thay vì chi tiêu, tiết kiệm, và cho đi một ít. Trẻ có kế hoạch cho tương lai là một việc làm tốt, nhưng chi tiêu để hưởng thụ trước mắt thì không được khích lệ. Dù bạn tin hay không, có thể bạn cần phải khuyến khích trẻ tiêu tiền, đặc biệt nếu đặc tính dùng tiền còn lại của trẻ là một người tiết kiệm.

Bạn cũng cần quan sát sự hối tiếc của người mua – cảm giác tiếc nuối mà người tìm kiếm sự an toàn gặp phải sau khi phải chi nhiều hơn số tiền họ định tiêu. Khi điều đó xảy ra, hãy giúp trẻ suy nghĩ về thực tế của việc chi tiêu, thay vì nỗi lo sợ của trẻ. Vì thế, có thể trẻ đã chi quá tay cho đôi giày tennis đó nhưng bạn hãy cho trẻ biết rằng mọi thứ không

phải đã chấm hết và trẻ có kỹ năng lo liệu được khoản đó từ việc cắt giảm một phần các khoản chi khác.

Cuối cùng, bạn hãy giúp trẻ suy nghĩ về tương lai với những thời hạn cụ thể. Rất nhiều người thuộc nhóm này lo sợ tương lai không đến với mình. Đối với trẻ tuổi teen, có thể chúng lo rằng sẽ không có khả năng chi trả cho việc học đại học, không bao giờ mua được chiếc xe hơi hoặc một căn hộ. Hãy khích lệ trẻ thực hiện một số nghiên cứu, cả trực tuyến và thông qua các cuộc trò chuyện với nhân viên tư vấn học đường, giúp trẻ suy nghĩ thực tế về số tiền phải đóng góp cho nhà trường và các lựa chọn hỗ trợ tài chính cho trẻ. Hoặc cho trẻ truy cập trang Craigslist để có ý tưởng về chi phí thực tế cho một chiếc xe hơi đã qua sử dụng. Khi trẻ bắt đầu với những con số thực tế, sẽ không còn những nỗi lo sợ mơ hồ nữa, trẻ có thể lập kế hoạch tài chính để chúng yên tâm hơn về tương lai trong khi vẫn tận hưởng hiện tại.

Người viên công

Khi đề cập đến việc quản lý thu nhập của người viên công, trẻ tuổi teen cần được người lớn hướng dẫn rất nhiều. Chúng cần có người nhắc gửi tiền lương vào tài khoản, cần có người giúp tính toán số tiền cần trong tay mỗi tuần. Trẻ cần có người dạy cách cân đối sổ chi tiêu, giúp chúng quyết định chi bao nhiêu để mua tai nghe là vừa và nhắc nhở trẻ là chúng sẽ không nhận được tiền trong hai tuần tiếp theo.

Điều này nghe có vẻ bạn sẽ có nhiều việc – và thực tế là vậy – nhưng bạn nên nhớ trẻ viên công quan tâm đến các mối quan hệ. Vì vậy, suy nghĩ về những bài học và lời nhắc nhở này là một cách tăng cường mối quan hệ của bạn với trẻ. Bạn hãy nghĩ ra nhiều cách khác nhau để những cuộc trò chuyện này trở nên thú vị – có thể cùng đi uống cà phê rồi lập kế hoạch ngân sách. Bạn hãy chỉ ra những lợi ích liên quan từ việc đưa ra những quyết định đúng đắn về tiền bạc. Nếu khéo léo trong việc tiết kiệm, trẻ có thể dành ra một ít trong số đó cho chuyến đi làm việc mùa hè cùng nhóm bạn. Nếu tránh được những khoản chi không cần thiết, trẻ sẽ có nhiều tiền hơn khi đi mua sắm cùng bạn bè.

Khi trẻ hình thành được các kỹ năng cần thiết để đưa ra các quyết định đúng đắn về tiền bạc, hãy đảm bảo trẻ phải được khen ngợi kịp thời về những nỗ lực và sự tiến bộ của chúng. Khi trẻ làm cho mọi thứ rối tung lên, bạn đừng quá cứng rắn với chúng – những kỹ năng này không phải tự nhiên có được, và ngay cả một cuộc trò chuyện đơn giản nhất về

tiền bạc cũng có thể khiến trẻ viên vông căng thẳng. Thay vào đó, bạn hãy trò chuyện về những gì đã xảy ra và để trẻ nghĩ cách tránh vấn đề tương tự trong tương lai. Đừng để chuyện tiền bạc cản trở mối quan hệ tốt đẹp với người viên vông.

Những người khiêu khích cha mẹ

Độc lập về tài chính là vấn đề lớn đối với trẻ tuổi teen, và chúng nghiêm trọng tới mức khiến những cuộc trò chuyện này nhanh chóng trở nên căng thẳng và nảy sinh mâu thuẫn. Về phần mình, bạn có thể giảm bớt những cuộc tranh luận tiềm tàng này bằng cách hiểu được các đặc tính dùng tiền của mình và nhận thức về cách mà những cuộc trò chuyện này có thể chọc tức bạn.

Người tiết kiệm

Hãy thừa nhận là bạn sẽ phát điên khi con cái dùng tiền tiêu vặt hoặc thu nhập của chúng một cách tùy tiện. Bạn cần có các cuộc trò chuyện về tiền bạc với trẻ tuổi teen để biết rằng bạn không thể chỉ áp đặt những mong đợi của mình đối với con cái. Nhưng điều đó không có nghĩa là bạn cần ủng hộ khi trẻ đưa ra những lựa chọn tồi tệ. Hãy sử dụng những kỹ năng vốn có của mình – đạt được một thỏa thuận tốt, lập ngân sách, hiểu được sự khác nhau giữa mong muốn và sự cần thiết – giúp trẻ hình thành những thói quen tốt, cho dù trẻ sở hữu đặc tính dùng tiền gì cũng không quan trọng.

Người tiêu xài

Cha mẹ là người tiêu xài dễ cảm thấy thất vọng với những đứa con vốn không có đặc tính tiêu xài, khi chúng quá chắt chẽ với chuyện tiền bạc. Nhưng họ cũng có thể thất vọng với những đứa con có đặc tính tiêu xài nếu họ nghĩ bọn trẻ đang dùng tiền vào những thứ vớ vẩn. Nếu bạn là người tiêu xài, hãy cố gắng hết sức dùng chú trọng vào tiền bạc. Thay vào đó, bạn hãy giúp con thể hiện tính hào phóng vốn có của người tiêu xài. Không quan trọng việc trẻ sở hữu những đặc tính dùng tiền nào, hãy giúp chúng rộng rãi với chuyện tiền bạc, thời gian và các nguồn lực khác

của mình.

Người ưa mạo hiểm

Tinh thần phiêu lưu của bạn có thể rất có lợi cho gia đình, nhưng hãy lưu ý nếu con bạn là trẻ tiết kiệm hoặc trẻ tìm kiếm sự an toàn, vì có lúc sẽ xảy ra mâu thuẫn giữa bạn và con cái. Thay vì chỉ trích bản tính ương ngạnh của trẻ tuổi teen, bạn hãy gắng tìm hiểu xem bạn và con có thể học được điều gì về nhau. Bạn có thể đưa một chút phiêu lưu vào cuộc sống của trẻ, và trẻ cũng có thể giúp bạn tận hưởng thêm một chút về cuộc sống hiện tại.

Người tìm kiếm sự an toàn

Bản năng của bạn là lập kế hoạch và lập kế hoạch. Bản năng của trẻ là né tránh và né tránh. Trẻ tuổi teen bị choáng ngợp bởi những ý nghĩ về tương lai, vì thế nếu bạn thúc đẩy những cuộc trò chuyện về trường đại học hoặc nghề nghiệp hoặc cuộc sống sau khi tốt nghiệp phổ thông, có thể trẻ sẽ im lặng hoặc nản chí. Thay vào đó, bạn hãy tự lên kế hoạch, và chỉ trò chuyện với trẻ khi bạn có thể trao đổi dễ dàng và thực tế về một kế hoạch cụ thể. Hãy cởi mở với những ý tưởng và góp ý của trẻ, luôn giữ cho mối quan hệ được hài hòa. Đừng để căng thẳng ảnh hưởng đến mối quan hệ của bạn.

Người viễn vông

Giai đoạn tuổi teen là một thách thức đối với cha mẹ là người viễn vông bởi vì những thay đổi trong quan hệ xuất hiện cùng với sự phát triển của trẻ. Với cha mẹ là người viễn vông, khao khát được độc lập tài chính của trẻ tuổi teen chỉ là một cách khác trẻ phá vỡ mối quan hệ và tiếp tục cuộc sống. Cha mẹ đừng có hết sức tìm hiểu sâu mong muốn tự ra quyết định tài chính của trẻ trong độ tuổi này – Đó là một bước rất bình thường, tự nhiên trong quá trình phát triển của trẻ và không

phản ánh suy nghĩ của trẻ với bạn. Cho dù việc trò chuyện và suy nghĩ về tiền bạc không tự nhiên đến với người viễn vông, bạn hãy cố hết sức cho trẻ tham gia và dạy chúng những kiến thức cơ bản – cách cân đối sổ chi tiêu, cách lập ngân sách đơn giản, cách trích một phần tiền dành để tiết kiệm, chi tiêu và cho tặng. Đây là những kỹ năng sống mà mỗi trẻ tuổi teen đều cần.

uối cùng Shane và bố mẹ cũng đi đến một thỏa thuận. Shane có thể có chiếc điện thoại thông minh nhưng với một số điều kiện: (1) Shane phải mang điện thoại bên mình và không được tắt máy khi đi cùng bạn bè – không để trong xe hơi, không được tắt chuông, không được bỏ qua những cuộc gọi của bố mẹ. (2) Cậu bé phải hỏi ý kiến của bố mẹ trước khi mua bất cứ loại nhạc hoặc những ứng dụng khác bằng tài khoản gia đình, và bố mẹ hoàn toàn có quyền phủ quyết. (3) Mỗi buổi tối, cậu phải giao lại điện thoại cho bố mẹ trước khi đi ngủ.

Trong vài tuần đầu, mọi người đều thực hiện tốt cam kết này. Shane rất thích chiếc điện thoại của mình. Cậu thích thú khi được kết nối với bạn bè vào bất cứ thời điểm nào, ở bất cứ đâu. Cậu muốn có tất cả các thể loại âm nhạc và trò chơi trong chiếc điện thoại đó. Cậu thích được xem phim trong phòng và không phải xem chung ti vi với cậu em trai nữa. Bố mẹ Shane cũng rất vui. Họ có thể gọi cho Shane khi cần. Họ có thể đón Shane ở sân tập bóng đá ngay lúc cậu chơi xong thay vì phải chờ đợi ở bãi đỗ xe khi buổi tập kéo dài. Thậm chí Shane có thể tự gọi nói chuyện với ông bà.

Sau đó mọi thứ bắt đầu đi lệch quỹ đạo. Đầu tiên là những thư điện tử được gửi đến từ dịch vụ âm nhạc trực tuyến, cho bố mẹ Shane biết là cậu bé tiếp tục mua nhạc; những thư điện tử từ nhà cung cấp dịch vụ liệt kê hàng nghìn tin nhắn Shane gửi chỉ trong vòng vài tuần lễ. Shane bắt đầu giữ chiếc điện thoại bên mình để kiểm tra tin nhắn trong bữa tối. Cậu thường xuyên đeo tai nghe và điều này khiến cậu trở nên không gần gũi với các thành viên khác trong gia đình. Bố mẹ Shane từng nghĩ chiếc điện thoại là cách để giữ kết nối với con trai nhưng trên thực tế nó lại dần kéo cậu bé ra khỏi họ. Trẻ tuổi teen thường bị thu hút bởi công nghệ giống như ong với hoa. Và một khi bạn cố tách chúng ra, hậu quả cũng tương tự nhau – đau khổ. Khi đề cập đến quyết định tiền bạc đối với lứa tuổi này, rất có thể công nghệ là thứ trẻ quan tâm nhất. Cho dù đó là những chiếc điện thoại, hệ thống trò chơi, máy tính, hoặc những đồ dùng kỹ thuật khác, thì những thiết bị này chính là biểu tượng trạng thái của trẻ tuổi teen. Các cuộc trò chuyện về việc mua hàng công nghệ

có thể nóng lên nhanh chóng khi trẻ thấy mình bị thụt lùi, không bắt kịp bạn bè.

Bạn có thể làm theo cách của mình bằng cách có cảm nhận tốt về những đặc tính dùng tiền của con cái và duy trì những cuộc trò chuyện về công nghệ, tập trung vào những mặt mạnh về tiền bạc của trẻ. Và hãy lưu ý rằng phần lớn những gì chúng tôi đề cập đến ở đây đều có thể áp dụng được với những “đòi hỏi” khác trong những năm thiếu niên – trang phục, giày dép, trang trí phòng, bất kể thứ gì trẻ em tuổi này hay đòi hỏi.

Dưới đây là cách nói chuyện về công nghệ với trẻ tuổi teen, trong trường hợp con bạn là:

Người tiết kiệm có thể là người biếng nhác tuyệt vời cho chính mình khi đề cập đến chuyện chi tiền vào công nghệ. Do người tiết kiệm không thích tiêu nhiều hơn số họ phải chi, nên trẻ tiết kiệm sẽ vui hơn nhiều khi tìm hiểu về món đồ mình cần với mức giá phù hợp. Thậm chí bạn có thể tranh thủ sự giúp đỡ của con để tìm kiếm chiếc điện thoại/mạng internet/cáp truyền hình tốt nhất cho gia đình. Để trẻ tuổi teen tham gia vào các quyết định này là một cách lý tưởng để trẻ thấy rằng bạn đánh giá cao việc chúng quan tâm đến chi tiêu.

Những thiết bị công nghệ cũng trở thành món quà tuyệt vời cho người tiết kiệm, vốn là những người không muốn chi tiền cho bản thân. Một chiếc điện thoại hoặc trò chơi mới – cho dù là kiểu mẫu của năm trước – sẽ rất có ý nghĩa với một đứa trẻ tuổi teen muốn giữ liên lạc với bạn bè mà không phải chi tiền.

Khi nói đến công nghệ, thách thức lớn nhất là chúng liên tục được cập nhật. Điều này có nghĩa là nhu cầu của người tiêu xài về một chiếc điện thoại đời mới nhất, trò chơi mới nhất, những ứng dụng thú vị nhất không bao giờ được thỏa mãn – luôn có những sản phẩm mới hơn và tốt hơn xuất hiện. Người tiêu xài muốn trở thành người dẫn đầu một xu hướng. Vì vậy

ngay khi bạn cân nhắc đến việc cho con một chiếc điện thoại mới, một trò chơi hay, hoặc bất kể thứ gì, phiên bản tiếp theo đã xuất hiện. Ngay lập tức cái “cũ” không còn tốt nữa, và bạn thấy cần phải có cuộc trò chuyện tương tự – và có thể là cuộc tranh luận tương tự – mới diễn ra vài tháng trước đó.

Điều quan trọng là bố mẹ của trẻ thuộc nhóm tiêu xài phải vạch ra được những giới hạn cho trẻ. Mong muốn của trẻ về một thứ mới và hấp dẫn có thể quá nặng nề, và nếu không có sẵn kế hoạch để đối phó, bạn sẽ không bao giờ thoát khỏi vòng đòi hỏi về công nghệ. Vì thế hãy chấp nhận rằng con bạn sẽ tiếp tục đòi hỏi những món đồ mới và bạn phải biết cách phản ứng ra sao.

Bạn hãy cùng trẻ lập ngân sách chi tiêu dành cho công nghệ trong sáu tháng hoặc thậm chí cả năm. Tìm hiểu điều gì là thực tế cho ngân sách của gia đình và nhu cầu về công nghệ của con cái. Sau đó bạn hãy theo sát kế hoạch cho dù có chuyện gì xảy ra. Khi trẻ tiêu xài biết trong những kế hoạch này có phần dành cho mình, nhiều khả năng chúng sẽ theo sát các kế hoạch hơn. Nhưng thỉnh thoảng bạn cũng nên kiểm tra. Hãy chắc chắn trẻ không mua phiên bản cập nhật, các ứng dụng hoặc trò chơi phung phí tiền bạc.

Người ưa mạo hiểm đích thực không chỉ muốn có món đồ mới nhất. Trẻ muốn mình là người *đầu tiên* sở hữu được món đồ đó. Nhưng đồ chơi đó chỉ hấp dẫn được trẻ trong khoảng một tuần, và bạn sẽ nhận ra trẻ nhanh chóng chán thú đồ chơi mới này. Nó không được như những gì trẻ mong đợi, hoặc quá chậm, hoặc không hay bằng phiên bản cũ. Trẻ có thể chuyển sang chờ đợi lần mua sắm tiếp theo và thất vọng về những hạn chế của công nghệ. Thật mệt mỏi!

Tương tự như trẻ tiêu xài, trẻ ưa mạo hiểm cần có những giới hạn rõ ràng cho khoản tiền chúng có thể chi cho công nghệ. Nhưng chúng cũng cần được cha mẹ giúp đỡ để trở nên kiên nhẫn. Trẻ cần bạn ngăn cản chúng lại một chút, có thể tiến hành tìm hiểu đôi chút trước khi chuyển sang trò chơi mới nhất hoặc chiếc điện thoại phiên bản cập nhật nhất. Bạn hãy dạy trẻ cách mua bán khôn ngoan hơn, chứ không phải nhanh hơn. Cũng giống như các vấn đề khác trong giai đoạn này, cần có thời gian để trẻ học được tính kiên nhẫn và kìm chế sự hài lòng. Nhưng đó là một kỹ năng trẻ sẽ sử dụng trong suốt quãng đời còn lại.

Giống với trẻ tiết kiệm, trẻ tìm kiếm sự an toàn có mối quan hệ phức tạp với công nghệ. Chắc chắn trẻ muốn có một chiếc điện thoại, trò chơi hoặc một chiếc máy tính phù hợp, nhưng rất có thể trẻ không quá chú trọng vào một nhãn hiệu hoặc thiết bị hiện tại với phiên bản mới nhất và tốt nhất. Và đó là một món quà tuyệt vời cho cha mẹ!

Tuy nhiên, nếu bạn thấy chiếc máy tính của trẻ đã quá lỗi thời, bạn hãy giúp trẻ tìm hiểu một chiếc khác tốt hơn và vẫn phù hợp với ngân sách của trẻ. Trẻ quan tâm đến tương lai và có thể cho rằng việc chi tiền cho một số thiết bị công nghệ chẳng có lợi gì. Nhưng khi bạn trò chuyện về những lợi ích trong tương lai nếu có một chiếc máy tính tốt hơn mà trẻ vẫn có thể dùng được trong ba năm nữa, trẻ sẽ có khuynh hướng lắng nghe và đầu tư vào thứ gì đó, góp phần vào tương lai an toàn và thoải mái của trẻ.

Người viễn vọng thích khoa học công nghệ vì nó là công cụ cơ bản của mối quan hệ. Họ có thể giữ kết nối với bạn bè 24/7. Họ có thể chơi trò chơi với bạn bè ngay cả khi không ở cùng nhà. Họ có thể nói chuyện qua Skype với bạn bè từ phía bên kia bán cầu. Facebook, Twitter, Snapchat – nhờ có khoa học công nghệ, người viễn vọng có thể kết nối với bạn bè không có điểm dừng.

Thật may mắn, có lẽ trẻ viễn vọng không quan tâm chúng có loại công nghệ gì, miễn là chúng làm được những gì mình muốn. Nhưng trẻ cần bạn giúp để đảm bảo chúng mua những thiết bị cập nhật và phải hiểu về sản phẩm đó. Chúng tôi gợi ý hàng tháng bạn nên kiểm tra biên lai điện thoại của trẻ và những khoản thanh toán khác dành cho các ứng dụng hoặc âm nhạc, và trò chuyện với trẻ về bất cứ vấn đề nào bạn nhìn ra – ví dụ, dành quá nhiều thời gian nhắn tin hoặc chơi trò chơi quá khuya.

Và tất nhiên bạn cũng muốn chắc chắn trẻ đang tìm cách kết nối trực tiếp với bạn bè. Đặc biệt, với trẻ là người viễn vọng, thật dễ dàng lấp đầy thời gian biểu của chúng bằng hàng loạt những tương tác liên tục với

bạn bè trong khi bỏ lỡ thời gian gặp gỡ trực tiếp với mọi người trong cuộc sống của chúng. Nếu bạn thấy trẻ viên vông dành nhiều thời gian kết nối trực tuyến hơn là ngoài đời, hãy đặt giới hạn cho trẻ và giúp chúng cân bằng giữa thế giới ảo và thế giới thực.

Công nghệ kỹ thuật thường trở thành chủ đề tranh luận giữa cha mẹ và trẻ tuổi teen, lý do là vì trẻ cập nhật thông tin về công nghệ nhiều hơn chúng ta. Trong khi chúng ta bằng lòng sử dụng một chiếc điện thoại trong cả năm trời, thì trẻ có thể hầu như không thể hiểu nổi ý tưởng đó. Đa số người lớn không theo kịp dòng chảy vô tận của những trò chơi và ứng dụng mới, vì vậy có vẻ trẻ lại muốn có trò chơi tương tự với loại chúng ta đem về cho chúng hai tháng trước. Tất cả những điều đó tạo nên vô vàn sự thất vọng cho cả cha mẹ và con cái. Bạn hãy chuẩn bị trước tinh thần cho những cuộc trò chuyện này.

Đối với cha mẹ là người tiết kiệm, những cuộc trò chuyện với trẻ về công nghệ có thể vô cùng khó khăn. Nhiều thứ trẻ muốn có dường như chẳng quan trọng gì đối với bạn. Một đứa trẻ cần bao nhiêu trò chơi? Tại sao chúng không thể dùng chiếc máy tính xách tay cũ của bạn? Trẻ có thực sự cần đến một chiếc máy tính mới ở trường không? Trong khi bạn không phải nói có với mọi lời đề nghị, bạn hãy thử tách biệt những gì bạn thấy không hợp lý về giá cả và cái gì không phù hợp vì không quen thuộc với bạn. Bạn hãy cố gắng hết sức tránh đưa ra những nhận định của chính mình về mức độ quan trọng của những thứ đó khi trò chuyện – có một khoảng cách thế hệ rất lớn giữa cha mẹ là những người am hiểu công nghệ và trẻ em tuổi teen nói chung. Nếu bạn phải nói không với điều gì đó dựa trên góc độ tài chính, hãy làm như thế. Nhưng nếu bạn thấy mình khó chịu với một trò chơi hoặc món đồ nào đó chỉ vì bạn thấy chúng không cần thiết với mình, cố gắng đừng nói ra suy nghĩ của bạn và lắng nghe lý do vì sao trẻ thích những thứ đó. Nếu bạn vẫn muốn trả lời không, bạn cần giải thích được với trẻ về lý do của mình.

Thách thức với những người tiêu xài trong các cuộc trò chuyện này là chẳng có cuộc trò chuyện nào hết. Bạn có xu hướng giống với các bạn tuổi thanh thiếu niên, muốn có chiếc điện thoại mới nhất và sành điệu nhất, máy tính bảng hoặc GPS và bạn sẽ đi mua cho con hoặc cho chính mình mà không nói cho ai biết. Điều đó có thể gây rắc rối lớn cho ngân sách gia đình. Nếu bạn nhận ra mình có xu hướng tiêu tiền trong khi thực sự không nên tiêu, hãy trò chuyện với các thành viên trong gia đình về những giới hạn chi cho công nghệ. Hãy nghĩ cách tối đa hóa các nguồn lực của bạn – dùng chung một chiếc máy tính bảng, đầu tư một máy tính xách tay loại tốt cho gia đình và một chiếc máy xách tay ít tiền cho các hoạt động ở trường, thuê hoặc trao đổi các trò chơi thay vì mua. Hãy tạo ra nỗ lực của cả gia đình và bạn không chỉ bảo vệ được ngân sách của mình mà còn giúp trẻ học được một số kỹ năng giá trị về việc ra quyết định liên quan đến tiền bạc.

Tương tự như người tiêu xài, người ưa mạo hiểm cần nhận thức rõ những thói quen của mình trong lúc xây dựng những thói quen tốt cho con cái tuổi teen. Nếu trẻ thấy bạn chuyển sang xu hướng công nghệ mới, bạn sẽ gặp khó khăn hơn khi phải giải thích với trẻ về lý do chúng phải kiềm chế. Bạn cũng có thể thất vọng do sự bất cẩn của trẻ khi nói đến việc giữ gìn chiếc điện thoại hoặc duy trì tốt các thiết bị. Là người ưa mạo hiểm, bạn có xu hướng đầu tư vào những món đồ tốt, và có thể cảm thấy khó chịu khi thấy trẻ đối xử với đồ dùng như những chiếc tất cũ. Bạn cần nhớ rằng đó chỉ là một dấu hiệu của tuổi teen nói chung chứ không liên quan đến việc xem thường đồ đạc mà trẻ có.

Cha mẹ là người tìm kiếm sự an toàn không nhất thiết phải tiết kiệm. Có thể bạn thấy không có vấn đề gì khi tiêu tiền vào một chiếc máy tính tốt, nhưng nếu là phụ kiện, các trục trặc nhỏ hoặc các phiên bản cập nhật sẽ khiến bạn bực mình. Bạn muốn khi chi một khoản tiền lớn, bạn phải có được thứ gì đó đáng giá với số tiền bỏ ra và phải dùng được trong một khoảng thời gian. Khi nói đến trẻ tuổi teen, có thể bạn sẽ cảm thấy khó

chịu với yêu cầu cần có phiên bản mới nhất của những món đồ mà trẻ đã có – một trò chơi khác, phần mềm cập nhật, một máy in mới vì bạn chỉ muốn ra quyết định một lần và không phải nghĩ đến nó nữa. Vì thế, hãy cố gắng hết sức kiên nhẫn với trẻ. Bạn hãy yêu cầu trẻ suy nghĩ xem chúng cần gì ở một chiếc điện thoại, một chiếc máy tính bảng hoặc một hệ thống game trước khi đi đến quyết định tài chính và giúp trẻ có được thứ chúng thực sự cần trước tiên.

Cha mẹ là người viễn vông có thể thất vọng bởi sự tồn tại của công nghệ đó trên thực tế chứ không phải những quyết định tiền bạc mang tính cá nhân về công nghệ. Khác với những đặc tính dùng tiền khác, người viễn vông điều chỉnh được những cách mà công nghệ ảnh hưởng đến các mối quan hệ. Chúng tôi biết một người mẹ quá mệt mỏi vì con cái cứ nhắn tin trong bữa ăn, nên cô đã đưa ra một quy định là trước bữa ăn, tất cả điện thoại phải bỏ vào một chiếc giỏ rồi để trong gara, cho tới khi xong bữa tối và bếp được dọn dẹp sạch sẽ thì mới được lấy lại. Nhưng cha mẹ cũng cần đề phòng trở thành người dễ bị thuyết phục khi nói đến chuyện mua sắm thiết bị cho trẻ ở độ tuổi này. Vì người viễn vông không nghĩ đến tiền, nên họ có thể dễ dàng bị thuyết phục chỉ nhiều hơn khả năng của mình với danh nghĩa giữ mối quan hệ với con cái hoặc giúp chúng kết nối với bạn bè. Nếu bạn là người viễn vông, đừng bao giờ mua sắm thiết bị gì cho mình hoặc cho con cái mà không có ngân sách rõ ràng và hiểu rõ về thứ bạn thực sự cần.

14

Đời sống xã hội

Hannah mới 14 tuổi, nhưng cô bé có đời sống xã hội mà ngay cả chị gái của cô bé cũng phải ghen tị. Hầu như ngày nào Hannah cũng gặp gỡ một người bạn ở quán cà phê để làm bài tập hoặc đến sân chơi thể thao gặp mấy người bạn hoặc đạp xe cùng một số bạn gái trong đội bóng chuyên. Tối thứ Sáu hàng tuần, Hannah có thể ngủ lại nhà của một người bạn hoặc đi ăn pizza, xem một bộ phim trong trung tâm mua sắm.

Hannah vô cùng vui vẻ, nhưng bố mẹ cô bé bắt đầu tự hỏi với Hannah thì bao nhiêu là đủ. Khi còn học tiểu học, Hannah hơi rụt rè, nhưng giờ đây cô bé đang là học sinh trung học và bố mẹ vui mừng khi thấy cô tỏa sáng. Bố mẹ của cô bé rất tốt và bạn bè của cô bé cũng vậy. Họ luôn thấy vui với những hoạt động của Hannah. Nhưng với việc đưa cô bé đến nhà bạn, cho 10 đô la mua thứ này, rồi 10 đô la mua thứ kia khiến họ cảm thấy đời sống xã hội của Hannah đang làm thay đổi cuộc sống của toàn bộ gia đình và cả ngân sách nữa.

Bố mẹ Hannah dường như cảm thấy bế tắc khi đối mặt với tình huống này. Đó không hẳn là một vấn đề, nhưng họ cảm thấy cần phải đặt ra ngay một số kỳ vọng trước khi Hannah và bạn bè của cô bé có thể lái xe và có nhiều tự do hơn. Tuy nhiên, họ biết cần phải can thiệp nhẹ nhàng. Ít nhất là mẹ Hannah hiểu được điều đó. Bố Hannah nhận thấy những dấu hiệu về tiền bạc ngày một tăng, và sẵn sàng cho Hannah 20 đô la vào đầu tháng rồi để cô bé tự lo liệu.

Đối với lứa tuổi thanh thiếu niên, giai đoạn này hoàn toàn chú trọng đến sự tự do và các mối quan hệ. Và điều đó có nghĩa là đời sống xã hội của trẻ không chỉ là các hoạt động chúng đang tham gia. Đời sống xã hội là một phần quan trọng trong quá trình phát triển của lứa tuổi thanh thiếu niên. Thông qua các mối quan hệ với bạn bè, trẻ hiểu hơn về bản thân: mình là ai và mình muốn trở thành người như thế nào. Trẻ sẽ tìm hiểu vì sao mọi người thích mình và để trở thành một người bạn thực sự thì phải như thế nào. Có thể đây là quãng thời gian khó khăn với trẻ – tình bạn thời thơ ấu phai nhạt dần, trẻ gặp gỡ những người bạn mới, và sự thay đổi tính cách có thể khiến một người bạn tốt nhất trở nên ích kỷ và xấu tính.

Làm cha mẹ, chúng ta phải xác định được điểm cân bằng giữa việc

quản lý sát sao đời sống xã hội của trẻ và khả năng tự lo liệu cho bản thân của trẻ. Ở khoảng giữa là sự cân bằng của việc tham gia và đóng góp, trong đó vẫn dành một khoảng linh động cho sự độc lập và tính trách nhiệm. Lưu ý, khi chúng ta biết cách đạt được sự cân bằng đó, bạn sẽ là người đầu tiên nhận ra điều đó. Tương tự như mọi vấn đề khác, những gì chúng ta thấy được là một phần đời sống xã hội của trẻ liên quan đến tiền bạc, một yếu tố có thể khiến toàn bộ động tác cân bằng này thậm chí còn khó khăn hơn nó vốn có.

Có rất nhiều cách để trẻ có thể vui vẻ mà không cần dùng đến tiền bạc, nhưng trẻ cũng có thể gặp rắc rối dưới nhiều hình thức do không dùng đến tiền bạc. Đó chính là lý do khiến cha mẹ có xu hướng hướng ứng các hoạt động xã hội liên quan đến phim ảnh và pizza, có thêm sự giám sát của người lớn trong chừng mực nào đó – dù chỉ là người pha chế trong quán cà phê. Và tất cả các hoạt động đó đều phải dùng đến tiền.

Khi Hannah hỏi bố mẹ, cô có thể đi cùng bạn đến cửa hàng quà tặng không, bố mẹ hiểu ngay rằng yêu cầu tiếp theo sẽ là tiền. Cô bé muốn đi xem phim? Tiền. Ăn pizza? Tiền. Thậm chí, việc nâng cấp chiếc xe đạp của Hannah để nó trở nên an toàn hơn, chắc chắn hơn, giúp cô bé có thể đạp quanh thị trấn là một quyết định tài chính quan trọng. Và danh sách đó thậm chí không ảnh hưởng đến những hạng mục lớn như chuyển đi thực tế của trường, đi cùng nhóm bạn đến công viên giải trí, và cắm trại. Trong số những quyết định này, không có quyết định đơn thuần chỉ là đời sống xã hội của Hannah. Mỗi quyết định đều có sự hiện diện của yếu tố tiền bạc.

Sau đây là cách duy trì những cuộc trò chuyện về đời sống xã hội, trường hợp con bạn là:

Người tiết kiệm

bằng.

Vì sự liên quan của yếu tố tiền bạc trong đời sống xã hội của trẻ nên với trẻ tiết kiệm, đôi khi chúng thấy mình do dự và sau cùng bị gạt ra khỏi đời sống năng động của bạn bè. Chính vì sự do dự trong chi tiêu của trẻ tiết kiệm, đặc biệt khi có những khoản chi không có trong kế hoạch, trẻ có thể bị tách khỏi nhóm bạn chỉ quan tâm đến pizza, phim ảnh và công viên trượt

Bạn có thể giúp trẻ bằng cách khuyến khích trẻ dành một phần tiền

tiêu vặt cho các hoạt động xã hội để vượt qua tình trạng này. Khi trẻ cần nhắc kế hoạch giao lưu với bạn bè, hãy đề nghị trẻ suy nghĩ càng cụ thể và thực tế càng tốt, ví dụ những hoạt động trẻ có thể thực hiện, số tiền trẻ cần chi trong mỗi tuần hoặc mỗi tháng để trẻ cảm thấy thoải mái. Hãy giúp trẻ hiểu rằng tiêu tiền là cách duy trì sự kết nối với bạn bè và tận hưởng giai đoạn này của cuộc đời.

Bạn cũng có thể khuyến khích trẻ động não suy nghĩ và bắt đầu một số hoạt động chẳng hề tốn kém – đạp xe, một buổi chiều trên bãi biển, thi đấu bóng bàn ở nhà. Khi bạn bè gọi trẻ đến chơi một trò chơi điện tử, trẻ có thể đưa ra một lựa chọn khác. Tất cả những gì trẻ muốn là được chơi cùng bạn bè, nên chắc chắn chúng sẽ hoàn toàn bằng lòng vui chơi mà không cần đến một xu.

Người tiêu xài

Với trẻ là người tiêu xài, việc tìm kiếm các trò chơi giải trí thú vị để nướng sạch số tiền tiêu vặt cùng bạn bè không thành vấn đề. Bởi vì trẻ tiêu xài thường hào phóng với số tiền của mình, nên chắc chắn trẻ sẽ thoải mái chiêu đãi bạn bè khi chúng xuất hiện ở nơi bán bánh mì kẹp thịt nhưng không có tiền.

Và đó là nơi bạn cần để mắt tới mọi thứ. Đầu tiên là đặt ra giới hạn chi tiêu và giúp trẻ tuổi teen học cách tuân thủ. Một vấn đề tiếp theo là giúp trẻ tránh bị bạn bè lợi dụng.

Người tiêu xài luôn sẵn lòng cho bạn bè vay tiền. Nhưng với trẻ tuổi teen, bạn bè chúng dễ dàng nghĩ rằng chúng luôn sẵn sàng thanh toán hóa đơn – và chắc chắn trẻ sẽ làm vậy! Vì vậy, hãy trò chuyện thẳng thắn với trẻ về số tiền trẻ được tiêu khi đi cùng bạn bè. Trẻ có nhận thấy rằng trẻ thường trả tiền cho bản thân và ít nhất là một người khác? Liệu trẻ có một số người bạn không bao giờ mang theo tiền và chờ đợi chúng trả các chi phí? Trẻ có cảm thấy người khác đang chờ đợi trẻ trả tiền không? Đây là những dấu hiệu cho thấy bạn bè đã nắm bắt khả năng con bạn sẵn sàng trả tiền cho chúng và sẽ không có vấn đề gì nếu cứ theo đà đó. Bạn hãy giúp trẻ tìm cách duy trì tính phóng khoáng đó mà không trở thành “mẹ nuôi” của bạn bè.

Người ưa mạo hiểm

Trẻ ưa mạo hiểm không chỉ có một cuộc sống xã hội. Chúng sẽ có cuộc

sống xã hội nhờ vào chất steroid: nhảy bungee, đua thuyền vượt thác, nhảy dù... bất cứ thứ gì bạn có thể nghĩ ra, chắc chắn trẻ đã tìm hiểu về nó. Và cùng với sự trưởng thành, trẻ và bạn bè được tự do hơn, có khoản thu nhập khả dụng lớn hơn, các cơ hội để chúng bắt đầu vượt ra khỏi những giấc mơ phiêu lưu sẽ đến rất nhanh và mãnh liệt.

Nếu cố dập tắt mong muốn được phiêu lưu của trẻ, bạn sẽ chỉ đưa đến kết cục duy nhất là đẩy trẻ ra mạo hiểm vào tâm lý nổi loạn. Thay vào đó, hãy giúp trẻ đặt ra một số mục tiêu hấp dẫn, giúp chúng có cơ hội tiết kiệm cho những thứ to tát hơn như lớp học bay hoặc chuyến du lịch bụi, trong khi đó vẫn được vui vẻ với các hoạt động thực tế hơn như phim ảnh và các trò chơi liên quan đến bóng. Bằng cách đó, trẻ có thể thưởng thức những thứ yêu thích nhưng vẫn cân đối được việc chi tiêu với một số lựa chọn ít tốt kém hơn.

Người tìm kiếm sự an toàn

Nếu bạn cảm thấy muốn để trẻ được rời tổ ấm, có thể bạn đang đi đúng hướng. Đối với trẻ tuổi teen là người tìm kiếm sự an toàn, đặc biệt với những trẻ bắt đầu bước vào giai đoạn này sẽ có xu hướng ít rời xa gia đình hơn. Chúng muốn biết điều gì đang chờ đợi trong một tình huống được cho trước, và những kế hoạch mơ hồ mà các teen có xu hướng trở nên lo lắng trước những điều chưa được biết.

Bạn có thể giúp trẻ gắn gũi với bạn bè, thậm chí bắt đầu mở rộng ra một chút bằng cách giúp trẻ lên kế hoạch cho các hoạt động của mình và bạn bè. Do chưa biết kế hoạch đó có thực sự liên quan đến chúng không nên trẻ lo lắng không có đủ tiền cho một hoạt động hoặc liệu các kế hoạch có bị đổ vỡ nếu trẻ là người chịu trách nhiệm về các chi tiết.

Trẻ tìm kiếm sự an toàn cũng có xu hướng tự nhiên là chi tiền cho những phần thiết yếu của cuộc sống – quần áo, trường học... nhưng có thể trẻ không cho rằng lập ngân sách chỉ để cho vui. Vì vậy, bạn hãy khuyến khích trẻ dành ít tiền để dùng vào những thú vui tự phát với bạn bè. Khi biết rằng những thứ khác đã được chi trả sẽ giúp trẻ thấy thoải mái hơn khi tiêu vài đô la cho việc giải trí.

Người viễn vông

Trẻ tuổi teen là người viễn vông cần được bạn hướng dẫn nhiều về vấn đề này, đặc biệt nếu đặc tính dùng tiền kia của trẻ lại là một người tiêu xài hoặc người ưa mạo hiểm. Vì trẻ là người viễn vông chú trọng đến các mối quan hệ, nên bữa tiệc nào chúng cũng muốn tham dự, và chúng cũng không muốn bỏ lỡ cuộc chạy đua đến khu chơi trò chơi điện tử. Điều đó đồng nghĩa với việc trẻ sẽ tiêu hết tiền của mình – hoặc của

cha mẹ.

Khi trẻ hỏi ý kiến cha mẹ để đi gặp bạn bè, bạn cần chắc chắn là mình nắm được những việc chúng sẽ làm và cần bao nhiêu tiền, nếu có. Có thể trẻ không biết câu trả lời cho những câu hỏi này, vì thế chúng phải có trách nhiệm nắm được các chi tiết về một hoạt động xã hội, kể cả trước khi cho bạn biết về hoạt động đó. Điều này có vẻ khá rõ ràng với bạn, nhưng với một đứa trẻ (a) đang trong độ tuổi thiếu niên và chưa có khuynh hướng suy nghĩ về các chi tiết, và (b) một người viễn vông ít khi để ý đến tiền bạc, thì chắc chắn đây là những câu hỏi trẻ không bao giờ nghĩ ra. Tất cả những gì trẻ biết là có một người bạn muốn gặp chúng, và chừng đó là đủ với chúng.

Giúp trẻ suy nghĩ thấu đáo về những chương trình xã hội trước khi chúng diễn ra sẽ giúp trẻ phát triển phần nào về nhận thức và kỷ luật trong việc sử dụng thời gian và tiền bạc. Và đó sẽ là một kỹ năng giúp trẻ gạt hái thành công trên một phương diện rộng khi chúng lớn lên.

Những người khiêu khích cha mẹ

Bạn sẽ cảm thấy dường như mỗi cuộc trò chuyện với trẻ tuổi teen đều liên quan đến tiền bạc. Có khả năng bạn đã đúng. Nhưng hãy cố hết sức giữ điềm tĩnh khi bạn đối mặt với những đòi hỏi của chúng, và trả lời từng yêu cầu một.

Người tiết kiệm

Một trong những thách thức đối với người tiết kiệm nói chung là họ có xu hướng trở thành người đánh cắp niềm vui – mong muốn của người tiết kiệm là ngăn chặn việc chi tiêu có thể cho người khác thấy sự kiểm soát không cần thiết và lấy đi cơ hội của người khác chỉ để cho vui. Vì

dựa trên các con số có thực, không có sự lo ngại hay mong muốn kiểm soát nào cả.

vậy, khi bạn không cần đồng ý với tất cả yêu cầu xin tiền ăn pizza của trẻ, bạn cũng phải chắc chắn một điều là đừng tự động nói không. Bạn hãy cân nhắc yêu cầu của trẻ, đề nghị chúng suy nghĩ xem đã chi bao nhiêu cho các hoạt động xã hội trong tuần, và trò chuyện nghiêm túc về khả năng bạn hoặc trẻ có thể làm điều này không. Bạn hãy đưa ra các quyết định

Người tiêu xài

Ngay cả người tiêu xài cũng có thể trở nên bực mình khi họ cảm thấy bản thân trở thành máy rút tiền của con cái trong gia đình. Dù bạn có xu hướng đồng ý mỗi lần con xin tiền – việc chi tiêu gián tiếp cũng thú vị gần giống như được chi tiêu thực sự – thì hãy chú ý lắng nghe giọng nói nhỏ nhẹ đang mách bảo bạn rằng cần có một số giới hạn. Đúng vậy.

Những người tiêu xài có nguy cơ nuôi dạy những đứa trẻ luôn cho rằng chúng nên được chu cấp mọi thứ theo yêu cầu. Và những đứa trẻ đó có thể sẽ phải lãnh nhiều bài học đắt giá trong tương lai. Do đó bạn hãy đặt ra những giới hạn về mặt chi tiêu – mỗi tuần cho trẻ một khoản dành cho các hoạt động xã hội, hi vọng chúng chi vào một vài thứ thú vị – sẽ không chỉ giúp được trẻ trong tương lai mà còn giúp bạn tránh được những cơn giận bị dồn nén do bị coi là máy rút tiền.

Người ưa mạo hiểm

Sự thất vọng của cha mẹ ưa mạo hiểm sẽ xuất hiện khi con cái rơi vào cảnh “ngập chìm niềm vui”. Trẻ tuổi teen có một hình thức vui vẻ mà ở đó chúng tìm thấy thứ mình thích làm – đi xe đạp, gặp gỡ bạn bè trên bãi biển, đến một quán cà phê độc đáo – và đó là những việc chúng làm vì niềm vui. Từ tuần này qua tuần khác. Chỉ có thế. Với người ưa mạo hiểm, sự lặp đi lặp lại này thật nực cười. Sao bạn phải làm cùng một việc vào mỗi buổi tối thứ Sáu trong khi có rất nhiều thứ hay ho khác để làm?

Nhưng hình thức này chỉ là một phần trong quá trình trẻ tìm hiểu mình là ai và thích làm gì. Và tất cả bạn bè của chúng đều như vậy. Vì vậy, chúng thử trở thành những đứa trẻ đi xe đạp, gặp gỡ với bạn bè trên bãi biển hoặc những đứa trẻ uống cà phê cho đến khi một trong số chúng hoặc tất cả bọn trẻ nhận ra những cái đó không phù hợp và tiếp tục chuyển sang thứ tiếp theo.

Điều đó đúng là hơi kỳ quặc, nhưng là một người ưa mạo hiểm, bạn sẽ phải cố hết sức bình tĩnh để không ép trẻ phải thay đổi mọi thứ. Hãy để trẻ khám phá. Bạn hãy lùi lại, theo dõi sự khám phá của trẻ và tìm hiểu trẻ là người như thế nào cho tới khi chúng tạo ra mối quan hệ tốt và các quyết định tiền bạc hợp lý.

Người tìm kiếm sự an toàn

Tính tự phát không có trong danh mục của người tìm kiếm sự an toàn. Thật không may, tính tự phát lại là dấu hiệu của trẻ tuổi teen. Vì vậy, bạn cần để ý đến những lo lắng xuất phát từ việc chỉ tiêu xã hội không được biết trước của trẻ tuổi teen.

Vũ khí tốt nhất đối phó với sự lo lắng là lên kế hoạch cho một số khoản chi phát sinh trong giai đoạn tuổi teen. Bạn cần tính toán được điều gì là hợp lý để con cái chỉ tiêu – cho trẻ tham gia vào cuộc thảo luận để chúng có thể giúp bạn đưa ra một bức tranh thực tế về những gì trẻ có thể làm được – và để dành ra một khoản tiền mỗi tuần hoặc mỗi tháng. Sau này, khi con bạn có bất ngờ chạy vào bếp để xin tiền đi xem phim, thì bạn sẽ biết cách phải phản ứng ra sao rồi.

Người viễn vông

Điểm nổi bật của cha mẹ thuộc nhóm này là họ có xu hướng đẩy con cái vào những tình huống xã hội mà chúng không thích hoặc chưa sẵn sàng. Người viễn vông rất chú trọng đến các mối quan hệ, vì vậy họ cũng muốn nuôi dưỡng những mối quan hệ của con cái. Điều này có thể dẫn đến nhiều vấn đề về tiền bạc cũng như các vấn đề giữa cha mẹ và con cái.

Mong muốn giúp trẻ kết nối với bạn bè của bạn có thể chuyển thành xu hướng ném tiền vào cuộc sống xã hội của trẻ: tổ chức tiệc cuối tuần

tại nhà sẽ rất thú vị cho trẻ nhưng bạn sẽ gặp khó khăn về ngân sách; cho trẻ đủ tiền chiêu đãi bạn ăn pizza, đáp lại mọi lời mời dù bạn không thể đáp ứng nổi. Tình trạng này không chỉ gây thiệt hại cho tài khoản của bạn mà trên thực tế nó còn có thể làm tổn thương đến trẻ. Biến con cái trở thành đứa trẻ được cha mẹ chu cấp cho mọi thứ sẽ nghiêm nhiên đặt đứa trẻ đó vào nguy cơ thu hút bạn bè với những lý do không chính đáng. Nếu quá o ép trẻ cũng có thể khiến chúng hạn chế tìm hiểu những cách kết bạn của riêng mình. Vì vậy, hãy lùi lại một chút và để trẻ tự khám phá mối quan hệ xã hội nào mà chúng muốn. Sau đó, bạn hãy chu cấp tiền cho các hoạt động đó nhưng cần phải hợp lý với ngân sách gia đình.

ach là một cầu thủ bóng đá giỏi. Không chỉ cao lớn hơn tuổi, cậu bé còn rất nhanh nhẹn. Lên lớp sáu, cậu đã được các huấn luyện viên cấp hai và cấp ba để mắt tới. Ngoài ra, môn bóng rổ và môn chạy cũng là sở trường của Zach. Cha mẹ cậu biết các suất học bổng đại học đang bắt đầu tăng lên và tương lai của Zach nằm chắc trong tay cậu.

Zach lên lớp chín. Cậu bé rèn luyện thể lực, tập chạy, tham gia cắm trại hè, học tập chăm chỉ để vào đội tuyển của trường trong cả ba môn thể thao cậu yêu thích. Và bố mẹ Zach, những người đã từng sốt sắng ủng hộ giấc mơ của Zach, bắt đầu nhận ra rằng khi họ chi trả các khoản để Jack tham gia tập luyện, các cuộc thi và trại hè, chi phí cho các câu lạc bộ thể thao, đồng phục, trang thiết bị, các phòng huấn luyện, và những khoản phí khác cho một vận động viên của ba môn thể thao, số tiền họ phải chi cũng ngang bằng với số tiền sẽ nhận được từ ít nhất một trong ba suất học bổng danh giá. Thậm chí những chi phí đó chưa bao gồm những khoản chưa tính được trong tương lai như thuê phòng khách sạn và đồ ăn trong xe giữa các đợt huấn luyện.

Vào mùa thu, cả gia đình đều cảm thấy căng thẳng. Nhưng cha mẹ Zach muốn ủng hộ giấc mơ của con trai, vì vậy, bất chấp các dấu hiệu cho thấy có quá nhiều khoản chi, họ đã cố hết sức – cả về mặt tinh thần và tài chính – để tiếp tục.

Mọi bậc cha mẹ có con năng động trong độ tuổi này đều hiểu được cảm giác đó – cảm giác gia đình bạn bị nuốt chửng bởi một môn thể thao, một câu lạc bộ, một dàn đồng ca, một nhóm nhảy hoặc một hoạt động ngoại khóa thu hút sự quan tâm của con. Cho dù đó chỉ là một nhóm hoặc một câu lạc bộ, thì dường như không có môn nào là môn thể thao một mùa nữa. Và nếu bạn không chỉ có một đứa con trong độ tuổi này tham gia các hoạt động thì sẽ như thế nào?

Chúc ngủ ngon! Có thể bạn sẽ phải bán nhà và chuyển sang ở trong một chiếc xe tải vì dù sao bạn cũng dành đến 90% thời gian cho gia đình trong đó.

Nhưng bạn vẫn có thể tìm được sự cân bằng. Cứ cho là việc này cần sự “quyết tâm” và cam kết thực sự. Hãy đối mặt với nó. Bạn sẽ phải đưa

ra một số lựa chọn khó khăn. Nhưng nếu bạn biết các đặc tính dùng tiền của con và có thể cho con mình tham gia vào quá trình ra quyết định thì cả gia đình có thể tìm ra cách duy trì niềm vui với những hoạt động ngoại khóa, thực sự làm tăng giá trị cho cuộc sống mà không phải hy sinh cả gia đình cho những thứ đó.

Dưới đây là cách trò chuyện về các quyết định cho hoạt động ngoại khóa, trường hợp con bạn là:

Tin tốt là thanh thiếu niên có tính tiết kiệm sẽ nhận thức rất rõ về các chi phí cho hoạt động của mình. Chúng có thể cho bạn biết những thông tin đó trước khi đề cập chi tiết về hoạt động: “Bố ơi, con có thể thử giọng cho một vở nhạc kịch ở trường được không? Chúng ta phải trả 40 đô la phí hoạt động nếu tham gia.” Tin dở là trẻ tiết kiệm có thể sẽ quyết định không tham gia vào các hoạt động đó, cho dù trên thực tế chúng rất thích, đơn giản chỉ vì chúng thấy quá tốn kém.

Bạn có thể giúp trẻ khám phá những hoạt động chúng quan tâm mà không cảm thấy giằng vò bằng việc kéo gánh nặng về quyết định tài chính khỏi vai trẻ. Ngay từ đầu năm học, hãy cho con biết rằng bạn mong muốn chúng tham gia vào các môn thể thao, âm nhạc, các cuộc tranh luận hoặc bất cứ điều gì đem đến niềm vui cho chúng. Phần lớn các trường học đều có một số hoạt động công khai hoặc đăng ký vào buổi tối để cha mẹ và học sinh có thể cùng tìm hiểu và lựa chọn. Bạn hãy nắm được càng nhiều thông tin càng tốt và giúp trẻ cân nhắc xem hoạt động nào hấp dẫn hơn. Nếu bạn chỉ có một ngân sách hạn hẹp, hãy cho trẻ biết bạn có thể chi bao nhiêu và bạn cũng nên biết rằng trẻ sẽ rất thích thử thách xem làm thế nào có được nhiều nhất với một ngân sách khiêm tốn nhất.

Trẻ tiêu xài đăng ký tham gia mọi hoạt động mà không suy nghĩ đến lần thứ hai về chi phí. Có thể bạn thấy thoải mái với điều đó, nhưng trong trường hợp bạn thấy không ổn, hãy nói rõ về những mong muốn của bạn trước khi hoạt động diễn ra.

Với trẻ tiêu xài tuổi teen, trước hết chúng vẫn là những thiếu niên,

điều đó có nghĩa là các kỹ năng ra quyết định của chúng vẫn đang phát triển. Vì vậy, trẻ sẽ đăng ký tham gia cùng bạn nhạc một chuyến đi nước ngoài, chúng quên thông báo cho bạn cho tới khi chỉ còn cách chuyến đi vài tháng, và đặt bạn trong tình huống rối trí, phải kiểm tiền để chi trả cho chuyến đi hoặc không cho con tham gia chuyến đi. Hoặc trẻ sẽ mang về nhà một mảnh giấy, trong đó ghi danh sách đồng phục của đội bóng mềm – áo phông, quần, tất, giày, bộ đồ mặc khi khởi động, áo phông đồng phục – và xin bạn 350 đô la để mua những thứ đó, mặc dù bạn không hề biết trẻ đã có kế hoạch tham gia đội bóng mềm.

Vì thế, bạn hãy cố gắng giữ mối quan hệ cởi mở với trẻ. Điều này còn quan trọng hơn cả việc sẵn sàng trò chuyện. Bạn cần có chủ ý trò chuyện về những hoạt động đã bắt đầu. Khi mỗi mùa giải mới đến, bạn hãy tâm sự với trẻ về những suy nghĩ của chúng. Trẻ có kế hoạch gì? Trẻ có sở thích gì? Hãy cùng nhìn lại ngân sách và trò chuyện xem thực tế bạn có thể chi bao nhiêu cho một hoạt động đã xác định trước. Bạn hãy làm theo toàn bộ quy trình: đăng ký, lấy dụng cụ và lịch trình, lên kế hoạch cho những hoạt động này sao cho chúng phù hợp với cuộc sống gia đình bạn mà không bị xáo trộn.

Điểm thú vị của trẻ thuộc nhóm ưa mạo hiểm là chúng sẽ giới thiệu với gia đình toàn bộ các hoạt động mới. Năm nay có thể là đội trượt tuyết, năm sau là thể dục dụng cụ. Điều đó thật thú vị. Nhưng với cuốn sổ chi tiêu thì không tốt lắm. Ngay khi bạn nhận ra trẻ tìm được một hoạt động cho mình thì bạn đã đầu tư vào môn trượt tuyết hoặc lớp học tennis hoặc môn nào đó mà trẻ đã tham gia vào năm ngoái, nhưng chúng đổi ý và bạn lại phải bán dụng cụ trên trang Craigslist.

Bạn hãy cho trẻ biết bạn sẵn sàng chi bao nhiêu cho mỗi mùa giải – toàn bộ bao gồm dụng cụ, các tiết học hoặc chi phí đi lại – sau đó để trẻ tổng hợp lại các hoạt động sao cho phù hợp với ngân sách. Hãy làm rõ với trẻ rằng khi đã bắt đầu một việc gì đó thì chúng phải hoàn thành công việc đó, vì vậy trẻ cần suy nghĩ kỹ trước khi chọn bất cứ hoạt động nào. Sau đó bạn hãy để trẻ tự lên kế hoạch. Trẻ ưa mạo hiểm không nhất thiết phải là người tiêu xài, vì vậy bạn có thể nhận ra rằng trẻ lập kế

hoạch cho một mùa giải tuyệt vời và thậm chí vẫn còn tiết kiệm được ít tiền cho bạn. Trẻ có thể mượn dụng cụ chơi khúc côn cầu của một người bạn, đi chung xe tới các buổi hòa nhạc, hoặc giúp đội tìm một địa điểm tập luyện ít tốn kém hơn. Và đó cũng là một phần của sự phiêu lưu.

Trẻ thuộc nhóm tìm kiếm sự an toàn sẽ giúp bạn trong lĩnh vực này, vì chúng có khả năng theo đuổi những gì chúng biết. Nếu trẻ chơi bóng đá từ khi còn học mẫu giáo thì có thể chúng sẽ không thử chơi bóng rổ.

Bàn đến việc lập kế hoạch chi tiêu cho mùa giải thật là tốt. Bạn biết điều gì sắp đến, và sẽ có một vài sự ngạc nhiên. Nhưng hãy cố gắng đừng để tính nhất quán của kế hoạch hạn chế bạn trong việc khích lệ con cái ở độ tuổi này thử những điều mới mẻ. Cho dù chỉ là chơi ở một vị trí mới trong đội cũ, những trải nghiệm này có thể giúp trẻ tránh được khó khăn trong giới hạn an toàn của mình.

Nếu bạn băn khoăn không biết trẻ viên vông sẽ chọn những hoạt động ngoại khóa nào, bạn hãy hỏi bạn bè chúng. Trẻ sẽ làm theo những gì bạn bè của chúng làm. Gần như lúc nào trẻ cũng lựa chọn theo bạn bè hơn là theo đuổi những sở thích riêng. Đó không phải là vấn đề lớn, đặc biệt khi trẻ còn nhỏ, trừ khi chúng bỏ lỡ cơ hội thử những điều mới mẻ.

Có thể bạn cũng nhận ra là xu hướng làm theo bạn bè của trẻ đồng nghĩa với việc sẽ có nhiều khoản chi ngoài dự kiến. Giống với người ưa mạo hiểm luôn thay đổi từ điều này sang điều khác, người viên vông hay đổi ý có thể sở hữu nguyên tảng hầm đầy những bộ trống gần như chưa bao giờ được sử dụng, giày ba lê, và giày trượt khúc côn cầu. Khi trẻ vào trung học, đó là thời điểm phù hợp để bạn khích lệ chúng tiếp tục tìm hiểu những lựa chọn của mình, trong lúc đó bạn cũng cần lập ngân sách cụ thể để xem bạn sẵn sàng chi bao nhiêu.

Với người tiết kiệm, phần khó của các hoạt động ngoại khóa không nằm ở chi phí ban đầu mà đó là các chi phí phát sinh, phát sinh và phát sinh. Ví dụ, bạn luôn phải viết thêm séc, phải đi chuyên vì có một giải đấu khác, hoặc có thứ gì đó khác mà bạn phải tính thêm.

Việc bạn thất vọng ra sao không quan trọng, nhưng hãy cố gắng tránh gây ra sự xáo trộn cho trẻ trong độ tuổi này. Trẻ không đáng bị khiển trách về những chi phí cho hoạt động chúng đã chọn, và bạn càng làm âm ỉ về hướng đi của trẻ, chúng càng cảm thấy ít vui vẻ với trải nghiệm đã gây ra sự tốn kém cho bạn. Nếu bạn muốn phàn nàn về điều gì đó, hãy đến gặp huấn luyện viên, người có khả năng thay đổi mọi thứ.

Bạn hãy chuẩn bị tinh thần cho thực tế này bằng cách lập ngân sách cao hơn con số mà bạn cho là sẽ cần cho các hoạt động của trẻ. Đồng thời, hãy duy trì kênh thông tin giữa cha mẹ và huấn luyện viên hoặc cố vấn. Mọi vấn đề thường diễn ra vào giữa mùa giải, nhưng trong trường hợp liên tục có các chi phí phát sinh, hãy hỏi huấn luyện viên để được tư vấn xem có cách nào giúp cha mẹ biết trước những chi phí này, từ đó họ có thể biết mình đang cam kết điều gì. Nhưng hãy chuẩn bị tinh thần vì có thể bạn sẽ nhận ra mình đang hành động như một tình nguyện viên truyền thông mới cho nhóm!

Khi nói đến các hoạt động ngoại khóa, người tiêu xài có một điểm nổi bật đáng ngạc nhiên. Vấn đề không nằm ở những chuyến đi ra khỏi thị trấn, áo phông, đề can, và những dụng cụ khác kèm theo những hoạt động này mà bạn phải chịu chi phí. Vấn đề là bạn có khả năng trả hóa đơn cho cả nhóm ăn pizza vào buổi tối, hoặc mua áo thể thao cho những trẻ không có tiền chi trả, hoặc đề nghị thanh toán thêm một số phòng khách sạn cho cuộc thi hay không?

Người tiêu xài thích quan tâm đến người khác, nhưng khi họ làm việc đó một cách quá mức hoặc nhận ra người kia bắt đầu chờ đợi họ thanh toán các hóa đơn, sự tức giận có thể bắt đầu làm tan biến những chủ tâm tốt của người tiêu xài. Vì vậy, thi thoảng hãy tự kiểm tra để chắc chắn bạn thực sự có khả năng thể hiện sự hào phóng của mình và bạn thực sự mong muốn được làm như vậy, chứ không phải ý thức về nghĩa vụ.

Các vấn đề của bạn liên quan đến các hoạt động ngoại khóa thường là kết quả của sự buồn chán với những điều đã cũ. Có thể bạn sẽ vui vẻ chi nhiều tiền hơn cho các hoạt động nếu điều đó có nghĩa là bạn sẽ không phải xem liên tiếp hai trận đấu bóng rổ JV hoặc buổi hòa nhạc của một ban nhạc gồm các thành viên lớp tám. Hãy cố hết sức tránh đẩy trẻ vào những hoạt động mà chúng cảm thấy không mấy thú vị chỉ để thỏa mãn mong muốn khác biệt và mạo hiểm của bạn. Dù bạn phải ép mình tham dự các trận đấu, các buổi hòa nhạc hoặc những cuộc gặp gỡ mà bạn muốn bỏ qua thì bạn cũng nên nhớ rằng khoảng thời gian này sẽ qua rất nhanh và bạn sẽ bỏ lỡ những chỗ ngồi trong khán đài trước khi bạn nhận ra điều đó.

Người tìm kiếm sự an toàn luôn hướng đến tương lai, và đó thường là một phẩm chất tuyệt vời. Nhưng mặt trái của khả năng bẩm sinh trong việc lập kế hoạch đó là bạn có thể tìm ra một lý do để lo lắng về bất kỳ điều gì. Vì vậy, ngay cả những thứ được cho là vô hại đối với những bậc cha mẹ khác, chẳng hạn như các hoạt động ngoại khóa, thì chúng cũng có thể nhấn chìm những lo lắng của bạn về tương lai: Hoạt động này có giúp con tôi vào được đại học không? Bọn trẻ sẽ học được điều gì để ứng dụng cho cuộc sống sau này? Hoạt động này tốt cho trẻ ra sao?

Vì con bạn vẫn còn là một thiếu niên nhỏ tuổi nên bạn có thể nhận ra mình đang cố gắng chỉ ra con đường dẫn đến thành công của trẻ bằng những bài học cá nhân, các câu lạc bộ thể thao hoặc bất cứ điều gì bạn cho rằng sau này trẻ sẽ cần trong tương lai xa. Bạn cần lưu ý rằng lo lắng

cho tương lai của con cái không có nghĩa là cản trở niềm yêu thích thể thao, nghệ thuật, âm nhạc hoặc bất cứ thứ gì mà trẻ đang làm. Hãy để nguyên sở thích của trẻ như thế và hy vọng rằng sở thích của chúng sẽ thay đổi khi lớn hơn. Và bạn cũng cần lưu ý rằng các hoạt động ngoại khóa vô cùng cần thiết cho thời gian học đại học sau này, và chúng cũng là một phần quan trọng đối với trẻ tuổi lớn lên.

Cha mẹ là người viễn vông nhận thấy họ ít quan tâm đến mức giá tài chính của các hoạt động ngoại khóa so với mức giá của mối quan hệ. Cha mẹ viễn vông không hiểu những đứa con bận rộn của mình! Hãy thận trọng và đừng hạn chế các hoạt động của trẻ với mong muốn giữ chúng gần gũi với gia đình. Việc thay đổi từ thời gian dành cho gia đình sang thời gian dành cho bạn bè là một phần tất yếu trong thời kỳ tuổi teen. Ở một chừng mực nào đó, đây là một trở ngại với cha mẹ, nhưng lại là một bước đi cần thiết trong quá trình phát triển của trẻ.

Nhưng cha mẹ là người viễn vông có một số điểm về tài chính mà cũng có thể bị khiêu khích, đặc biệt nếu bạn có một đứa con thích tham gia vào cuộc sống xã hội. Vì bạn rất coi trọng các mối quan hệ nên bạn sẽ sẵn sàng cho trẻ tham gia bất cứ hoạt động nào và mọi thứ thuộc phạm trù tình bạn, ngay cả khi bạn không có khả năng đáp ứng. Phải chắc chắn rằng bạn có nhận thức rõ ràng về ngân sách gia đình dành cho các hoạt động trước khi các mùa giải bắt đầu để biết khi nào có thể nói có, khi nào phải nói không.

Lập kế hoạch cho tương lai

Cici vô cùng háo hức để được lên lớp tám. Cuối cùng cô bé sẽ đứng đầu bảng của trường, rồi cô và bạn bè sẽ có một năm tuyệt vời chưa từng thấy! Tất cả tụi trẻ sẽ được thử sức để xem chúng có thể vào đội bóng chuyền hay không, dù chỉ có vài bạn từng chơi trước đây và chơi trong giải đấu. Dù chơi không được tốt, nhưng chúng sẽ được tận hưởng làn gió mới. Cici cũng muốn tham gia hội sinh viên, tiếp tục chơi trong ban nhạc, và viết báo tường. Cô bé sẽ bị quá tải!

Bố mẹ của Cici rất vui mừng khi cô bé yêu trường lớp đến như vậy, và tất nhiên họ sẽ vui vẻ khi cô bé muốn tham gia các hoạt động. Nhưng vì năm nay Cici bước sang tuổi 14 nên bố mẹ cho rằng đã đến lúc để cô bé bắt đầu làm một số công việc – trông trẻ, rửa bát đĩa trong một quán ăn gần nhà, chăm sóc thú cưng, bất cứ việc gì giúp cô bé kiếm chút tiền để làm gia tăng tài khoản tiết kiệm cho việc học đại học.

Cici là con út trong gia đình có ba anh chị em, và bố mẹ luôn nhắc nhở cả ba là phải chi trả cho các khoản học phí đại học bằng các khoản vay, vừa học vừa làm và tiền tiết kiệm. Cici thấy các anh chị làm một hoặc hai việc trong cả năm học, tiết kiệm giống những người keo kiệt, và rút dần số tiền dành cho việc học đại học để tham gia các lớp có trình độ đại học ngay khi còn trong trường phổ thông. Vì thế, cô bé không ngạc nhiên với việc mình sẽ phải tự trang trải cho việc học đại học và bắt đầu suy tính xem mình sẽ phải chi trả như thế nào. Ngoài ra, cô bé quá mệt mỏi vì bố mẹ luôn hỏi cô thích làm công việc gì. Cô mệt mỏi vì bị bố mẹ kéo đi xem một chương trình học bổng mà họ tìm thấy trên mạng. Cô mệt mỏi khi nghĩ đến tương lai xa vời, trong khi cô lại thích nghĩ về cuộc sống hiện tại hơn.

Cici không phải là đứa trẻ tuổi teen duy nhất chống lại bố mẹ khi nói chuyện về những năm tháng phía trước. Dù mới 13 tuổi và còn rất lâu mới tốt nghiệp trung học, Cici vẫn nhận thức rõ là có những quyết định lớn lao đang chờ cô bé ở phía trước. Thầy giáo và cố vấn của cô bé đã nhắc nhở các học sinh rằng những năm học này sẽ giúp chúng định hướng khi vào học trung học.

Không lâu nữa Cici sẽ phải lựa chọn một trong ba trường phổ thông mà cô bé muốn theo học – một vấn đề mà theo những người lớn trong gia đình Cici là sẽ quyết định trường đại học nào sau này cô bé sẽ học và

liên quan đến loại công việc cô bé sẽ làm. Khi bạn ở độ tuổi 13, tất cả những điều này đòi hỏi quá nhiều thời gian để suy nghĩ, trong khi bạn chỉ hy vọng được tham gia đội bóng chuyên.

Cha mẹ của Cici đang trong thời điểm khó khăn, một giai đoạn mà mọi phụ huynh có con tuổi teen đều nhận thức rõ. Họ đang suy nghĩ về tương lai, cố gắng đảm bảo có đủ tiền để hỗ trợ con cái trên bước đường tiến tới sự trưởng thành. Đồng thời, họ đang phải đối mặt với một đứa trẻ thậm chí chẳng quan tâm chút nào đến điều đó. Kể cả những cuộc trò chuyện mà bố mẹ Cici cho là tương đối an toàn – Con muốn vào trường đại học nào? Con nghĩ mình sẽ làm công việc gì? – cũng có vẻ như đang thổi phồng thành những trận la hét và sau đó là những tiếng đóng sầm cửa lại.

Cho dù có phản kháng lại, trẻ tuổi teen cũng thực sự quan tâm đến tương lai. Và chúng suy nghĩ về điều đó nhiều hơn ta tưởng. Tất nhiên, chắc chắn chúng không nghĩ nhiều về phương diện tiền bạc của những năm tháng phía trước, mà trẻ nhận thức rằng nhiều quyết định chúng đưa ra lúc này sẽ ảnh hưởng đến cuộc sống của chúng trong tương lai. Ảnh hưởng như thế nào? Đây chính là vấn đề mà trẻ tuổi teen cần được người lớn hướng dẫn nhẹ nhàng theo những cách cụ thể hơn. Cách thực hiện của bạn ra sao sẽ phụ thuộc chủ yếu vào đặc tính dùng tiền của trẻ.

Dưới đây là các cách trò chuyện về tương lai, trường hợp con bạn là:

Người tiết kiệm

Người tiết kiệm, đặc biệt là trẻ tuổi teen thường chỉ quan tâm đến hiện tại. Trong khi chúng sẵn sàng trò chuyện về tương lai một cách chung chung, thì những lo lắng về tiền bạc của trẻ lại chú trọng đến việc tiết kiệm trước mắt, không phải về việc xây dựng quỹ tiết kiệm cho việc học đại học hoặc dành dụm mua căn hộ đầu tiên hoặc đi du lịch sau khi tốt nghiệp phổ thông.

Khi trò chuyện với con là người tiết kiệm về tương lai phía trước, chắc chắn bạn sẽ nhận ra rằng khi trẻ đang có những giấc mơ về việc sẽ là người như thế nào, thì thực sự trẻ không có kế hoạch dài hạn để đạt được điều đó. Nhưng bạn hãy hỏi trẻ về kế hoạch cho tuần tới, chúng sẽ trình bày với bạn một cách chi tiết. Lý do là trẻ chỉ quan tâm đến những việc trước mắt. Chúng không quan tâm đến điều gì sẽ xảy ra vì quá bận rộn suy nghĩ về những gì ở ngay phía trước.

Nhưng khi bạn giúp trẻ nhìn rộng ra và nhìn về tương lai lâu dài, bạn

sẽ phải kinh ngạc trước khả năng lập kế hoạch thông minh của trẻ, đặc biệt khi nói đến vấn đề tiền bạc. Vì vậy, thì thoảng bạn hãy hỏi trẻ những câu hỏi nhằm thúc đẩy chúng suy nghĩ điều gì sẽ xảy ra tiếp theo trong cuộc đời của chúng. Đừng nhấn chìm trẻ bằng cái nhìn quá xa về tương lai hoặc ép trẻ đưa ra những kế hoạch thật cụ thể, việc gì cần đến rồi sẽ đến. Đặc biệt, trong trường trung học cơ sở và những năm đầu của trung học phổ thông, hãy giữ tâm trạng tốt và vui vẻ khi trò chuyện với trẻ về tương lai. Khi đó, bạn sẽ thấy trẻ từng bước áp dụng các kỹ năng tiết kiệm để chuẩn bị cho những gì sắp đến.

Người tiêu xài

Người tiêu xài sống trong những khoảnh khắc chẳng giống ai. Tương lai ư? Họ không quan tâm. Họ muốn tận hưởng niềm vui trong từng giây từng phút. Nhưng điều đó không có nghĩa là họ không biết gì nhé. Về cơ bản, trẻ tiêu xài biết về tương lai đang đến, và thậm chí trẻ có thể có những ý nghĩ về việc muốn nó diễn ra như thế nào. Vấn đề là chúng chẳng có tâm trí nào quan tâm đến các chi tiết nhỏ – có quá nhiều điều to tát để suy nghĩ và làm ngay lúc này.

Khi trò chuyện với trẻ về những năm tháng đang tới gần, hãy đề cập một cách nhẹ nhàng. Hãy nói những chuyện này ở mức độ chung chung nhất có thể, cho tới khi trẻ bước vào những năm đầu hoặc năm cuối trung học, thời điểm thích hợp để đưa ra các quyết định thực sự. Đến lúc đó, bạn hãy đặt những câu hỏi hài hước cho con, đại loại như “Con nghĩ những chiếc xe hơi trông sẽ như thế nào khi con 25 tuổi?” hoặc “Ba điều mà con chờ đợi một ngày nào đó con sẽ làm như một phần công việc của mình là gì?” Những câu hỏi kiểu này giúp bạn có được ý tưởng về những gì trẻ có thể đang nghĩ về tương lai. Điều đó còn giúp bạn tạo thói quen về những cuộc trò chuyện thoải mái giữa bạn và con cái, có thể mở đường cho những quyết định cụ thể hơn trong một vài năm.

Về phương diện tiền bạc, trẻ tiêu xài không tiết kiệm tiền, ít nhất thì cũng không đủ để tạo nên một sự khác biệt thực sự trong các kế hoạch cho tương lai của chúng, do đó trò chuyện với trẻ về những khoản tiết kiệm cần thiết vô cùng quan trọng, đặc biệt là quỹ học đại học. Bạn nên nhớ rằng, trẻ tiêu xài sống thực tế và chúng cần một cú huých nhẹ để giúp chúng suy nghĩ dài hạn hơn. Nhưng bạn vẫn có thể cùng thực hiện với trẻ để giúp chúng có được thói quen lập và theo sát ngân sách – một kỹ năng cho phép trẻ tạo ra khoảng linh hoạt vừa đủ cho việc mua sắm

vui vẻ. Đây là một trong những kỹ năng giá trị nhất bạn có thể dạy con cái, giúp chúng tránh được thảm họa tài chính khi phải tự đương đầu.

Người ưa mạo hiểm

Người ưa mạo hiểm không gặp khó khăn khi nghĩ về tương lai. Đó là thực tế và cũng là thách thức. Chắc chắn bạn không thể yêu cầu trẻ đừng nói về những chuyện đáng kinh ngạc chúng sẽ thực hiện khi sống tự lập. Và điều đó có thể có lợi cho bạn, đặc biệt khi nói đến các quyết định về tiền bạc.

Đây chính là điểm cần có sự kiểm chứng thực tế. Khi bạn và con cái trò chuyện về kế hoạch tương lai, hãy để trẻ nói về tất cả ý tưởng lớn lao của chúng – đi du học, bơi thuyền buồm vào mùa hè ở vùng Caribe, bắt đầu công việc gia sư. Nhưng thay vì dập tắt những giấc mơ đó, hãy yêu cầu trẻ động não suy nghĩ về cách lên kế hoạch tài chính cho giấc mơ đó. Có thể trẻ sẽ khiến bạn phải ngạc nhiên về những nỗ lực mà chúng sẵn sàng thực hiện để biến những ý tưởng của mình thành hiện thực.

Người tìm kiếm sự an toàn

Nếu bạn muốn nói chuyện với đứa con thuộc nhóm tìm kiếm sự an toàn về kế hoạch tương lai, hãy thực hiện điều đó sớm. Nhưng hãy chuẩn bị tinh thần nhận ra một điều là trẻ đã tính toán mọi thứ, từ việc trả tiền học ra sao (từ công việc làm trong trường mà trẻ sẽ nộp đơn ứng tuyển) tới việc trẻ cần kiếm được bao nhiêu từ công việc đầu tiên để có thể trả khoản vay đi học trong ba năm, và một ngày nào đó trẻ sẽ mua căn hộ như thế nào. Dù đó hoàn toàn chỉ là những suy đoán trong thời điểm hiện tại, nhưng bạn có thể chắc chắn là đã đến lúc đưa ra kế hoạch thực sự, vì trẻ sẽ thực hiện được.

Tuy vậy, trẻ tuổi teen cần được bạn giúp để tạo ra một khoảng trống linh hoạt cho những hoạt động chưa xác định và khó tưởng tượng. Là người lớn, chúng ta biết rằng cuộc sống hiếm khi đi theo một lộ trình cụ thể, vì vậy bạn cần giúp trẻ thuộc nhóm này làm quen với ý nghĩ là kế hoạch chặt chẽ như thế nào không quan trọng, vấn đề là trẻ cần nghĩ đến những khúc quanh co và gặp ghềnh trên bước đường tiến tới tương

lai an toàn và vững chắc.

Bạn không nhất thiết phải dọa trẻ bằng những câu chuyện của bạn bè có con cái không vào được đại học hoặc những người mà bạn biết sau 20 năm tốt nghiệp họ vẫn đang phải trả tiền vay học đại học. Nhưng bạn hãy cố hết sức nhắc nhở con cái rằng có kế hoạch là rất tốt. Người hạnh phúc nhất là người để một khoảng nhỏ cho những bước đi không được lên kế hoạch từ trước, đưa trẻ đến những nơi chưa bao giờ chúng mơ mình có thể đến được – một công việc được trả lương thấp nhưng lại là công việc trẻ hết sức thỏa mãn. Du học một học kỳ không giúp được nhiều cho chuyên đề của trẻ nhưng có thể làm phong phú thêm tầm nhìn về thế giới của chúng, giúp một người bạn khởi nghiệp dù điều đó đồng nghĩa với việc chúng sẽ phải trả khoản vay trong 5 năm thay vì ba năm. Bạn hãy khích lệ trẻ tạo ra một khoảng linh hoạt trong kế hoạch của mình cho sự mạo hiểm.

Người viên vông

Trẻ thuộc nhóm này có đủ loại ý tưởng về tương lai, nhưng rất có thể với các ý tưởng này, trẻ quan tâm nhiều hơn đến việc ai sẽ có vai trò trong tương lai của chúng, chứ không phải là cái gì. Một cô bé và người bạn thân muốn cùng học một trường đại học hoặc ở cùng căn hộ sau khi tốt nghiệp. Cô bé muốn đi du lịch bụi ở Tây Ban Nha với người bạn qua thư người bản xứ. Cô bé muốn ở gần nhà để có thể làm công việc giữ trẻ với những đứa trẻ đáng yêu dưới phố.

Cho dù trẻ có bất cứ ý nghĩ nào về tương lai, chúng đều chú trọng vào các mối quan hệ. Thậm chí bạn có thể nhận ra trẻ rất miễn cưỡng khi nói chuyện hoặc suy nghĩ về tương lai, vì điều đó đồng nghĩa với việc các mối quan hệ của chúng sẽ bị thay đổi theo. Trong tất cả những thay đổi lớn phía trước, đó là những thay đổi khiến trẻ lo sợ nhất.

Khi bạn đưa ra các quyết định về tiền bạc cho tương lai cùng trẻ, hãy lưu tâm đến mong muốn được kết nối với bạn bè cũ của con cái. Nếu trẻ đang cân nhắc việc đi du học, hãy dành dụm tiền cho những chuyến bay về nhà bắt đầu ngay từ bây giờ, dù còn mấy năm nữa chúng mới vào đại học. Hãy đảm bảo với trẻ rằng chúng sẽ không chỉ tìm cách gìn giữ những tình bạn được cho là rất quan trọng với chúng lúc này, mà còn có các mối quan hệ tuyệt vời khác đang chờ ở phía trước.

Những người khiêu khích cha mẹ

Người tiết kiệm

Có thể bạn sẽ khó chịu với những thói quen tiêu pha của trẻ tại nhiều thời điểm, trừ khi con bạn là người tiết kiệm. Nhưng đôi lúc bạn sẽ nhận ra bạn đặc biệt nản lòng khi đề cập đến những cuộc trò chuyện về tương lai. Có thể bạn thấy con cái mình là người thiếu trách nhiệm hoặc lơ đãng khi nói đến chuyện tiền bạc và có những giấc mơ có thể làm phung phí hết số tiền chúng làm ra trong tương lai nhanh hơn thời gian mà chúng làm ra số tiền đó.

Bạn hãy thận trọng, đừng cho rằng thói quen tiền bạc bạn thấy ở trẻ tuổi teen lúc này là những thói quen sẽ theo trẻ vào tuổi trưởng thành. Sự trưởng thành và thực tế cuộc sống có thể biến một đứa trẻ tiêu xài cầu thả nhất trở thành một người mua hàng thận trọng hơn. Vì vậy, tránh làm trẻ xấu hổ vì cách tiếp cận của chúng với tiền bạc. Thay vào đó, hãy truyền cho trẻ những kỹ năng quan trọng mà bạn có để tìm ra những thương lượng tốt nhất và lập kế hoạch tiếp theo. Những kỹ năng này sẽ rất có lợi cho trẻ, bất kể trẻ có những đặc tính dùng tiền như thế nào.

Người tiêu xài

Lập kế hoạch tương lai cho trẻ tuổi teen là một vấn đề. Hạn chế việc chi tiêu của bạn ngay từ bây giờ là một việc hoàn toàn khác. Các cuộc trò chuyện về tương lai đầy những quyết định tiền bạc không dễ dàng đến với trẻ tiêu xài. Vì vậy, hãy trò chuyện cùng bạn đời hoặc thậm chí một nhà lập kế hoạch tài chính để chắc chắn bạn có các kế hoạch tại chỗ giúp trẻ tuổi teen bước những bước tiếp theo của cuộc đời.

Để những kế hoạch này được thực hiện, cha mẹ có đặc tính tiêu xài cần tuân thủ kỷ luật. Do vậy, hãy cố gắng suy nghĩ về những hy sinh tài chính bạn đang thực hiện lúc này như một cách khác bạn có thể mang đến cho con cái. Bản tính hào phóng sẽ giúp bạn cố gắng hết sức và làm những gì tốt nhất cho trẻ.

Người ưa mạo hiểm

Cha mẹ thuộc nhóm này có thể cảm thấy nản lòng khi họ cho rằng kế hoạch tương lai của con cái quá an toàn. Đại học ư? Ai mà chẳng vào được đại học. Tại sao không dành một năm đầu tiên ở Ấn Độ hoặc Mỹ La-tinh nhỉ? Tại sao không mua một chiếc xe chuyên chở và thực hiện hành trình đáng nhớ vào mùa hè trong khoảng thời gian giữa trung học và đại học? Tại sao không bỏ qua đại học và dùng trí tuệ đó để bắt đầu một hoặc hai công việc kinh doanh nhỏ? Đây là những suy nghĩ sẽ lướt qua tâm trí của người ưa mạo hiểm, dù trẻ chưa bao giờ nói ra.

Do vậy, hãy lưu ý rằng nhu cầu phiêu lưu của bạn có thể không giống với đứa con đang độ tuổi teen. Hãy tôn trọng cách nhìn về cuộc sống của trẻ và cố hết sức làm những gì có thể để hỗ trợ trẻ bằng việc lập kế hoạch tài chính kỹ lưỡng và những cuộc trò chuyện chân thành với trẻ về những hoài bão và ước mơ của chúng. Dù những giấc mơ đó không lớn lao như bạn kỳ vọng, hãy nhớ rằng ý nghĩ ra khỏi nhà và bắt đầu cuộc sống mới tự lập là một việc làm đầy mạo hiểm đối với bất kỳ đứa trẻ nào đang ở độ tuổi teen.

Người tìm kiếm sự an toàn

Thách thức của bạn không nằm ở phần lập kế hoạch. Bạn đã bao quát được việc đó. Điều khiến bạn tức giận ở đây là trẻ miễn cưỡng trò chuyện về những kế hoạch đó thường xuyên như bạn muốn.

Bạn cần lưu ý rằng, ngay cả cuộc trò chuyện về các kế hoạch học đại học diễn ra mỗi tháng một lần cũng có thể là áp lực đối với một học sinh trung học. Suy nghĩ của bạn và con cái về những điều tạo nên một cuộc trò chuyện ý nghĩa về tương lai gần như không bao giờ giống nhau.

Bạn muốn giữ sợi dây liên lạc cởi mở với con cái. Vì vậy, khi bạn muốn thảo luận về tương lai của trẻ, hãy bắt đầu bằng những câu hỏi nhẹ nhàng như “Đã bao giờ con nghĩ mình sẽ sống ở một thị trấn như thế nào không?” hoặc “Con nghĩ mình sẽ như thế nào khi ở tuổi của mẹ?” Hãy cố gắng tránh nói chuyện về tiền bạc trong mọi thời điểm. Thay vào đó, hãy tập trung vào những hoài bão và giấc mơ về tương lai

của trẻ. Điều này không chỉ giúp duy trì tốt mối quan hệ của bạn, trên thực tế nó còn có thể giúp bạn lập kế hoạch hiệu quả hơn. Bạn sẽ biết được con đường mà trẻ có thể hướng tới, nghĩa là bạn sẽ không đi đến cùng với kế hoạch tiết kiệm tiền dành cho việc học ở trường y, nếu trẻ muốn trở thành một kế toán viên.

Sau cùng, hãy cẩn thận với xu hướng lo lắng của bạn. Cho dù trẻ có nói ra với bạn hay không thì chúng cũng có những mối lo riêng về tương lai. Điều cuối cùng trẻ cần là được cha mẹ nhắc nhở tất cả những vấn đề có thể đi lệch so với kế hoạch chúng đã đặt ra. Do đó, nếu bạn nhận thấy mình đang lo lắng về việc chưa tiết kiệm đủ tiền cho việc học đại học, thay vì nói chuyện đó với con, bạn hãy đề cập với người lập kế hoạch tài chính.

Người viên vông

Cha mẹ thuộc nhóm này cần tranh thủ sự giúp đỡ của người khác khi suy nghĩ về tương lai của con cái. Trừ khi bạn có một số kỹ năng quản lý tiền bạc vững vàng để đưa ra thảo luận, nếu không cách tốt nhất là bạn trao đổi với người lập kế hoạch tài chính hoặc thậm chí là cố vấn của trường để vạch ra những hạng mục liên quan đến tiền bạc, từ đó có thể tạo lập tương lai cho trẻ. Nếu cho rằng mình có thể tự làm được và một ngày nào đó bạn sẽ đạt được, hãy tin chúng tôi, bạn sẽ là một người viên vông hiếm gặp.

Người viên vông hiểu tất cả những điều này. Họ không phải là những kẻ ngốc; chẳng qua họ thực sự không muốn thường xuyên nghĩ đến tiền bạc. Vấn đề quan trọng hơn là họ muốn tập trung cho các mối quan hệ trước mắt khiến việc lập kế hoạch cho tương lai không được ưu tiên nhiều. Vì thế, hãy gạt sang bên sự kiêu hãnh của mình và đề nghị người khác giúp đỡ. Lập các kế hoạch khả thi nhất cho con cái là một hình thức khác nuôi dưỡng mối quan hệ mà bạn vô cùng coi trọng.

lứa tuổi này, con của bạn bắt đầu hình thành ý thức về tính cách phức tạp hơn. Trẻ bắt đầu hiểu rằng đôi khi mình có thể xấu hổ và cởi mở với người khác, hoặc tỏ ra ngốc nghếch với bố mẹ và nghiêm túc hơn với bạn bè. Quá trình nhận thức về bản thân này tạo nên quãng thời gian tuyệt vời giúp trẻ tuổi teen phát triển các đặc tính dùng tiền của mình, kể cả một số đặc điểm của những đặc tính dùng tiền khác. Người tiết kiệm có thể rèn luyện để hào phóng hơn. Người tiêu xài có thể cân nhắc để đưa ra những quyết định thận trọng hơn. Việc tạo ra sự cân bằng này trong các đặc tính dùng tiền của trẻ tuổi teen sẽ giúp chúng cải thiện tình hình khi hướng đến cuộc sống tự lập.

Trẻ tiết kiệm tuổi teen rất giỏi tiết kiệm tiền tiêu vật hoặc tiền lương. Nhưng chúng lại không giỏi nghĩ về tương lai hoặc tỏ ra là người hào phóng với số tiền của mình. Bạn có thể giúp trẻ hình thành một số kỹ năng tiền bạc mới bằng cách đặt ra các mục tiêu đơn giản, kéo trẻ ra khỏi những đặc tính dùng tiền của mình.

Bạn có thể dạy trẻ cách chi tiêu, chấp nhận mạo hiểm, và ưu tiên các mối quan hệ hơn là chuyện tiền bạc bằng cách để trẻ trích một khoản tiền nhất định từ tài khoản tiết kiệm của mình – để trẻ tự quyết định số tiền là bao nhiêu – và đề nghị trẻ cân nhắc sẽ dùng số tiền đó cho ai. Trẻ có thể rủ bạn đi xem phim, tặng cho nhà thờ hoặc quỹ tiết kiệm nào đó, mua một món quà bất ngờ tặng em, thậm chí có thể mạo hiểm với số tiền của mình. Sau đó hãy trò chuyện với trẻ về quá trình này. Hãy khen ngợi kịp thời những nỗ lực của trẻ và khích lệ chúng tiếp tục duy trì. Đồng thời, bạn hãy nhắc nhở trẻ rằng các mối quan hệ và lòng tốt luôn được coi trọng hơn cả tiền bạc.

Tiết kiệm và đầu tư tiền bạc không phải việc dễ dàng đối với người tiêu xài. Họ vốn thích tiêu hết tiền, và phải tiêu ngay lập tức! Bằng việc đặt ra những kỳ vọng khiêm tốn đối với khoản tiền tiêu vặt hoặc thu nhập mà trẻ có, bạn có thể giúp trẻ tiêu xài học tiết kiệm một cách dễ dàng hơn.

Thiết lập một cơ chế, trong đó 10% số tiền của trẻ cho vào tài khoản tiết kiệm và 10% tặng cho nhà thờ hoặc một quỹ từ thiện nào đó. Còn lại 80% thì bạn hãy để trẻ làm những gì mình muốn. Khi đã quen với việc để dành ra một phần thu nhập, việc chi tiêu 80% số tiền còn lại sẽ không quá khó khăn mà trẻ vẫn được vui vẻ.

Bạn hãy nhớ từ có ý nghĩa nhất đối với người ưa mạo hiểm là *phiêu lưu*. Nếu cố kiềm chế trẻ, kết cục là bạn sẽ có một đứa con nổi loạn. Bạn có thể khích lệ tính trách nhiệm ở trẻ, đồng thời vẫn để trẻ có khoảng không riêng để đi tìm sự mạo hiểm. Bí quyết là hãy khai thác tính sáng tạo của con cái. Khích lệ chúng liệt kê những loại công việc khác nhau chúng có thể làm để kiếm tiền. Chắc chắn trẻ sẽ có hàng tá ý tưởng – làm công việc cắt cỏ kiếm tiền hoặc kinh doanh internet – nhưng hãy để trẻ lựa chọn một việc khả thi nhất. Sau đó bạn hãy giúp trẻ hiểu rằng chúng có thể hoàn toàn làm được những việc này, miễn là chúng thận trọng hơn trong việc chi tiêu, kỷ luật với việc tiết kiệm, và đủ tự chủ để theo đuổi đến cùng ý tưởng của mình. Hãy để trẻ thực hiện kế hoạch kinh doanh, và chúng sẽ bắt đầu xây dựng các kỹ năng cần thiết cho việc tiết kiệm, lập kế hoạch cho tương lai, và chi tiêu một cách khôn ngoan.

Giúp trẻ tìm kiếm sự an toàn sống trong hiện tại là một trong những kỹ năng cần thiết nhất bạn có thể dạy cho trẻ. Vì vậy, hãy khích lệ trẻ suy nghĩ về một số mục tiêu ngắn hạn. Trong học kỳ này trẻ muốn làm được công việc gì ngoài giờ học? Có hoạt động nào ở trường mà trẻ muốn tham gia nhưng chưa bao giờ thử? Bạn hãy khích lệ trẻ chủ động kết nối với bạn bè – gọi bạn rủ đi chơi bóng rổ, đi xem phim dù hai tuần nữa có bài

kiểm tra toán, khám phá một địa điểm ăn pizza mới. Khi vượt ra khỏi phạm vi an toàn của mình, trẻ sẽ thoải mái hơn khi đón nhận rủi ro có thể xảy ra.

Trẻ em thuộc nhóm này cần những mục tiêu rất cụ thể, không chỉ để phát triển một số kỹ năng thuộc đặc tính dùng tiền mà trẻ không có, mà còn phát triển những đặc tính dùng tiền mà chúng có. Bạn hãy đưa con đến ngân hàng, giúp chúng lập tài khoản thanh toán và tài khoản tiết kiệm. Sau đó, mỗi tháng một lần, bạn hãy ngồi lại với trẻ để cân đối sổ chi tiêu và trò chuyện về việc chi tiêu trong tháng của trẻ, giúp chúng tính toán ngân sách cho tháng tới. Trẻ dự định sẽ tiêu gì? Trong tháng tới có khoản chi mới nào không? Hãy duy trì những cuộc trò chuyện này, chú trọng vào các mục tiêu và kỳ vọng ngắn hạn để trẻ không bị chìm ngập giữa các thông tin chi tiết về tiền bạc.

Hãy tạo ra sự thay đổi!

18

Suy nghĩ của người mới trưởng thành

Bạn có cảm thấy thật sự vui sướng lúc hoàn thành sứ mệnh nặng nề của người làm cha mẹ khi con cái bước sang tuổi 18 không? Liệu bạn có thể thư giãn và sung sướng vì có con ở bên mà không phải lo lắng cho chúng nữa? Khi bạn dừng cười – hoặc dừng khóc – chúng tôi muốn nhìn nhận một số vấn đề phát triển đang diễn ra trong đời sống của con trẻ khi chúng không còn là trẻ con nữa.

Katie là một ví dụ điển hình. Ở tuổi 21, cô đang là sinh viên năm cuối, làm việc tại một trường đại học nhỏ, cách thị trấn nơi cô ở chừng hai giờ đồng hồ. Cô là một sinh viên giỏi, luôn học hành chăm chỉ để có được điểm số tốt, và tương lai sẽ tốt nghiệp với tấm bằng y tá. Cô cũng sẽ tốt nghiệp cùng với món nợ lớn.

Vấn đề không chỉ là những khoản vay sinh viên đang dần xuất hiện. Katie có tấm thẻ tín dụng đầu tiên khi còn là sinh viên năm thứ nhất, và cô đã sử dụng nó! Cô có khoản nợ khoảng 6.000 đô la trong thẻ, đủ để bố mẹ cô dọa tịch thu thẻ khi cô về nhà và giấu nó đi chừng nào cô trả được ít nhất một nửa hóa đơn.

Một mặt, Katie sẽ có tấm bằng y tá và khả năng cao cô sẽ sớm kiếm được một công việc tốt sau khi tốt nghiệp. Nhưng ngay cả một công việc tốt cũng không đủ để giúp cô trả tiền thuê một căn hộ trên thành phố, trả nợ thẻ tín dụng và các khoản vay của mình, chưa kể những đồ tạp phẩm, biên lai điện thoại, thanh toán tiền xe, và toàn bộ những chi phí khác cho một cuộc sống mới ở một nơi ở mới.

Katie không quá lo lắng về những vấn đề này. Cô luôn sống tự lập và có trách nhiệm. Cô cho rằng sau khi tốt nghiệp mình sẽ ổn. Ngoài ra, cô tính là mình có thể sống cùng bố mẹ một vài tháng trong lúc ổn định công việc mới, cho dù cô phải đi lại hết 45 phút đến bệnh viện nơi cô

đang tập sự và hy vọng sẽ tìm được việc.

Tất nhiên, bố mẹ của Katie có những kỳ vọng khác về cuộc sống của Katie sau khi cô tốt nghiệp đại học. Katie là con út trong gia đình. Bố mẹ đã phải chi trả cho những năm học đại học của cô và họ cũng sẵn sàng bán nhà để chuyển sang một nơi ở mới nhỏ hơn trong thị trấn, được bảo trì miễn phí. Cuối cùng họ cũng bước đến giai đoạn mình đã chuẩn bị. Họ sẵn sàng nghỉ hưu, đi du lịch và vui vẻ với khoản tiền học phí cuối cùng.

Trong kỳ nghỉ mùa thu của Katie, bố mẹ đã đề cập đến tương lai của cô và kế hoạch chuyển nhà của họ trong năm tới. Mọi việc không được như ý. Katie không hiểu tại sao mình không thể sử dụng phòng ngủ thứ hai trong căn nhà mới ở thị trấn. Nhưng cha mẹ Katie thì biết lý do tại sao – con trai đầu của họ đã sống ở nhà một năm sau khi tốt nghiệp đại học, và phải thừa nhận rằng đó là một trải nghiệm không mấy dễ chịu. Họ không muốn lặp lại những cuộc cãi vã tương tự với Katie.

Katie và bố mẹ cô đang bị mắc kẹt. Katie đã chuẩn bị sẵn sàng cho cuộc sống tự lập, nhưng cô không vội vàng tự chịu trách nhiệm hoàn toàn với chính bản thân mình. Cha mẹ cô ở trong tình trạng vừa mong muốn giúp Katie tự đứng vững trên đôi chân của mình, lại vừa có cảm giác như càng được giúp đỡ, cô bé càng lâu trưởng thành hơn. Họ có nên đẩy cô nhanh chóng rời xa vòng tay của cha mẹ và để cô sớm tự lập hay sẽ tiếp tục chăm sóc cho cô thêm một thời gian ngắn nữa?

Các đặc tính dùng tiền của Katie cũng làm tăng thêm sự căng thẳng này. Katie là một người tiêu xài/người tìm kiếm sự an toàn. Cha mẹ biết cô là người rất có trách nhiệm. Cô có kế hoạch kiếm tiền, trả các khoản nợ, khoản vay, và cha mẹ biết cô sẽ làm theo kế hoạch đó. Nhưng họ cũng thừa nhận cô là người thích mua sắm và việc muốn sở hữu một căn hộ có khả năng kéo theo nhiều nợ nần và các khoản chi.

Khi trẻ bước sang tuổi 18, về mặt pháp lý, đó là thời điểm trẻ bắt đầu bước vào tuổi trưởng thành. Nhưng cha mẹ của người trưởng thành đều hiểu rằng những đứa trẻ này còn lâu mới sống và suy nghĩ được như người trưởng thành, hay là những thanh niên có trách nhiệm. Trên thực tế, các nghiên cứu chỉ ra rằng ngày càng nhiều thanh niên vẫn ở cùng cha mẹ hoặc chuyển về nhà sau khi tốt nghiệp đại học. Một nghiên cứu về Pew Foundation 2011 đã chỉ ra rằng 53% người trẻ trong độ tuổi từ 18 đến 24 sống cùng cha mẹ. Trong số những người thuộc độ tuổi từ 25 đến 29 tỉ lệ này lại giảm xuống một chút, còn 41%. Có nghĩa là số còn lại sẽ cực kỳ tốt nếu bạn có con trong độ tuổi này, chiếc tổ rộng rãi kia có lẽ sẽ không còn trống được bao lâu.

Có nhiều lý do khiến những người mới trưởng thành trở về nhà – một gánh nặng rất lớn của các khoản nợ sinh viên và thách thức tìm việc ngay khi rời trường đại học. Trong các chương tiếp theo, chúng tôi sẽ đưa ra ý tưởng về vấn đề này và các tình huống khác nữa. Nhưng thậm chí ngoài các chi tiết tài chính về chuyển bay, còn có một số vấn đề về phát triển đang đùa giỡn với lứa tuổi này. Nhận thức được các vấn đề đó có thể giúp cha mẹ trải qua các cuộc trò chuyện về tiền bạc với trẻ, một phần quan trọng giúp trẻ mới trưởng thành ổn định được trong “thế giới thực”.

Là cha mẹ, chúng ta phải liên tục nhắc nhở chính mình rằng “thế giới thực” mà con cái bạn đang bước vào rất khác so với thế giới của chúng ta. Không phải chỉ vì thế hệ này đang phải đối mặt với một nền kinh tế khó khăn, nhưng chúng sống thoáng hơn chúng ta, ít khả năng kết hôn và bước vào cuộc sống gia đình ở lứa tuổi đôi mươi, ngoài ra chắc chắn chúng sẽ nhảy việc thường xuyên hơn chúng ta. Vì vậy, trong suy nghĩ của trẻ, tương lai không phải điểm đến vững chắc và ổn định. Chúng không chỉ có một tương lai, mà có cả tá.

Điều đó nghe có vẻ khá thú vị, nhưng nó cũng đang nhấn chìm rất nhiều người mới trưởng thành. Khác với chúng ta, trẻ không rời trường đại học với những tấm bằng để rồi chuyển sang các công việc cụ thể. Một số chuyên gia cho biết, hiện nay một sinh viên vào đại học cho đến khi ra trường vẫn chưa xác định được công việc cho bản thân. Bọn trẻ không nhất thiết phải sống gần nơi làm việc. Thời gian làm việc của chúng không phải từ 8 giờ sáng đến 5 giờ chiều hoặc chỉ làm những ngày trong tuần. Trẻ sẽ có những lựa chọn cân bằng giữa gia đình và công việc mà chúng ta có mơ cũng không thấy. Điều đó nghĩa là con cái phải đưa ra những quyết định mà chính chúng ta còn chưa từng nghĩ đến.

Mặc dù có bằng chứng là những người trẻ tuổi lũ lượt trở về nhà, nhưng sẽ là vô cùng sai lầm nếu cho rằng họ không có động lực và thiếu trách nhiệm. Đọc bất kỳ bài báo nào về những công việc kinh doanh làm thay đổi thế giới hoặc những con người làm thay đổi và chuyển dịch cả nền văn hóa, bạn sẽ khám phá ra rằng rất nhiều người tạo nên ảnh hưởng lớn nhất trên thế giới hiện nay đều dưới tuổi 30. Người mới trưởng thành có thể không được chín chắn như ông bà của họ khi ở lứa tuổi đó, nhưng chúng vẫn có nhiều ý tưởng lớn lao, niềm đam mê và tràn đầy năng lượng làm cho thế giới tốt hơn.

Khi trò chuyện với người mới trưởng thành, bạn có thể thấy họ lưỡng lự trong việc tìm kiếm một công việc “bình thường” vì họ đang hướng đến một điều gì đó khác biệt, một điều gì đó lớn hơn là chỉ làm việc để kiếm tiền. Với một số người trong chúng ta, chủ nghĩa lý tưởng này nghe

có vẻ ngớ ngẩn, nhưng đó là sự mơ mộng và sẵn sàng tiếp cận những điều chưa được biết trước để biến người mới trưởng thành trở thành người muốn khuấy động mọi thứ để chúng trở nên tốt hơn. Đây là thời điểm để con bạn chuyển đến một nơi nào đó mới lạ đi du lịch cả năm, lần đầu thử bán tranh nghệ thuật của mình, tham gia một ban nhạc, bắt đầu công việc kinh doanh hoặc bất cứ việc gì truyền cảm hứng ngay lúc này. Có thể bạn cảm thấy khó khăn khi phải lùi lại và và để con của bạn thử sức với những điều không bình thường, nhưng đó chính là những gì bạn cần làm.

Katie và cha mẹ cô bé có đủ điều kiện cần thiết để vượt qua những thách thức mà họ đang gặp phải. Họ có mối quan hệ tốt, họ biết những kỳ vọng của đối phương, và có những kế hoạch khá cụ thể cho tương lai gần. Điều đó có nghĩa là họ hiểu đặc tính dùng tiền của nhau và biết được khi nào xung đột có khả năng xảy ra khi nói về những quyết định tiền bạc. Họ được trang bị tốt để tìm được cách giúp Katie bước vào giai đoạn trưởng thành. Đó không phải việc dễ dàng, và giải pháp thì không thể tìm ra trong một ngày hay thậm chí cả tháng. Nhưng việc giữ hòa khí và cùng nhau làm việc sẽ là chìa khóa để Katie và cha mẹ tiếp tục trao đổi, không quan trọng họ đi đến cách thức tổ chức cuộc sống như thế nào.

Trong những chương tiếp theo, chúng ta sẽ tìm hiểu kỹ các ý tưởng về việc hướng dẫn cho người mới trưởng thành về một số quyết định quan trọng về tiền bạc trong giai đoạn này của cuộc đời. Khi thực hiện, hãy lưu tâm đến những chủ đề này cùng với những mục tiêu tài chính cho mỗi đặc tính dùng tiền.

Mối quan hệ là quan trọng nhất

Trẻ có những đặc tính dùng tiền gì không quan trọng, nhu cầu sức khỏe, các mối quan hệ ý nghĩa – với bạn bè và gia đình – sẽ là động lực cho cuộc sống của trẻ ở hiện tại. Người mới trưởng thành sống trong trạng thái thay đổi khá thường xuyên. Về cơ bản, trẻ rời trường trung học và gia đình, bắt đầu tham gia vào một số loại hình giáo dục và nghề nghiệp sau trung học. Chúng chuyển ra ngoài ở (ít nhất là trong một khoảng thời gian ngắn). Trẻ bắt đầu với một thành phố mới, một công việc mới và những người bạn mới. Mặc dù chúng chỉ ở gần nhà, nhưng bạn bè cũng rời đi, và chúng không còn lựa chọn nào khác ngoài việc bắt đầu nhịp sống mới.

Bạn sẽ quan sát được những đặc tính dùng tiền của trẻ từ nỗ lực hình thành các mối quan hệ sâu sắc hơn và trải qua thay đổi trong quan hệ

giữa bạn và con cái. Ví dụ, một người tiêu xài sẽ tận dụng lợi thế ngày càng được tự do hơn để ra ngoài ăn tối cùng bạn bè, mua sắm với một người bạn, đi du lịch, hoặc trang trí phòng tập thể – đó là toàn bộ biểu hiện về đặc tính dùng tiền của trẻ.

Sự thay đổi trong các mối quan hệ của con bạn cũng thể hiện rằng đây là giai đoạn quan trọng trong mối quan hệ của bạn với con cái. Phần lớn thì sự kết nối của bạn là ổn định nhất, phần đáng tin cậy của cuộc đời trẻ trong một thời gian, đặc biệt nếu trẻ chuyển ra khỏi nhà hoặc bắt đầu công việc mới hoặc chuyển về sống cùng bạn. Bạn luôn là hậu phương vững chắc giúp trẻ kiểm soát những thay đổi không ngừng trong cuộc đời chúng. Vì thế hãy lưu tâm đến vấn đề này khi bạn cùng trải qua bất kỳ quyết định về tiền bạc nào với con cái. Có thể chúng sẽ cư xử theo kiểu không cần đến bạn nữa, nhưng về mặt tình cảm, mối quan hệ với bạn là quan trọng nhất cho trẻ lúc này.

Trẻ có tinh thần trách nhiệm hơn bạn nghĩ

Đôi với cha mẹ có những điều thật khó chấp nhận, đặc biệt khi chúng ta thấy trẻ mới trưởng thành đưa ra những quyết định mà chúng ta chưa bao giờ nghĩ đến. Khi nhìn vào cách chi tiêu hoặc cách lựa chọn ngành học của trẻ hoặc người mà chúng hẹn hò và tự hỏi bọn trẻ đang nghĩ cái gì thế nhỉ. Nhưng đây là giai đoạn chúng ta phải để trẻ tự đưa ra các quyết định của mình, trừ khi chúng có ý định làm những việc phi pháp và trái đạo đức.

Đúng, chúng ta phải có ý kiến. Đúng, chúng ta có thể thử thay đổi suy nghĩ của trẻ. Đúng, chúng ta có thể cho trẻ biết mình nghĩ gì. Và nếu con muốn bỏ học sau khi bạn đã nộp học phí cho ba năm học, tốt hơn hết bạn hãy tin là mình nên buồn. Nhưng điểm cốt lõi là bạn không thể ép một người 20 tuổi làm theo mong muốn của mình. Vì vậy, hãy nói với trẻ là chúng phải trả lại tiền cho bạn hoặc cho chúng biết là chúng sẽ phải tự trang trải cho kế hoạch B. Hãy nói với con những gì bạn thấy cần phải nói, sau đó hãy hít một hơi thở sâu vì trẻ sẽ tiếp tục đi theo hướng đi của mình, như bạn đã từng làm, như chúng ta đã từng làm, cũng như những gì mọi người phải làm, chỉ là sớm hay muộn hơn mà thôi.

Ngay cả khi đưa ra những quyết định ngớ ngẩn, trẻ cũng khiến bạn phải ngạc nhiên về việc sẵn sàng chịu trách nhiệm. Phần lớn mọi người đều muốn trưởng thành. Họ muốn được tự lập và sẽ làm những gì có thể để duy trì sự độc lập khi có được một chút tự do ngọt ngào. Vì vậy, con bạn có thể đưa ra một quyết định dở tệ. Có thể trẻ chi quá nhiều tiền vào

chiếc xe đầu tiên hoặc chấp nhận mức lương cực thấp cho công việc đầu tiên. Nhưng hãy tìm ra điểm tốt trong các quyết định của trẻ và công nhận những nỗ lực để hành động có trách nhiệm của trẻ mỗi khi bạn nhận ra. Bạn cũng cần suy nghĩ về các đặc tính dùng tiền của trẻ và sử dụng thông tin đó để giúp bạn hiểu hơn về trẻ.

Thất bại là một lựa chọn

Nhiều bậc cha mẹ lo lắng về sự thất bại của trẻ trong đời thực. Và tất cả trẻ mới trưởng thành cũng lo lắng về điều đó. Chúng ta đều biết không có sự đảm bảo nào cho tương lai, và trẻ mới trưởng thành cũng nhận thức rõ về điều này. Vì vậy, bạn không cần nhắc nhở chúng về những rủi ro của bất kể việc gì chúng đang làm. Trẻ biết điều đó. Chúng nắm được các con số thống kê, chứng kiến bạn bè vấp ngã và thất bại trước mặt mình. Chúng biết rõ hơn chúng ta về những gì chúng đang phải đối mặt, và có thể sự lạc quan chính là chiến lược đối phó duy nhất của trẻ để chúng nộp đơn xin việc, hoặc tiếp tục kết bạn mới.

Con bạn cũng có thể vấp phải sai lầm một vài lần. Chứng kiến điều này không phải một việc dễ dàng, nhưng đó là một phần quan trọng trong quá trình tìm ra con đường cho chính mình. Là người viễn vông, con bạn có thể bị lợi dụng. Là một đứa trẻ tiêu xài, con bạn có thể có một món nợ khổng lồ. Trẻ tiết kiệm có thể bỏ lỡ các cơ hội phiêu lưu của một người trưởng thành. Bạn không thể ngăn cản những chuyện này xảy ra, nhưng bạn có thể và nên giúp con cái giải quyết được những trở ngại và sai lầm.

Hãy cho trẻ biết chúng đã làm gì sai. Giúp trẻ suy nghĩ về những cách có thể thay đổi hậu quả lần sau. Hãy cứu nguy cho trẻ nếu bạn thấy cần thiết, nhưng với mỗi thách thức, hãy thận trọng khi can thiệp với sổ chỉ phiếu hoặc lời khuyên lý tưởng của bạn cho mỗi thách thức. Thay vào đó, hãy khích lệ trẻ phát triển các kỹ năng cần thiết, tránh không để điều đó xảy ra nữa. Nếu bạn cứ buộc con cái bên mình – cho dù cả về mặt tình cảm hoặc tài chính – thì trẻ sẽ gặp nhiều khó khăn hơn trong việc chuyển ra ngoài ở và xây dựng cuộc sống tự lập.

ay là sinh viên đại học năm thứ hai, cậu rất vui vì điều đó. Cậu đạt điểm cao, có những người bạn tốt và có khoảng thời gian tuyệt vời. Năm thứ nhất của Jay hơi bấp bênh; phải mất một kỳ và có thể hơn để cậu nhận ra mình phải đến lớp nếu muốn tăng điểm số. Vì biết chắc chắn sẽ phải đối mặt với việc tốt nghiệp với tấm bằng Thạc sĩ Quản trị kinh doanh một hoặc hai năm sau đại học, Jay đã học tập chăm chỉ để đạt điểm tốt trong lớp. Mọi thứ đang tiến triển, và cậu đã tìm được vị trí thích hợp ở trường.

Cha mẹ Jay hài lòng vì cậu đã hòa nhập tốt với cuộc sống ở trường. Khi còn ở độ tuổi thiếu niên, Jay là một cậu bé hơi nhút nhát, và họ lo rằng cậu sẽ rất khó kết bạn. Nhưng cuộc sống xa gia đình đã giúp Jay bộc lộ sự tự tin, thân thiện và trở thành một thanh niên hài hước, không ngại gặp gỡ mọi người.

Vấn đề duy nhất là chuyện tiền bạc. Hóa ra, dù là một người thông minh nhưng Jay không có khái niệm về cách quản lý tiền bạc. Trong năm thứ nhất, cách một tháng cha mẹ lại gửi vài trăm đô la vào tài khoản thanh toán cho cậu. Vì tiền nhà và tiền ăn đã được thanh toán nên họ tính ra thực sự cậu chỉ cần tiền tiêu cho những chuyến đi chơi cùng bạn bè. Họ không hy vọng Jay tiêu hết 100 đô la vào cuối tuần – mua đồ ăn nhanh, xem phim, xem hòa nhạc, xem bóng đá, mua sắm quần áo. Có vẻ Jay không thể dừng việc chi tiêu lại được. Cha mẹ vẫn không hiểu cậu dành thời gian như thế nào cho những vụ chi tiêu này.

Mùa hè giữa năm thứ nhất và năm thứ hai, Jay và cha mẹ có một cuộc trò chuyện nhỏ về thói quen tiêu xài của Jay. Cha mẹ cậu quyết định nếu Jay không hạn chế việc tiêu xài của mình, cậu sẽ phải bắt đầu tiêu tiền của chính mình. Jay tìm được một công việc trong mùa hè là trở thành nhân viên giữ hồ sơ cho một cơ sở kinh doanh nhỏ trong thị trấn – người có kinh nghiệm được trả lương rất khá – và giao toàn bộ tiền lương cho cha mẹ. Họ buộc cậu phải giữ một khoản ngân sách chặt chẽ và đảm bảo cậu phải tiết kiệm đủ tiền cho năm học.

Mọi thứ có vẻ rất ổn cho đến tháng 11, năm thứ hai của Jay. Đó là khi cha mẹ Jay nhận được cuộc điện thoại với nội dung như thế này:

“Bố ơi? Bố mẹ có thể gửi cho con ít tiền vào tài khoản thanh toán

được không ạ?”

“Còn khoản tiết kiệm trong mùa hè của con thì sao? Lẽ ra số tiền đó con phải dùng được gần cả năm học.”

“Vâng, con biết ạ. Nhưng hóa ra năm nay cần chi tiêu nhiều hơn con nghĩ.”

“Chi tiêu nhiều hơn cho cái gì, Jay?”

Và đó là lúc những lời biện hộ bắt đầu – tiền sách phải chi nhiều hơn cậu nghĩ, bạn bè muốn tổ chức một chuyến đi xem bóng đá và cậu phải giúp trả tiền ga và một phòng khách sạn, cậu cần một số đồ dùng cho phòng ở, cậu chán ngấy đồ ăn ở ký túc xá và đã đi ăn pizza ở ngoài vài lần một tuần.

Rõ ràng, Jay là một người tiêu xài/người viễn vông. Cậu không chỉ thích tiêu tiền, mà thực sự cậu cũng không thường xuyên nghĩ đến tiền bạc. Cậu quan tâm nhiều hơn đến các mối quan hệ đang xây dựng và sẽ tiêu tiền một cách vui vẻ, không chút do dự. Dù có một khoản tiết kiệm dự giả được dành dụm cho kỳ học mới, nhưng Jay đã hết tiền và trở về tình trạng rỗng túi giống như năm ngoái.

Cha mẹ Jay không biết phải làm gì. Nếu họ giải cứu cho Jay khỏi tình trạng này, có thể cậu sẽ không bao giờ học được cách hạn chế việc tiêu xài của mình. Nhưng họ nhận ra rằng thực sự Jay không thể tự quản lý tài chính được. Họ có nên để cậu bị nhấn chìm và tự mình hiểu ra điều đó không? Lúc nào nên buông xuôi và khi nào nên can thiệp?

Khi con bạn tốt nghiệp trung học và bắt đầu khám phá những điều tiếp theo – học đại học, kinh doanh, bắt đầu một công việc, đi du lịch, làm tình nguyện – lần đầu tiên trẻ sẽ thực sự có được một chút độc lập về tài chính. Điều đó có ý nghĩa như thế nào lại rất khác nhau giữa các gia đình, nhưng chúng tôi nhận thấy hầu hết các bậc cha mẹ đều từ từ chuyển giao việc kiểm soát tài chính khi con bắt đầu bước vào lứa tuổi 20.

Thời kỳ này những nỗi đau ngày một tăng cho tất cả mọi người. Cũng như cha mẹ của Jay, nhiều bậc cha mẹ có con mới trưởng thành phải đứng giữa việc giúp đỡ quá nhiều và không giúp đỡ đến nơi đến chốn. Với những người trẻ như Jay, những thách thức của việc khởi đầu lại, kết bạn mới, tìm hiểu cách làm thế nào để cân bằng giữa trường học, công việc và cuộc sống xã hội, trải qua những quyết định lớn về chuyên môn, nghề nghiệp và các mối quan hệ nhiều hơn mức chúng có thể kiểm soát được. Xử lý vấn đề tiền bạc chỉ là một vấn đề nữa có vẻ nổi trội hơn.

Nhưng các cơn đau ngày một gia tăng và đây là thời điểm giúp người

mới trưởng thành thực sự học được cách chú ý đến vấn đề tài chính của bản thân và tự đưa ra các quyết định tiền bạc, kể cả khi những quyết định này có vẻ rất tức cười đối với bạn. Bạn không cần cắt đứt hoàn toàn với con cái khi chúng bước vào tuổi 18, nhưng bạn có thể và nên dành khoảng thời gian này để dần dần nói lòng, không tham gia vào các quyết định tiền bạc của trẻ nữa.

Khi thực hiện, bạn hãy lưu tâm đến các đặc tính dùng tiền của trẻ mới lớn. Giờ đây khi con bạn đã trưởng thành hơn và đưa ra nhiều lựa chọn về tiền bạc của mình hơn, bạn sẽ có nhiều cơ hội quan sát được những đặc tính dùng tiền này bằng hành động. Hãy sử dụng những gì bạn quan sát được để giúp điều chỉnh cách tiếp cận và buông dần những nhu cầu của con cái.

Sau đây là cách khích lệ tính độc lập về tài chính, nếu người mới trưởng thành là:

Bạn cùng phòng đại học của Scott là người tiết kiệm. Trong khi cậu ấy không hề gặp khó khăn trong việc lập ngân sách đến từng xu, cậu ấy phải đối mặt với những bản khoản và lo lắng về tiền bạc. Là người tiết kiệm, con bạn sẽ có khả năng phải đối mặt với những nỗi lo tương tự, đặc biệt khi trẻ đã quen phải chịu trách nhiệm với số tiền của chính mình.

Một lợi thế tốt là người tiết kiệm vẫn đang trong quá trình hình thành những thói quen về tiền bạc tuyệt vời trong một khoảng thời gian dài và bạn không phải lo là con cái sẽ tiêu hết số tiền dành cho một kỳ chỉ trong tháng đầu tiên ở trường. Nhưng có thể trẻ không tự tin được như bạn. Bất cứ điều gì trong giai đoạn này của cuộc đời đều thu hút tâm trí người tiết kiệm. Giai đoạn này có nhiều quyết định tiền bạc mà trước đây trẻ chưa bao giờ đưa ra, ví dụ tiền thuê bao nhiêu là nhiều, trong bao lâu có thể gọi đồ ăn Trung Quốc trước khi trẻ tiêu hết sạch số tiền trong tuần của mình.

Cách tốt nhất để làm dịu những lo lắng của trẻ tiết kiệm là khích lệ chúng làm những gì chúng có thể làm tốt nhất – tìm hiểu các lựa chọn, tìm kiếm những thỏa thuận tốt, và tiết kiệm những thứ không cần thiết, nhờ đó trẻ có đủ tiền cho những việc chúng làm. Hãy cho con biết rằng bạn tin là chúng sẽ tự lo tốt cho vấn đề tài chính của mình và nếu xuất hiện khoản chi không được biết trước hoặc do tính nhảm, bạn sẽ luôn ở

bên để giúp trẻ vượt qua. Dù không giúp trẻ về mặt tài chính, nhưng sự hỗ trợ về mặt tình cảm và lời khuyên thực tiễn sẽ rất có ý nghĩa với trẻ.

Rõ ràng chúng ta đang sống trong một xã hội vật chất. Nếu bạn muốn tiêu tiền, có vô vàn các cơ hội để bạn thực hiện. Và điều này đặc biệt đúng với những người trẻ tuổi lần đầu tiên tự mình khám phá. Lúc này, trẻ tiêu xài không chỉ có nhiều thời gian rảnh rỗi và độc lập hơn so với trước đây, mà sẽ chẳng có ai quan tâm đến việc chúng chi hết bao nhiêu cho việc mua áo ở trường, trang trí phòng và ăn pizza đêm. Có thể mỗi tháng bạn sẽ có một ý tưởng chung chung nếu bạn vẫn giữ hầu bao cho trẻ, nhưng với những quyết định hàng ngày của trẻ thì không ai nắm rõ được. Và đó là một thảm họa đang chờ chờ xảy ra.

Cuộc sống sau khi học xong trung học là thiên đường của người tiêu xài. Bạn cần hướng dẫn nhiều và chuẩn bị trước cho con khi bạn cho con vào học đại học hoặc làm công việc đầu tiên để giúp trẻ hiểu được những nguy cơ thực sự từ việc lạm chi. Bạn hãy giúp trẻ nhận thức được là mình vẫn có thể chi tiền vào những món đồ thú vị nhưng phải chọn lựa kỹ lưỡng, tránh phung phí tiền bạc vào những món đồ bất mất.

Bạn cũng cần cảnh báo trẻ về việc sử dụng thẻ tín dụng. Các công ty phát hành thẻ tín dụng rất thích những người trẻ. Các công ty này biết rằng người trẻ rất sung sướng khi được là chính mình, họ háo hức tiêu tiền, nhưng lại thiếu tiền mặt. Vì vậy, họ sẽ trao thẻ cho bất kỳ ai có thể đăng ký, chờ đợi những đứa trẻ tiêu tiền nhiều hơn so với khả năng của chúng. Chúng tôi biết rất nhiều người trẻ ngập chìm trong những món nợ thẻ tín dụng thậm chí trước khi kiếm được việc làm đầu tiên, và họ thường thấy mình gần như không có khả năng hoàn trả.

Lúc này con của bạn, một người ưa mạo hiểm, đã chuyển ra ở ngoài, chắc chắn lúc đó bạn cũng thờ phào nhẹ nhõm và đêm nằm thao thức tự hỏi liệu có chuyện gì nguy hiểm xảy ra với con vào lúc này không. Cuộc sống với một người ưa mạo hiểm luôn là sự khám phá, nhưng giờ đây con bạn đang mạo hiểm bước vào tuổi trưởng thành, bạn có thể thư giãn một chút. Đúng vậy, chắc chắn trẻ vẫn làm một số thứ khiến bạn lo âu,

nhưng người ưa mạo hiểm có cách vượt ra khỏi những rủi ro tâm thường và tìm cảm giác mạnh theo hướng trưởng thành hơn.

Ở độ tuổi học đại học, con bạn – một người ưa mạo hiểm chắc chắn sẽ thay đổi các chuyên đề – rất nhiều! Hoặc có thể trẻ đã quyết định đi du lịch xuyên châu Âu trong một năm hoặc dành thời gian tham gia các Tổ chức Hòa bình sau khi tốt nghiệp đại học. Tất nhiên, tất cả những hoạt động này có mức độ rủi ro khác nhau, nhưng đó là một phần làm cho cuộc sống thú vị và đáp ứng lòng mong muốn của người ưa mạo hiểm.

Trong các quyết định của người ưa mạo hiểm luôn có phần tiền bạc. Thay đổi chuyên đề chậm thường đồng nghĩa với việc phải tăng thêm một hoặc hai học kỳ. Đi du lịch rõ ràng sẽ phải mất tiền, và làm việc với một tổ chức như Tổ chức Hòa bình nghĩa là phải bỏ đi khoản thu nhập lớn hơn dưới danh nghĩa giúp đỡ người khác. Điều đó không có nghĩa là bạn nên từ chối người ưa mạo hiểm các cơ hội để làm những việc như thế này. Vấn đề là bạn cần chủ động trò chuyện về vấn đề tiền bạc với con cái hoặc ít nhất phải đảm bảo chúng đang quan tâm đến phương diện tài chính có trong những quyết định này đi cùng với sự thích thú.

Là một người tìm kiếm sự an toàn, con bạn sẽ không gặp bất kỳ rắc rối nào trong việc hoàn thành bốn năm học đại học. Thậm chí trẻ có thể ra trường sau hai năm, vì chúng đã học chương trình nâng cao và các khóa học thuộc cấp độ đại học ngay từ khi còn học trong trường trung học vì đó là một phần trong kế hoạch hoàn hảo dành cho tương lai của trẻ. Vì vậy, chắc chắn người tìm kiếm sự an toàn không cần bạn phải giúp đỡ quá nhiều khi đưa ra các quyết định tiền bạc trong những năm đầu sống tự lập. Trẻ biết cần phải làm gì để toàn bộ kế hoạch được thực hiện như dự định.

Tuy nhiên, tất cả những gì trẻ cần chỉ là một cú huých nhẹ theo hướng để trẻ buông sự kiểm soát của mình khỏi kế hoạch đó và tạo một khoảng trống linh hoạt cho những thú vui bất ngờ. Nếu trẻ quá chú trọng vào việc phải tốt nghiệp sau ba năm rưỡi, hoặc nộp đơn xin thực tập, chúng có thể bỏ lỡ cơ hội du học trong một học kỳ hoặc dành cả mùa hè để làm việc ở trại thanh thiếu niên.

Hãy khích lệ con nói lòng các kế hoạch trong mức độ chúng có thể yên tâm. Là một người lập kế hoạch tốt, trẻ biết cuộc sống sẽ mang đến cho mình những thay đổi cùng các bước ngoặt không dự tính trước và tự tin là mình có thể kiểm soát được chúng. Hãy giúp chúng tìm các cơ hội để thử khả năng phục hồi và sự tự phát. Đó là những kỹ năng trẻ cần để tiếp tục bước vào tuổi trưởng thành.

Người viễn vọng yêu thích cuộc sống tự lập mới của mình. Trong khi chúng có thể hơi căng thẳng với giai đoạn khởi đầu này trong cuộc đời, trẻ cũng sẽ thích thú về khả năng có bạn mới và những trải nghiệm mới. Điều mà trẻ hoàn toàn không nghĩ đến đó là vấn đề tiền bạc.

Khi nói đến tương lai, người viễn vọng có xu hướng trở thành những người mơ mộng. Từ suy nghĩ về cuộc sống sau khi học trung học hoặc đại học cho đến khi thực sự trải nghiệm cuộc sống đó trên thực tế, trẻ phải trải qua khoảng thời gian khó khăn dịch chuyển từ những giấc mơ đến cuộc sống thực tế. Vì vậy, người viễn vọng có thể dễ dàng tâm vào việc chuyển đến một thành phố lớn, kiếm một căn hộ thoải mái để sống cùng một số người bạn, và tìm một công việc thú vị. Và chúng thực sự nghĩ rằng mọi việc sẽ diễn ra đúng như thế. Vì thế trẻ cần được cha mẹ giúp đỡ – không phải để bóp nát những giấc mơ đó mà để dạy cho trẻ biết cách biến những giấc mơ đó đến gần với thực tiễn hơn một chút.

Bạn có thể làm được điều đó bằng cách điều chỉnh đặc tính dùng tiền thứ cấp của con cái. Có thể trẻ không quan tâm nhiều đến các quyết định tiền bạc, nhưng nếu bạn có thể dùng những điểm mạnh trong đặc tính dùng tiền kia của trẻ, bạn sẽ thấy chúng có thể đưa ra những quyết định phù hợp khi rơi vào tình huống nào đó. Vì vậy, nếu trẻ là một người viễn vọng/người tiết kiệm, hãy khai thác khả năng của chúng để tìm ra một thỏa thuận tốt. Hãy giúp trẻ tìm hiểu mức giá thuê trung bình một căn hộ trong thành phố mà chúng đang tìm kiếm. Khu nào có giá phù hợp hơn? Khu nào chúng không thể đáp ứng được mức giá? Nếu trẻ là một người viễn vọng/người tiêu xài, bạn hãy giúp trẻ suy nghĩ những cách mà chúng có thể kiếm đủ tiền để trả cho các chi phí của mình mà vẫn có đủ tiền mua những món đồ thú vị. Hãy xem qua những gợi ý của chúng tôi về các đặc tính dùng tiền khác để có thêm ý tưởng giúp trẻ viễn vọng bước tiếp theo hướng tự lập về tài chính.

Chi phí học đại học, nhà cửa, đồ dùng, thậm chí chi phí khí đốt cũng đủ đẩy một người tiết kiệm lâm vào nỗi tuyệt vọng. Khi chứng kiến con bạn đưa ra những quyết định đáng ngờ về tiền bạc, bạn muốn lao vào khuyên bảo, thậm chí có thể là trách mắng. Nhưng bạn đừng làm thế.

Đây là giai đoạn nhạy cảm trong mối quan hệ giữa cha mẹ và con cái. Nên nhớ rằng con bạn nhận thức sâu sắc về khả năng dễ dàng bị thất bại trên con đường dẫn tới sự thành công của mình ra sao. Vì vậy, trẻ trông chờ vào những tín hiệu với việc cha mẹ tin rằng chúng có những thứ cần thiết để tạo dựng cuộc sống của riêng mình. Nếu bạn liên tục nhắc nhở con cái rằng mình đã vất vả thế nào để tiết kiệm tiền cho chúng ăn học, hoặc mọi thứ đắt đỏ ra sao, hoặc bạn nghĩ thế nào về những quyết định dở tệ mà trẻ đưa ra, chúng sẽ hoàn toàn dừng việc nói cho bạn biết về những quyết định đó. Và đó là lúc trẻ gặp rắc rối thực sự. Chúng cần sự thẩm định và những ý tưởng tốt về việc tiết kiệm tiền bạc, nhưng trẻ cũng cần bạn để chúng mắc phải một vài sai lầm ngu ngốc và khích lệ trẻ khi chúng sửa những sai lầm đó.

Người tiêu xài không gặp khó khăn trong việc tiêu tiền cho con cái. Thay vào đó, bạn biết khi nào thì nên dừng lại. Điều quan trọng là bạn hãy để con tự đưa ra những lựa chọn về tiền bạc và đón nhận kết quả từ những lựa chọn đó. Chúng tôi biết có nhiều người tiêu xài cứu con cái thoát khỏi cảnh túng quẫn về tài chính. Mục đích của cha mẹ có vẻ tốt nhưng họ có nguy cơ làm hỏng con cái khi chúng cần bắt đầu đứng trên đôi chân của chính mình.

Có những thời điểm việc giúp đỡ con cái là hành động đúng đắn. Nếu bạn có thể giúp con cái tránh được món nợ nặng nề bằng việc thanh toán hóa đơn thẻ tín dụng, trả cho chúng và rồi sau mấy tháng trẻ sẽ hoàn trả lại bạn. Trẻ cần tiền thuê nhà cho những tháng đầu và tháng

cuối để có được một căn hộ kha khá tại một nơi an toàn trong thị trấn? Hãy giúp trẻ nếu bạn có thể. Nhưng nếu bạn cứu nguy cho trẻ mỗi lần tài khoản trống rỗng hoặc cam kết chi trả cho những thứ mà chúng không có khả năng thanh toán, trẻ sẽ không bao giờ có cơ hội tự mình vượt qua những vấn đề đó và học cách đưa ra những quyết định đúng đắn hơn.

Không quan trọng việc trẻ sẽ đi đến đâu trong những năm đầu tiên này – học đại học, đi làm, đi du lịch – nhưng là người đứng ngoài cuộc, bạn sẽ thấy rất khó khăn. Bạn sẽ cảm thấy lo lắng vì con đang ở trong môi trường đại học một thời gian dài như vậy và bạn nóng lòng muốn giúp trẻ làm nhiều hơn, hoặc bạn sẽ thấy ghen tị với những cuộc phiêu lưu đang chờ đón trẻ khi chúng mạo hiểm lao vào những thứ chúng chưa từng được biết đến.

Dù là cách nào, bạn hãy đảm bảo bạn không áp đặt đặc tính dùng tiền của mình lên trẻ. Trẻ cần tạo dựng hướng đi riêng cho mình, và những lựa chọn trẻ đưa ra sẽ rất khác so với những gì bạn muốn chúng đưa ra. Nếu trẻ đã chọn được một chuyên đề, bạn đừng đưa thêm những lựa chọn khác cho chúng. Nếu trẻ bắt đầu con đường sự nghiệp, đừng viết email đề nghị con dành ra ba tháng đến sống cùng bạn trong một khu định cư. Nếu trẻ bắt đầu kiếm tiền tốt, đừng gây áp lực để chúng đầu tư vào công việc kinh doanh mà bạn chỉ vừa nghe nói. Nên nhớ, trẻ đang cần cái gật đầu đồng ý của bạn để chúng biết mình có khả năng đưa ra những lựa chọn tốt của chính mình.

Bạn đã làm việc vất vả để con cái đến được giai đoạn này, và có thể bạn sẽ không biết mình nên làm gì tiếp theo. Là người tìm kiếm sự an toàn, giúp trẻ bước vào tuổi trưởng thành là một trong những mục tiêu tài chính lớn nhất của bạn. Bạn có thể cảm thấy bản thân sẽ mất mát một chút khi thời điểm đó đến. Hãy cho mình một chút thời gian để đặt ra các mục tiêu mới và bạn sẽ cảm thấy ổn định hơn.

Liên quan đến trẻ, bạn phải chắc chắn là mình cũng cho chúng thời gian. Người tìm kiếm sự an toàn thích kế hoạch nhưng phần lớn những người mới lớn lại không thích điều đó. Chẳng có lý do gì để ép sinh viên năm thứ nhất đại học chọn chuyên ngành – thời điểm đó rồi sẽ đến.

Bạn cần thay đổi quan điểm một chút và lưu ý rằng khoảng thời gian này là thời điểm con bạn đang tìm hiểu chúng muốn có những kế hoạch gì cho cuộc đời, chứ không phải để đến lúc các kế hoạch được đưa ra. Hãy kiên nhẫn, lắng nghe nhiều hơn, và khi đến thời điểm thích hợp hãy giúp trẻ nghĩ về tương lai trước mắt. Trẻ vẫn tin tưởng vào sự giúp đỡ của bạn.

Giới thiệu với một đứa trẻ cuộc sống ngoài gia đình và giai đoạn trưởng thành không phải là việc dễ dàng đối với cha mẹ là người viên vông. Những thay đổi trong mối quan hệ giữa cha mẹ và con cái diễn ra trong giai đoạn này khiến mỗi người làm cha mẹ đều cần thời gian để làm quen, nhưng riêng người viên vông lại thấy mình cô đơn và bấp bênh.

Về phương diện tiền bạc, vấn đề này có thể biến thành dạng đồng phụ thuộc về tài chính. Trong nỗ lực giữ sợi dây kết nối với đứa con trưởng thành của mình, có thể bạn thấy mình đang ném tiền vào các vấn đề: đưa trẻ đi ăn ngoài mỗi khi chúng về thị trấn, đề nghị con bay về thăm bạn chỉ vì bạn nhớ chúng, mua xe ô tô để chúng có thể đi về dễ dàng hơn. Nếu bạn có khả năng làm theo những cách này để được gần gũi và có sự tham gia của trẻ thì thật tuyệt vời. Nhưng hãy thận trọng đừng để mong muốn giữ mối quan hệ đó trở thành sự cản trở mà con cái phải vượt qua khi bước vào tuổi trưởng thành.

20

Những thứ đầu tiên

Chi còn một học kỳ nữa là Eric sẽ nhận tấm bằng dự bị đại học của một trường đại học cộng đồng. Eric đã mất gần ba năm bởi vì cậu đã trả tiền theo cách của mình. Cậu kết hợp làm nhiều công việc cùng một lúc và sống tại nhà. Đó là sự sắp đặt khá lý tưởng nhưng cũng không kém phần mệt mỏi. Công việc và trường lớp, công việc và trường lớp – cuộc sống của Eric trong suốt ba năm qua là như vậy.

Sống tại nhà giúp tiết kiệm tiền bạc, và cha mẹ cũng để Eric thoải mái đi về theo ý cậu. Thêm nữa, Eric là một chàng trai 21 tuổi sống cùng cha mẹ, trong khi cậu lại muốn mình là một chàng trai 21 tuổi sống ở một nơi nào ngoài gia đình và ở trong thị trấn. Hai người bạn thân của Eric thời học phổ thông chuẩn bị bước vào năm cuối đại học. Cả ba đã nói chuyện về việc tìm một nơi gần trường đại học để ở. Họ sẽ hoàn thành việc học, tìm việc, và có kế hoạch lý tưởng cho những năm tiếp theo.

Eric bị rối trí và cũng khá căng thẳng. Cậu không thích phải thừa nhận điều đó, nhưng lại tỏ ra lo lắng về cuộc sống tự lập. Về chuyện tiền bạc, cậu rất ôn – cậu không muốn lãng phí tiền vào những thứ không cần thiết. Nhưng cậu biết phần đóng góp thuê căn hộ ba phòng ngủ của mình ít nhất cũng hết 400 đô la. Và thực sự cậu không biết làm thế nào để tìm được một nơi phù hợp. Cậu đã nghe nhiều chuyện kinh hoàng về những người bỏ tiền ra thuê một căn hộ, để rồi sau đó phát hiện ra căn hộ chưa được hoàn thành. Hoặc phải trả tiền thuê hai năm cho một bãi rác toàn gián và chuột.

Và toàn bộ kế hoạch này còn tùy thuộc vào công việc mà Eric tìm được. Cậu đã đi làm nhiều năm, nhưng đó không phải công việc có thể giúp cậu kiếm sống thực sự. Cậu vẫn có thể nhờ được bố mẹ về chuyện chăm sóc sức khỏe, nhưng sẽ tốt hơn nếu cậu nhận được những ngày nghỉ phép có lương và những giờ làm việc bình thường. Cậu đã suy nghĩ về công việc mình sẽ làm, nhưng bắt đầu quá trình tìm việc, chuẩn bị sơ yếu lý lịch, và sau đó là những cuộc phỏng vấn có thể khiến cậu cảm thấy áp lực.

Vừa sẵn sàng chuyển đi, nhưng Eric vẫn có thể sống với bố mẹ, làm cả hai công việc một lúc, và có thể tiết kiệm được nhiều tiền hơn. Thực tế cậu có thể có một cuộc sống xã hội, trở thành tình nguyện viên với đội

nhóm cũ, và dành thời gian tìm một công việc tốt. Một người bạn của cậu có thể tìm được một người bạn cùng phòng khác trong năm, và sau khi tốt nghiệp cậu sẽ chuyển vào ở với các bạn.

Nhưng cha mẹ Eric không thích ý tưởng đó lắm. Họ muốn cậu ở cùng. Cậu giúp cha mẹ với những công việc quanh nhà và cuộc sống thật dễ chịu. Nhưng họ biết cậu phải chuyển ra ngoài và bắt đầu bươn trải để tạo dựng cuộc sống cho mình. Họ không muốn ép con phải ra khỏi nhà, nhưng họ lo ngại rằng nếu không có những cú huých nhẹ, chắc cậu cứ ở như vậy không biết đến khi nào.

Eric đang đứng trước bước ngoặt lớn mà sớm hay muộn mỗi trẻ mới lớn đều phải đối mặt. Cậu chuẩn bị tìm công việc thực sự đầu tiên, tìm căn hộ đầu tiên, và trải nghiệm cuộc sống tự lập. Một người mới trưởng thành dù có chín chắn hoặc tự lập đến đâu không quan trọng, vì những cái “đầu tiên” này vẫn có thể làm chúng dễ nản chí.

Dù cái đầu tiên là gì đi nữa thì thách thức lớn nhất với trẻ mới lớn là nỗi sợ hãi. Hãy nhớ rằng trẻ mới lớn phải vật lộn với nỗi sợ thất bại. Chúng biết mình phải trải qua những thử đầu tiên này, và lo sẽ làm hỏng việc vì một lý do nào đó – chấp nhận một công việc được trả lương thấp, kết quả là phải ở trong một căn hộ khó chịu, khó xử với bạn cùng phòng không trả được phần tiền thuê của mình, hẹn hò với một người không phù hợp, mua phải một chiếc xe ô tô dở tệ. Trẻ mới lớn hiểu rằng đây là những trải nghiệm mà sớm hay muộn mọi người đều phải trải qua, đó là một phần của cuộc sống; nhưng với chúng những trở ngại này giống như những thất bại cá nhân, là dấu hiệu không thể tách ra khỏi tuổi trưởng thành.

Nỗi sợ đó có thể khiến Eric bị tê liệt. Nó đủ để níu chân một người thông minh, có năng lực như Eric ở lại nhà thêm một năm nữa hoặc lâu hơn, dù cậu có mọi điều kiện cần thiết để chuyển ra ngoài. Và thật khó khăn cho cha mẹ khi biết việc thúc ép sẽ khó khăn đến nhường nào. Một số trẻ mới lớn cần thêm thời gian để trưởng thành hơn tới khi có thể đưa ra các quyết định, đặc biệt là những quyết định đúng đắn về tiền bạc. Nếu cha mẹ ép quá mạnh, liệu có phải họ muốn con cái phải chịu thất bại? Hoặc có cần để con cái vấp phải một thất bại nhỏ để tạo động lực cho chúng đưa ra những quyết định phù hợp hơn trong tương lai?

Eric là người tiết kiệm, đồng thời là người tìm kiếm sự an toàn, thuộc típ người luôn đưa ra những quyết định đúng đắn, vững chắc và khôn ngoan về tiền bạc. Cậu sẽ không phung phí hết số tiền lương đầu tiên vào đôi giày dùng để chơi bóng rổ hoặc bắt ngờ mua một chiếc xe ô tô cũ. Nhưng chính các đặc tính dùng tiền của cậu lại đem đến những lo lắng khác. Với đặc tính của người tiết kiệm, Eric lo rằng cuộc sống mới

quá đắt đỏ và cậu sẽ không có khả năng kiếm đủ tiền để tự sinh sống. Với bản tính của người tìm kiếm sự an toàn, Eric lo rằng những kế hoạch của cậu có thể không thực hiện được – cậu muốn mọi thứ phải được sắp đặt ổn thỏa trước khi bước tiếp.

Mỗi đứa trẻ mới lớn đều có những nỗi lo riêng về những thứ đầu tiên này, vì vậy khi trò chuyện với con cái về việc làm, căn hộ hoặc chiếc xe ô tô đầu tiên, bạn hãy hết sức chú tâm đến những lo sợ của trẻ và giúp chúng lập kế hoạch để xử lý những thất bại và thách thức chắc chắn sẽ xảy ra. Hãy nhắc nhở con rằng không có ai đi qua cuộc đời này trên một con đường bằng phẳng và thành công không có nghĩa là không bao giờ thất bại – vấn đề là bạn khắc phục thất bại đó ra sao và bước tiếp như thế nào. Chúng tôi muốn nói rằng “Chúa không lái một chiếc xe đang đổ” – cuộc sống diễn ra khi chúng ta đặt cho nó một tiến trình và đi chuyển.

Sau đây là cách trò chuyện về những thứ “đầu tiên” nếu con bạn là:

Người tiết kiệm

Những đứa trẻ mới lớn có tính tiết kiệm như Eric là một sự ngược đời thú vị. Đó là những đứa trẻ có khả năng tránh được thảm họa tài chính nhất trong những năm khởi đầu, và chúng thường quan tâm đến điều đó nhiều nhất. Người tiết kiệm có thể từ bỏ một số khoản chi thiết yếu cho cuộc sống của người trưởng thành – tìm một nơi để ở, mua một chiếc xe ô tô và quần áo chuyên dụng – vì chúng không muốn tiêu nhiều hơn số tiền mà chúng cho là cần thiết. Trẻ sẽ tìm kiếm các thỏa thuận, cố gắng thương lượng, và tránh xa khỏi căn hộ hoặc chiếc xe hơi nếu chúng thấy thỏa thuận không đủ tốt.

Trong khi nhu cầu để đạt được thỏa thuận chỉ là một phần trong đặc tính của người tiết kiệm, bạn cần lưu tâm để nó không trở thành cái cớ cho trẻ từ bỏ những quyết định khó khăn. Dù thích hay không, sớm hay muộn thì người tiết kiệm cũng phải tiêu tiền. Và chúng phải chấp nhận một thực tế là đôi khi tiêu nhiều một chút vào việc trước mắt sau này có thể tiết kiệm được nhiều hơn. Một chiếc xe ô tô rẻ tiền sẽ trở nên đắt đỏ nếu tiếp tục hoạt động. Một căn hộ rẻ tiền sẽ tiêu tốn cả kho tiền nếu trẻ phải mua thêm máy sưởi, điều hòa không khí hoặc không thể nấu ăn trong bếp vì lò nướng có nguy cơ cháy nổ.

Hãy giúp trẻ có tính tiết kiệm khai thác khả năng tiết kiệm tiền bạc

bẩm sinh từ những thứ không mấy quan trọng với chúng – có thể là đôi giày đẹp, những đồ dùng công nghệ hoặc đi ăn ngoài – để rồi có khả năng chi trả cho những thứ thực sự cần thiết – một nơi ở thoải mái, một chiếc xe chắc chắn, quần áo đẹp để đi làm. Nếu bạn có một kế hoạch về ngân sách, hãy chỉ cho trẻ thấy cách bạn phân bổ thu nhập của mình để chi trả cho các chi phí sinh hoạt và khuyến khích con thực hiện với ngân sách của mình để trẻ có thể yên tâm với ý nghĩ vẫn tự hỗ trợ mình được, đồng thời vẫn sống tốt với tiềm lực của mình.

Người tiêu xài

Một đứa trẻ tiêu xài sẽ vô cùng thích thú với những thứ đầu tiên này, đặc biệt những thứ liên quan đến việc mua sắm đồ mới. Một căn hộ mới đồng nghĩa với việc sắm sửa nội thất, giường, xoong, chảo, thảm và đèn. Dù những thứ đó chẳng là gì nhưng với người tiêu xài thì thật tuyệt vời. Công việc đầu tiên đi cùng với lời mời mua sắm quần áo mới, hàng ngày ăn trưa ở nhà hàng, mua cà phê trên đường đi làm. Mỗi cơ hội mới mang đến những cách thức mới về việc tiêu tiền.

Vì vậy bạn cần giúp trẻ tiêu xài đặt ra một số kỳ vọng thực tế. Căn hộ đầu tiên không có nghĩa là sẽ giống như trong tạp chí. Chúng tôi biết một đôi vợ chồng có đặc tính tiêu xài. Họ cho là mình cần mua nội thất mới cho căn hộ đầu tiên. Mười năm sau họ mới trả được hết những hóa đơn đó. Thật may là hầu hết những người tiêu xài đều thấy rằng việc làm giàu thêm ngân sách có thể chỉ thú vị như sắm sửa toàn bộ những món đồ mới. Hãy khích lệ người tiêu xài đặt ra một vài giới hạn, ví dụ họ sẽ chi bao nhiêu để mua quần áo công sở, cho việc đi lại, và đồ gia dụng. Có lẽ thỉnh thoảng trẻ sẽ phung phí hết số tiền, nhưng đó lại là một phần trong việc tìm hiểu cách cân đối giữa mong muốn và nhu cầu trong cuộc sống của người trưởng thành.

Và hãy ý thức rằng trẻ tiêu xài thích thú với những thứ đầu tiên này không có nghĩa là chúng không có chút lo sợ nào. Người tiêu xài biết mình có xu hướng chi quá tay, và nếu trẻ mới lớn đang thử sức với công việc đầu tiên thì trẻ cũng đang thử sức với những trải nghiệm đầu tiên với một khoản thu nhập kha khá, nên có thể trẻ sẽ lo lắng mình bị rơi vào những rắc rối về tiền bạc. Vì thế, hãy để con nói ra những nỗi lo sợ liên quan đến việc quản lý tiền bạc và cuộc sống tự lập. Hãy cho trẻ biết bạn luôn sẵn sàng trò chuyện về những thách thức và thành công của chúng.

Người ưa mạo hiểm

Nhìn chung, người ưa mạo hiểm thường thể hiện là những người không biết sợ. Nhưng điều đó không có nghĩa là trẻ không sợ gì. Vì thế có thể bạn sẽ thấy người ưa mạo hiểm bước vào tuổi trưởng thành không chút nghĩ ngợi – chuyển đến một thành phố chúng chưa bao giờ đặt chân đến, tìm được một chỗ ở từ trang Craigslist chẳng có lấy một hình ảnh, không lo lắng quá nhiều đến chuyện tìm việc làm cho tới khi tìm được chỗ ở. Một số vấn đề có thể giải quyết được, một số khác thì không. Và với người ưa mạo hiểm thì đó không phải là vấn đề quan trọng.

Nhưng trẻ vẫn lo lắng về kết cục bị mắc kẹt trong tình trạng nhà ở tồi tệ hoặc không thích công việc của mình. Trẻ vẫn lo không có đủ tiền cho những ý tưởng lớn. Trẻ vẫn lo về một cuộc sống nhợt nhạt và buồn tẻ.

Bạn có thể giúp trẻ chuẩn bị sẵn sàng cho những thứ đầu tiên đang đến bằng cách để chúng xác định một số điểm cân bằng giữa việc lập kế hoạch và một số quyết định tự phát. Nhà ở? Tốt nhất đừng để bị bất ngờ về tình trạng nhà ở – người cho thuê phòng không tốt tính, bạn cùng phòng thiếu tôn trọng và hay gây rối, hoặc một người hàng xóm nguy hiểm, tất cả đều có thể làm tăng thêm mức độ căng thẳng cho cuộc sống của trẻ mới trưởng thành, sự căng thẳng đó khiến trẻ khó đưa ra những quyết định khác. Nhưng không có công việc tốt chờ đợi trẻ? Đó là một vấn đề trẻ có thể kiểm soát được – người ưa mạo hiểm không bận tâm đến chuyện làm việc chỉ để có lương, vì chúng luôn tìm được sự phiêu lưu ở một nơi nào đó.

Hãy giúp trẻ ưa mạo hiểm có được một số kế hoạch trước khi chúng đưa ra, sau đó tìm cách để bản thân cảm thấy thoải mái với những phân không chắc chắn cho tương lai trước mắt của trẻ. Để trẻ có cơ hội được độc lập có thể là một trong những điều “đầu tiên” khiến bạn lo sợ, nhưng cũng như người mới trưởng thành, bạn sẽ làm tốt.

Người tìm kiếm sự an toàn

Đây là những người dễ nghiêng về một thứ gì đó nhất mà chúng tôi gọi là “tê liệt bởi phân tích”. Với mong muốn có được mọi thứ cho tương lai được lên kế hoạch trước khi đi tiếp, người tìm kiếm sự an toàn có thể mắc kẹt và không bao giờ nhúc nhích được nữa. Tương tự như Eric

trong ví dụ ở phần đầu chương, người tìm kiếm sự an toàn có thể bị ám ảnh với “Điều gì-nếu” đi cùng với tất cả những cái đầu tiên mà họ đang trải qua. *Điều gì xảy ra nếu tôi không tìm được việc? Điều gì xảy ra nếu nhà của tôi bị hỏng? Điều gì xảy ra nếu xe của tôi bị hỏng?* Và khi bị ám ảnh, họ dừng lại.

Người tìm kiếm sự an toàn cần được bạn kiểm tra thực tế. Nhưng cố gắng đừng để những nỗ lực của bạn chấm dứt nỗi sợ hãi của trẻ về tương lai – Người tìm kiếm sự an toàn luôn nhận thức được những điều không ổn, và nếu bạn cố thuyết phục con rằng mọi thứ sẽ có hy vọng, chúng sẽ không tin bạn. Vì vậy, hãy nói trung thực về điều gì có thể xảy ra và trẻ có thể xử lý những vấn đề đó ra sao. Nếu trẻ không tìm được công việc mình muốn, vậy kế hoạch dự phòng của chúng là gì? Nếu tình trạng nhà cửa của chúng không được lý tưởng, trẻ có thể làm gì để mọi thứ tốt hơn?

Bạn hãy để trẻ biết rằng, một chút lo lắng cũng là điều bình thường. Kể cho trẻ biết về một thời điểm nào đó khi các kế hoạch của bạn không thực hiện được và bạn phải điều chỉnh lại. Gần như trong tất cả các trường hợp, hãy giúp trẻ đặt nỗi lo sợ của mình vào từng hoàn cảnh riêng để cân nhắc. Nếu trẻ sống với nỗi sợ hãi và lo lắng, trẻ sẽ bỏ lỡ tất cả những điều tốt đẹp đang chờ đợi chúng. Hãy giúp trẻ học cách tin vào những kế hoạch mình đưa ra và khả năng phục hồi khi những kế hoạch đó không đạt kết quả.

Người viễn vông

Người viễn vông sẽ lao vào những thứ đầu tiên này với ý nghĩ là mọi thứ sẽ rất tuyệt vời. Nhưng thứ con bạn sẽ không có chính là kế hoạch hoặc viễn cảnh về những điều cần có để ổn định cuộc sống của người trưởng thành. Bởi vì trẻ viễn vông sẽ chú trọng vào các mối quan hệ – thậm chí nhiều hơn so với bình quân số người mới trưởng thành nói chung – nên trẻ có thể dựa dẫm vào những người chúng muốn sống cùng khi trẻ làm những điều mình muốn.

Đó không phải là điều tệ nhất. Nếu trẻ sống cùng những người bạn tốt thì sẽ bớt đi một cái “đầu tiên” mà bạn phải lo lắng. Nhưng nếu trẻ từ chối một công việc tiềm năng hoặc những lựa chọn khác chỉ vì có thể đó là nguyên nhân phá vỡ các mối quan hệ, bạn hãy trò chuyện với trẻ về quyết định của chúng và giúp trẻ cân nhắc giữa ưu điểm và khuyết điểm,

bao gồm cả các vấn đề tiền bạc liên quan.

Đây cũng là thời điểm tốt để khích lệ người viên công tìm cho mình một cố vấn hoặc một người trưởng thành khác có thể đưa ra những lời khuyên đúng đắn về công việc, các mối quan hệ... Trẻ viên công làm tốt nhất mọi chuyện khi có người mà chúng tin tưởng ở bên để giúp chúng đưa ra các quyết định. Người đó không nhất thiết phải là cha mẹ. Một hoặc hai người đã trưởng thành khác hiểu và thương yêu con bạn có thể là sự hỗ trợ tuyệt vời cho trẻ khi chúng bước vào cuộc sống của người trưởng thành.

Những người khiêu khích cha mẹ

Tập hợp của những thứ “đầu tiên” này sẽ gây ra khó khăn cho bạn, lý do chính là vì chúng đều dính dáng đến một số quyết định tiền bạc. Mọi thứ có vẻ sẽ tốn kém hơn. Và bạn sẽ nhận thấy rằng mình đang đẩy người mới trưởng thành đến với những thứ rẻ hơn, từ việc thuê căn hộ đến cước điện thoại rồi hàng tạp hóa. Nhưng hãy tin ở chúng tôi khi chúng tôi nói rằng bạn phải cương lại sự hối thúc đó.

Người tiết kiệm

Cha mẹ tiết kiệm sẽ là một tài sản lớn đối với trẻ mới lớn trong việc đưa ra các quyết định tiền bạc quan trọng này. Bạn sẽ biết khi nào một chiếc xe ô tô là quá xa xỉ hoặc một căn hộ đắt tiền mà trẻ sẽ không thể đáp ứng với mức lương ban đầu. Vì vậy, khi bạn thấy có những cơ hội thực sự giảm được chi phí cho con, hãy thoải mái nói điều đó với chúng. Nhưng bạn không thể khiến vấn đề tài chính của trẻ trở nên căng thẳng. Có thể trẻ muốn trả tiền cho truyền hình cáp dù bạn chẳng bao giờ làm thế. Có thể trẻ muốn một tách cà phê ưa thích trên đường đi vào mỗi buổi sáng, mặc dù chính bạn cũng không biết có cửa hàng cà phê đó trên đường đi. Hãy để trẻ tự do lựa chọn. Hãy tin là trẻ sẽ tìm được cách giảm chi phí nếu chúng thấy mình đang chi tiêu quá nhiều. Đây là thời điểm để trẻ bắt đầu đưa ra những quyết định về tiền bạc, cho dù những quyết định đó rất khác so với bạn.

Người tiêu xài

Mỗi đứa trẻ khi mới trưởng thành đều ao ước có cha mẹ là người tiêu xài. Bạn sẽ rất vui sướng trang trí cho căn hộ đầu tiên của con cái, giúp chúng lựa chọn trang phục để đi phỏng vấn, và đi xem những chiếc xe cũ. Tưởng như sẽ không có gì ngăn cản được việc chi tiêu. Chúng tôi không bao giờ nói với một người tiêu xài đừng giúp con cái trong lúc cấp bách, chúng tôi chỉ nhắc nhở họ hãy nhẹ nhàng bước vào cuộc sống của con cái trong giai đoạn này.

Những thứ đầu tiên này là cơ hội cho người mới trưởng thành xác định hướng đi của mình trong cuộc đời. Nếu bạn đưa tay giúp đỡ mỗi lần trẻ gặp khó khăn hoặc cần thứ gì đó, trẻ sẽ không bao giờ biết cách cân đối giữa những thứ mình muốn và những thứ cần phải có trong phạm vi ngân sách. Do người tiêu xài là những người háo hức được cho đi, nên hãy coi cơ hội dẫn đến thành công và thất bại của mình là một món quà bạn đang tặng cho con cái. Có thể đó không phải là món quà ưa thích của chúng, đặc biệt khi trẻ đang trông chờ vào sự hỗ trợ tài chính của bạn, nhưng đó sẽ là món quà cuối cùng tiếp tục được cho đi.

Người ưa mạo hiểm

Trong giai đoạn này, cuộc sống của trẻ mới lớn có nhiều điều thú vị đối với cha mẹ là người ưa mạo hiểm, vì đó là cơ hội để họ tham gia vào những cuộc phiêu lưu lớn của trẻ. Có thể bạn cũng vội vàng lay khi nhìn thấy những khả năng trước mặt con, tới mức bạn cần phải chắc chắn là mình không đẩy trẻ theo hướng chúng không muốn chỉ vì nó có vẻ thú vị với bạn.

Người ưa mạo hiểm cũng cần chú ý xu hướng không để con cái “ổn định”. Không phải tất cả trẻ mới lớn đều đang tìm công việc đầu tiên để có thể đi du lịch khắp thế giới. Có thể trẻ hoàn toàn vui vẻ chấp nhận lời mời làm một công việc hành chính ổn định tại một hãng tiếp thị ở ngoại thành. Vì vậy, hãy đảm bảo là bạn đang khích lệ trẻ đưa ra những quyết định phù hợp với mình, cho dù những quyết định đó có vẻ hơi tẻ nhạt với bạn.

Người tìm kiếm sự an toàn

Đây là giai đoạn khó khăn với cha mẹ là người thuộc nhóm này. Giai đoạn này rất khó cho những người tìm kiếm sự an toàn xử lý những vấn đề không chắc chắn, có thể là một phần trong cuộc sống của chính họ. Thậm chí điều đó còn khó khăn hơn khi bạn đang phải đối mặt với tương lai chưa biết trước của đứa con mà bạn yêu quý. Điều thôi thúc bạn là lập kế hoạch cho mọi vấn đề cho con cái, dù đó là việc tệ nhất bạn có thể làm.

Người tìm kiếm sự an toàn cần chuyển sự lo lắng của mình thành lời khuyên hữu ích. Chắc chắn trẻ sẽ có một số suy nghĩ về việc chúng cần phải làm gì để định hướng cho mình, nhưng bạn sẽ là nguồn tham khảo cuối cùng giúp trẻ đưa ra một số quyết định cụ thể về những thứ đầu tiên này. Hãy cùng ngồi lại với trẻ để tìm hiểu các mục tiêu dự định việc làm, cần hộ cho thuê, xe đã qua sử dụng... bất kể điều gì trẻ cần. Bạn hãy giúp trẻ suy nghĩ dài hạn. Khi trẻ có được công việc đó, hãy nói chuyện với chúng về bảo hiểm và hưu trí – nếu trẻ bắt đầu với những thói quen tiết kiệm tốt ngay từ bây giờ, chúng sẽ dư sức có quỹ hưu trí. Hãy dùng những gì bạn biết để hướng trẻ đến những thứ đầu tiên này bằng công cụ mà trẻ cần để phát triển trong những năm đầu.

Người viễn vông

Nếu bạn là một người viễn vông, đây có thể là giai đoạn có nhiều điều thú vị. Trẻ đang hình thành các mối quan hệ mới, tìm hiểu thêm về bản thân, và xây dựng cuộc sống của chính mình. Đó là những điều mà cha mẹ chờ đợi. Nhưng bạn cũng sẽ thấy mình phải vật lộn với sự dịch chuyển trong vai trò làm cha mẹ. Vấn đề chính là cuối cùng con cái cũng ra sống tự lập và không cần bạn như trước nữa.

Đối với cha mẹ là người viễn vông, có thể sự hồi thúc chính là cố giữ trẻ mới trưởng thành bằng cách siết chặt một số vấn đề tài chính. Bạn sẽ đề nghị đi sắm đồ cho căn hộ của chúng vì điều đó có nghĩa là bạn và con sẽ có thời gian đi cùng nhau. Bạn sẽ chiêu đãi con vào bữa trưa thứ Sáu hàng tuần hoặc để chúng dùng xe của bạn, sống ở nhà trong bao lâu tùy ý chỉ để giữ cho các mối quan hệ đó được khăng khít. Nếu bạn có đủ khả năng và hầu hết các quyết định này đều do con cái đưa ra một cách độc lập, thì tất cả những việc trên đều tốt. Nhưng nếu bạn mong muốn giữ trẻ gần bên mình để không cho trẻ bước vào cuộc sống riêng của chúng, thì đã đến lúc bạn phải thay đổi. Đúng vậy, từ giờ trở đi mỗi

quan hệ của bạn sẽ thay đổi, có thể sẽ khăng khít hơn hoặc phong phú hơn chưa từng thấy.

evin là sinh viên năm thứ nhất của một trường đại học lớn của bang. Khi đi qua hội quán sinh viên vào một buổi chiều mùa xuân, cậu nhìn thấy một cô gái xinh xắn đang ngồi trên ghế. Cô gái có đôi mắt rất đẹp và nụ cười rạng rỡ hướng về phía Kevin. Không chỉ xinh xắn, cô còn có một chồng túi kẹo M&M loại 1 kg đang đặt trên chiếc bàn bên cạnh.

Khỏi phải nói, Kevin cảm thấy bị hấp dẫn. Cậu bước đến bên chiếc bàn để tìm hiểu tên của cô gái đáng yêu này và cậu phải làm gì đó với một trong những chiếc túi M&M. Hóa ra, Shana muốn cậu đăng ký thẻ tín dụng. Khi đã điền thông tin vào mẫu đơn, túi M&M là của cậu (trong đó có số điện thoại của cô ấy và không có thông tin gì nhiều). Cậu điền vào mẫu, ký tên, cầm lấy túi kẹo, và đi đến lớp.

Một tuần sau, Kevin có chiếc thẻ tín dụng đầu tiên. Cậu đã rất thích thú với nó. Đến cuối học kỳ, số nợ trong thẻ đã lên đến con số 1.200 đô la. Và cậu thấy thật tuyệt vời khi chỉ phải trả cho tám thẻ này 35 đô la một tháng!

Mùa hè đến, các hóa đơn được gửi về nhà Kevin, lúc đó bố cậu nhận thư. Vào buổi chiều lúc nhận được hóa đơn thẻ tín dụng của Kevin, bố đã ngồi lại với Kevin, giải thích về chức năng của thẻ tín dụng và xem Kevin đã làm những gì với chiếc thẻ này – từ *ngập sâu* hiện ra. Kevin dần nhận ra không những cậu không có 1.200 đô la, mà thực tế bây giờ cậu còn nợ nhiều hơn thế, nhờ có con số 17% tiền lãi tròn chính đã cộng vào hóa đơn của cậu.

Bố của Kevin nói: “Ồ, con đã tự đưa mình vào chuyện này. Con sẽ phải tự thoát ra khỏi đó.” Kevin hiểu rõ rằng một công việc mùa hè là không đủ, và cậu dành thời gian còn lại giữa kỳ làm hai công việc một lúc để trả nợ và cậu phải tự bỏ tiền cho học kỳ tới. Đó không phải là một mùa hè thú vị.

Kevin là người có đặc tính tiêu xài. Và các hãng phát hành thẻ tín dụng thích người tiêu xài, đặc biệt người tiêu xài mới trưởng thành không có chút ý niệm gì về ý nghĩa của thẻ tín dụng. Kevin rất may mắn khi bố đã ép cậu trả ngay tám thẻ đó. Đó là vấn đề rất phổ biến với những người mới lớn khi tự lâm vào tình trạng nợ nần chồng chất, ngay

cả trước khi họ có công việc ổn định để trả được khoản nợ đó. Vấn đề này sẽ còn quay lại khi con bạn cần một thẻ tín dụng tốt để thuê một căn hộ hoặc vay mua xe.

Thẻ tín dụng không phải là khoản nợ duy nhất trên vai người mới trưởng thành. Một nghiên cứu lần thứ hai về chi phí sau đại học do công ty Fidelity Investments thực hiện đã phát hiện ra sinh viên tốt nghiệp đại học năm 2013 phải đối mặt với mức nợ trung bình là 35.000 đô la khi rời khỏi trường – gồm có khoản vay sinh viên, nợ thẻ tín dụng, và tiền vay từ các thành viên trong gia đình. Đó là một con số khó tin, chưa kể đó lại là một người vừa mới bắt đầu bước vào cuộc sống. Với mức chi tiêu đó, các mục tiêu như sở hữu một căn nhà, khởi nghiệp, thậm chí là kết hôn ngày càng trở nên xa vời.

Rõ ràng, việc cha mẹ nói chuyện sớm với con cái về vấn đề nợ nần trong giai đoạn này là vô cùng quan trọng. Ngay cả sau khi đã nợ nần chồng chất, việc trò chuyện này vẫn rất quan trọng. Nếu trẻ vẫn đang ở giai đoạn cuối độ tuổi thiếu niên hoặc bắt đầu bước vào lứa tuổi hai mươi, việc áp dụng một số biện pháp nhằm can thiệp đúng chỗ chưa phải là quá muộn để giúp trẻ dừng lại ở mức nợ trung bình.

Một người tiết kiệm không bao giờ để tình trạng có những món nợ thẻ tín dụng lớn – cho dù có thẻ tín dụng nhưng chắc chắn hàng tháng chúng sẽ trả được nợ. Nhưng kể cả những người tiết kiệm nhất cũng không tránh được hoàn toàn nợ nần nếu chúng phải vay từ các khoản vay dành cho sinh viên. Tin tốt ở đây là người tiết kiệm sẽ bớt dần món nợ ngay khi chúng có thu nhập. Trẻ sẽ đặt ưu tiên số một là trả hết món nợ đó và khiến nợ không còn dính dáng đến cuộc sống của chúng nữa.

Khi bạn cân nhắc các hình thức duy trì sự kiểm soát nợ nần với người tiết kiệm, hãy để trẻ suy nghĩ về cách chúng có thể duy trì khoản vay trong tầm kiểm soát. Trẻ có thể vừa học vừa làm hoặc tìm kiếm những lựa chọn ít tốn kém hơn cho một số lớp học của chúng – cao đẳng cộng đồng và trường học trực tuyến thường có những lớp có thể hoàn thành các yêu cầu chính tại một số trường đại học khác với mức chi phí ít hơn. Nếu đó không phải là một lựa chọn, bạn hãy giúp trẻ chấp nhận một điều là vài khoản nợ không phải là vấn đề lớn. Đối với người tiết kiệm, nợ là một từ mang nghĩa xấu, nhưng khi chúng nhận ra rằng không phải lúc nào cũng tránh được những món nợ, trẻ sẽ vượt qua được tâm trạng

chán nản do nợ nần và tìm cách trả nợ.

Đặt ra những kỳ vọng về tiền bạc cực kỳ quan trọng đối với trẻ tiêu xài. Dù đó là một tấm thẻ tín dụng hoặc cách trẻ sử dụng khoản tiền đi vay, bạn cũng cần tham gia với trẻ về việc chi tiêu trước khi chúng gặp phải rắc rối.

Nếu đứa con là người tiêu xài của bạn muốn có thẻ tín dụng, chúng tôi đề nghị đó sẽ là một tài khoản chung với bạn hoặc vợ chồng bạn. Trẻ phải trả tiền cho bạn thay vì trả cho hãng phát hành thẻ tín dụng, vì vậy bạn có thể theo dõi con đang dùng tiền vào việc gì và giúp con cái xây dựng tính kỷ luật cần thiết để trả được hóa đơn hàng tháng. Với những đặc tính dùng tiền khác, thẻ tín dụng có thể là một hình thức tuyệt vời để xây dựng một hồ sơ tín dụng. Nhưng với người tiêu xài, đặc biệt những người quen được là chính mình, có thể đó lại là một cơn ác mộng.

Nếu trẻ tiêu xài đã có một món nợ lớn, hãy giúp trẻ đặt ra kế hoạch nhanh chóng trả nợ trong khả năng của chúng. Dù thu nhập của người mới trưởng thành không đáng kể, nhưng chúng cũng không có nhiều khoản chi và thường có thể trả hết nợ khá nhanh nếu duy trì kỷ luật tốt. Nếu trẻ lâm vào tình trạng hỗn loạn, hãy giúp chúng xem xét việc củng cố tình trạng nợ để trẻ có thể thanh toán một lần thay vì phải theo dõi nhiều lần. Những bước đi nhỏ này không làm món nợ biến mất nhưng chúng có thể giúp vấn đề quản lý tiền bạc được tốt hơn.

Người ưa mạo hiểm sẽ không bận tâm nhiều về vấn đề nợ nần. Nhưng họ nên như vậy. Trong tất cả các đặc tính dùng tiền, người ưa mạo hiểm cần cách tiếp cận cân bằng đối với nợ nần nhất.

Vấn đề chính ở chỗ việc vay tiền học và thẻ tín dụng chỉ là sự khởi đầu của tình trạng nợ nần nếu người ưa mạo hiểm không thận trọng. Trẻ thuộc nhóm này sẽ phải vay nợ để thực hiện rất nhiều ý tưởng kinh doanh. Trẻ sẽ vay tiền đi du lịch. Trẻ muốn bạn bè đầu tư vào những ý tưởng của chúng. Nếu không để ý, chúng có thể bước vào tuổi 30 cùng với các món

nợ từ rất nhiều người.

Vì vậy, hãy trò chuyện sớm với trẻ ưa mạo hiểm về tầm quan trọng của khả năng kiểm soát nợ nần, khoản nào có thể trả và khi nào trả được. Khuyến khích trẻ lập các kế hoạch kinh doanh vững chắc cho những ý tưởng của mình để trẻ có thể quản lý tốt nguồn lực của chúng. Khi bạn thấy trẻ đi quá xa hoặc bước quá nhanh tới một cuộc phiêu lưu mới, hãy trò chuyện với trẻ để xem bức tranh tổng thể về nợ nần của chúng ra sao. Tiếng nói của lý trí có thể giúp trẻ tránh được núi nợ không thoát ra được.

Bạn hãy cho trẻ ưa mạo hiểm biết về những nguy cơ thay đổi của tiền bạc. Người ưa mạo hiểm dễ vay mượn tiền từ người này để trả cho người khác. Với thực tế này, nếu không có người cảnh báo về những hậu quả có thật, chúng có thể rơi vào vòng xoay vay và trả không có hồi kết, một vấn đề có thể khiến trẻ không thể tiến lên phía trước và thực sự trải qua cuộc phiêu lưu mà chúng khao khát.

Nếu con của bạn thuộc nhóm những người tìm kiếm sự an toàn bị mắc nợ, đừng lo lắng. Những gì bạn cần nói là: “Con nghĩ điều này sẽ ảnh hưởng như thế nào đến các kế hoạch tương lai của con?” Trẻ sẽ dừng lại và đi đến một kế hoạch trả hết nợ trong thời gian kỷ lục.

Cũng giống như người tiết kiệm, người tìm kiếm sự an toàn có thể hoảng sợ bởi ý nghĩ về nợ nần, đến độ có thể bỏ lỡ những cơ hội thực sự tốt để có tiếng là không mắc nợ. Vì vậy, hãy giúp người tìm kiếm sự an toàn tự tin về khả năng lập kế hoạch và thực hiện kế hoạch trong khả năng của mình để biết rằng thỉnh thoảng trẻ có thể nắm được một số cơ hội. Đúng vậy, một kỳ học ở nước ngoài có thể tốn kém hơn một chút so với một kỳ học tại trường, nhưng đó sẽ là một trải nghiệm khó quên!

Nếu trẻ đang phải đối mặt với một số khoản nợ, thỉnh thoảng bạn hãy kiểm tra xem chúng xử lý các khoản thanh toán ra sao. Nếu trẻ đang phải gồng mình lên, chúng sẽ rất cảm kích về sự giúp đỡ của bạn khi bạn tìm ra lối thoát cho chúng. Nếu trẻ đã có kế hoạch, chúng sẽ nóng lòng kể cho bạn nghe chúng đã gặp khó khăn như thế nào để trả hết được số nợ đó. Dù bằng cách nào, cuộc trò chuyện này là cơ hội để tăng cường mối quan hệ của bạn với con.

Giống như nhiều cuộc trò chuyện về tiền bạc, tài khoản và thanh toán, bạn cần khai thác đặc tính dùng tiền của người viên vông để giúp con cái tìm cách tránh và xử lý được nợ nần.

Không phải lúc nào người viên vông cũng biết mình mắc nợ. Nếu biết, họ sẽ không thực sự cho đó là một vấn đề, vì nợ nần không tạo ra nhiều căng thẳng cho người viên vông. Nhưng nếu đặc tính dùng tiền thứ cấp của trẻ là một người tiết kiệm hoặc người tìm kiếm sự an toàn, có thể chúng sẽ cảm thấy choáng ngợp và không biết phải làm gì với món nợ đó. Vì vậy, bạn hãy sử dụng những kỹ năng vốn có thuộc đặc tính dùng tiền đó và những ý tưởng được liệt kê phía trên để giúp trẻ lập ra một kế hoạch.

Đối với người tiết kiệm, nợ là một từ xấu. Họ không chỉ tự tránh từ đó cho bản thân, mà họ còn có xu hướng phán xét người đang mang một món nợ không lồ. Với bạn vấn đề sẽ được nhân đôi nếu bạn thấy con mình mắc nợ trong mấy năm đầu sống xa nhà.

Vì vậy, hãy chú ý đến xu hướng phán xét đó. Có thể bạn cảm thấy thất vọng khi con không có đủ tiền tiết kiệm hoặc có vẻ chúng chi nhiều hơn thu. Nhưng làm con cái xấu hổ sẽ không khiến cho món nợ biến mất. Điều đó sẽ chỉ khiến trẻ xa lánh bạn hơn. Thay vào đó, hãy nói về những lý do khiến trẻ rơi vào tình trạng nợ nần. Có thể ở một chừng mực nào đó, bạn thấy điều đó hơi khó tránh – trẻ phải dùng tiền của mình để sửa xe và kết cục là cần vay số tiền lớn hơn trong kế hoạch. Hoặc do trẻ chưa hiểu rõ cách lập ngân sách và chúng thực sự cần sự giúp đỡ của bạn.

Hãy cùng thực hiện với trẻ theo cách mà chúng muốn – lập ngân sách, cân đối thu chi, xây dựng kế hoạch tiết kiệm. Nếu trẻ không cần sự giúp đỡ của bạn, hãy giữ cánh cửa giao tiếp rộng mở bằng cách cho trẻ thấy là bạn tin chúng có thể làm được. Và bạn cũng nên nhớ rằng trừ khi trẻ cũng có đặc tính của người tiết kiệm, chắc chắn bạn muốn con cái

phải thận trọng hơn với số tiền của mình. Bạn hãy cố hết sức để con cái đưa ra các quyết định dựa trên những đặc tính dùng tiền của chúng, chứ không phải của bạn.

Người tiêu xài khá thoải mái với chuyện nợ nần, vì vậy có thể bạn thấy mình không quá lo lắng khi con có vài món nợ. Nhưng dù sao chúng tôi vẫn khuyến khích bạn trò chuyện với con về vấn đề đó.

Nợ có thể là một trở ngại lớn với người trẻ tuổi. Nợ có thể ngăn trẻ có được một ngôi nhà, đi lại, vay mượn để làm kinh doanh nhỏ. Và do không có khả năng giảm nợ nhanh chóng, nó có thể khiến trẻ bị xáo trộn trong nhiều năm. Vì thế, trong giai đoạn này trẻ cần phải nhìn nhận nghiêm túc về điều đó. Bạn có thể giúp trẻ thông qua việc trò chuyện cởi mở với chúng về tình hình nợ nần của chính bạn – tại sao bạn mắc nợ, bạn đã xử lý như thế nào, bạn gặp phải những thách thức gì. Dù không thể giảm bớt được vấn đề nợ nần của bạn, nhưng việc chia sẻ của cha mẹ có thể giúp con cái thấy đó là điều chúng cần chú ý và xử lý trong khả năng tốt nhất có thể.

Người ưa mạo hiểm rất thích phô trương tài sản của họ! Nợ là một phần trong trò chơi của người ưa mạo hiểm, vì thế họ rất khó khăn khăn mới hiểu được tại sao một người có thể làm được việc gì đó mà *không* mắc nợ.

Thách thức của bạn là đảm bảo rằng bạn sẽ không ép trẻ phải hứng chịu những rủi ro tài chính khi chúng chưa sẵn sàng hoặc chưa thoải mái. Có thể trẻ có một ý tưởng kinh doanh tuyệt vời mà bạn cho là nên thực hiện ngay, nhưng chúng lại muốn chờ thêm mấy năm nữa để có kinh nghiệm thực tế trước khi lao vào tìm hiểu. Hãy để con cái đi theo cách của mình, dù điều đó nghĩa là ý tưởng của trẻ sẽ tạm thời nằm ở một chỗ trong một thời gian. Thay vì thúc đẩy trẻ trước khi chúng sẵn sàng, trẻ sẽ rất biết ơn sự tin tưởng của bạn vào bản năng của chúng.

Chúng tôi biết có nhiều người tìm kiếm sự an toàn bọc lỏ nỗi lo sợ là nợ sẽ làm hỏng tương lai của họ. Họ chuyển nỗi lo này sang cho con cái, cảnh báo trẻ trước bất kỳ quyết định nào có thể liên quan đến việc mắc nợ.

Điều quan trọng là bạn luôn tự nhắc mình và cả con cái là nợ nần không làm hỏng điều gì cả. Cách kiểm soát các khoản nợ có thể đem đến sự khác biệt lớn cho tương lai của bạn, nhưng về bản chất, nợ không giúp hoặc làm tổn thương bạn. Nợ chỉ là nợ. Vì vậy, hãy thận trọng đừng biến nợ nần thành nỗi sợ hãi về tài chính. Một số món nợ có thể là một phần quan trọng để bắt đầu con đường đến với an toàn tài chính. Nếu trẻ có một khoản nợ khá, bạn hãy nói với trẻ bạn sẽ giúp tìm cách giảm bớt nợ nần – đây là những gì tốt nhất bạn có thể làm, và bạn sẽ có những ý tưởng vô giá, giúp cho khoản nợ của trẻ có thể được quản lý tốt hơn.

Đây là những cuộc trò chuyện khó khăn đối với người viên vông, vì có nhiều mâu thuẫn tiềm ẩn trong những cuộc nói chuyện về nợ. Nếu bạn là một người viên vông và đưa con mới trưởng thành đã có cả một khoản nợ lớn, bản năng của bạn sẽ là không nói gì để duy trì mối quan hệ đó. Nhưng có thể đó không phải là một ý hay.

Nếu bạn chân thành và thẳng thắn với con cái, đó sẽ không phải là một cuộc trò chuyện chứa đầy sự mâu thuẫn. Hãy cứ tiến hành và thừa nhận là bạn căng thẳng về việc đưa ra chủ đề này vì bạn chưa bao giờ muốn tiền bạc cản trở mối quan hệ của bạn. Sau đó, hãy chia sẻ những lo lắng của bạn về thiệt hại do quản lý nợ kém và kỳ vọng của bạn là trẻ có thể tìm cách quản lý được món nợ đó. Nếu bạn có những ý tưởng tạo ra sự thay đổi, đừng chần chừ chia sẻ với con cái. Tránh sự phán xét và trách mắng sẽ giúp bạn có khả năng khiến cuộc trò chuyện này đưa bạn gần gũi hơn với con cái.

22

Cho vay tiền

George rất muốn gọi điện thoại nhưng cậu cảm thấy sợ cuộc gọi này. Biết là sẽ có chuyện, nhưng George không còn cách nào khác. Cậu đang gặp rắc rối và cần được mẹ giúp đỡ.

“Mẹ ơi?”

“Chào con trai. Con thế nào?”

“Con ổn ạ, nhưng con đang cần mẹ giúp đỡ.”

“Là chuyện gì vậy, con trai?”

“Con muốn vay bố mẹ ít tiền.”

“Con cần bao nhiêu?”

“Khoảng 3.000 đô la mẹ ạ.”

Tiếng thở dài bức tức, sau đó là sự im lặng từ đầu dây bên kia nói lên một điều mà George cần biết. Bố mẹ sẽ cho cậu vay tiền, nhưng sẽ có rất nhiều ràng buộc kèm theo. Sau lần vay trước cậu đã hứa không bao giờ nợ tiền bố mẹ nữa, nhưng đây là điều không thể tránh được.

Lần trước, George bay đến Florida để thăm một người bạn học cùng lớp đại học. Chuyến đi đó đã làm tăng thêm khoảng 1.000 đô la vào khoản nợ thẻ tín dụng, vì vậy cậu đã hỏi vay bố mẹ để giảm đi một nửa khoản nợ. Đổi lại, cậu phải đưa thẻ tín dụng của mình cho bố mẹ trong thời gian sáu tháng và phải trả tiền vay cùng với lãi suất! Cậu không thể tin được là cha mẹ sẽ tính lãi, và cậu đã thất vọng.

Lần này khoản nợ thực sự nằm ngoài khả năng kiểm soát của cậu. Xe ô tô bị hỏng và cậu cần phương tiện đi làm. Cậu tìm được một chiếc xe tốt trên trang web Craigslist, nhưng người bán muốn nhận tiền mặt hoặc một chi phiếu được ngân hàng đảm bảo cho chiếc xe, và rõ ràng George không có 2.500 đô la. Cậu không muốn vay ngân hàng vì cậu đang phải trả nhiều khoản nợ, nào là khoản vay dành cho sinh viên và biên lai thẻ tín dụng. Cậu thà phải nói chuyện với bố mẹ một lần nữa còn hơn là đưa thêm một ngân hàng khác vào danh sách thanh toán hàng tháng của cậu.

Cậu lấy hết can đảm để nghe bài giáo huấn mà cậu biết nó sẽ đến khi mẹ đồng ý cho vay. Lẽ ra cậu phải tiết kiệm tốt hơn. Cậu cũng biết rằng

đi lại bằng phương tiện giao thông công cộng cũng là một lựa chọn. Đáng lẽ cậu nên học được bài học ngay lúc này. Cậu biết mình sẽ phải trả bố mẹ cả lãi và khi biết chuyện này chắc chắn bố sẽ không vui.

Sau khi cảm ơn mẹ và cúp máy, cậu tự hỏi mình sẽ phải làm thế nào nếu lại rơi vào tình trạng này một lần nữa. Cậu đã 24 tuổi, có một công việc khá tốt đủ để trả tiền thuê nhà và các khoản chi phí khác. Nhưng không bao giờ là hoàn toàn đủ để cậu có thể mua được loại đệm theo mong muốn của bản thân. Vì thế, tất cả những gì cậu nhận được là tiếng xấu và cậu trở lại năn nỉ bố mẹ. Không chỉ bố mẹ, chính bản thân cậu cũng không muốn điều đó. Nhưng dường như cậu không thể tìm ra cách nào khác để giải quyết được vấn đề này.

Bạn có nhớ nghiên cứu Fidelity của chúng tôi đã được đề cập đến trong chương 21? Trong khoản nợ 35.000 đô la chờ đợi sinh viên tốt nghiệp, 13.000 đô la là các khoản vay từ cá nhân và gia đình. Những khoản vay đó sẽ không dừng lại cho đến khi người mới trưởng thành rời trường học. Đối với nhiều người – kể cả những người học đại học và không học đại học – túi tiền của cha mẹ vẫn là một phương án cứu cánh khi chúng chuyển vào sống trong các căn hộ và có công việc ổn định.

Vấn đề này đặt cha mẹ vào tình huống khó khăn. Dù bạn có khả năng cho con cái vay tiền hay không, bạn vẫn cần cân nhắc xem hành động đó có đúng đắn nhất không. Nếu chọn phương án cho con cái vay tiền, bạn cần tính xem chúng sẽ trả lại bạn như thế nào hoặc bạn có muốn chúng trả lại cho bạn không (nếu bạn không lấy lại thì phải làm rõ số tiền này là một món quà, không phải món nợ). Nếu trẻ trả tiền lại cho bạn, chúng có phải tính thêm lãi suất không? Bạn có giới hạn thời gian cho vay không? Có giới hạn số lần trẻ có thể vay không?

Toàn bộ vấn đề này là mảnh đất màu mỡ cho các xung đột về tiền bạc – giữa bạn và con cái, giữa bạn và người bạn đời của mình. Đó là lý do chúng tôi gợi ý với các bậc làm cha mẹ hãy viết thỏa thuận vay tiền cho trẻ mới trưởng thành. Chúng tôi gọi thỏa thuận này là “biên bản ghi nhớ”, nhưng bạn có thể gọi tùy theo cách mình muốn – nhưng hãy đảm bảo là bạn phải viết nó ra.

Biên bản ghi nhớ này không cần dùng ngôn từ pháp lý. Bạn chỉ cần đưa vào các điều kiện của khoản vay – số tiền vay là bao nhiêu, thời gian phải trả, tiền lãi phải trả nếu có. Chúng tôi đề xuất là trẻ phải trả tiền lãi cho bạn, dù chỉ là 1%. Điều này giúp trẻ quen với suy nghĩ là khi vay tiền, chúng phải mất cái gì đó. Đó là một bài học nhỏ nữa bạn có thể truyền cho con cái, thậm chí ngay trong lúc bạn đang giúp chúng.

Nếu việc vay tiền của bố mẹ đang bắt đầu trở thành một thói quen

hoặc một chỗ dựa, ngăn không cho trẻ học cách sống với số tiền của mình, thì có thể đây là thời điểm bạn nên nói “không” và cắt nguồn cung cấp tiền bạc. Đó không phải là một cuộc trò chuyện dễ dàng để nói với đứa con mới trưởng thành của bạn. Nếu bạn sẵn sàng, hãy đưa ra những lời đề nghị giúp đỡ theo nhiều cách khác – cùng trẻ lập ngân sách, giúp trẻ tìm công việc thứ hai hoặc tìm nhà có giá rẻ hơn – nhưng hãy thận trọng trong việc dùng tiền bạc giống như một phương tiện kiểm soát hoặc điều chỉnh hành vi của trẻ. Duy trì một mối quan hệ dựa trên tiền bạc – “Bố mẹ sẽ cho con tiền nếu con về nhà thường xuyên hơn” – không phải là một cách thức lành mạnh. Bạn nên tránh các bài giáo huấn và tiếp tục để các khoản vay là các giao dịch thương mại.

Biên bản ghi nhớ là một thực hành tốt khi bạn cho con cái vay tiền, nhưng nó lại không thay thế được những cuộc trò chuyện về các điều kiện vay. Khi trò chuyện, bạn hãy chắc chắn đề cập đến những vấn đề cụ thể liên quan đến từng đặc tính dùng tiền.

Sau đây là cách trò chuyện về vấn đề vay mượn tiền, trường hợp con bạn là:

Người tiết kiệm

Người tiết kiệm gần như không bao giờ hỏi vay tiền, phần lớn là vì ít khi họ cần đến. Người tiết kiệm biết cách sống trong khả năng của mình, thậm chí họ có thể từ chối những thứ cần cho bản thân như bộ quần áo mới, một chiếc xe chắc chắn hơn hoặc một căn hộ an toàn hơn để hạn chế việc sử dụng ngân sách.

Trong trường hợp trẻ tiết kiệm cần đến sự giúp đỡ về tài chính, bạn có thể chắc chắn một điều là chúng sẽ nhanh chóng trả lại, cùng với lãi suất. Nếu chỉ vì trẻ hầu như không hỏi vay tiền không có nghĩa là bạn không bao giờ cho chúng vay.

Bố mẹ của người tiết kiệm, đặc biệt những người không phải là người tiết kiệm, thường thấy lẽ ra con cái họ nên chi tiêu nhiều hơn, nhưng trẻ lại không làm thế. Bố mẹ có thể quyết định mua một chiếc xe tốt hơn cho con vì quá lo lắng về cái xe cũ đó. Họ có thể mua quần áo mới cho con nhân dịp con có việc làm mới. Tất cả những điều đó đều tốt, miễn sao bạn làm thế vì thương con, không phải vì nhu cầu duy trì việc chăm lo cho chúng. Có thể điều đó sẽ khiến bạn cảm thấy thoải mái hơn, nhưng sẽ khiến con bạn là người tiết kiệm cảm thấy tệ hơn.

Người tiết kiệm rất tự hào về cách quản lý tiền bạc của mình. Họ

hãnh diện về bản thân vì nhận ít hơn những người khác. Do đó, nếu cha mẹ cứ cố chu cấp cho con cái, mọi việc sẽ không được như mong đợi. Thay vì nhìn xem món quà đó là gì, trẻ tiết kiệm cảm thấy cha mẹ đang lãng phí tiền bạc vì chúng hoặc không tin tưởng khả năng tự lo cho bản thân của chúng. Vì vậy, mặc dù có bất cứ dụng ý nào tốt, bạn hãy nói chuyện trước với trẻ về những món quà mà bạn chuẩn bị tặng cho chúng. Hãy hỏi xem trẻ có cảm thấy thoải mái khi đi mua sắm để chúc mừng công việc mới của chúng hoặc xóa đi nỗi lo của bạn bằng việc hỗ trợ để có chiếc xe tốt hơn.

Người tiêu xài

Nếu trẻ tiêu xài chưa hỏi vay tiền của bạn, đó chỉ còn là vấn đề thời gian. Nhưng trước khi lo lắng về điều đó, hãy nhớ rằng trẻ thích tiêu tiền không có nghĩa trẻ là người thiếu trách nhiệm. Nếu bạn đặt ra các điều kiện vay rõ ràng và theo dõi các lần thanh toán của trẻ, không có lý gì để một khoản vay không thể trở thành một tài sản lớn cho con cái.

Vấn đề với trẻ tiêu xài là chúng thường không tiết kiệm được nhiều. Vì thế khi cần đến một khoản tiền lớn để mua một chiếc xe, thanh toán trước cho ngôi nhà đầu tiên hoặc đặt cọc để mua căn hộ, có thể chúng không có số tiền đó trong tay. Nếu bạn có điều kiện, bạn có thể là nguồn hỗ trợ lớn cho trẻ khi chúng đang gắng ổn định cuộc sống của chính mình.

Nhưng nếu bạn thấy trẻ quản lý tiền bạc của mình không được tốt và có vẻ đang coi bạn như một tài khoản tiết kiệm cá nhân của chúng, có thể đó là lúc bạn cần đặt ra một số giới hạn về số tiền trẻ có thể vay và thời gian trẻ được phép vay. Nếu bạn luôn là một chỗ dựa an toàn, trẻ sẽ không học được cách tự đứng vững và định hướng cho mình. Trò chuyện chân thành với trẻ về cách chúng có thể xử lý vấn đề tiền bạc khác đi để không còn phụ thuộc vào bạn nữa cũng khó như việc phải nói không với chúng vậy.

Người ưa mạo hiểm

Người ưa mạo hiểm và các khoản vay có mối liên hệ mật thiết và bền bỉ. Có lẽ bạn đã có nhiều kinh nghiệm liên quan đến chuyện vay tiền của người ưa mạo hiểm. Dù chỉ là những đứa trẻ, nhưng trẻ ưa mạo hiểm có

cách riêng để vay được những món tiền nhỏ từ bạn bè và gia đình. Xu hướng thuyết phục theo kiểu đó chỉ tăng lên khi con bạn bước vào tuổi trưởng thành, khi chúng có tiền, các cơ hội phiêu lưu và đầu tư thực sự.

Bạn cần đặt ra một số giới hạn rõ ràng khi đề cập đến chuyện cho trẻ vay tiền. Những ý tưởng lớn của chúng dường như không có điểm dừng và trẻ luôn tìm kiếm các nhà đầu tư tài trợ cho công việc kinh doanh mới nhất hoặc cơ hội du lịch hay nỗ lực về giáo dục. Nếu không làm rõ số tiền cho vay và mức độ thường xuyên bạn sẵn sàng tham gia vào những kế hoạch này, sự ổn định về tài chính của bạn có nguy cơ gặp rủi ro. Trẻ ưa mạo hiểm có thể tìm được nguồn tài trợ cho các ý tưởng kinh doanh từ nhiều nơi. Bạn phải là cha mẹ chúng, chứ không phải các nhà tư bản mạo hiểm.

Điều đó không có nghĩa là bạn cần nói không với mọi lời đề nghị. Nó chỉ có nghĩa là bạn cần xem đó là những quyết định kinh doanh, không phải vấn đề cá nhân. Nếu hoạt động đầu tư đó có vẻ tốt cho bạn, vậy hãy tiến hành đi. Nhưng nếu bạn cho tiền chỉ vì để khiến trẻ được vui, thì bạn cần xem xét lại.

Người tìm kiếm sự an toàn

Người tìm kiếm sự an toàn là một nguy cơ tín dụng lớn. Trẻ thuộc nhóm này hiếm khi hỏi vay tiền – gần như chúng đã lên kế hoạch cho mọi khoản dự phòng – trên thực tế, kể cả các kế hoạch tốt nhất cũng không đấu lại với thăng trầm cuộc sống. Vì vậy, khi trẻ cần sự hỗ trợ tài chính của bạn, nó sẽ gần như sẽ là như vậy vì các kế hoạch của chúng không được thực hiện theo cách chúng muốn.

Chính vì vậy, bạn phải đảm bảo đề cập một cách nhẹ nhàng dưới góc độ tình cảm của việc cho con cái vay tiền. Nếu bạn nghĩ cần nói chuyện thẳng thắn với trẻ về tính trách nhiệm và việc lập kế hoạch sắp tới thì đừng nói gì cả. Trẻ biết tất cả những điều đó và có thể thấy hơi ngại khi phải đề nghị giúp đỡ. Thay vì lên lớp trẻ, hãy lắng nghe và giúp đỡ, ngoài ra nếu bạn muốn và trong khả năng cho phép, bạn có thể giúp trẻ ít tiền.

Nếu cho trẻ vay tiền, bạn cần đảm bảo trẻ sẽ đưa ra được những chi tiết của thỏa thuận. Trẻ sẽ có ý thức rõ ràng về số tiền chúng có thể trả

được bạn mỗi tháng là bao nhiêu. Và bạn có thể tin rằng nếu trẻ lên kế hoạch trả tiền cho bạn, chúng sẽ theo sát kế hoạch.

Người viên vông

Có thể bạn chờ đợi mình sẽ nhận được nhiều lời đề nghị vay tiền từ con cái là người viên vông, nhưng điều đó không quan trọng. Do trẻ không thường xuyên nghĩ về tiền bạc, có khả năng chúng sẽ thay đổi kế hoạch khi đối mặt với nhu cầu tài chính nếu chúng cần sự giúp đỡ. Nếu trẻ cần tiền thuê căn hộ trong tháng đầu và tháng cuối, có thể chúng sẽ hỏi vay tiền bạn, hoặc quyết định ở một nơi khác.

Mặc dù vậy, khi cho trẻ vay tiền, bạn cần đảm bảo có thỏa thuận rõ ràng trên giấy tờ về cách thức trả tiền của trẻ. Và hãy đảm bảo trẻ sẽ trả tiền theo đúng kế hoạch. Trẻ viên vông có thể quên thanh toán. Chúng có thể bỏ qua một vài tháng và trả nhiều hơn vào những tháng sau. Nhưng hãy tiếp tục theo dõi và nhắc nhở con cái là thỏa thuận này dựa trên sự tôn trọng và tin tưởng lẫn nhau, những dấu hiệu thể hiện một mối quan hệ khăng khít giữa cha mẹ và con cái.

Những người khiêu khích cha mẹ

Người tiết kiệm

Đối với cha mẹ là người tiết kiệm, thách thức lớn nhất đối với họ khi cho con cái vay tiền không chỉ là giữ kín việc con cái có thể tránh được nhu cầu này bằng cách chi tiêu thận trọng hơn ra sao. Đó sẽ là sự tổn thất khoản tiết kiệm của chính mình.

Người tiết kiệm thích có tiền mặt trong tay. Điều đó đem đến cho họ cảm giác về sự an toàn và giúp họ cảm thấy kiểm soát được tình hình tài chính của mình. Vì vậy, khi cho con cái vay tiền, rõ ràng bạn đang sử dụng tài khoản tiết kiệm của mình. Việc này có thể đặt người tiết kiệm trong cảm giác lo âu chừng nào số tiền được trả lại an toàn và nằm trong ngân hàng. Vì chuyện này có thể tạo ra sự căng thẳng, nên chúng tôi gợi ý cha mẹ là người tiết kiệm hãy suy nghĩ thật kỹ trước khi cho con cái vay tiền. Mối quan hệ giữa cha mẹ

và con cái là trên hết. Nếu việc cho con cái vay tiền khiến bạn cảm thấy bức bối hoặc bạn có ý định kiểm tra cách con cái tiêu tiền “của bạn” ra sao, tốt hơn hết bạn hãy nói không và bảo vệ mối quan hệ của mình.

Người tiêu xài

Cha mẹ là người tiêu xài thường đồng ý rất nhanh với một lời đề nghị vay tiền vì nó tạo cảm giác như đây là một cách dùng tiền để đem lại niềm vui cho người khác. Nhưng nó có thể gây ra các vấn đề nếu thực sự bạn không thể cho vay.

Người tiêu xài sẽ phát cáu bởi cảm giác bị các quyết định tiền bạc bao vây. Nếu việc cho con cái vay tiền nghĩa là bạn phải cắt giảm chi tiêu của chính mình, nó có thể khiến bạn phần nộ với con cái vì đã đặt bạn vào tình thế này. Vì vậy, chỉ nên nói có khi bạn có thể đồng ý một cách vui vẻ và tự tin rằng việc đó không làm ảnh hưởng gì nhiều đến tình trạng tài chính của bạn.

Người ưa mạo hiểm

Là một người ưa mạo hiểm, chắc chắn bạn đã đưa ra nhiều yêu cầu về tiền bạc với chính mình, do vậy bạn có thể cảm thấy khá thoải mái với cuộc trò chuyện này. Tuy nhiên, nếu bạn có cảm giác trẻ đang sử dụng tiền bạc thiếu trách nhiệm hoặc có thể trả hết được món nợ mà đáng lẽ chúng có khả năng tự xử lý, bạn có thể bắt đầu cảm thấy thất vọng bởi tình thế này.

Người ưa mạo hiểm cũng cần đảm bảo là họ hiểu vấn đề giống người bạn đòi về vấn đề này. Nếu con cái muốn bạn đầu tư vào công ty mới thành lập của chúng, con bác đồng trong bạn sẽ nói có! Nhưng hãy nén lại để trò chuyện với người bạn đòi về quyết định này. Nếu bạn quyết định làm theo ý mình, có thể bạn sẽ tạo ra sự căng thẳng trong mối quan hệ với người bạn đòi, điều đó sẽ chẳng giúp ích được gì cho bạn và con cái.

Người tìm kiếm sự an toàn

Người tìm kiếm sự an toàn muốn là người đưa ra kế hoạch. Thực sự họ sẽ không thấy thoải mái chút nào khi bị phó mặc bởi những kế hoạch của người khác, đặc biệt nếu đó là một người mới trưởng thành. Bạn sẽ cảm thấy như bị chọc tức khi con cái trả tiền chậm hoặc làm rối tung các kế hoạch tài chính của mình.

Nếu bạn chờ mỗi tháng con cái sẽ trả bạn 200 đô la nhưng trên thực tế mọi việc lại không diễn ra như vậy, hãy ghi sổ tháng đó. Dù ngân sách của bạn vẫn cho phép một lần trả chậm, thì sự thật là nó đang làm ảnh hưởng đến kế hoạch của bạn và phá hỏng tinh thần lạc quan của trẻ. Vì vậy, bạn hãy chắc chắn rằng mình đang giúp con cái để ý tới việc thanh toán. Nếu trẻ không làm vậy, hãy trò chuyện bình tĩnh với chúng về những tác động ảnh hưởng đến ngân sách của bạn. Hãy giúp trẻ hiểu rằng ngoài món nợ của chúng còn có nhiều khoản khác nữa.

Người viễn vông

Cha mẹ là người viễn vông cần suy nghĩ kỹ càng về việc cho con cái vay tiền. Có nhiều khía cạnh bạn coi trọng trong mối quan hệ giữa cha mẹ và con cái – sự giao tiếp, lòng tin, tính trung thực – có thể rơi vào tình thế nguy hiểm nếu việc cho vay không được thu xếp ổn thỏa. Chúng tôi đã chứng kiến có những đứa trẻ mới trưởng thành không trả được nợ cho cha mẹ và đã dừng nói chuyện với họ trong một khoảng thời

gian vì chúng không đủ can đảm đối diện với cha mẹ trong cuộc trò chuyện. Chúng tôi cũng chứng kiến có những bậc phụ huynh là người viễn vông trở nên phần nộ với cách mà con cái đến với họ khi chúng cần tiền, sau đó thì không bao giờ gọi điện hoặc tới thăm. Đối với người viễn vông, các mối quan hệ quan trọng hơn nhiều so với tiền bạc, những rủi ro họ gặp phải ở đây cũng không liên quan đến ngân sách, tiền mặt hoặc vấn đề hoàn trả. Họ làm mọi thứ vì các mối quan hệ.

Trước khi bạn đồng ý với một khoản vay, hãy trò chuyện với trẻ xem có thể còn vấn đề gì đó không ổn và bạn sẽ cùng trẻ giải quyết nó ra sao. Bạn cần đảm bảo có biên bản ghi nhớ trên giấy tờ vì lợi ích của con cái cũng như của bạn. Hãy nói đến tất cả những khả năng có thể xảy ra. Trẻ sẽ làm gì nếu lỡ một lần thanh toán? Điều gì sẽ xảy ra nếu trẻ cần nhiều tiền hơn chúng nghĩ? Có những tình huống nào khác xuất hiện mà trẻ cần một khoản vay, và chúng có những lựa chọn khác nào? Hãy suy

nghĩ về tất cả các khía cạnh và thận trọng bước tiếp.

uby ra trường đã gần một năm nay. Cô tốt nghiệp đại học chuyên ngành Xã hội học và có kế hoạch học sau đại học ngay sau đó. Nhưng trong năm học cuối cô đã học rất vất vả, và gần như tiêu sạch số tiền mình có, vì vậy cô quyết định dành một năm không đi học và tìm việc làm. Cô chuyển đến một thành phố lớn, cách nơi mình sinh ra chừng một giờ đồng hồ và thuê một căn hộ ở đó với người bạn học cùng thời phổ thông. Ruby đã làm hai công việc cùng một lúc – làm trợ lý quản lý cho một cửa hàng bán lẻ và làm công việc phục vụ bàn trong một nhà hàng – và cô đang làm rất tốt. Nhưng hiện giờ người bạn cùng phòng chuẩn bị kết hôn, và Ruby phải quyết định sẽ ở lại hoặc chuyển đi.

Năm ngoái là khoảng thời gian khá thoải mái với Ruby – cô không cảm thấy căng thẳng, có một chút thu nhập và nhiều thời gian rảnh vào cuối tuần – nhưng hiện tại Ruby đang mãi suy nghĩ xem mình sẽ làm gì tiếp theo. Trong số bạn bè của cô, nhiều người đã bắt đầu đi làm, lập gia đình, mua nhà hoặc học sau đại học trong khi cô bắt đầu cảm thấy mình là người thất bại, đang lãng phí việc học của mình cho công việc hiện tại. Cô luôn nói với mọi người đó chỉ là công việc tạm thời và cô sẽ đi học sau đại học, nhưng cô chẳng thể làm gì để điều đó xảy ra.

Giờ đây bạn cùng phòng của Ruby đã chuyển đi và cô băn khoăn liệu sẽ có rắc rối gì không khi tìm một người bạn cùng phòng mới hoặc cô nên thu dọn đồ, chuyển về nhà bố mẹ ở, và suy nghĩ nghiêm túc về việc nộp đơn xin học sau đại học hoặc nộp đơn tìm việc trong lĩnh vực của mình. Khi cân nhắc các lựa chọn, cô cảm thấy quay về căn phòng cũ sẽ tốt hơn, vì cô sẽ không phải lo lắng về tiền thuê nhà hoặc đồ dùng, và tập trung toàn bộ năng lượng để thi vào trường.

Tất nhiên, cha mẹ của Ruby hoàn toàn không nghĩ như vậy. Khi Ruby nói ra suy nghĩ của mình trong lúc nói chuyện điện thoại, mẹ cô cảm thấy lúng túng. Bà không muốn từ chối vì dù sao đây cũng là gia đình của cô, và tất nhiên cô luôn được chào đón. Nhưng bà không muốn nâng niu cô thêm nữa. Cha mẹ Ruby đều nhận thấy con gái họ đã trưởng thành rất nhiều trong năm cuối. Từ việc phải đi tìm nhà mới và tìm việc đã giúp Ruby có trải nghiệm vững vàng, và họ muốn thấy cô tiếp tục bước tiếp về phía trước, chứ không phải đi giật lùi. Họ lo rằng

nếu để cô quay về, cô sẽ mất đi động lực cần thiết theo đuổi việc học sau đại học hoặc một nghề nghiệp đúng chuyên môn hơn.

Những đứa trẻ mới trưởng thành thời nay được gọi là *thế hệ ăn bám* vì chúng vẫn quay về nhà! Với một người mới tốt nghiệp đại học, việc dành ít nhất một kỳ nghỉ hè ở nhà là hoàn toàn bình thường, nếu không muốn nói là mấy tháng. Và vấn đề này ngày càng trở nên phổ biến với người mới trưởng thành, những người vừa tốt nghiệp đại học nhưng chưa tìm được việc, hôn nhân tan vỡ hoặc đang trong thời kỳ chuyển giai đoạn.

Vấn đề này sẽ đặt các bậc cha mẹ vào một tình huống khó xử. Chúng ta luôn muốn con cái cảm thấy mình được thương yêu và chào đón trong căn nhà thời thơ ấu, nhưng chúng ta cũng không muốn con cái có được sự thoải mái rồi lại rơi vào bế tắc. Trên hết, nhiều vấn đề trong các quyết định về tiền bạc sẽ xuất hiện, liên quan đến việc con cái quay về. Bạn sẽ yêu cầu chúng phải trả tiền thuê nhà? Chúng có cần mua đồ dùng cho bản thân không? Chúng có thể dùng xe của gia đình không? Tất cả những câu hỏi này cần phải được lý giải *trước khi* con quay về.

Cha mẹ Ruby cũng cần đảm bảo họ đều hiểu vấn đề trước khi đồng ý để Ruby quay về. Nếu hai người không có chung ý kiến về việc này, nó sẽ gây ra căng thẳng lớn trong gia đình. Họ cũng cần đảm bảo mình có đủ khả năng để cho một người nữa ở cùng. Dù Ruby có trả tiền thuê hoặc góp tiền ăn, thì việc có thêm một người trong nhà luôn làm các chi phí gia tăng.

Để Ruby sống ở nhà trong một khoảng thời gian có thể là sự thay đổi lớn cho tất cả mọi người. Khoảng thời gian không mong đợi này sẽ giúp cha mẹ Ruby có cơ hội hướng dẫn thêm cho con gái để cô có thể suy nghĩ nghiêm túc hơn về tương lai của mình. Cô có thể được lợi từ việc có cha mẹ ở bên, giúp cô nảy sinh ý tưởng hoặc sự hỗ trợ tinh thần khi cô phải đối mặt với lời từ chối của trường hoặc của các nhà tuyển dụng. Thậm chí họ có thể giúp cô phát triển các kỹ năng quản lý tiền bạc tốt hơn khi cô tìm cách trả học phí học sau đại học. Và nếu không bận rộn với hai việc làm cùng một lúc, Ruby sẽ có thêm thời gian để cam kết với các kế hoạch của mình.

Nếu con bạn đang tính đến việc chuyển về ở cùng bạn trong một tháng hoặc lâu hơn, bạn cần chủ động nói chuyện về việc sắp xếp sao cho hợp lý.

Khi bạn nói ra được tất cả những điều bản thân mong đợi, điều đó sẽ giảm được phần lớn sự căng thẳng và mâu thuẫn tiềm tàng. Khi bàn về các chi tiết, hãy lưu tâm đến các đặc tính dùng tiền của trẻ.

Sau đây là cách nói chuyện, trường hợp con bạn là:

Người tiết kiệm thường có xu hướng chuyển về sống cùng bố mẹ. Liệu có cách nào để giảm chi phí tốt hơn việc ở miễn phí? Nếu bạn cảm thấy trẻ đang cân nhắc đến việc chuyển về sống cùng bạn chỉ là để tiết kiệm tiền thì đây là lúc cần đưa ra quan điểm cứng rắn với trẻ.

Hãy bắt đầu bằng việc trò chuyện về tầm quan trọng của việc học cách tiết kiệm khi vẫn tự trang trải được các chi phí của chính mình. Đây là một trong những kỹ năng sống quan trọng với tất cả mọi người, nhưng chưa thực sự diễn ra với đứa con mới trưởng thành của bạn. Trẻ sẽ nhận thấy có một lựa chọn không cần suy nghĩ – sống cùng cha mẹ – và trẻ cũng không cần suy nghĩ về những kế hoạch khác. Vì vậy, trước khi đồng ý với trẻ, bạn cần chắc chắn một điều là trên thực tế trẻ đang gặp khó khăn với những lựa chọn khác. Nếu trẻ thực sự không thể tìm được một nơi có thể sống được hoặc chúng đang đợi một lời đề nghị làm việc trước khi sống ổn định ở nơi nào đó, hãy đưa ra hạn chót cho việc “thuê” của con. Trẻ có thể ở ba tháng, hai tuần hoặc trong một khoảng thời gian được cho là phù hợp.

Bạn cũng có thể tranh thủ thời gian này giúp trẻ tiết kiệm nhận thức về những chi phí sinh hoạt trong thế giới thực. Nếu trẻ chưa bao giờ sống tự lập, hãy ngồi cùng với trẻ khi bạn lập ngân sách hàng tháng. Đưa trẻ đi cùng đến cửa hàng tạp hóa và để chúng so sánh giá của các mặt hàng thực phẩm mà chúng thích ăn. Để chúng giúp bạn viết ra những khoản thanh toán thực tế. Trẻ cần hiểu rằng khi sống với cha mẹ, ngoài việc phải thêm một chiếc giường còn có thêm nhiều chi phí khác nữa. Trẻ cần hiểu được cha mẹ đang tiết kiệm cho chúng được bao nhiêu để khi tự bươn trải, trẻ sẽ biết có những điều gì đang chờ đợi chúng ở phía trước. Với kỹ năng tiết kiệm, trẻ sẽ chẳng hề gặp rắc rối gì khi thực hiện mọi việc, nhưng chỉ khi chúng nhận thức được về các chi phí để trang trải cho các nhu cầu cơ bản của mình.

Nếu trẻ tiêu xài muốn quay về nhà, hãy coi chừng! Trước khi trẻ đặt hành lý trên sàn nhà, bạn cần có cuộc trò chuyện cởi mở với chúng về

những mong đợi – của mình và của trẻ.

Hãy bắt đầu bằng việc để trẻ suy nghĩ xem chúng muốn hoàn thành việc gì trong thời gian sống tại nhà. Có phải đó là cơ hội để trẻ tiết kiệm được một chút tiền? Đó có phải là sự trả giá về thời gian để trẻ suy nghĩ về bước đi tiếp theo? Đó có phải thời gian gián đoạn giữa đại học và sau đại học? Một điểm dừng chân trong lúc chúng lên kế hoạch cho đám cưới? Dù là chuyện gì, trẻ vẫn cần có mục tiêu rõ ràng trong thời gian ở cùng bạn. Nếu trẻ đang tìm kiếm một chỗ ở miễn phí để dành tiền sống phung phí, đừng bao giờ cho trẻ một đặc ân bằng cách để trẻ dựa dẫm vào cha mẹ trong một thời gian không xác định.

Khi con cái đặt ra mục tiêu, bạn hãy làm những gì có thể để giúp chúng đạt được mục tiêu đó. Bạn nên biết rằng với một số mục tiêu trẻ sẽ cần hướng dẫn của bạn hơn là của người khác. Nếu trẻ đang cố tiết kiệm tiền, bạn nên nhớ rằng chúng làm vậy không phải vì đó là bản chất của chúng, và hãy giúp trẻ bám vào một số loại ngân sách chi tiêu hàng tuần. Thậm chí bạn có thể đề nghị con trả mình tiền thuê nhà, để dành nếu bạn có thể, và sau này đưa lại cho con khi chúng chuyển đi. Nếu các mục tiêu của trẻ liên quan đến tìm việc hoặc nộp đơn vào các chương trình học, hãy kiểm tra lại với trẻ, sau đó xem chúng làm thế nào. Cố gắng đừng can thiệp hoặc phớt lờ chúng, nhưng hãy nhắc nhở nhẹ nhàng với trẻ rằng thời gian ở lại cần có giới hạn.

Trẻ ưa mạo hiểm chắc chắn không chuyển về nhà vì không thể tìm được một chỗ ở. Trẻ luôn có khả năng tìm được một nơi để sống, bởi vì tất cả đều nằm trong khả năng của chúng. Chuyển đến sống cùng tám người bạn và bốn chú chó? Không thành vấn đề. Sống trong xe tải ba tháng liền trong lúc chúng và bạn bè đi du lịch miền Tây? Tại sao không? Có thể trẻ rất muốn chuyển về ở cùng bạn vì kế hoạch A (B, C và D) bị đổ bể và trẻ cần một nơi để đoàn tụ.

Có thể bạn sẽ cảm thấy trẻ dễ bị tổn thương khi phải hỏi bạn để được về nhà sống cùng. Điều mà trẻ ưa mạo hiểm cảm thấy thích thú là chúng phải xác định cuộc phiêu lưu tiếp theo sẽ là gì. Bạn có thể giúp trẻ trải qua giai đoạn này bằng cách giúp chúng hiểu rằng chỉ riêng hành động chuyển ra ngoài sống độc lập và trở thành người lớn đã là một cuộc

phiêu lưu.

Khi trẻ còn nhỏ, hành vi chấp nhận rủi ro hòa lẫn với sự phát triển trí não của trẻ. Nhưng khi trẻ lớn hơn, chúng bắt đầu hiểu rằng sự phiêu lưu không nhất thiết liên quan tới một ý tưởng lớn hoặc tạo ra một làn sóng dữ dội. Đôi khi nó có thể chỉ là một công việc ổn định có chứa một mức độ rủi ro nhất định hoặc có thể chỉ là tận dụng được cơ hội trong một môi quan hệ vững chắc. Có thể là những chuyến đi nhân dịp đặc biệt đến những địa điểm thú vị thay vì tìm kiếm những nơi tốt nhất và hoang dã nhất. Hãy giúp trẻ giảm bớt căng thẳng do những hiểu biết này về cuộc sống và bạn sẽ thấy trẻ có thể tự đứng trên đôi chân của mình và nhanh chóng tiến về phía trước.

Bạn cũng cần quyết định liệu mình có sẵn sàng tài trợ cho cuộc phiêu lưu lớn tiếp theo của con hay không. Đối với trẻ là người ưa mạo hiểm, việc mạo hiểm với tiền bạc của chính mình không thành vấn đề. Chúng cũng sẽ chia sẻ khá thoải mái với bạn bè cùng gia đình về những rủi ro gặp phải. Nếu con bạn đang cố hướng đến một ý tưởng và cần sự giúp đỡ tài chính, bạn cần đảm bảo mình có khả năng gánh được rủi ro trước khi đồng ý.

Đối với trẻ tìm kiếm sự an toàn, vấn đề này có thể hơi khó hiểu. Do trẻ là những người lập kế hoạch tuyệt vời, nên sẽ ít khả năng chúng muốn chuyển về và sống cùng cha mẹ khi không xác định thời hạn – chúng sẽ có kế hoạch tiếp theo. Cùng thời điểm đó, ý nghĩ sống tại nhà và có khả năng xét đến chuyện “nhà cửa” trong danh mục các quyết định tiền bạc sẽ lôi cuốn bất kỳ một người mới trưởng thành nào, đặc biệt là người tìm kiếm sự an toàn. Vì vậy, bạn cần tiếp tục trò chuyện với trẻ về bất kỳ động thái thay đổi trước và trong khi ở cùng để bạn có cảm nhận rõ ràng về những thứ chúng cần và tại sao cần.

Nếu trẻ hỏi bạn để được chuyển về nhà, trước khi đồng ý bạn hãy tận dụng tối đa khả năng lập kế hoạch của con và để con trình bày những kế hoạch này sẽ được thực hiện ra sao. Chúng sẽ phải trả tiền cho điều gì? Chúng có ý định ở trong bao lâu? Nếu bạn suy nghĩ về những điều đó, đây là lúc đặt ra những vấn đề này với con cái. Trẻ cần biết bạn mong đợi điều gì. Khi biết được điều đó, trẻ sẽ vạch ra các kế hoạch, đảm bảo mọi người đều có được những gì mình muốn từ việc thu xếp này.

Cuộc trò chuyện với con cái là người viễn vông không chỉ diễn ra một lần. Vì cho đến lúc này, hầu hết các quyết định trong cuộc đời của trẻ có khả năng dựa vào mọi vấn đề, trừ những nỗi lo về tài chính. Có thể chúng thấy mình đang bước vào tuổi hai mươi hoặc đang ở khoảng giữa của lứa tuổi không có nhiều tiền bạc, quỹ tiết kiệm hoặc ý tưởng về điều chúng muốn thực hiện tiếp theo. Vì thế, rất có thể trẻ sẽ chuyển về rồi lại chuyển đi ít nhất một lần trong giai đoạn trưởng thành của chúng.

Nhưng điều đó không có nghĩa là chúng không có khả năng lập kế hoạch vững chắc. Chúng chỉ cần được bạn hỗ trợ để bước tiếp. Nếu trẻ viễn vông sống với bạn một thời gian, hãy tranh thủ khoảng thời gian đó để kiểm tra vấn đề tiền bạc của chúng. Chúng có những khoản tiết kiệm gì? Những kế hoạch về công việc, nhà cửa hoặc du lịch có tính thực tế không? Nên nhớ, đây là những vấn đề trẻ không thực sự nghĩ đến, và chúng cần được hướng dẫn để lập các kế hoạch tài chính.

Bạn cũng cần đảm bảo sẽ thể hiện được rõ những mong đợi của mình về việc sắp đặt này sẽ được thực hiện như thế nào. Trẻ viễn vông sẽ không mấy may nghĩ đến một thực tế là ai đó trả tiền cho số thức ăn có trong tủ lạnh hoặc trả tiền để có nước nóng. Hơn nữa, bọn trẻ không ngốc đâu, chúng chỉ không nghĩ đến tiền bạc mà thôi – chưa từng nghĩ đến. Vì vậy, nếu bạn muốn trẻ trả một ít tiền thuê nhà và những đồ lặt vặt, bạn cần nói trước với chúng. Và phải chắc chắn có được sự đồng ý cuối cùng về những dàn xếp này. Trẻ cần biết ngay chúng phải tự lo cho mình rồi sẽ đến.

Nếu bạn và người bạn đời quyết định để con đến sống cùng trong một thời gian, hãy chuẩn bị sẵn tinh thần cho những mâu thuẫn có thể nảy sinh. Nếu bạn nắm được những điểm dễ bị kích động trong việc dùng tiền của con cái, bạn sẽ chuẩn bị tốt hơn để tránh những mâu thuẫn đó và thay vào đó là những mong đợi rõ ràng và giao tiếp cởi mở.

Khi đưa con mới trưởng thành hỏi bạn về việc chúng có thể về nhà được

hay không, điều đầu tiên bạn nhận thấy chính là những dấu hiệu về tiền bạc. Nhưng trong suy nghĩ của bạn sẽ không chỉ có những vấn đề tài chính, bạn còn nghĩ về con cái. Có thể bạn cảm thấy thất vọng khi con cái không tiết kiệm đủ để tự trang trải cho cuộc sống của mình hoặc chúng phải rất chật vật mới đủ sống. Khi những điều đó có thể là thật, bạn cũng không nên để lộ sự thất vọng.

Thay vì thế, hãy hướng đến sự giúp đỡ mang tính xây dựng cho đứa con mới trưởng thành. Nếu trẻ không phải là người giỏi tiết kiệm, bạn hãy tận dụng thời gian này giúp chúng xây dựng một số kỹ năng. Ngoại trừ trường hợp trẻ cũng là một người tiết kiệm, chắc chắn chúng không có những tiêu chuẩn tiết kiệm giống bạn, vì vậy hãy bắt đầu với những con số thực tế – trẻ thực sự cần bao nhiêu tiền cho một căn hộ, cho việc học sau đại học hoặc đi du lịch, và chúng sẽ làm thế nào để tiết kiệm được số tiền đó?

Hãy kiên nhẫn, khích lệ và sẵn sàng trò chuyện trong thời gian trẻ sống cùng bạn.

Người tiêu xài có thể phần nộ một cách đáng kinh ngạc khi họ cảm thấy mình bị lợi dụng và đó có thể là khi con họ quay về. Bản năng của bạn sẽ nói có và không chờ đợi con cái phải trả tiền cho bất cứ thứ gì. Nhưng chúng tôi khuyên bạn nên đưa ra một số kế hoạch về tiền bạc, giúp ngôi nhà của bạn tránh bị coi là một nơi ở thuê miễn phí.

Có thể bạn sẵn sàng thanh toán hóa đơn cho con cái khi chúng ở nhà, nhưng nếu bạn yêu cầu trẻ phải đóng góp thứ gì đó thì điều đó sẽ có lợi hơn cho trẻ và cho mối quan hệ của bạn. Điều này chuẩn bị cho con cái sẵn sàng bước vào cuộc sống tự lập và giúp bạn tránh khỏi cảm giác bị lợi dụng, bạn sẽ thấy rõ tác dụng của cả hai khía cạnh này khi con cái bước vào cuộc sống tự lập.

Với cha mẹ là người ưa mạo hiểm, một đứa con trưởng thành trở về nhà không liên quan nhiều đến các quyết định tài chính mà thể hiện nhiều

hơn về sự thất vọng khi đứa trẻ này cần quay về nhà. Người ưa mạo hiểm có những ước mơ lớn dành cho con cái, và sẽ rất khó khăn cho họ khi phải chứng kiến con cái chật vật trên bước đường tiến về phía trước.

Người ưa mạo hiểm cần phải thật chú ý không để sự thất vọng truyền sang con cái. Nếu đứa con của bạn muốn chuyển về nhà một thời gian, bạn nên nhớ là bước vào cuộc sống của người trưởng thành lúc này thậm chí còn khó hơn so với thế hệ trước đây. Đó không phải là một dấu hiệu của sự thất bại khi có một thời gian khó khăn đi tìm một công việc tốt hoặc một nơi có thể sinh sống được. Đó không phải là hồi kết của một giấc mơ mà chỉ vì chúng cần thêm chút thời gian so với những gì bạn mong đợi.

Điều làm bạn thất vọng nhất có lẽ là con cái vừa làm gián đoạn những kế hoạch của bạn, vừa không theo kế hoạch của chính chúng. Người tìm kiếm sự an toàn lên kế hoạch cho toàn bộ tương lai: họ sẽ dành thời gian và tiền bạc như thế nào để được tự do khi con cái chuyển ra khỏi nhà. Vì vậy, khi một trong những đứa con quay về, kế hoạch đó coi như bỏ đi. Và điều đó khiến cha mẹ thuộc nhóm này lo lắng.

Cũng có thể bạn thấy khó chịu với một đứa con dường như chẳng có lấy một kế hoạch ngoài kế hoạch sống trong tầng hầm của bạn. Thay vì cho rằng trẻ không có gì thú vị để làm trừ việc ngồi xem tivi, hãy trò chuyện với trẻ và tìm hiểu xem chúng có những kế hoạch gì. Có thể sẽ không có gì nhiều, nhưng bạn hãy thử với những gì có sẵn – mong muốn học sau đại học, một cơ hội thực tập, một lời đề nghị làm việc. Sau đó hãy sử dụng những gì bạn biết về việc lập kế hoạch để giúp con cái theo sát những bước đi của chúng. Khi làm như vậy, có thể bạn sẽ thấy trẻ có nhiều việc cần làm hơn bạn nghĩ, và điều đó giúp giải tỏa sự căng thẳng cho mọi người.

Cha mẹ là người viên vông sẽ bắt đầu sớm với suy nghĩ để con cái quay về. Về lý thuyết thì điều này nghe có vẻ rất tuyệt. Nhưng trên thực tế, họ

vẫn có thể bị tra tấn bởi những căng thẳng xuất phát từ việc con cái chuyển về sống cùng. Có thể bạn sẽ bị rơi vào suy nghĩ đó là tình yêu vĩnh cửu và chỉ phát hiện ra là về cơ bản đứa con của bạn sẽ ngủ ở nhà và sau đó thì biến mất cả ngày. Thay vì có được mối quan hệ gần gũi hơn, bạn lại có một người thuê nhà không bao giờ về ăn tối.

Để tránh cảm giác bị lợi dụng hoặc chối từ, cha mẹ là người viên vông cần đưa ra những mong đợi rõ ràng với con cái khi chúng chuyển về sống tại nhà. Nếu bạn muốn con cái ăn tối với mình mỗi tuần một lần, hãy nói với chúng. Nếu bạn muốn chúng trông em hoặc làm việc nhà, hãy nói với chúng. Hãy nói thẳng những gì bạn muốn để bạn và trẻ cùng tạo dựng một mối quan hệ vững chắc và khăng khít.

24

Mục tiêu cho lứa tuổi từ 18 trở lên

Gióng như phần lớn các vấn đề khác trong giai đoạn khởi đầu này của con cái, hiện tại chính là thời điểm bạn chuyển giao mục tiêu đặt ra cho con cái. Vì thế, thay vì giúp con đặt ra các mục tiêu định hướng hành động, chúng tôi sẽ tập trung vào các cuộc trò chuyện có thể giúp mở rộng các đặc tính dùng tiền của con cái và tăng cường mối quan hệ tiền bạc của bạn.

Đây cũng là thời điểm để bạn kể cho con cái nghe những câu chuyện về các quyết định tiền bạc bạn đã đưa ra trong chính cuộc sống của mình. Hãy nói với con về những lựa chọn tài chính đúng đắn mà bạn từng đưa ra, đồng thời cả những sai lầm khiến bạn phải hối tiếc. Vấn đề không phải là để con cái sao y những điều đúng đắn bạn đã làm và tránh những sai lầm bạn từng mắc phải. Bằng những cuộc trò chuyện cởi mở về các quyết định tiền bạc sẽ giúp cho mối quan hệ tiền bạc của bạn thậm chí vững chắc hơn, để con bạn có thể hiểu được nhiều điều khi gặp vấn đề về tiền bạc, mỗi người đều có điểm mạnh và những trở ngại riêng.

Mục tiêu cho người tiết kiệm

Bạn hãy bắt đầu bằng việc khích lệ các đặc tính dùng tiền của đứa con mới trưởng thành của bạn. Bạn có thể đưa ra dẫn chứng về những lần bạn chứng kiến đứa con là người tiết kiệm đưa ra những lựa chọn cứng nhắc để có được một thỏa thuận tốt hoặc tiết kiệm tiền.

Sau đó bạn hãy để trẻ nói về việc chi tiêu. Hãy hỏi chúng một số điều như sau: Nếu sau khi đã thanh toán hết các hóa đơn và con vẫn còn 100 đô la để con mua thứ mình thích, con sẽ mua thứ gì? Nếu con phải cho 100 đô la đó đi, con sẽ cho ai?

Hãy nói về khả năng gánh chịu rủi ro: Trong cuộc sống con biết ai là người ưa mạo hiểm? Con thấy người đó đã làm được những gì mà con khâm phục? Con đã gặp những rủi ro nào mà con cảm thấy tự hào?

Nói về các mối quan hệ: Con thấy tiền bạc hỗ trợ cho các mối quan

hệ của con ra sao? Đã bao giờ con thấy tiền bạc làm tổn thương các mối quan hệ chưa?

Những cuộc trò chuyện này có thể làm lóe lên các ý tưởng trong trẻ về sự hào phóng, mạo hiểm, và hướng nhiều hơn đến các mối quan hệ.

Mục tiêu cho người tiêu xài

Hãy khen ngợi tính hào phóng của trẻ. Hãy nói chuyện về những lần bạn thấy chúng cho đi những thứ của mình để giúp đỡ người khác.

Sau đó nói chuyện về việc tiết kiệm: Có lần nào con muốn cho bạn một thứ gì đó nhưng con không thể làm được chỉ vì không có tiền không? Việc tiết kiệm tiền để dùng vào những lúc như thế có ý nghĩa gì với con? Con muốn thay đổi điều gì trong những thói quen tiêu xài của mình?

Hãy nói chuyện về rủi ro và sự an toàn cho tương lai: Con nghĩ căn hộ hoặc ngôi nhà đầu tiên của con sẽ như thế nào? Trong 5 năm tới con nghĩ mình sẽ có những cuộc phiêu lưu nào? Nếu con có thể chắc chắn về một phương diện nào đó trong tương lai của mình, đó là vấn đề gì?

Những cuộc trò chuyện này có thể giúp trẻ suy nghĩ về các phương án lập kế hoạch cho tương lai, cân đối giữa việc chi tiêu và tiết kiệm để có thể biến những kế hoạch đó thành hiện thực.

Mục tiêu cho người ưa mạo hiểm

Bạn hãy khích lệ tinh thần phiêu lưu của trẻ ưa mạo hiểm. Đưa ra một vài dẫn chứng về những lần bạn khám phục khả năng chịu đựng rủi ro của chúng.

Sau đó bạn hãy nói chuyện về việc tiết kiệm: Có những cuộc phiêu lưu nào con không thể thực hiện được vì vấn đề tài chính? Nếu có ai đó cho con 5.000 đô la, con sẽ bắt đầu kinh doanh như thế nào? Con nghĩ để tiết kiệm được 5.000 đô la sẽ mất bao lâu?

Nói chuyện về việc lập kế hoạch cho tương lai: Con muốn nghĩ đến cuộc phiêu lưu tiếp theo của mình. Vậy con có kế hoạch gì khác cho mấy năm tới chưa? Con thấy thế nào nếu biết mình có tiền để dành cho

những trải nghiệm trong tương lai? Con phải hy sinh những gì bây giờ? Có đáng phải hy sinh những thứ đó không?

Những cuộc trò chuyện như thế này có thể giúp trẻ bắt đầu suy nghĩ về những cách cân đối chi tiêu và tiết kiệm để trang trải cho những cuộc phiêu lưu của mình.

Mục tiêu cho người tìm kiếm sự an toàn

Bạn hãy khen ngợi trẻ về những kỹ năng lập kế hoạch của chúng. Hãy cho trẻ biết về những lần bạn để ý thấy các kế hoạch chúng đặt ra và thực hiện theo các kế hoạch đó.

Sau đó nói chuyện về việc chi tiêu: Con đã tiêu tiền vào việc gì để đem lại niềm vui cho con? Có khi nào con cảm thấy sợ hãi việc tiêu tiền? Hãy nghĩ về một người nào đó mà con biết có tương lai không an toàn. Con có thể dùng nguồn lực của mình để giúp người đó như thế nào?

Nói chuyện về việc hứng chịu rủi ro: Năm ngoái con đã làm được việc gì thú vị nhất? Một việc thú vị mà con muốn làm trong năm tới là gì? Kể cho bố mẹ nghe rủi ro mà con đã gặp gần đây nhất?

Trò chuyện về các mối quan hệ: Một ngày nào đó con sẽ phải chăm sóc gia đình của mình, con sẽ làm những gì? Điều gì khiến con cảm thấy an tâm trong một mối quan hệ?

Những câu hỏi này có thể làm cho trẻ bớt lo lắng về tương lai và nghĩ cách để có được niềm vui ngay lúc này.

Mục tiêu cho người viễn vông

Bạn hãy khen ngợi trẻ về việc chú trọng vào các mối quan hệ của chúng. Hãy nói cho trẻ biết có lần bạn đã ấn tượng với cách chúng chăm sóc người khác.

Sau đó nói chuyện về việc chi tiêu và tiết kiệm: Nếu con có khả năng thực hiện một chuyến du lịch đến bất kỳ nơi nào trên thế giới, con sẽ đi đâu? Con sẽ đưa ai đi cùng? Con sẽ mất gì khi thực hiện một việc như thế?

Trò chuyện về tương lai: Con nghĩ mình sẽ sống ở đâu trong một

năm? 5 năm? Mười năm? Khi nghĩ về tương lai con cảm thấy thích thú hay lo lắng? Làm sao con chắc chắn được cả hai điều đó?

Các cuộc trò chuyện như vậy có thể giúp trẻ bắt đầu suy nghĩ về những cách thức mà những quyết định tiền bạc đúng đắn có thể tăng cường các mối quan hệ của chúng.

Hãy tạo ra sự thay đổi!

ới nhiều bậc cha mẹ, việc giúp đỡ con cái hình thành những thói quen về tiền bạc lành mạnh và vững vàng đòi hỏi sự kiên nhẫn, thời gian, và lặp đi lặp lại nhiều lần. Chúng tôi chờ đợi bạn sẽ trở lại với những cuộc trò chuyện trong cuốn sách này ít nhất một lần cùng với quá trình phát triển và thay đổi của con cái. Nhưng chúng tôi tin rằng khi bạn làm như vậy, bạn sẽ thấy con cái học được cách nói chuyện về tiền bạc và xử lý vấn đề tiền bạc theo cách tận dụng tối đa những đặc tính dùng tiền của trẻ.

Chúng tôi hiểu rằng khi bạn càng hiểu các đặc tính dùng tiền của trẻ trên thực tiễn, bạn càng dễ ý được các đặc tính dùng tiền thể hiện trong những cuộc trò chuyện này và các quyết định tiền bạc bạn đưa ra trong gia đình. Và chúng tôi hy vọng bạn sẽ nhìn nhận vấn đề đó là điểm khởi đầu cho sự chuyển giao tiền bạc của cả gia đình. Khi hiểu hơn về đặc tính dùng tiền của mình và của con cái, chúng ta tự thấy mình cần phải nghiêm túc suy nghĩ lại cách đưa ra các quyết định tiền bạc theo một nhóm nhỏ và theo cả gia đình. Điều đó giống như chúng ta đã làm hé mở một mã số bí ẩn và kết quả là tìm ra một kho báu đáng ngạc nhiên.

Kho báu đó chính là cuộc sống gia đình hài hòa, đúng mực. Tất nhiên, chúng ta sẽ không tránh khỏi những cuộc tranh luận như mọi gia đình khác trên trái đất. Và chúng ta vẫn còn nhiều vấn đề tiền bạc cần giải quyết. Nhưng đây là thực tế: Chúng ta không có những cuộc tranh luận lớn, đầy kịch tính và kéo dài quanh vấn đề tiền bạc – không phải giữa hai người và không phải giữa cha mẹ. Khi chúng ta không đồng ý về quyết định tiền bạc, chúng ta không giải quyết nó vì biết đó là một trở ngại mà ta có thể làm tan biến bằng một cuộc trò chuyện bình tĩnh và tôn trọng các đặc tính dùng tiền của người kia. Do mỗi lĩnh vực của cuộc sống đều liên quan đến yếu tố tiền bạc nên việc có những cách trò chuyện và các kỹ năng để đưa phần đó tách rời trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta nghĩa là làm giảm bớt sự căng thẳng trong gia đình, bớt tranh luận về những thứ vật vãnh.

Chúng tôi có một câu nói mà chắc chắn bạn đã thấy xuyên suốt cả cuốn sách: Hãy tạo ra sự thay đổi! Đây là câu thần chú trong suốt ba năm qua chúng tôi khích lệ các cặp đôi – và bây giờ là cha mẹ – thay đổi cách họ suy nghĩ và nói chuyện về tiền bạc. Chúng tôi có lý do khi

lựa chọn những từ này. Những thói quen tốt về tiền bạc không phải tự nhiên mà có. Trẻ em không biết cách tiết kiệm hoặc chi tiêu một cách khôn ngoan. Nhiều trẻ trưởng thành cũng không biết làm thế nào với những vấn đề đó! Nhưng khi chúng ta có chủ ý học những phương pháp giao tiếp mới, khi chúng ta dành thời gian và sự nỗ lực để khám phá và tôn trọng các đặc tính dùng tiền của chúng ta và của những người mà chúng ta thương yêu, chúng ta có thể tạo ra sự thay đổi thực sự.

Chúng tôi đã chứng kiến nhiều cặp vợ chồng quay lại từ bờ vực của sự tan vỡ vì họ đã tạo ra sự thay đổi. Chúng tôi đã chứng kiến nhiều gia đình đang chia rẽ về vấn đề tiền bạc đã ngồi lại với nhau và trở lại như cũ vì họ đã tạo ra sự thay đổi. Và chúng tôi đã chứng kiến có những bậc cha mẹ đã chấm dứt được tình trạng xin xỏ và nhiều cuộc tranh luận khác xuất hiện khi trẻ thiếu các kỹ năng về tiền bạc vì họ đã tạo ra sự thay đổi. Dù con bạn mới 5 tuổi hay 25 tuổi, bạn cũng có thể tạo ra sự thay đổi.

Vì vậy, khi chúng tôi khích lệ bạn thực hiện những cuộc trò chuyện này với con cái, không chỉ bởi vì chúng tôi muốn giúp bạn hình thành các thói quen tốt ở trẻ về tiền bạc. Đó là vì chúng tôi tin rằng khi các gia đình biết cách trò chuyện về tiền, khi họ hiểu các đặc tính dùng tiền thể hiện trong các mối quan hệ, họ sẽ thực sự vui hơn. Bây giờ đến lượt bạn.

Hãy tạo ra sự thay đổi!